

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 32 · 15. desember
Sesjonen 2022–2023

Fra 1. oktober 2019 har Stortinget innført ny vateringsordning med faste vateringstidspunkter. Derfor vil saksreferat og tilhørende vatering i perioder være i ulike hefter. Dette er markert i referatet.

Møte torsdag den 15. desember 2022 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 32):

1. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 119 S (2022–2023), jf. Prop. 23 S (2022–2023), unntatt kap. 505, 507, 541, 542, 543, 3505, 3506, 3507, 5607 og romertall V)
2. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023))
3. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 120 S (2022–2023), jf. Prop. 16 S (2022–2023) kap. 671, 672, 3671 og 3672)
4. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 118 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023), kap. 490, 491 og 3490)
5. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))
6. Referat

Presidenten [10:00:04]: Representanten Kirsti Bergstø vil framsette et representantforslag.

Kirsti Bergstø (SV) [10:00:18]: På vegne av representantene Marian Hussein, Andreas Sjalg Unneland, Grete Wold, Ingrid Fiskaa og meg selv vil jeg legge fram et representantforslag om å få på plass enn tillitsreform i Arbeidstilsynet.

Presidenten [10:00:35]: Representanten Kim Thoresen-Vestre vil framsette et representantforslag.

Kim Thoresen-Vestre (SV) [10:00:52]: På vegne av representanten Lars Haltbrekken og meg selv framsetter jeg et representantforslag om en plan for enøk.

Presidenten [10:01:03]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:01:17]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 119 S (2022–2023), jf. Prop. 23 S (2022–2023), unntatt kap. 505, 507, 541, 542, 543, 3505, 3506, 3507, 5607 og romertall V)

Presidenten [10:01:40]: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [10:01:58] (ordfører for saken): Denne saken tar for seg endringene i statsbudsjettet for 2022 under Kommunal- og distriktsdepartementet. Det er ett område som jeg mener det er spesielt viktig å trekke fram. Det handler om koronakompensasjon til kommunene. Kommunene i landet og deres ansatte har vært forsvarsverket i arbeidet med å håndtere pandemien. Her har kommunene hatt ekstra kostnader og tapte inntekter i tillegg til alt arbeidet de har hatt. Jeg er veldig glad for at vi nå kompenserer kommunene for det arbeidet og kostandene de har hatt.

Jeg vil også vise til Innst. 140 S for 2022–2023 fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2022, hvor komiteens flertall foreslår å øke kommunerammen med 100 mill. kr inneværende år. Formålet er å gi mottakere av sosialhjelp en ekstra utbetaling i desember. En økt bevilgning på 80 mill. kr tilsvarer utgiften ved å gi 1 000 kr ekstra til mottakere av sosialhjelp i desember, og 1 000 kr ekstra per barn til de som har mottatt, eller som kommer til å motta sosialhjelp i desember. De resterende 20 mill. kr bevilges for å sikre tilstrekkelige midler dersom kostnadene blir høyere enn anslått. Pengene fordeles til kommunene gjennom økt rammetilskudd etter gjeldende fordelingsnøkkel.

Regjeringspartiene og SV understreker at mange er i en krevende situasjon inn mot julehøytiden, og oppfordrer derfor kommunene til å sørge for at midlene utbetales så raskt som mulig. Det er videre en klar intensjon at en slik ekstrabetaling ikke skal medføre at det skjer en avkorting av andre ordninger.

Det er viktig at et vedtak i Stortinget fattes raskest mulig for at kommunene skal rekke å utbetale ekstra so-

sialhjelp før jul. Derfor fremmer Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV et løst forslag til Prop. 23 S for 2022–2023, slik at Stortinget fatter vedtaket allerede i dag i stedet for neste uke.

Jeg tar med det opp forslaget.

Presidenten [10:04:39]: Representanten Rune Støstad har hatt opp det forslaget han refererte til.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:04:50]: Kriser har det med å utvikle seg raskt og noen ganger uforutsigbart. Sann har det vært med priskrisen som nå rammer landet. Prisene på strøm har vært høye lenge, men spesielt det siste halve året har også prisene på mye annet økt veldig mye, spesielt på mat, som jo som kjent er et veldig grunnleggende gode for folk.

Det gjør at vi de siste ukene og månedene har fått stadig flere og mer alvorlige fortellinger fra hverdagen til folk som sliter. Vi har fått det gjennom statistikk, og vi har fått det gjennom veldig viktige beretninger direkte fra mennesker. Da er det viktig at vi som politikere gjør det vi kan, også for å hjelpe til i en krisetid, og ikke minst at vi gjør det så raskt vi kan.

Den 1. desember fremmet jeg på vegne av Rødts stortingsrepresentanter et forslag om å gi 1 000 kr ekstra i sosialhjelp nå i desember. Jeg tok opp ønsket om hastebehandling kl. 23.45, tror jeg, på kvelden den 1. desember og fikk vel litt blandede reaksjoner fra salen på det. Jeg er veldig glad for at vi nå, ikke veldig mange dager etter, kan gå til det vedtaket, og at regjeringspartiene og SV ser hvor viktig det er i kroner og øre for de menneskene som nå kan få disse ekstra 1 000 kr, og også hvor viktig det er symbolsk å vite at Stortinget både ser problemene og sørger for at dette kan gå så raskt som mulig.

Det er veldig viktig for meg å understreke at dette bare er en start i det som i hvert fall jeg og Rødt mener må være et pågående arbeid for å gjøre mer i denne priskrisen. Vi vet at selv om sosialstønadmottakerne så klart kan få 1 000 kr ekstra, er det mange andre i landet vårt som sliter, som trenger økte inntekter. Ikke minst trenger vi å få kontroll på prisene på husleie og strøm, sånn at også de som ikke går på stønader, men som har vanskelige tider, får hjelp i krisetider.

Det kommer Rødt til å fortsette å foreslå, men akkurat nå vil jeg åpenbart varsle støtte til det løse forslaget, og jeg er glad for at man ser en mulighet til å fremme det i dag. Jeg vet i alle fall fra lokalpolitikere i Rødt at det er litt ulikt hvordan kommunene har tatt imot det vedtaket vi uansett kom til å gjøre neste uke, og at det hjelper på å få det vedtatt i dag. Jeg håper signalet fra stortingsflertallet til både administrasjon og lokalpolitikere er å få ut disse pengene raskt.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [10:07:46]: Det er mange rundt om i norske kommunar som har stått i tøffe tak gjennom året som no snart er til ende. Det er mange privatpersonar som har opplevd at privatøkonomien har vore utrygg og uføreseieleg, og eg set veldig pris på det initiativet som kjem til å få raskare behandling i dag, som går på auka støtte til mottakarar av sosialhjelp gjennom ekstra utbetaling no før jul.

Det er òg veldig mange av dei som jobbar i kommunane, som har stått i ganske tøffe tak gjennom året. Sjølv om det i desse tider òg er ein god del som vert smitta av korona – ein merkar at sjukdom spreier seg hos både dei som har barnehage- og skuleungar, og andre i det norske samfunnet – er det nok likevel mange som føler at starten på året er ganske langt unna, då ein hadde nedstenging av det norske samfunnet, med store konsekvensar òg for mange som jobbar i kommunane, på sjukeheimar, i barnehagar, på skular, på testsenter. Det var ei stor ekstra arbeidsbelastning for mange som tok ekstra tak for å bidra til å handtere konsekvensane av å avgrense spreiding av viruset, og det var betydeleg auka kostnader.

For Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa har det heile tida lege til grunn at vi skal stille opp og vareta dei forpliktingane vi heile tida har hatt knytt til at ekstraordinære kostnader, både meirutgifter og mindreinntekter, for kommunesektoren skal kompensast. Det følger vi opp no gjennom å løyve det resterande beløpet som ikkje er løyvd tidlegare i år, knytt til dei utrekna ekstrakostnadene som har vore første halvår, og som vart dokumenterte gjennom den felles arbeidsgruppa som kommunesektoren og staten har hatt. Det vil vere eit viktig bidrag for mange kommunar til å få dekt dei kostnadene ein har hatt undervegs.

I tillegg vil eg nemne ei anna sak som mange kommunar òg har vore opptekne av, som ikkje ligg i denne innstillinga, men som går på at regjeringa og stortingsflertallet no sikrar vertskommunar ekstra utbetaling av midlar gjennom havbruksfondet på havbruksområdet. Av dei utbetalingane som no kjem til havbrukskommunar og i koronakompensasjon, er det i sum 10 mrd. kr som no går ut til kommunesektoren, og som vil bidra til å styrkje økonomien for mange kommunar.

Presidenten [10:10:50]: Det blir replikkordskifte.

Grete Wold (SV) [10:11:03]: Det er ingen tvil om at det er mange kriser som er kommet oppå hverandre. Kommunene sliter selvfølgelig veldig tungt, og som statsråden var inne på nå, er dette med koronakompensasjon utrolig viktig. Det har vært en beregning av hvor mye utgifter kommunene har hatt i forbindelse med korona, og dem har vi nå heldigvis klart å kompensere opp. Samtidig får vi tilbakemelding fra en del

kommuner om at det likevel ikke helt dekker det reelle behovet de opplever å ha hatt.

Har statsråden noen gode planer for hvordan vi også følger med på dette videre? Som det er sagt, er pandemien ikke over, det er fortsatt utgifter. Har man en plan for å følge opp det som kommer av økte kostnader også framover?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [10:11:39]: Under heile pandemien har vi vore opptekne av at kommunesektoren skal kompenseras for både meirutgifter og mindreinntekter som følgje av pandemien, og det prinsippet var både Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV i opposisjon i Stortinget i førre periode veldig opptekne av å slå fast. Då vi gjorde dei vedtaka og gjorde det føreseieleg i ein tidleg fase, var det nok ingen av oss som såg for oss kor store dei kostnadene og konsekvensane faktisk kunne kome til å verte, og det har vore utruleg viktig undervegs.

Det er krevjande å sørgje for at ein treffer 100 pst. for den enkelte kommune. Vi har vore veldig opptekne av at ein skal ha ein betydeleg del skjønsmidlar, sånn at statsforvaltarane òg ser situasjonen i den enkelte kommune. Så må vi sjølv sagt følgje situasjonen vidare – det som går på tiltak knytt til testkapasitet, og løyvingar knytt til andre postar i budsjettssamanheng.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:12:44]: Når statsråden er her, må jeg nesten stille noen spørsmål på vegne av mange av dem som de siste dagene har tatt kontakt med Rødt om denne tusenlappen, for det er en del spørsmål man ikke har fått helt klart svar på, som jeg håper statsråden kan svare på.

Det ene er når disse pengene kommer ut. Vi har fått ulik tilbakemelding fra ulike kommuner, der noen allerede er i gang med utbetaling via den konkrete saksbehandleren som søkeren allerede har vært i kontakt med, mens andre sier at de ikke helt vet hvordan og når og sånt. Da er mitt spørsmål: Kommer statsråden sammen med Nav eller andre statsråder det er naturlig å gjøre det sammen med, til å sende et brev eller en slags instruks for å sikre at disse pengene faktisk kommer ut så raskt som mulig?

Det andre er om man også kommer til å sørge for at dette gjelder alle som søker i desember. Vi har hørt at noen kommuner har lang behandlingstid, så om man f.eks. søker i dag, kan det være tre ukers behandlingstid. Da får man ikke pengene før i januar. Vil man fortsatt være blant dem som får denne ekstra tusenlappen, når man søker i desember?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [10:13:46]: For det første synest eg det er veldig fint at det no ligg an til å vere eit fleirtall i Stortinget som allereie i dag slår tydeleg fast,

og gjennom løyvingssvedtak, at her er det ei ekstra utbetaling som skal kome til dei som treng det, og utan at det skal verte noka avkorting mot eksisterande ytingar ein har. Det er ei klar bestilling frå Stortinget, som eg registrerer at ein har ei tydeleg forventning til kommunane om at dei følgjer opp, og eg er heilt einig i at det må gjerast slik.

Det vil òg verte presisert frå regjeringa, det vil verte god dialog med arbeids- og inkluderingsministeren, og det vil straks verte sendt ut brev når Stortinget har gjort vedtak, for å sørgje for å følgje opp i kommunane.

Presidenten [10:14:40]: Replikorkordskiftet er avsluttet.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:14:45]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023))

Presidenten [10:15:08]: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik:

Debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Finansdepartementet: same- og minoritetspolitikk, offentlig forvaltning, personvern, boligpolitikk, rammeoverføringer til kommunene samt distrikts- og regionalpolitikken, og deretter budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet: innvandring og integrering.

Taletiden i del 1 av debatten vil bli begrenset til 1 time og 35 minutter og fordeles slik på gruppene: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Taletiden i del 2 av debatten vil bli begrenset til 70 minutter og ordnes slik: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletiden – i hver del av debatten bli gitt anledning til et replikkord-

skifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Lene Vågslid (A) [10:16:33] (leiar i komiteen): Fyrst vil eg takke komiteen og komitéråden for eit godt samarbeid om årets budsjettinnstilling – ei ekstra takk til SV, frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet, som me har forhandla fram ei budsjetteinigheit saman med. Eg vil òg på vegner av komiteen takke KS og alle kommunar me i løpet av året har hatt ein konstruktiv og god dialog med, og takk til alle som deltok på kommunal- og forvaltingskomiteen si budsjettthøyring.

Eg er glad for einigheita Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV har oppnådd om budsjettet. Ei mindretalsregjering må forhandle eit budsjett, og eg er glad for resultatet – både budsjettet i sin heilskap og dei kapitla me behandlar her i dag. Budsjettforliket viser ei klar prioritering. Det er føreslått satsingar på velferd, omfordeling og sosial rettferd for å gje folk ein tryggare kvardag i ei krevjande tid. Me får vedteke eit budsjett for 2023 som betyr mykje for kommunane, og som betyr mykje for folk, med velferdssatsingar, gratis kjernetid i SFO for andreklassingar, forbedringar og vidare opptrapping av tannhelsereforma, for å nemne noko. Grupper som no opplever ein særleg krevjande situasjon, er òg prioriterte gjennom auka bustønad, auking for einslege forsørgjarar, minstepensjonistar, uføre, mottakarar av AAP og studentar. Dette er viktige og riktige grep som gjer kvardagen noko betre.

Forliket med SV aukar heller ikkje oljepengebruken, noko som er viktig for å dempe dei aukande prisane som rammar både vanlege folk, kommunar og bedrifter. Stortinget kjem til å vedta eit budsjett som skal gje folk auka tryggleik og bidra til meir rettferdig fordeling. I ei krevjande tid, der det framleis er ein brutal krig i Ukraina, energikrise i Europa og kraftig prisvekst, skal eit stramt og rettferdig budsjett bidra til å få kontroll på prisveksten, skape tryggleik rundt økonomien til folk og utjamne forskjellar sosialt og geografisk.

Det skjer to viktige ting – blant anna – for kommunane i dag. Me vedtek kommuneopplegget for neste år, og Noregs Bank har akkurat hatt rentemøte. Dei fleste fekk sikkert opp pushvarsel her rett før me gjekk inn i salen. Renteutviklinga veit me har ei enorm betydning for norske hushaldningar, for kommunane våre og for bedriftene. Me veit at ein auke på 1 prosentpoeng i rente svarar til 2,7 mrd. kr for kommunal sektor samla sett. Når Noregs Bank i dag varslar ein vidare forsiktig auke til eit relativt høgt rentenivå, er me no på eit nivå me ikkje har sett sidan 2009. Likevel har frykta vore ein

endå større auke og ytterlegare svekt kjøpekraft. Det er me veldig bekymra for, særleg for dei med lågast inntekter, når me veit at éin av ti av dei med lågast inntekter i Noreg har veldig høg gjeld. Me skal føre ein ansvarleg økonomisk politikk, og eg meiner me viser det med budsjettet som kjem til å bli vedteke for 2023.

Me må verne om dei viktige velferdstenestene me har, og då er kommunane fyrstelinja. Me veit at fastlegordninga er i krise. Me har byrja arbeidet med å redde ordninga, saman med kommunane. Ordninga får eit lyft i årets budsjett, sjølv om det berre er ein start. Me må gjere meir. Me bidreg òg til at kommunane kan gje lågare barnehageprisar og gratis kjernetid på SFO for fyrste- og andreklassingar. Det er òg berre ein start, men det gjer det litt enklare og litt rimelegare for folk.

Det kanskje viktigaste med gratis kjernetid i SFO og det me har byrja på her, er erfaringane me har frå bl.a. gratis kjernetid i barnehage. Her i Oslo var erfaringa etter at ein innførte gratis kjernetid i barnehagane, at ein fekk langt betre resultat på nasjonale prøver. Særleg hos gutane såg ein gode resultat. Difor meiner eg dette er velferdspolitik og levekårspolitikk som funkar i både by og land.

Det blir krevjande år òg for kommunane. Høge straumprisar, prisvekst og auka renter et opp mykje av handlekrafta i kommunesektoren. Sjølv om eg er glad for at dei overføringane Kommune-Noreg får i 2023, ligg høgare enn det me varsla i kommuneproposisjonen, så veit me at mange denne veka har sete i kommunestyremøte om krevjande lokale budsjett. Denne hausten og neste år er langt frå det me er vande med innanfor «normaltilstander». Eg er glad for å registrere at veldig mange ordforarar – frå mange forskjellige parti – òg ser ut til å vere veldig opptekne av å skjerme dei viktigaste velferdstilboda, tenestene til dei mest sårbare og vanskelegstilte.

Så å seie alle kommunane i landet tek imot flyktningar i år. Det har ikkje skjedd før. Me har heller aldri før teke imot fleire flyktningar i Noreg. Eg er veldig stolt av korleis norske kommunar stiller opp i dugnaden. Eg og mange av mine komitékollegaer har besøkt mange kommunar som no tek imot fleire enn dei nokon gong har gjort før. Kommunane har raskt omstilt seg, fått på plass barnehageplassar, skuleplassar, språkopplæring og helsetilbod. Det som er ekstra spesielt, er at eit rekordår no blir fylgt opp av eit mogleg rekordår til. Difor er eg glad for at statsministeren og regjeringa er klare på at dei vil kunne handle raskt, på kort varsel og kome til Stortinget for å gjere nødvendige justeringar undervegs. I løpet av 2022 gjorde me dette – på Stortinget, i regjeringa og i heile mottaksapparatet gjorde me nødvendige tilpassingar etter som situasjonen utvikla seg. Me fekk på plass ei rekke mellombelse lovar og sikra at regelverket var fleksibelt nok, slik at kommunane raskt og effektivt kunne handtere den store tilstrøyminga.

Eg er stolt over at me har klart å ta imot så mange flyktningar i Noreg, at me er ei trygg hamn, og eg er glad for at me har fått til raskare saksbehandling, men me må ikkje på nokon måte tru at jobben er over no. Det kjem fortsatt til å bli utfordringar, det kjem til å bli flaskehal-sar, og då er det så viktig at både regjeringa og Stortinget er tett på kommunane for å høyre om dei utfordringane dei har og kjem til å få, slik at me framleis kan stille opp for kommunane og dei flyktningane som kjem til Noreg.

Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa er ei regjering for by og land, og eg meiner budsjettet for 2023 òg viser retning der. Me prioriterer vidare satsing på breiband. Me gjer ekstra tiltak for Nord-Noreg, der me f.eks. prioriterer gratis barnehage i tiltakssona og avskrivning av studielån. Utfordringane i distrikta og i byane er veldig ulike. I byane har me eit særleg fokus på levekårsutfordringar. Det er urovekkjande at antalet ungar som veks opp i familiar med låginntekt, auka med 30 000 frå 2013 til 2020. Her har me eit stort arbeid framfor oss, og eg er glad for at kommunalministeren og regjeringa har vars-la ei eiga stortingsmelding om levekår til våren.

Eg vil avslutte mitt innlegg med å snakke litt om straum, for det siste året har handla veldig mykje om energikrisa og straumprisar. Me brukar store summar på straumstøtteordning. Likevel veit me at veldig mange merkar prisane som no igjen stig. Dette gjeld òg kommunesektoren. Difor er eg glad for at næringsministeren har sett i gong arbeidet med å prøve å få fart på ein fastpris-marknad. For under ei veke sidan varsla næringsminister Vestre at det no var mogleg å teikne langsiktige avtaler på ned mot 80 øre per kWh. Det er ganske mykje lågare enn det spotprisen ligg på no. Me ser òg at straumselskapa kjem på banen enkelte plassar med nye avtaler. Mitt eige kraftselskap har no nyleg kome ut med gunstige fastpris-avtaler på kontraktar nede på tre og fem år, og eg håpar innstendig at mange kraftselskap vil fylgje etter.

Det er bra at me har sett ned elavgifta, og at det er lagt fram ein straumpakke på 3 mrd. kr for dei mest ut-sette bedriftene, men òg her må me bruke begge øyra. Me i kommunalkomiteen er mykje i kontakt med næringslivet. Me veit kor viktig næringslivet er for den lokale verdiskapinga og for lokalsamfunna, og her må me framleis både gjere ein jobb og lytte til dei utfordringane som er ute i lokalsamfunna.

Presidenten [10:26:20]: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [10:26:33]: Jeg vil starte med å takke komitélederen for godt samarbeid med behandlingen av en stor rekke viktige saker, i forbindelse med det vi behandler i dag.

Vi har hørt representanten fra Arbeiderpartiet på inn- og utpust, både i dag og tidligere, snakke om at det nå er stramt. Det har vært nevnt pushmeldinger om økt

rente, og regjeringen har også snakket mye om behovet for prioritering, stramme budsjetter og ikke minst at folk nå må være forberedt på tøffe tider.

Da skulle man tro at regjeringen selv også ønsker å stille opp til den dugnaden man inviterer alle til, men det gjør man ikke. Vi ser at denne regjeringen legger opp til en stor pengebruk nå – kraftig underbudsjettet på papiret, men vi vet at den blir stor – f.eks. ved å lage sju nye fylkeskommuner. Når regningen ligger på bordet, har regjeringen stukket av, og Arbeiderpartiets egen representant i Viken sier at hun føler seg manipulert. Hva er representantens kommentar til sin kollega i Viken?

Lene Vågslid (A) [10:27:36]: Tusen takk for spørsmålet. Eg lurar egentleg på kva representanten vil svare sin kollega Helge Orten, i grunnen. Me opplever det same, at ute i dei fylka som no skal delast, har det vore ulike meiningar om dei bør delast eller ei. Men når Stortinget fyrst har gjort det vedtaket om å rydde opp etter den tvangsreforma regjeringa til representanten gjennomførte, høyrer eg lokalpolitikarar, både frå partiet til representanten og frå mitt eige, som har forventningar til at staten skal stille opp.

Det me har vore veldig tydelege på, er at me skal sørge for å halde kostnadsnivået nede – for det er viktig – og difor er òg kommunalministeren no i dialog med dei ulike fylka og kommunane etter at dei sender inn søknader om å få dekt nødvendige og direkte kostnader knytt til oppløysinga.

Mudassar Kapur (H) [10:28:27]: Jeg er veldig glad for at representanten fastslår at staten skal stille opp. Det skulle bare mangle at i hvert fall representanten sier det, gitt at hennes eget parti, sammen med bl.a. Senterpartiet og SV, presset gjennom et vedtak her i Stortinget, vel vitende om at disse reverseringene ville koste mye mer enn det som mest sannsynlig ville komme på bordet – og det var akkurat det som skjedde. Det sto i alle rapporter at f.eks. Viken alene ville koste opp mot 0,5 mrd. kr hvis man skulle lage tre nye fylkeskommuner. Det ville gå ut over tjenestetilbud, kompetanse og utvikling.

Så kommer regjeringen nå med beløp som er mye lavere. Arbeiderpartiets representant sier at hun har forventninger til regjeringen. Vel, det har vært forhandlinger her i Stortinget også, uten at man har ønsket å rette opp i det. Faktum i saken er at flertallet i denne salen har sørget for et vedtak som ikke er finansiert, som nå viser seg også å være underfinansiert fra regjeringens side. Mener representanten at dette er en seriøs måte å drive budsjettering på?

Lene Vågslid (A) [10:29:34]: Det er nesten komisk å få spørsmålet. Viss ein ser tilbake på historia til gjen-

nomføringa av regionreforma, då ein slo saman kommunar og fylke med tvang, kan ein jo sjå på kor godt finansiert den reforma var.

Det andre som eg stussar på med angrepet frå Høgre, er at ein eigentleg ikkje ser ut til å klare å bestemme seg. No høyrest det ut som om representanten Kapur meiner me må stille opp med meir pengar for deling av fylkeskommunane, men når ein ser til Høgres alternative statsbudsjett, opererer Høgre med ei verkelegheit som om det vedtaket aldri fann stad. Eg hadde forventa meir av Høgre, at ein faktisk tok inn over seg at eit storting har vedteke ei deling av enkelte fylke, og då faktisk òg lagt inn dei kostnadene i sitt alternative budsjett. Men der ligg det 0 kr frå Høgre, mens Høgres eigne representantar ute i fylka krev at staten stiller opp.

Helge André Njåstad (FrP) [10:30:39]: Eg skal òg starta med noko som komitéleiarer sa seg einig i, nemleg at det er krevjande å vera lokalpolitikar og noko heilt anna enn det ein har vore van med, spesielt dei siste åtte åra.

Spørsmålet mitt handlar om noko som komitéleiarer ikkje sa noko om i innlegget sitt, nemleg eldreomsorg. Det er ei stor gruppe, så eg skal gje ho anledning til å fortelja litt om eldreomsorga. Eg lurar då på kva norske kommunar skal gjera med behovet for å byggja nye plassar. Me veit at regjeringa kutta 1 mrd. kr i rammene til Husbanken, og så fekk SV inn igjen 95 mill. kr. Det er jo stor forskjell på 95 mill. kr og 1 mrd. kr, så eg lurar på om representanten kan gjera greie for kva ein får for dei 95 mill. kr. Det er vel ikkje like mykje som ein hadde fått for 1 mrd. kr til eldreomsorg?

Lene Vågslid (A) [10:31:28]: Takk for spørsmålet. Her er det viktig å oppklare. 95 mill. kr, som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV føreslår, utgjer ca. 500 plassar, meiner eg, men eg skal dobbelsjekke talet. 1 mrd. kr ville føre til heilt andre effektar, og når me legg inn det beløpet me gjer for neste år, er det same nivået som året me no er inne i.

Det eg har lyst til å seie, er at eg er veldig glad for at me fann dei pengane. Dette blei det mange reaksjonar på ute i dei kommunane som hadde gryteklare prosjekt. Handlingsrommet inn i forhandlingane var større enn det var i august, bl.a. på grunn av eit stort utbytte frå Statkraft. Eg er veldig glad for at me, dei tre partia, saman klarte å leggje inn midlar som gjer at dei kommunane som hadde planlagt å leggje inn søknad til neste år, kan gjere det.

Tobias Drevland Lund (R) [10:32:29]: Regjeringen skal ha skryt for å ha lyttet til SV når det gjelder å gå inn for å revidere husleieloven. Det er veldig bra. Likevel: I budsjettforliket har det blitt kuttet i tilskudd til utleie-

boliger og heistilskudd, for å nevne noe, og når regjeringen attpåtil ikkje kommer med egen boligmelding før i 2024, noe både Rødt og Høyre foreslår å framskynde, kan man spørre seg om boligpolitikk blir skikkelig prioritert av denne regjeringen.

Mitt spørsmål til representanten Vågslid er derfor: Hvilke ambisjoner har Arbeiderpartiet for boligpolitikk fram til den meldingen kommer i 2024?

Lene Vågslid (A) [10:33:06]: Regjeringa har store ambisjonar for bustadpolitikken, og det som er heilt sikkert, er at me ikkje har tenkt å vente til me er ferdige med ei stortingsmelding før me gjer grep på bustadfeltet. Representanten viste sjølv til at me no skal setje ned eit husleigelovutval, som me blei einige om i forliket. Me er i gang med å arbeide med nye modellar, som f.eks. deleigarmodellar. Me har fleire gode kommunar rundt om i landet, både Arbeidarparti- og Senterpartistyrte, som har gode erfaringar med leige-til-eige-modellar. Saman med SV gjer me det no mindre lukrativt å investere i bustader som ein ikkje har tenkt å bu i sjølv.

Eg meiner at me er godt i gang med bustadpolitikken, men her er det òg veldig viktig å ha god dialog med både kommunane og alle aktørane på feltet, og eg håpar på konstruktivt samarbeid med fleire parti i utviklinga av bustadpolitikken.

André N. Skjelstad (V) [10:34:12]: Jeg sitter fortsatt i kommunestyret i Steinkjer, og det er vel knapt noe år det har vært mer krevende å få sammen budsjettet enn i år. Jeg har sittet der med vekslende regjeringer, også egen, men årets utgave er langt, langt verre med tanke på å få ting på plass.

Det er interessant at representanten Vågslid sier at en skal bruke begge ørene. Ja, det er en forutsetning, men det er også en forutsetning at man bruker det som sitter mellom ørene, for faktisk å forstå det budskapet som kommer. Det er en forutsetning i det meste vi driver med.

Men over til dette: Var det en fullstendig overraskelse for dagens regjering at det kunne komme en rentestigning, som har gjort at kommunene nå sliter voldsomt og bruker disposisjonsfond som de har spart opp gjennom mange år? Var det en overraskelse at årets budsjett ikke tilfredsstiller helt det som var lovet for kommunene?

Lene Vågslid (A) [10:35:15]: Eg er heilt einig, me må bruke det som er mellom øyra òg – der er me heilt einige, Skjelstad.

Det er i alle fall ingen tvil om at då me behandla kommuneproposisjonen i vår og representanten sat i kommunalkomiteen, var det andre utsikter enn dei me fekk gjennom sommaren, og til slutt måtte forhalde oss til om hausten. Det me no har sett, med både prisvekst, kostnadsvekst og òg inflasjon, har utvilsamt gjort bud-

sjettet for neste år langt meir krevjande. Det opplever eg at me er veldig ærlege på. Me har ikkje, verken Arbeidarpartiet eller Senterpartiet, sagt at no blir det jubel i kvar ein krok. Det blir eit krevjande år i 2023, trass i at me leverer overføringar til kommunesektoren som ligg over det me varsla i kommuneproposisjonen. Det er ikkje vanleg at ei regjering kjem til Stortinget med overføringar til kommunesektoren som ligg over det øvste nivået ein har varsla i kommuneproposisjonen, men likevel er eg einig: Det blir vanskeleg, og difor er eg glad for å sjå at mange kommunar prioriterer velferd.

Presidenten [10:36:19]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Mudassar Kapur (H) [10:36:38]: Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandørene av tjenester. Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å bidra til en god og forutsigbar kommuneøkonomi som vil gi folk i hele landet gode tjenester.

Regjeringen skriver i statsbudsjettet at kommunesektoren over flere år har hatt høyere vekst i frie inntekter og lavere utgiftsvekst enn antatt i de framlagte budsjettene. Samlet sett er kommunesektoren godt rustet til å håndtere økte utgifter, selv om det er stor variasjon mellom kommunene, noe vi må ha respekt for. Det vi nå ser resultatene av, er flere år med styrking og prioritering av kommuneøkonomien under den daværende Solberg-regjeringen.

Det er bygget opp et godt fundament for å møte framtidens utfordringer og for å fortsette å gi innbyggerne gode tjenester. Gode tjenester betyr bl.a. at ingen skal være en kasteball mellom ulike offentlige aktører. Høyre mener derfor at vi skal prioritere å bygge ut sammenhengende tjenester og sørge for at fellesløsninger virker på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer. Vi i Høyre mener at det er viktig å satse videre på en enklere hverdag for folk flest, med en fortsatt fornying, forenkling og forbedring av offentlig sektor. Derfor må det legges til rette for videre innovasjon, omstilling og digitalisering, og det må opprettholdes et høyt digitaliseringstempo. Det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av fellesskapets midler, og derfor ønsker Høyre å fortsette denne satsingen i sitt alternative budsjett.

Putins krig i Ukraina har gitt ekstraordinært høye energipriser. Staten har tatt et særskilt ansvar for å kompensere husholdninger, og opposisjonen i Stortinget har spilt en viktig rolle ved å være en pådriver for å få på plass gode løsninger. Vi har i vårt alternativ derfor foreslått å redusere rammetilskuddet til fylker med ekstraordinære konsesjonskraftinntekter. Fylkene vil beholde de ordinære konsesjonskraftinntektene de ville fått i vanlige tider, men det vil likevel være med og bidra til at vi kan bruke pengene på andre viktige oppgaver for å hjelpe folk i en vanskelig situasjon.

Høyre mener på prinsipielt grunnlag at fylkeskommunen må legges ned, og at det holder med to forvaltningsnivåer i Norge, stat og kommune. For å kunne utvikle fylkeskommunen må vi fortsette arbeidet for større og mer robuste kommuner med tilgang på god fagkompetanse. Høyre vil derfor at kommunereformen skal fortsette. Vi vil være positive til alle kommuner som går i dialog og tar nabopraten for å slå seg sammen. Det må tross alt være mer motiverende for både lokalpolitikere, ansatte og kompetansemiljøer å komme på jobb hver dag for å se på hvordan man kan utvikle sin kommune eller fylkeskommune, istedenfor å legge den ned.

Regjeringens oppskrift på morgendagens utfordringer er fortsatt å ta Norge bakover. Oppdelingen av fylker og kommuner vil alene kunne koste fellesskapet og skattebetalerne opp mot 1 mrd. kr – ut fra det vi nå kan se – og resultere i dårligere tjenester. Det slår alle fagrappporter fast. Derfor er det naturlig at vi i vårt alternative statsbudsjett ikke prioriterer å bruke penger på å lage syv nye fylkeskommuner.

Jeg må si at det er en merkelig retorikk Arbeiderpartiet og Senterpartiet nå har funnet på, men som de sikkert synes er kjempesmart når de sitter i sine egne møter og skal spinne opp forklaringer på at de har satt i gang en reversering som de sa til innbyggerne og lokalpolitikere at de skulle stille opp på. Når de ikke gjør det, spør de hvorfor opposisjonen ikke har lagt inn penger til dette i sitt budsjett. Opposisjonen – i hvert fall Høyre – har ikke vedtatt noen gang å lage syv nye fylkeskommuner. Vi stemte imot dette forslaget. Vi ønsker heller å bruke de pengene på å styrke skolen og andre viktige ordninger og å få til en bedre integrering. Det var regjeringspartienes valg, sammen med et flertall her i Stortinget, å bruke de pengene på å lage nye fylkeskommuner. Når de blir utfordret på at de ikke leverer på sine egne løfter til lokalpolitikere, går det ikke an å rope på de partiene som stemte imot forslaget.

Dette er egentlig en videreføring av den stilen særlig Senterpartiet hadde i opposisjon, hvor man tror at et alternativt budsjett er det samme som å leve i en alternativ verden. Sann er det ikke. Vi legger fram reelle budsjetter som er i henhold til både det vi har votert for, og det vi legger fram i våre alternativer.

I noen områder i våre største byer finner vi levekårsutfordringer som er sammensatte og komplekse. Dette er utfordringer som krever en mer samordnet innsats fra mange ulike instanser. Som Oslo-representant vet jeg i hvert fall at områdesatsingene har hatt en stor betydning for dette arbeidet. Vi i Høyre har tatt til orde for at disse må både forsterkes og fornyes. Vi er derfor positive til at regjeringen fortsetter denne satsingen i sitt forslag og støtter det. Vi ser fram til å ha en god og konstruktiv dialog med både regjeringen og de relevante by-

ene for å se på hvordan man kan både forsterke og fornye disse satsingene framover.

En viktig del av det som skaper utfordringer i mange av disse områdene, er mangelen på boliger. Sånn sett skulle jeg ønske at vi hadde en mye mer framoverlent regjering og mer framoverlente regjeringspartier. De har nå utsatt sin boligmelding til nesten slutten av denne stortingsperioden. Vi har heller ikke sett noen store, viktige grep fra regjeringen på det feltet. Det har vært forslag til noen kutt, som vi heldigvis har fått foreslått reversert, men det blir stemt ned fordi SV ikke støtter oss i det. Blant annet gjelder dette støtten til utleieboliger for folk som er i en særlig vanskelig situasjon.

Bare for å fortsette litt på dette med boligpolitikk: Det er ikke noen tvil om at det blir stadig vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Her i Oslo ser vi at det blir stadig vanskeligere å komme seg inn på boligmarkedet, men det gjelder også i mange andre pressområder utenfor de store byene. Det er derfor viktig at vi prioriterer tiltak som kan få flere ut på boligmarkedet.

Det aller viktigste vi kan gjøre for å møte boligmangelen, er å bygge flere boliger. På dette området ligger Arbeiderpartiet bakpå både nasjonalt og lokalt. Nylig kom Arbeiderpartiets utstillingsvindu her i Oslo på jumboplass i kringen av igangsetting av nye boliger. Vi ser den samme trenden også i andre byer som Arbeiderpartiet styrer.

Høyre vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig. Vi må derfor gjøre det mer, ikke mindre, attraktivt for kommuner, lokalpolitikere og utbyggere å investere i å skape flere hjem for dem som mangler et. Høyre mener at vi trenger nye ordninger for å legge til rette for flere boligkjøpsmodeller. Utfordringen for mange av dem som vil inn på boligmarkedet i dag, er at de ikke har nødvendig egenkapital, selv om de har betjeningsevne. Det ønsker vi å gjøre noe med. I vårt alternative budsjett foreslår vi bl.a. en pilotordning på 50 mill. kr som kan håndteres av Husbanken. Her ser man på lavinntektsgrupper og f.eks. hvor mye en person har greid å spare i egenkapital, og så kan det matches med tilsvarende beløp fra Husbanken. Dette forslaget blir også stemt ned. Jeg er særlig skuffet over at SV ikke vil være med på en slik pilot.

Det er tross alt et alvorlig bakteppe for behandlingen av statsbudsjettet, også våre kapitler. Det er urolige tider i Europa, og også her hjemme merker vi effekten av dette. Vi i Høyre er garantisten for ansvarlige og reelle løsninger på utfordringene og usikkerheten som mange føler på. Vi har derfor lagt fram et alternativt budsjett som bidrar til trygghet i en urolig tid for både folk, familier og næringsliv rundt i hele landet. Vi gjør det på en måte som ikke legger ytterligere press på økonomien, og med mindre oljepengebruk enn regjeringen.

Høyre kommer til å fortsette å være utålmodige talpersoner på vegne av folk, familier og næringsliv rundt i hele landet. Vi vil på en konstruktiv måte her i Stortinget, men også når vi er ute i Kommune-Norge, bidra til at vi alle kan komme oss gjennom en urolig tid på en trygg og god måte.

Jeg vil faktisk avslutte innlegget mitt med å takke komiteen for et godt samarbeid i forbindelse med disse sakene. Vi er uenige om mange ting, men på mange viktige felt synes jeg at det er en god styrke ved dette stortinget at vi har funnet sammen om gode løsninger, slik at folk kan komme seg gjennom denne vanskelige tiden.

Jeg tar med dette opp forslaget.

Presidenten [10:46:18]: Da har representanten Mudassar Kapur tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [10:46:34]: Representanten Kapur sa under budsjettdebatten i fjor at regjeringa var bakpå med treffande kompensasjonsordninger i ei krevjande tid, bl.a. når det gjaldt bustøtte. Høgre ynskte å bidra konstruktivt til dei som hadde det vanskeleg, blei det sagt då. Folk har det framleis vanskeleg, og regjeringa har i straumforliket blitt einige med SV om å auke bustøtta for neste år med over 800 mill. kr. Dette har ikkje Høgre prioritert. Me veit at ein fjerdedel av bustøttmottakarane bur i byane, så det er òg eit viktig levekårstiltak. Spørsmålet mitt er: Kva tiltak har Høgre for korleis vanskelegstilte, særleg i byane, skal takle høge bukostnader i ei vanskeleg tid, og kvifor har ein eigentleg prioritert vekk bustøtta – sidan me fekk kritikk frå representanten for det i fjor?

Mudassar Kapur (H) [10:47:30]: Jeg mener det er mange tiltak man kan gjøre for å hjelpe folk i en vanskelig tid. Jeg tror det viktigste vi gjør nå, er først å være enige om hvem det er som sliter mest. Vi vet at i de store byene er det ofte småbarnsfamilier, gjerne med én eller ingen inntekt. Noe av det viktigste vi gjør i vårt opplegg, for man må jo se på budsjettene i en helhet, er at vi bl.a. gjennom vårt skattesystem sørger for at familier får mer å rutte med, og vi øker også barnetrygden. Det er noe regjeringspartiene ikke har prioritert på en like god måte som vi har gjort. I tillegg sørger vi for å legge fram et statsbudsjett hvor vi styrker bl.a. norskopplæring, integrering og familienes muligheter til å sende barn i barnehagen til en lavere pris. Det er den totale pakken for familiene som er viktig.

Lene Vågslid (A) [10:48:34]: Eg registrerer då at bustøtte var eit viktig verkemiddel for representanten i fjor og ikkje i år.

I innlegget til representanten Kapur blei det òg sagt at Høgre er oppteke av å lage reelle alternative statsbudsjett. Det er i grunnen eg òg vand til. Difor blei eg ganske overraska då eg såg at Høgre har budsjettert med sal av Bankplassen 4 som inndecking i sitt alternative statsbudsjett. Høgre har spurt Finansdepartementet kva det kostar, eller kva verdien er. 100 mill. kr, seier Finansdepartementet, og Høgre legg inn ein verdi på 450 mill. kr frå sal av eit bygg som står på ei festetomt. Det er staten som eig bygget, og Noregs Bank eig grunnen. Ser representanten at denne inndeckninga i det minste er ganske risikabel når ein budsjetterer med ein verdivekst på 450 pst.?

Mudassar Kapur (H) [10:49:32]: Jeg skjønner at jeg snakker med en representant fra et parti som kan kalle seg for eiendomseksperter. Vi har nylig sett hvordan regjeringen har vært villig til å bruke penger på et visst bruk litt lenger opp i landet, der mange mente det kanskje var en litt vel høy pris å betale i forhold til hva markedet kunne betalt – men sånn er det. Jeg tror man kanskje også skal se litt på egne investeringer som man faktisk har utført, før man går inn i alternativene.

Jeg kan gjerne svare representanten på spørsmålet om akkurat denne saken. Vi må huske på at selv ikke under koronakrisen så vi store fall i prisene på næringsseiendom. Nå er situasjonen strengt tatt mindre usikker. Vi foreslår å selge Bankplassen 4 samt å selge oss ned i kommersiell eiendom i Bane NOR Eiendom AS. Det er ikke naturlig at statens jernbaneselskap skal bygge hoteller, boliger og næringsseiendom. Det er kommersielle eiendomsverdier for over 6 mrd. kr. Det bør absolutt være mulig å realisere det vi foreslår.

Kathrine Kleveland (Sp) [10:50:50]: Gjennom Erna Solbergs styretid var digitalisering det gjentatte svaret hver gang distriktspolitikk ble tatt opp, og i en periode hadde den blå regjeringen endatil en egen distrikts- og digitaliseringsminister. For Senterpartiet er digitalisering en forutsetning for god distriktspolitikk. Et godt utbygd bredbånd og god mobildekning er avgjørende for å bygge landet videre i framtiden. Representanten sa i innlegget at det fortsatt skulle være et høyt digitaliseringstempo. Hvorfor følger ikke da Høyre opp regjeringens bredbåndsatsing?

Mudassar Kapur (H) [10:51:31]: Jeg holdt nesten på å si: Hvilken satsing? Hvis det er snakk om bare å legge på mer penger uten å se på hva som blir resultatene, kan man jo stå og skryte av hvor mange satsinger man har. Vi har i vårt alternativ lagt inn det vi mener er et riktig nivå for å få til satsing på både bredbånd og digitalisering av Norge. De tre 5G-utbyggerne har allerede fått betalt for å dekke hele Norge med trådløst høyhas-

tighetsbredbånd, og vi mener derfor at de ikke trenger å få betalt en gang til, slik bevilgningen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV legger opp til.

Det er også andre ting her. Regjeringspartiene har også reversert mange viktige digitaliseringssatsinger. Det er jo det som sørger for at vi også kan få fart på næringslivet ute i distriktene, gjennom at vi kan få flere til å koble seg på, få flere til å delta i digitaliseringen og ikke minst i e-handelen i Norge.

Så må jeg legge til at hvis det er slik at distriktssatsingen til Senterpartiet først og fremst handler om bredbånd, er jeg litt skuffet. Jeg hadde håpet vi kunne snakke om arbeidsliv, næringsliv og det å skape flere arbeidsplasser i distriktsnæringene.

Grete Wold (SV) [10:52:48]: Da regjeringen la fram sitt budsjett i oktober, var det med en klar omfordelende profil. Vi ser med all tydelighet at det er stadig flere som får det økonomisk vanskelig, og vi trenger derfor sterkere virkemidler i det offentlige for å forebygge konsekvensene av nettopp det. Et samfunn med økende ulikhet er ikke bra for noen, og en sterk velferdsstat er et gode og et verktøy i så måte.

Det manglet ikke på sterke ord fra Høyre og representanten Solberg om at dette var et skattesjokk som ville medføre store vansker. Så ser vi Høyres budsjett, som også legger opp til en ganske kraftig skatteøkning, tilnærmet tilsvarende. Vil representanten være enig i at ordvalget var noe overdrevet?

Mudassar Kapur (H) [10:53:30]: Jeg er litt bekymret for om enkelte partier begynner å bli litt fartsblinde når det gjelder pengebruken, og det kan ofte gjelde SV. Når man omtaler en skattereduksjon på 10 mrd. kr i vårt alternative budsjett som tilnærmet lik samme skatteøkning som regjeringens, synes jeg man begynner å bli litt fartsblind når det gjelder tall. Vårt skatteopplegg sørger for at familier med lav og middels inntekt kommer godt ut, de får mer å rutte med, samtidig som vi også øker barnetrygden. I tillegg er det faktisk slik at hvis vi skal gjøre noe med ulikhetene, må vi også se på årsakene. Vi vet at veldig mange av dem som utgjør ulikhetsstatistikken, ofte har kort botid i Norge og har gjerne én eller ingen inntekt, så det å lykkes med et godt integreringsløp, å inkludere barna i en skole som gjør at de kan fullføre og komme seg ut i arbeid, og samtidig inkludere folk i arbeidslivet må være løsningen.

Tobias Drevland Lund (R) [10:54:44]: Jeg vil starte med å si at på tross av våre mange uenigheter er vi iallfall enige om å framskynde boligmeldingen til regjeringen, og det er veldig bra.

«Rammene for kommuneøkonomien neste år i statsbudsjettforslaget vil gi tøffe vilkår for kommu-

nenes og fylkeskommunenes muligheter til å gi innbyggerne et godt tjenestetilbud.»

Det er ikke jeg som har sagt dette, det er det styreleder i KS, Høyre-politiker Gunn Marit Helgesen, som har sagt. Dette sa Helgesen før Høyre hadde laget sitt alternative statsbudsjett, og Høyre øker ikke bevilgningene i frie midler til kommunene med en eneste krone. Derimot kutter Høyre rammen til Kommunal- og distriktsdepartementet med over 2 mrd. kr.

Spørsmålet mitt til representanten er derfor om han i det hele tatt har snakket med Høyre-politiker og styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen, før Høyre laget sitt budsjettopplegg.

Mudassar Kapur (H) [10:55:38]: I vårt alternative budsjett for kommunesektoren har vi gjort noen viktige prioriteringer. Vi sørger for at vi reverserer regjeringens kutt når det gjelder digitalisering, et av de viktigste grepene vi kan gjøre for å få til mer fart i det digitale Norge, og slik at vi får ned kostnadene det offentlige har, og at vi også kan levere tjenester smartere og raskere.

Vi gjør også andre prioriteringer, f.eks. har vi gjort om grunnskoletilskuddet til et tilskudd som heller skal handle om kvalitet i grunnskolen, så det å kalle våre omprioriteringer for kutt ut til kommunene er litt overdrevet. Jeg mener at våre omprioriteringer bidrar til det som er vårt mål med vårt kommuneopplegg. Kommunene skal settes i stand til å levere gode tjenester til alle innbyggerne, slik at vi kan sørge for det som er vårt viktigste mål for hver enkelt innbygger: Barn skal kunne fullføre skolen, voksne skal kunne komme inn i arbeidslivet, og næringslivet skal kunne overleve. Det ser vi gjennomgående i vårt alternativ.

Presidenten [10:56:41]: Replikordskiftet er avsluttet.

Heidi Greni (Sp) [10:57:06]: Vi er i en krevende tid, med krig i Ukraina, energikrise i Europa og en kraftig prisvekst. Samtidig finnes det ikke snare og enkle løsninger. Dette er ikke en krise vi bare kan betale oss ut av gjennom økt offentlig pengebruk, slik vi har kunnet gjøre de siste årene. Selv i et stramt budsjett klarer vi å prioritere de grunnleggende velferdstjenestene til innbyggere i hele landet.

Gode velferdstjenester er avgjørende for folks trygghet i hverdagen. Alle er i ulike faser av livet avhengig av kommunale tjenester, fra barselomsorg, barnehage, skole og eldreomsorg, som kommunene leverer, til tannhelse, kollektivtrafikk eller videregående skole, som fylkeskommunene har ansvaret for.

I forbindelse med koronapandemien de siste årene har kommunene fått en enormt stor oppgave i fanget, med smittesporing, hjemmeskole, vaksinerings osv. Det-

te har de løst på en god måte. Det kommer i tillegg til den ordinære driften av velferdstjenester i kommunene.

En arbeidsgruppe med medlemmer fra KS og staten har anslått kostnadene for norske kommuner og fylkeskommuner til å være til sammen 8,8 mrd. kr for første halvår 2022. Dette blir nå kompensert fullt ut. Kommunene har stått i førstelinjen gjennom hele pandemien og har bestått testen. Derfor skulle det bare mangle om de ikke ble kompensert for dette. Nå slipper de å dra det med seg inn i neste års budsjett, og det er veldig bra.

Det er fortsatt høy aktivitet i norsk økonomi samtidig som det blir dyrere å leve for folk. Et viktig mål med dette budsjettet er å bidra til å få kontroll på den kraftige prisveksten, skape trygghet rundt økonomien til folk og trygghet for at de fortsatt har en jobb å gå til.

I statsbudsjettet for neste år prioriteres det hardere enn noen regjering har vært nødt til på mange, mange år. Etter mange år med økt oljepengebruk er vi nå nødt til å komme med en kraftig reduksjon. Da er jeg glad for at vi på tross av det klarer å levere et solid kommuneoppgjør. Budsjettet for 2023 gir en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 2,6 mrd. kr. Det legges opp til at veksten i frie inntekter fordeles med 1,7 mrd. kr til kommunene og 0,9 mrd. kr til fylkeskommunene. Til sammenligning varslet vi i kommuneproposisjonen frie inntekter på mellom 1,8 og 2,3 mrd. kr.

Selv om kommuneoppjøret ligger over øvre sjikt sammenlignet med det som ble varslet i kommuneproposisjonen, vet vi at den økonomiske situasjonen er anstrengt i mange kommuner og fylkeskommuner. Kommunesektoren blir, som resten av samfunnet, rammet av den kraftige kostnadsveksten. Høy prisstigning rammer også der. Nå er det på plass en fastprisordning på strøm som forhåpentligvis vil redusere strømkostnadene også for kommunesektoren.

Krigen i Ukraina har ført til at et rekordhøyt antall flyktninger har kommet til Norge. Kommunene har stilt opp, brettet opp ermene og gjort en formidabel innsats med å bosette. Demografikostnadene for kommunesektoren på grunn av høy ankomst av flyktninger har også vært ekstra høye. Flyktningtilstrømningen i 2023 har vi ikke oversikt over ennå, men det nye anslaget nå er på 40 000 fra Ukraina neste år. Jeg er glad for signalene fra regjeringen om at de er klare til å handle raskt hvis dette anslaget skulle slå til.

Regjeringen tar flere viktige grep som vil gjøre hverdagen enklere for småbarnsfamilier. Fra høsten 2022 fikk elevene på 1. trinn gratis SFO tolv timer i uken. Nå utvides dette til også å gjelde 2. trinn. Det tas også grep for enslige forsørgere, som får økt barnetrygd.

Regjeringen ønsker en ny kurs for distriktspolitikken. Den skal fornyes og forsterkes. Vi skal snu befolkningsnedgang til befolkningsvekst, noe som også vil av-

hjelpe presset på byene. Heldigvis har vi innenfor et nøkternt budsjett greid å prioritere en kraftfull satsing på Distrikts-Norge. Vi har bl.a. kommet i gang med bygdevekstavtaler. Det er igangsatt fem pilotprosjekt, to i Trøndelag og tre i Finnmark. Neste år styrker vi disse avtalene ytterligere.

I Hurdalsplattformen pekte vi også på betydningen av levende lokalsamfunn og tilstedeværelse i Nord-Norge. Dette har blitt mer aktualisert enn noen gang. Nå sikrer vi gratis barnehage i tiltakssonen, og vi styrker ordningen med nedskrivning av studielån.

Ferjesatsingen fortsetter også i statsbudsjettet. Det foreslås til sammen 420 mill. kr til gratis ferjer og ytterligere lavere takster. Dette vil være et viktig tiltak for å lette kostnadene for innbyggere langs hele kysten og gjøre terskelen for å bosette seg i små øysamfunn lavere.

Tilbakemeldinger fra mange distriktskommuner tyder på at det ikke bare er mangel på arbeidsplasser, men like ofte mangel på folk til å bemanne disse arbeidsplassene som er problemet. Derfor er et desentralisert utdanningstilbud viktig. Regjeringen vil styrke utdanningstilbudet i distriktene. Studietilbudet på Nesna er et eksempel på det. Der forrige regjering la ned, legger vi nå til rette for å bygge opp igjen studietilbudet på Nesna. Det sikrer viktig kompetanse i regionen. I statsbudsjettet har regjeringen sørget for økt borteboerstipend. Det gjør at ulempen med å måtte flytte på hybel blir mindre. Dette er nok et eksempel på et viktig distriktspolitisk tiltak.

Regjeringen vil legge til rette for bosetting og verdiskaping i hele landet. Vi mener at kommunene skal få økt handlefrihet når det gjelder å utvikle sin egen kommune. Det er kommunepolitikerne som best vet hvor det bør bosettes folk i kommunene. Jeg er glad for at statsråden vil sette i gang arbeidet med å fornye planretningslinjene, slik at det også legges til rette for vekst og utvikling i utkantgrender med svak økning eller nedgang i folketallet. Norge er et langstrakt land, og det er svært ulike behov alt etter hvor man bor hen i landet.

En annen utfordring i Distrikts-Norge er boligtilfang. I mange kommuner er markedsverdien på en bolig lavere enn det det koster å få satt opp et hus. Derfor er jeg glad for at regjeringen nå jobber med tiltak som kan utligne dette, og gjøre det mulig for folk å bygge seg bolig også i kommuner der det ikke er et velfungerende boligmarked. Bolig og jobb er den store utfordringen når barnefamilier skal bosette seg.

I tillegg er det nå en stor utfordring for mange kommuner å få tilgang på kompetanse, både i privat og i offentlig sektor. Jeg har vært i kommunalkomiteen i tolv år. Før var det bestandig snakk om arbeidsplasser rundt omkring i distriktskommunene, nå er den største utfordringen i mange kommuner faktisk å skaffe arbeids-

folk og å skaffe den rette kompetansen. Dette er en stor utfordring for oss å legge til rette for.

Vi har i tillegg styrket distriktsnæringene. Vi har styrket landbruket med et helt nødvendig løft i jordbruksoppgjøret, og det vil vi selvsagt følge opp videre. Vi er nødt til å få landbruket opp på et inntektsnivå som for resten av landet, hvis vi skal klare å beholde strukturen i landbruket og klare å opprettholde norsk matproduksjon. I oppgjøret sørget vi for at den ekstraordinære kostnadsveksten i matproduksjonen ble kompensert med budsjettstøtte.

Vi har også tatt viktige grep i rovviltpolitikken, som har endret helt forutsetningene for de som er avhengig av å ha beitemark rundt omkring i Norge. Det er et viktig grep som gjør det levelig for beitenæringen. Både småfe, storfe og ikke minst den samiske reindriften nyter godt av det.

Vi kommer i dag til å vedta et solid budsjett sett i lys av den situasjonen landet vårt står i. Alle bor i en kommune, og alle er avhengige av kommunale tjenester. Vi setter kommunene i stand til å opprettholde tjenesteproduksjonen og levere gode tjenester til små og store, unge og gamle, uansett hvor de bor i landet.

Presidenten [11:06:01]: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [11:06:10]: Representanten Greni og jeg er veldig heldige, for vi deler hjemfylke. I Trøndelag har vi alt vi kan tenke oss. Vi har en stor by, vi har flere mindre byer, vi har fjellregion, og vi har kyst. Jeg tror at jeg og representanten Greni er helt enige om at det også trengs flere private arbeidsplasser i distriktene hvis man skal ha et levedyktig land framover.

Jeg og Høyre tror at de arbeidsplassene skapes best med en forutsigbar næringspolitikk, at vi dropper voldsomme skatteøkninger over natten, og med mer veiutbygging, men det framstår som om regjeringen tror at den viktigste løsningen på disse utfordringene er statlige subsidier.

Jeg synes egentlig at Hitra Senterparti og Frøya Senterparti har skrevet en veldig god uttalelse, for de skriver at regjeringens forslag til havbruksskatt rammer sårt tiltrengte distriktsarbeidsplasser, særlig innen foredling. Mitt spørsmål til representanten Greni er: Hvilke tiltak i budsjettet innen distrikt er det hun vil trekke fram for å kompensere for det mulige bortfallet av distriktsarbeidsplasser, som Senterpartiet selv peker på?

Heidi Greni (Sp) [11:07:14]: Som representanten Lønseth peker på, er det mye som virker inn på distriktspolitikken. Jeg tror jeg vil si det så tydelig som at alt virker inn på distriktspolitikken. Jeg tror ikke det er ett departement som gjennom et år ikke gjør mange tiltak som har innvirkning på distriktspolitikken.

Når det gjelder havbruksskatten, er det sendt ut et forslag til innretning på grunnrenteskatt på havbruk. Det er et forslag som er ute på høring. Høringsinnspillene vil bli lyttet til. Den vil bli tilpasset virkeligheten der ute, slik at det ikke skal ramme lokalsamfunnene hardt. Samtidig vet vi at havbruksnæringen er en næring med enormt store overskudd, og jeg tror det er stor legitimitet for at den næringen skal beskattes. Innretningen på det vil vi komme tilbake til når høringsrunden er over.

Vi har en kraftig distriktpolitikk, der vi bl.a. sørger for bygdevekstavgiftene. Jeg vet at Høyre ikke har tro på det, men jeg har veldig stor tro på at det vil løfte distriktskommunene, når vi kommer i gang med det.

Mari Holm Lønseth (H) [11:08:19]: Det er godt å høre at regjeringspartiene bekrefter i Stortinget at forslaget som er framlagt fra regjeringen, vil bli endret og tilpasset virkeligheten, for det er klart at det har blitt dårlig mottatt, særlig i distriktene. Jeg tror det er veldig mange som har vært overrasket over at en finansminister fra Senterpartiet har kunnet legge fram et forslag som rammer distriktene på en så hard måte.

Mitt spørsmål var egentlig: Hvilke tiltak innen distrikt er det som hjelper på det mulige bortfallet som Senterpartiet i Hitra og Frøya selv peker på? Representanten Greni trekker fram en bygdevekstavgift. Det er helt riktig at jeg tror at vi trenger helt andre tiltak, men det er ikke bygdevekstavgifter på kysten til Hitra og Frøya, der man ser at arbeidsplassene kanskje vil forsvinne på grunn av regjeringens politikk. Så jeg spør igjen: Hvilke tiltak er det som ville ha kompensert der havbruksnæringen nå gjør det bra – der man er truet av Senterpartiets skattepolitikk?

Heidi Greni (Sp) [11:09:13]: Jeg vil på ingen måte akseptere premissene om at dette vil ramme Hitra og Frøya veldig hardt. Det er ingen som vet hvordan det vil slå ut før opplegget for grunnrenteskatt på havbruk er klart. Vi vil selvsagt legge til rette for at vi skal opprettholde bosetning langs kysten. Vi har mange andre tiltak for Kyst-Norge. Jeg var inne på det i innlegget mitt, bl.a. gratis ferje til små øysamfunn som ikke har veiforbindelse, og billigere ferje til andre kystsamfunn. Det er helt avgjørende for at vi skal opprettholde bosetningen at vi har god kollektivtrafikk til de små samfunnene langs kysten. Det er én av bitene. Vi legger også opp til desentralisert utdanning – en større desentralisering. Er det noe havbrukskommunene virkelig etterspør, er det tilpasset kompetanse, for de har et enormt behov for arbeidsfolk. Det tror jeg også vil være et viktig grep for å sørge for at næringsetablering er mulig i alle de små kommunene.

Helge André Njåstad (FrP) [11:10:25]: Det var interessant å høyra på replikkordskiftet no mellom Hø-

gre og Senterpartiet. Eg òg er frå ein øykommune som blir sterkt ramma av det forslaget som regjeringa har. Det er tidenes sentraliseringspolitikk me her er vitne til, der ein skal ta ifrå kysten og sentralisera det inn til Finansdepartementet. Så skal ein dela det ut igjen til heile Kommune-Noreg, der Oslo kommune får mest av den grunnrenteskatten. Dette forslaget er utarbeidd av Senterpartiet i regjering, det er sendt på høyring, men det pleier vel å vera sånn at ein sender på høyring det ein ønskjer å gjennomføra. Mitt spørsmål er: Kvifor synest Senterpartiet det er ein god idé å ta frå kysten og gje til Finansdepartementet, for så å dela ut igjen mest til Oslo kommune av dei pengane som har vorte skapte på kysten av gründerar, som gjennom generasjonar har skapt norsk havbruksnæring?

Heidi Greni (Sp) [11:11:16]: Som jeg svarte i forrige runde, er dette et forslag som er ute på høring. Det er et forslag der vi skal lytte til høringsinstansene. Jeg vet ikke hvordan det var i forrige regjering, men når vi sender ut noe på høring, er det fordi vi faktisk skal lytte til høringsinstansene og eventuelt justere ut fra de innspillene vi får.

Når det gjelder styrking av kystsamfunn, er det jo ikke mer enn en ukes tid siden det kom en voldsom styrking av Havbruksfondet, der vi reduserer den statlige andelen av Havbruksfondet og vil gi mer til den kommunen som har avsatt areal til oppdrett. Det er helt i tråd med Senterpartiets politikk at den kommunen som har avsatt areal til enten oppdrett, vindkraft eller vannkraft, skal ha en god andel av det – en kompensasjon for at de stiller arealene sine til disposisjon.

Tobias Drevland Lund (R) [11:12:26]: I KS' budsjettundersøkelse oppgir kommunene at de må iverksette innsparinger og effektiviseringstiltak på 7,5 mrd. kr for å balansere budsjettet for 2023 – med andre ord svært krevende. Hvordan synes representanten fra Senterpartiet det rimer med Hurdalsplattformens målsetting om å styrke kommunenes frie inntekter og bruke inntektssystemet for å sikre likeverdige tjenestetilbud i hele landet?

Heidi Greni (Sp) [11:12:54]: Nå er det, som sagt, den tolvte budsjettdebatten – tror jeg – i kommunalkomiteen jeg er med på, og jeg har ennå ikke vært ute for en budsjettdebatt der akkurat dette spørsmålet ikke har kommet opp. Det er en utfordring kommunene har hatt hvert eneste år.

Jeg skal være så ærlig å si at hvis vi hadde hatt en normalsituasjon i Norge, hadde jeg nok ønsket en enda større styrking av kommunesektoren. Det er det ingen tvil om. Men jeg er ganske stolt og ganske imponert over at vi i den situasjonen vi har i dag – der vi i stedet for å

øke oljepengebruken, som den forrige regjeringen gjorde, med ca. 18 mrd. kr, nå faktisk er nødt til å redusere for å kjøle ned markedet – har klart å overoppfylle kommuneproposisjonen for i år. Verden ser ikke ut som den så ut for ett år siden. Den ser slettes ikke ut som den så ut da plattformen ble skrevet, og derfor er jeg imponert over at vi klarer å innfri også på dette området.

André N. Skjelstad (V) [11:14:05]: Det kan virke som at representanten Greni hadde tenkt gjennom innlegget sitt i god tid før hun holdt det i dag. La meg ta et lite eksempel på det. Hun sier at det blir fullt ut kompensert for covid. Min kommune, Steinkjer, fikk 9 mill. kr mindre enn det som var faktiske utgifter. Så det kan tyde på at representanten har tenkt gjennom dette for kanskje litt for lang tid siden – før hun så fasiten.

Litt om det med arbeidsplasser: Det kan virke som at regjeringen med Senterpartiet i spissen faktisk har en målsetting nå om at behovet for arbeidsplasser, spesielt ute i havbrukskommunene, vil normalisere seg, for etter det forslaget som ligger på bordet, dog til høring, vil det jo ikke være noe problem – for det blir ingen nyinvesteringer med regjeringens forslag. Til og med et samlet fylkesting, i hvert fall inkludert Senterpartiet, Venstre, Høyre og Fremskrittspartiet, har vært tydelig på at det er problematisk. Synes representanten Greni at det er en god idé å overføre verdier fra distriktene til Oslo?

Heidi Greni (Sp) [11:15:11]: Først til spørsmålet som ble stilt om covid-kompensasjon: Jo, Kommune-Norge er kompensert fullt ut, og vi oppfyller det som KS har bedt om, men det er selvsagt på makronivå. Vi har ikke fått regning fra hver enkelt kommune. Fordi vi er klar over at det er stor forskjell mellom kommunene, der noen har hatt større utgifter enn gjennomsnittet som følge av koronapandemien, er 2 mrd. kr av det beløpet fordelt på statsforvalterne, som da igjen skal fordele det beløpet til de kommunene som faktisk har hatt utgifter utover det som er gjennomsnittet for en kommune. Så jeg vil si at hvis Steinkjer har hatt større utgifter enn resten av trøndelagskommunene, vil de da sannsynligvis få en stor andel av det som ligger der. Jeg var i Trondheim kommune for to dager siden. De var veldig godt fornøyde og mente de var overkompensert. Da tyder det kanskje på at Steinkjer vil få en enda større pott av de skjønnsmidlene.

Presidenten [11:16:15]: Replikskordskiftet er omme.

Helge André Njåstad (FrP) [11:16:27]: Eg vil òg starta med å takka komiteen for godt samarbeid om budsjettinnstillinga og komitéråd Marianne og staben hennar for god bistand i ei hektisk tid.

Samtidig som me står og behandlar statsbudsjettet i denne salen, sit det mange fylkestings- og kommunestyrerepresentantar rundt om i landet og gjer opp budsjett for neste år i sine kommunar. Uansett kva lokalavis ein blar opp i eller kva ein les av medium, er det varsel om krevjande tider. Det kanskje beste sitatet fann eg i Sunnmørsposten i dag, frå ein lokalpolitikar frå Senterpartiet, Kristin Sørheim, som seier det slik:

«Å drive lokalpolitikk under Støre, Vedum og Putin er ikke enkelt.»

Desse orda trur eg mange kjenner seg igjen i – det er ikkje enkelt – og iallfall kjenner norske rådmenn seg godt igjen i den beskrivinga, for når dei svarar på under søkinga frå KS, svarar seks av ti rådmenn at neste år blir meir krevjande enn det året me har lagt bak oss.

Heldigvis har norske kommunar lagt bak seg åtte gode år. Det er ikkje slik som i Det gamle testamentet, at ein hadde sju feite og sju magre, no har ein hatt åtte – eg skal ikkje seia feite år, men iallfall gode år samanlikna med kva ein ser konturane av no. Då Framstegspartiet sat i regjering eller var med på å få budsjettet vedteke, var det god kommuneøkonomi, og kombinert med god aktivitet i næringslivet gav det òg gode skatteinntekter. Det var ei god tid som har gjort at ein har bygd opp store reservar. Ein har gjort det som Josef gav som råd til faraoen i Det gamle testamentet, ein har bygd opp i gode tider. Slik har ein noko å tæra på når Senterpartiet er kome i regjering og ein må bruka av dei lagra som ein har bygd opp i dei åtte åra me har lagt bak oss.

Så skal eg seia litt om kva Framstegspartiet har vore oppteke av i denne budsjettinnstillinga:

Eldreomsorg står alltid høgt på dagsordenen vår. Me har lagt inn igjen 1 mrd. kr til å byggja fleire sjukeheimsplassar. Me veit me får fleire eldre i dei komande åra, og då er det feil å seia at me skal stoppa opp i sjukeheimsutbygginga. Eg registrerer at då eg gav ros til SV for å få inn igjen litt av det beløpet, aksepterte ikkje regjeringspartia at SV fekk det til – då skulle dei vera med på den sigeren sjølve – men i forslaget deira var det null til eldreomsorg neste år. No blir det litt, men det blir langt frå nok i forhold til det Framstegspartiet meiner.

Private barnehagar gjer ein fantastisk innsats for mange barn. Regjeringa held fram med politikken sin med å strupa økonomien til private barnehagar. Det reagerer me veldig på. Å ha private barnehagar er eit viktig supplement, og det kuttet som me ser ein gjer til dei private barnehagane, slår direkte inn i gode tilbod ute i mange kommunar.

Det aller viktigaste for ein kommune er å ha næringsliv, å ha innbyggjarar som bidreg med skatteinntekter. Der er me bekymra over politikken til regjeringa, der me ser at om ein har ei næring som går godt, skal ein skatta ho i hel – då skal ein skatta ho så hardt at investere

ringar blir lagde på is, at folk flyttar ut av landet, og at folk investerer pengane sine andre plassar enn i norske kommunar. Det vil på lang sikt bidra til mindre inntekter til fellesskapet, mindre inntekter til kommunane, og difor er næringspolitikken til regjeringa ei av dei største bekymringane våre i det budsjettet som me behandlar no.

Så veit me at innbyggjarane står overfor ei veldig krevjande tid med prisstiging på det meste: dyr straum, dyr mat, dyrt drivstoff. På toppen av dette får dei så kommunebudsjettet, der norske kommunar aukar vass- og avløpsavgiftene ekstremt – nokre av dei med opp i 40 pst., har me lest. Å få vass- og avløpsrekninga i januar og vidare utover året blir krevjande.

Me ser òg at veldig mange kommunar held fram med å ha eigedomsskatt, sjølv om det i desse dagar heldigvis er nokre kommunar som tek vekk eigedomsskatten sin. Det skulle me frå Framstegspartiets side gjerne ha sett meir av: at regjeringa fortset med det me gjorde i dei åtte åra me hadde påverknad, nemleg å setja ned satsen på eigedomsskatten. No er det dessverre ikkje det same engasjementet frå regjeringa for å setja ned den upopulære eigedomsskatten.

Avslutningsvis er vår bekymring òg prisstiging som kommunane opplever, både den som har vore i år, og den me ser vil koma til neste år. Den er større enn det som regjeringa legg opp til å kompensera, og det gjer at det eigentleg er eit ostenhøvelkutt for kommunar som gjer at dei må klara seg med mindre neste år.

Med det tek eg opp forslaga Framstegspartiet står bak i dag.

Presidenten [11:21:20]: Dermed har representanten Helge André Njåstad tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rune Støstad (A) [11:21:29]: Dagens regjering har tatt grep for å hjelpe folk gjennom en vanskelig tid, ikke minst dem som sliter aller mest. I budsjettforliket øker vi bostøtten med 800 mill. kr. Fremskrittspartiet har brukt mye av høsten på å kritisere regjeringen for ikke å stille opp og har etterlyst tiltak mange, mange ganger, og da er det oppsiktsvekkende at Njåstad og Fremskrittspartiet ikke prioriterer det samme som regjeringen og SV har gjort – altså de 800 mill. kr som Fremskrittspartiet har fjernet fra sitt budsjett. Hvordan forklarer representanten Njåstad at hans parti svikter dem som trenger det aller mest?

Helge André Njåstad (FrP) [11:22:18]: Det er direkte feil å seia at Framstegspartiet sviktar dei som treng det aller mest. Viss ein tek éin post ut av statsbudsjettet og samanliknar, kan ein kanskje, viss ein leitar godt, fin-

na ein post der regjeringspartia bruker meir på vanlege folk enn det Framstegspartiet gjer. Men ser ein heilska-pen, har me betydeleg meir midlar inne – til avgiftskutt, til å fjerna elavgifta, gjera straumen billegare, innføra ein makspris på straum for hushald, for hyttefolk, for næringsliv. Den situasjonen folk står i i dag, har ikkje regjeringa levert på. Folk er i ein krevjande situasjon. Vårt svar er at ein treng mykje kraftigare tiltak, og då aller mest for å setja ned skattar og avgifter i dette landet. Samanliknar ein budsjetta, vil ein sjå at vanlege folk kjem økonomisk langt betre ut med Framstegspartiets alternativ enn dei gjer med det som regjeringspartia la på bordet.

Rune Støstad (A) [11:23:23]: Fremskrittspartiet har penger til alt og alle, mer penger enn alle andre partier – eller som VG skrev på lederplass:

«Med Sylvi Listhaugs tryllemilliarder kan alle få billigere mat, bensin og strøm».

Representanten bekrefter også i sitt innlegg at det er slik det er.

I budsjettet fjerner Fremskrittspartiet Statsforvalteren. Det er kutt på 2 mrd. kr i fylkeskommunene. Med et tastetrykk skal tusenvis av ansatte stå uten arbeid fra nyttår. Enorme oppgaver overlates til kommunene. Det er et samlet kutt på 4 mrd. kr, for så å gi 1 mrd. kr til kommunene for å løse de oppgavene. På magisk vis forsvinner oppgaver som koster nesten 3 mrd. kr. Hvordan blir offentlig sektor 3 mrd. kr mer effektive fra 1. januar? Sitter representanten Njåstad på en trylleformular eller et magisk Fremskrittsparti-triks, hadde det vært interessant å høre mer om det.

Helge André Njåstad (FrP) [11:24:19]: No veit eg ikkje om stortingssalen er eigna til å visa representanten Støstad trylletriks, men sidan han har lik bakgrunn som meg og har vore ordførar, veit han at Kommune-Noreg bruker ekstremt mange årsverk, timesverk, til å krangla med Statsforvaltaren om små, heilt bagatellmessige ting i dei ulike kommunane. Vår trylleformel, viss ein skal bruka Støstads ord, er at kommunane skal sleppa å bruka alle dei timane til å overtyda Statsforvaltaren om at dei skal få lov til å styra sin eigen arealpolitikk. Det blir faktisk innsparingar av det. Berre i mitt valdistrikt sit det 300 personar hos Statsforvaltaren, og ein må sikkert ha 300 i kommunane til å matcha dei og krangla med dei. Viss me fjernar Statsforvaltaren og lar kommunane bestemme sjølve, blir det frigjort veldig mykje pengar ein kan bruka på gode tenester, og mykje mindre frustrasjon for både folk og kommunestyrerepresentantane.

Kari Mette Prestrud (Sp) [11:25:17]: Fremskrittspartiet stemte imot oppløsningen av fylkene Viken,

Vestfold og Telemark og Troms og Finnmark og vil ikke bevilge penger til dette i sitt alternative budsjett. Det er likevel en realitet at vedtaket er fattet og vil bli gjennomført. Mener Fremskrittspartiet at fylkene skal ta denne kostnaden innenfor sin egen ramme, altså sitt eget budsjett – og på bekostning av hva? Skulle det være videregående skoler, f.eks.?

Helge André Njåstad (FrP) [11:25:58]: Viss ein hadde lese heile vårt alternative budsjett, ville ein der sjå at løysinga vår er å klara seg utan fylkeskommunen. Difor legg me ikkje inn pengar til å oppretta nye fylkeskommunar, for me vil klara oss utan fylkeskommunar. Me kan klara oss med kommune og stat i eit land med litt over 5 000 000 innbyggjarar. Me treng ikkje å vera så tungt administrerte, med tre nivå. Så me føreslår rett og slett å leggja ned fylkeskommunen. Me trur at det vil føra tenestene nærare innbyggjarane. Det vil bli betre avgjerder fordi dei sit tettare på vanlege folk, og landet vil bli lettare å administrera med to nivå i staden for tre nivå. Difor føreslår me det i budsjettet vårt. Ein må gjerne stemma for det. Viss ein er for å effektivisera Noreg, er det eit veldig godt grep. Veldig få ville ha sakna fylkestinget sitt fordi tenestene, tannhelsehelse og vidaregåande opplæring, ville vorte gjevne av andre enn fylkestinget. Veldig få har eit forhold til fylkestinget, og veldig få ville ha sakna det viss me hadde fått gjennomslag for å leggja det ned.

Grete Wold (SV) [11:27:07]: Det har vært et gjentakende svar fra Fremskrittspartiet på den situasjonen vi står i nå, at den ville bedre seg noe hvis vi hadde kuttet i skatter og avgifter og dermed også halvert matmomsen. Det synes å være svaret på veldig mye av det vi nå står oppe i. Samtidig opplever jeg at Fremskrittspartiet har en stor vilje til å hjelpe både eldre, syke, barn og andre trengende. Som representanten selv sa nå: Det er en økning på alle poster i deres alternative budsjett for å hjelpe dem som faktisk trenger det.

SV blir ofte kritisert av nettopp Fremskrittspartiet – vi må skjønne at vi må skape for å kunne dele. Ser representanten noe av dette resonnementet som ligger til grunn for å dele – som vi nå trenger – at denne omfordelingen faktisk er et nødvendig grep for å hjelpe de menneskene som nå står i en forferdelig vanskelig situasjon inn mot jul?

Helge André Njåstad (FrP) [11:27:56]: Heile statsbudsjettet er jo ei gedigen omfordeling. Det er faktisk det me driv med både i kommune og stat, å skattleggja dei som har evne til å betala skatt, for å kunna fordela til dei ein ønskjer å hjelpa, i anten kortare eller lengre tid, gjennom tenester. Så heile ideen med statsbudsjettet er omfordeling.

Dessverre er det her i salen for lite fokusering på dei som bidreg inn på statsbudsjettet, og litt for mykje fokusering på dei som hentar noko ut av statsbudsjettet. Me er veldig kritiske til at ein no skal skattleggja havbruksnæringa så hardt at dei ikkje lenger har evne til å bidra inn til statsbudsjettet i like stor grad som før. Me er tilhengjarar av at ein bidrar inn til statsbudsjettet av overskot, men me er ikkje tilhengjarar av at ein skal innføra nye grunnrenter og nye skattar og avgifter som tek knekken på næringslivet og sørgjer for at investeringane går ut av landet og går andre plassar. Det er ein veldig dårleg politikk. Difor burde politikken handla meir om korleis me legg til rette for endå meir næringsliv. Då hadde me hatt endå fleire inntekter, og me kunne anten senka skattane eller levert fleire tenester ut til folk.

Tobias Drevland Lund (R) [11:29:08]: Jeg er veldig glad for at Rødt og Fremskrittspartiet er enige om noen veldig viktige forslag her i dag, bl.a. om alt fra strømsøtte til kulturhistoriske eiendommer, at vi ønsker å styrke Merkur-ordningen, og at vi ønsker at båtturer skal være gratis for folk. Det er vel og bra.

Men det er noe vi ikke er så veldig enige om, og det er velferdspolitikken. I representantens hjemkommune, Austevoll, der han selv har vært ordfører, ble eldreomsorgen lagt ut på anbud i 2013. I 2019 tok kommunen tilbake eldreomsorgen med Høyre på laget. Slik ville de igjen få bedre kontroll på omsorgstilbudet, mindre byråkrati og sikre bedre pensjonsvilkår for de ansatte i eldreomsorgen. Som Høyre-ordfører Morten Storebø sa til Bergens Tidende:

«Vi mente det beste for brukere, pårørende og ansatte var kommunal drift.»

Mitt spørsmål til representanten Njåstad er derfor om han fortsatt mener at privatisering av velferdstjenestene våre, deriblant å putte bestemor ut på anbud, er en god idé.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Helge André Njåstad (FrP) [11:30:07]: Framstegspartiet bruker aldri ordet privatisering, for konkurranseutsetjing handlar om at ulike aktørar kan levera ei teneste som er finansiert av staten. Det synest representanten framleis er ein god idé fordi ein oppnår betre kvalitet på tenestene av at fleire konkurrerer, enn av at ein har ein monopolsituasjon – sjølv om kanskje spørsmålsstillaren likar monopol betre enn det svararen gjer. Me trur at dette gjev meir kreativitet og betre tenester.

Når det gjeld den situasjonen han viste til i Austevoll, fekk ein betre tenester av at det var konkurranse. Dei eldre hadde det godt. No er me komne i ein situa-

sjon der kommunen har teke det tilbake. Me ser med ein gong at både sjukefråværet og kostnadene stig. Akkurat no sit ein og lagar budsjettet for neste år, og det er meir krevjande enn på lenge, bl.a. fordi ein ikkje lenger tek i bruk grep som konkurranse. Kombinert med at ein har ei regjering som gjev mindre overføringar, er det for første gong på 10–12 år i heimkommunen min eit budsjett som vil bli gjort opp med reelt sett underskot.

Presidenten [11:31:08]: Replikordskiftet er omme.

Grete Wold (SV) [11:31:29]: Først vil også jeg begynne med å takke for en god prosess i komiteen, og jeg vil spesielt takke regjeringspartiene våre for en god prosess med å lande et godt budsjettforlik her i dag.

Det vi behandler i dag, er et budsjett som vil gjøre en forskjell for mange, men ikke for alle, og ikke nok. Ei heller vil det løse alle de problemene mange nå opplever. Det er dyrtid, og strømprisene skaper store vansker, både for husholdninger og for næringslivet. Matprisene stiger, slik at stadig flere må stramme inn, og de som hadde lite også før dyrtiden, opplever nå en til dels håpløs situasjon. Julen blir ikke den høytiden og den familiefesten det burde være for alle, men vi må forsøke å begrense konsekvensene og vanskelighetene.

SV er ikke fornøyd, for det er mye som gjenstår, men vi er glade for at vi har fått gjennomslag for flere gode tiltak som vil gjøre en forskjell for mange. Bostøtten økes i forbindelse med strømtøtten. Det er en håndsrekning til dem som sliter mest. Økt barnetillegg til dem som mottar arbeidsavklaringspenger, dagpenger eller deltar i kvalifiseringsprogrammet, er viktig for å hjelpe de barna som vokser opp i vedvarende lavinntektsfamilier. Investeringsstilskuddet gjør at kommuner kan fortsette å bygge de byggene de hadde planlagt, og som er nødvendige, som sykehjem og dagsenter. Det er avgjørende for mange av dem som trenger de tilbudene. Gratis SFO for andreklassinger har vært nevnt. Det er viktig at det ikke er foreldrenes lommebok som bestemmer om barna har muligheten til å være med vennene sine på leken etter at skolen er slutt. Vi får også på plass flere arbeidsplasser for dem som trenger varig tilrettelegging. Det er veldig viktig for mange. I tillegg fortsetter vi å utvide tannhelsereformen. Det går ikke fort, men så er det også vår tids største og mest kostbare reform, og vi må ta ett skritt av gangen.

Så må jeg etter denne – kall det gjerne – skrytelisten få legge til at det nå skal nedsettes et lovutvalg for å utarbeide en ny husleielov. Det er på høy tid, og det er etterspurt av mange. Det vil gi anledning til å temme et leiemarked som er helt ute av kontroll. Bolig er nordmenns viktigste formuesobjekt og spareobjekt, men det er også det motsatte for dem som ikke eier egen bolig. Vi trenger en forbrukerlov, en lov som fungerer i dagens

virkelighet, og med både små, store og kommersielle utleiere. Økt tilskudd til utleieboliger og ordninger for leie til eie er av de mange tiltakene som trekker i riktig retning, og som vi gjerne skulle prioritert enda høyere. Bolig er blitt en driver for økt ulikhet, og det er en utvikling vi i SV ønsker å snu.

Dette er ikke tiden for å skryte mer enn nødvendig. Det er på ingen måte et budsjett som løser de store utfordringene, og det er mye også vi i SV skulle sett annerledes. I vårt alternative budsjett legger vi opp til en enda sterkere omfordeling, slik at de som nå knapt merker dyrtiden og er ute og shopper til jul som vanlig, må bidra mer, og at de som trenger vår hjelp, slik faktisk får hjelp som monner – og ikke bare hjelp, men også muligheter for å komme ut av fattigdom og hjelpebehov. Tiltak for å komme ut i arbeid og kunne forsørge seg selv er viktig for alle, men det må ikke overskygge det faktum at det ikke er alle som har den muligheten. Et samfunn med stor ulikhet i makt og rikdom er ikke godt for noen. Det er politisk vilje som må til for å forhindre at det skjer.

Alle bor vi i en kommune og i en fylkeskommune. Det er der de aller viktigste oppgavene løses, nemlig tiltak og tjenester til alle dem som bor der, fra vugge til grav. En stadig eldre befolkning og flere viktige velferdsreformer krever store ressurser. Derfor kan vi ikke slutte å mase om økte rammer til kommunene. Også kommunene har økte kostnader nå. Det er tøft ute i landets kommunestyre i disse budsjettider. Tjenester til innbyggerne er noe enhver lokalpolitiker må levere på hvert år. Derfor har SV satt av en betydelig økning i overføringer til kommunene og fylkeskommunene, med godt over 5 mrd. kr, i tillegg til 4 mill. kr til tjenester til særlig ressurskrevende, som vi vet mange kommuner sliter med å levere gode nok tjenester til.

I tillegg er midler til universell utforming, inkludert ettermontering av heiser, noe vi har prioritert. Her ser vi et etterslep som rammer barn og unge, som ikke får det tilbudet de faktisk har krav på. Videre er Klimasats og enøk viktige grønne satsinger. Her skulle vi hatt mye, mye mer, og vi må brette opp ermene så vi i fellesskap også får økt det videre.

Det er ett område som lett overses, med mindre man ser litt etter. Det er bevilgningene til Sametinget. Sametinget har også fått en økning med 10 – hardt tiltrengte – mill. kr, og det vil komme samisk befolkning og samiske områder til gode. Når vi også har fått 20 mill. kr til SAMINOR, som innhenter kunnskap om helse og levekår, er det et viktig løft som vil komme mange til nytte.

Presidenten [11:36:38]: Det blir replikkordskifte.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:36:53]: For at vi skal klare å løse morgendagens utfordringer, trenger vi

nye måter å løse problemene på. Vi vet at det ofte er private bedrifter som kommer med disse nye løsningene, og at det ikke skjer like ofte når det offentlige jobber alene om å finne dem. Hvordan mener SV at vi skal klare å legge til rette for innovasjon i offentlig sektor, samtidig som SV ønsker å stenge private bedrifter ute av velferden?

Grete Wold (SV) [11:37:22]: For SV er det utrolig viktig at vi har et godt samarbeid mellom offentlig og privat sektor. Det å styrke kommuneøkonomien, styrke de kommunale virkemidlene så de faktisk kan få et tett og godt samarbeid med næringslivet, er kanskje det aller, aller viktigste. Så er det viktig å ikke blande sammen kommersielle velferdsprofitorer inne på en del av velferdsområdene med nettopp det faktum at vi trenger å stimulere til næringsutvikling. Det å sitte og tømme statskassen inn i barnehager og privat omsorg er ikke å skape gode arbeidsplasser – noe det offentlige, med rett tilrettelegging, faktisk løser aller best selv.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:38:00]: Jeg synes det er spesielt at man ikke klarer å se at de private tilbyderne faktisk driver sine virksomheter, og klarer å finne løsninger som gjør at de klarer å drifte innenfor budsjettene sine, men på en mer effektiv måte, og at man ikke skal få lov til å pålegge offentlige virksomheter det samme. Men la det ligge.

Høyre ønsker en bærekraftig og innovativ sektor som tilpasser seg brukernes behov. Derfor har vi prioritert å styrke satsingen på å utvikle nye digitale løsninger og samtidig motvirke digitalt utenforskap. SV hadde en fin mulighet til å få inn nye løsninger på dagens utfordringer i enigheten med Arbeiderpartiet og Senterpartiet, men det prioriterte de ikke, og de kutter istedenfor. Hvorfor mener SV at det ikke er viktig å satse på Stimulab eller andre utviklingsorganisasjoner, verken i forliket med Arbeiderpartiet og Senterpartiet eller i sitt eget alternative budsjett?

Grete Wold (SV) [11:38:59]: Det er en litt drøy påstand å si at vi ikke ønsker å satse på noe fordi vi ikke har fått gjennomslag for det i forhandlinger. Dette er, som det har blitt gjentatt – dessverre til det kjedsommelige – et stramt budsjett. Det betyr at både regjeringsspartiene og SV har vært nødt til å vise ansvarlighet i utformingen av dette budsjettet.

Det er på ingen måte riktig at SV ikke ønsker en økning på digital satsing. Det viser vi også i vårt alternative budsjett, som er det vi ville ha fått gjennomført om vi hadde fått bestemme. Men i samarbeid er vi nødt til å gi og ta, og dette er et av de områdene hvor vi ikke har nådd så høyt som vi kanskje skulle ønsket. Likevel er det på ingen måte riktig at SV ikke ønsker en digital satsing, og vi

er også veldig opptatt av det digitale utenforskapet. Det er et faktum at det er mange som ikke kan ta del i nettopp den utviklingen som vi har nå, og derfor må vi også samarbeide med bransjene for å få det på plass i enda større grad enn det vi faktisk gjør nå.

Anne Kristine Linnestad (H) [11:39:50]: I fare for å ha påstått noe som ikke er riktig, må jeg spørre SVs representant: Kan hun peke på hvor i deres alternative statsbudsjett det virkelig er en påplussing på digitaliseringen i forhold til det regjeringens opprinnelige budsjett lå på?

Grete Wold (SV) [11:40:11]: Poster har jeg dessverre ikke i hodet her jeg står – det er jeg ikke så god på å huske – men jeg kan love deg at jeg kan komme tilbake igjen og vise deg den posten hvor SV også prioriterer en økt satsing på digitalisering. Vi ønsker også å få på plass en offentlig skytjeneste, så vi sikrer de dataene som vi faktisk har. Vi står i en brytningstid på mange måter, hvor digitaliseringen har gått veldig fort. Politisk sett, både i Norge og i verden for øvrig, henger vi litt bakpå med å sikre at den informasjonen vi innhenter, ivaretas på en god måte. Det er altså ingen tvil om at dette er et av punktene vi har i vårt alternative budsjett. Selve posten kan jeg ikke vise deg nå, men jeg kan love deg å fortelle om det etterpå.

Presidenten [11:40:49]: Presidenten merker seg at det var bruk av «du» og «deg» i tale i salen. Det bruker vi ikke.

Helge André Njåstad (FrP) [11:41:08]: Me veit at til neste år skal kommunar busetja mange flyktningar. Dei har busett mange flyktningar i år. Det har gått bra, fordi det har vore ein del kapasitetsmoglegheiter i ein del kommunar med ledige leilegheiter. Om neste år seier mange kommunar at det blir meir krevjande, fordi kapasiteten er brukt opp, og dei fekk eit lite sjokk då tilskottet gjennom Husbanken til leigebustadar vart sett i null. SV hadde pengar til det i alternativet sitt, men nådde ikkje fram i forhandlinga med å få dei inn igjen. Situasjonen er no meir krevjande enn for berre nokre få veker sidan. Så mitt spørsmål til representanten Wold er: Vil SV gjera ytterlegare grep for å forsøka å få inn igjen den posten, slik at kommunar kan investera i leigebustadar, for både å møta flyktningsituasjonen og sikra nok leigebustadar til eigne innbyggjarar?

Grete Wold (SV) [11:42:05]: Det er uten noen som helst tvil et av SVs store satsingsområder å få på plass en bedre boligsektor – det vi kaller en tredje boligsektor – og ikke minst må vi styrke det offentliges område og ansvar når det gjelder dette. Det er, som representanten Njåstad viser til, et område som vi hadde prioritert høyt

i vårt budsjett. Dessverre var det ikke mulig å få til det innenfor de rammene som vi har i årets budsjett, men vi kommer fortsatt til å jobbe for at vi skal få en bedre boligpolitikk, og for at kommunene skal ha de nødvendige verktøyene de faktisk trenger for å få på plass en god boligpolitikk.

Vi må også inn med noen ekstraordinære tiltak på et tidspunkt, for å sørge for at flyktningene som kommer til oss, får egnede og gode boliger – ikke minst i byer, men også ute i distriktene. Kommunene rapporterer om litt varierende problematikk rundt det. Noen kommuner sier at dette håndterer de veldig godt, mens andre sier at det nå begynner å bli krevende. Her er det nok flere virkemidler som må på plass for å møte det som på mange måter har blitt en ganske ekstraordinær situasjon, nettopp på grunn av krigen i Ukraina.

Presidenten [11:43:07]: Replikordskiftet er avsluttet.

Tobias Drevland Lund (R) [11:43:19]: Sykehjemsmilliarden som forsvant, avviking av heistilskudd og tilskudd til utleieboliger og bevilgninger til Husbanken på stedet hvil – jeg vil starte mitt innlegg i en av de viktigste debattene vi har hatt her på Stortinget i løpet av året, med å sende en tanke ut av denne salen til dem som sliter med å skaffe seg egnet bolig, og til kommunene som skal bosette flere flyktninger.

Boligpolitikken vi har sett fra regjeringen i høst, henger ikke sammen, og det bekymrer meg. Rødts alternative statsbudsjett har undertittelen «ta tilbake kontrollen», og det gjelder også i boligpolitikken. Vi må ta tilbake kontrollen fra bolighaiene, og da må vi sikre gode, tilpassede kommunale utleieboliger. Vi må ha utprøving av nye boligmodeller og økte bevilgninger til Husbanken, slik at flere kan bo trygt og godt. Ikke minst må vi ta kontroll over leieprisene der ute, som gjør at folk gruer seg til hver eneste leieprisøkning de får.

Rødt setter av penger til leietakernes egenorganisering, vi oppretter et eget utleietilsyn, og vi styrker leietakernes rettigheter på boligmarkedet. Vi foreslår også – sammen med Høyre, faktisk – å framskynde den varslede boligmeldingen til regjeringen, for vi mener at den ikke kan vente helt til 2024. Enigheten med Høyre stopper der, ved de fire linjene i forslaget, for mens Høyre kutter i kommunalrammen med 2,6 mrd. kr, øker Rødt den samme rammen med 10 mrd. kr, med 5 mrd. kr mer i frie inntekter og 5 mrd. kr til å styrke velferden ute i Kommune-Norge. Der Høyre ser kuttspotensial, ser Rødt muligheter til å videreutvikle hjertet i velferden vår, en velferd som blir stadig viktigere for alle oss som bor ute i kommunene, i krisetid eller ikke.

Et reelt og suverent lokaldemokrati forutsetter gode økonomiske rammer. Først når man har rammene på

plass, har lokalpolitikere en faktisk og reell mulighet til å omsette velgernes tillit til politisk handling. Det er mye lokaldemokrati i 5 mrd. kr mer i frie inntekter.

Apropos lokaldemokrati: Etterdønningene etter Høyres forsøk på å rasere både kommune- og fylkesnivået må alle her inne forholde seg til, både økonomisk og praktisk. Heldigvis har tvangssammenslåtte fylker igjen fått mulighet til å fatte selvstendige beslutninger om egen framtid. Men hva gjør Høyre? Jo, de kutter og tar bort finansieringen av disse delingene i nok et forsøk på å ta en omkamp og frata lokalt folkevalgte og innbyggere suvereniteten sin.

Rødt forutsetter at regjeringen innfrir sine løfter ved neste korsvei og fullfinansierer disse delingene. Rødt vil satse på fylkene. Vi mener at de er viktige utviklingsmotorer der ute for næringslivet, men også noen som sikrer god transport, samferdsel, kultur og videregående opplæring.

Distrikter og befolkningsmessig små kommuner har egne utfordringer, og den sårbare kommuneøkonomien er enda mer sårbar for mange små kommuner. Det vet vi. En tilbakevendende utfordring som de forteller oss om, handler om ressurskrevende tjenester. Rødt vil senke innslagspunktet for toppfinansieringen og ikke minst fjerne aldersgrensen på 67 år for å sikre en mer forutsigbar finansiering for kommunene. Merkur-programmet sikrer små bygder og distriktskommuner mer enn dagligvarer og drivstoff. Rødt foreslår å innlemme flere i Merkur-ordningen og ikke minst evaluere hvordan man kan sikre disse svært viktige samfunnsinstitusjonene i møte med strømpriskrisen. Joker Tjørdal i mitt hjemfylke var av dem som sendte brev til Stortinget i et opprop mot høye strømpriser, og jeg håper et samlet storting ser viktigheten av disse møteplassene i lokalsamfunnene.

Rødt styrker også i sitt alternative budsjett overføringene til Sametinget med 25 mill. kr. En styrking av Sametinget er en direkte styrking av de samiske lokalsamfunnene, og to tredeler av Sametingets budsjett deles rett ut i tiltak til samiske institusjoner og til nærmiljøene. Rødt styrker også posten til de nasjonale minoritetene, for vi mener at de selv burde settes i stand til å jobbe for å bevare egen kultur og språk, og bedre økonomiske rammer er en forutsetning for det.

Rødt mener regjeringen skal ha skryt for å ha satt i gang arbeidet med gratis ferje, men vi hører også om problemer ute i fylkeskommunene med at dette ikke er fullt ut fullfinansiert. Vi vet også at båtruter ikke er en del av denne ordningen. Derfor foreslår Rødt her i dag, sammen med Fremskrittspartiet, at også båtruter skal innlemmes i ordningen, ikke kun ferjer.

Til slutt vil jeg nevne en post i Rødts alternative statsbudsjett som ikke finnes i noen andre budsjetter

som presenteres, og det er at vi vil utvide velferden og demokratiet, men også det offentlige eierskapet og kontrollen til strandsonen vår. Vi setter av penger til et offentlig fond som skal gjøre større oppkjøp av strandsonen, slik at den kan komme flere til gode. Vi styrker også kompetansen der ute i kommunene, slik at man kan slå ned på ulovlig bygging i strandsonen.

Med det viser jeg til forslagene som Rødt er en del av, og tar opp de forslagene Rødt står alene om.

Presidenten [11:48:21]: Da har representanten Tobias Drevland Lund tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:48:41]: Rødt øker bostøtten mindre enn Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, men øker minstepensjonene mer. Kan representanten si noe om hvor mye bostøtten avkortes som følge av Rødts alternative budsjett, og kan Rødt sikre at deres løsning ikke fører til avkorting i bostøtten dersom deres alternative statsbudsjett skulle bli vedtatt?

Tobias Drevland Lund (R) [11:49:03]: Det er viktig å ha en liten historiefortelling her, slik at vi har den felles. For det første har Rødt hele veien – og det vet representanten ganske godt selv – kjempet for høyere bostøtte for dem som trenger det, kjempet for et høyere tak, slik at flere innlemmes i bostøtten. Det at regjeringen har kommet fram til en styrket bostøtteordning, synes vi er kjempebra, og vi kommer til å støtte det i Stortinget. Det er også verdt å minne representanten om at Rødt er for en makspris på strøm, noe som ville gjort at flere husholdninger der ute, som nå sliter med å betale strømregningene sine, hadde fått en makspris på 35 øre/kWh, noe som ville gjort at veldig, veldig mange av dem som nå gruer seg til hver eneste strømregning, hadde fått en større sikkerhet enn det de får med regjeringens opplegg.

Helge André Njåstad (FrP) [11:49:57]: Til liks med representanten frå Raudt synest eg det er hyggeleg at Framstegspartiet og Raudt har funne kvarandre i ein del saker, bl.a. straumstønad til historiske bygg som Håkonshallen i Bergen, å utvida Merkur-ordninga til å omfatta kiosk- og bensinstasjonar, å forbetra straumstøna den og gratis båtruter i tillegg til gratis ferje – for å nemna noko. Likevel er det éin ting som Raudt ikkje er einig med Framstegspartiet i, som er litt ulogisk, nemleg eiendomsskatten. Det er ein skatt som treffer veldig urettferdig; han treffer uavhengig av kva evne ein har til å betala skatten. Har ein arva eit stort hus, får ein òg stor eiendomsskatt – om ein bur i ein raud-grøn kommune. Det blir opplevd veldig urettferdig og spesielt urettfer-

dig no, på toppen av høge matvareprisar, høge straumprisar – ja, eg kunne ha fortsett i det uendelege med kva som er vorte dyrare.

Så mitt spørsmål er: Kvifor er ikkje Raudt einig med oss i denne saka, at eiendomsskatten bør bli forbydd og fjerna for det norske folk?

Tobias Drevland Lund (R) [11:50:49]: Jeg takker for spørsmålet. Det er jo slik at våre lokale folkevalgte gjør egne vurderinger rundt eiendomsskatten. Selv var jeg folkevalgt i Kragerø kommune den gangen representanten Njåstad og det flertallet på Stortinget som han da var en del av, satte ned vår mulighet til å innhente eiendomsskatt, noe som gjorde at vi måtte kutte unødvendig mye i velferdstilbudet vårt. Jeg tenker at hvis representanten Njåstad – som jeg svarte ham i fjor – er såpass opptatt av å bli kvitt eiendomsskatten, burde han også være mer opptatt av å styrke kommunenes økonomi og muligheter til å tilby gode tjenester, hvis han da ikke ønsker eiendomsskatt.

Presidenten [11:51:30]: Replikordskiftet er avsluttet.

André N. Skjelstad (V) [11:51:51]: Etter ganske mange år på huset her, og ikke minst i kommunestyret i henholdsvis Verran og Steinkjer, har jeg som lokalpolitiker ikke vært med på et budsjett som har vært vanskeligere å få sammen i kommunen. Det er interessant å høre regjeringspartiene skryte av opplegget. Det er klart at mye har skjedd, det skal vi fullt ut være enig i. Likevel er det ikke til å komme fra at årets budsjett – i hvert fall i min kommune og i ganske mange andre som jeg også hører om forskjellige plasser – er særdeles utfordrende.

Boligpolitikken er viktig framover, og spesielt i den tiden vi står oppe i nå. Det er krevende for yngre folk og også andre å få egen bolig i byene. Mange har beskrevet hva som er utfordringene i distriktene. Det er klart at vi er nødt til å gjøre Husbanken i stand til faktisk å være det verktøyet som vi peker på.

Mange har også nevnt Merkur-ordningen som viktig for å gi skreddersøm rundt omkring i distriktene. Det er jeg helt enig i. Merkur-ordningen fungerer på en utmerket måte, selv om det ikke er en stor ordning. Den fungerer godt ved at den blir administrert fra Distriktsenteret, så det er også en bra ordning.

Så vil jeg si at det vi påpeker rundt skreddersøm når det gjelder utdanningstilbud, særlig ute i distriktene, er viktig. Det er også viktig å satse på det framover.

Regjeringen prioriterer å senke maksprisen på opphold i barnehage med 50 kr framfor å gjøre opptakene mer fleksible og tilpasset familienes situasjon. Det synes jeg er underlig i den tiden vi står i. Gjennom en rekke

budsjetter har tilgangen til barnehageplass for dem med dårligst råd blitt gjort betydelig enklere ved at barn i familier med lav inntekt har fått tilbud om gratis halvdagsplass i barnehage. Dette innebærer at hvert barn i alderen to–fem år i familier med lav inntekt i dag får 20 timer gratis opphold. Venstre er glad for den ordningen. Den videreføres på samme reelle nivå, sånn at inntektsgrensen blir satt til 615 590 kr fra 1. august 2023.

Venstre foreslo tidligere i år å innføre en garanti for at barn får tilbud om barnehageplass rett etter endt foreldrepermisjon, uansett barnets alder. Venstre vil begynne innføringen av en slik rett gjennom først å prioritere å innføre flere barnehageopptak i flere kommuner. Som en konsekvens av at Venstre foreslår å fjerne konstantstøtten, fremmer vi et forslag om å øke antallet barnehageplasser med 3 200 i 2023. Dette gjør vi for å sikre at barn som i dag har foreldre som benytter seg av konstantstøtten, får et tilbud om plass i barnehage når ordningen avvikes.

Videregående skoler i fylkene er viktige. De er viktige for å sikre alle elevene rett til å fullføre. Elever trenger også tilgang til lærlingplass. Regjeringen foreslår å styrke arbeidet med å få flere læreplasser over Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon, men uten å legge til rette for at det skal bli mer lønnsomt for bedriftene å ta imot lærlinger. Vi mener at de burde ha økt lærlingtilskuddet med 5 000 kr per plass neste år. Alt i alt burde dette vært på plass.

Det er selvfølgelig en krevende tid som vi står oppe i, ikke minst ute i kommunene. Men jeg tror at man med fordel kunne brukt både begge ørene og det mellom ørene, slik jeg sa i en replikk til representanten Vågslid tidligere. Det som er utfordringsbildet i mange kommuner nå, er nok noe vi ikke så tidligere. Utfordringsbildet blir heller ikke mindre, i og med at det allerede nå er varslet en renteoppgang, og det vil antakelig bli flere.

Jeg håper regjeringen vil følge nøye med framover. Utfordringen ligger i at det er kommunene som sørger for velferden i førstelinjen til innbyggerne. Det er fortsatt viktig å holde tak i det.

Presidenten [11:56:38]: Det blir replikkordskifte.

Helge André Njåstad (FrP) [11:56:51]: Det kunne ha vore freistande å spørja Skjelstad, som er sakna i komiteen, om kommuneøkonomi verkeleg er så lite viktig for Venstre at ein vel å vera utanfor akkurat den komiteen, men eg skal la det vera.

Eg la merke til at Skjelstad, som har god erfaring som lokalpolitikar tilbake til 1995 og fram til i dag, tidlegare sa at dette var det mest krevjande året han har vore lokalpolitikar med tanke på å få budsjettet i hop, og då veit me at han har måtta retta seg etter ulike kommunalministrar og regjeringar med ulike farge. Då er spørsmål-

et mitt: Kan du utdjupa meir kvifor du no meiner at ei raud-grøn regjering har sørgt for det vanskelegaste utgangspunktet for lokalpolitikarar i landet, når dei denne gongen skal laga budsjett?

Presidenten [11:57:33]: Det ser ut til at det er noe som går, dette med å si «du», så vi får skjerpe oss litt på det, alle sammen. Vi sier «representanten» eller navnet.

Helge André Njåstad (FrP) [11:57:40]: Det er så god stemning i komiteen at me er dus, president!

André N. Skjelstad (V) [11:57:45]: Som representanten Njåstad er klar over, har jeg sittet i kommunestyret i mange år, og jeg har knapt vært borti et år da det har vært vanskeligere å få på plass et budsjett – dette til tross for grunnskoletilskudd osv., men grunnskoletilskuddet ble jo tatt av rammen.

Det handler nok om at det var så store forhåpninger. Det var lovet så mye før dagens regjering kom at mye av det kanskje allerede var med i budsjettprosessen. Et eksempel er fra egen kommune, der vi ikke forholder oss til grønn bok, som kommer fra regjeringen, men legger oss mellom KS' anslag og grønn bok for å være sikre på at vi ikke får en overskridelse i løpet av året – så dette har vært en veldig, veldig krevende prosess.

Rune Støstad (A) [11:58:48]: Jeg skal starte med å prate om distriktspolitikk. Både representanten Skjelstad og jeg bor på bygda, henholdsvis i Verran og på Vinstra, og begge er avhengige av å kjøre bil dit vi bor. Høye drivstoffpriser bidrar til å gjøre hverdagen tøffere for mange, og derfor har regjeringen redusert veibruksavgiften, slik at de samlede avgiftene på drivstoff blir redusert. Venstre har i sitt budsjett hevet veibruksavgiften, slik at pumpeprisen går ytterligere opp. De prioriterer heller å gjøre tunge og dyre elbiler billigere. Derfor vil jeg spørre representanten Skjelstad: Hvorfor er det greit at folk må betale enda mer for bensin og diesel, mens de som har råd til å kjøpe ny elbil, skal betale mindre?

André N. Skjelstad (V) [11:59:44]: Som representanten riktig påpeker, kommer jeg fra Verran, og representanten Rune Støstad kommer fra Vinstra, og ut fra noe han repliserte tidligere i dag, skulle en nesten tro at det var trollmannen fra Vinstra. Jeg skal selvfølgelig la det ligge, men det kunne vært nærliggende å komme med det.

Venstre ønsker å komme over til et fossilfritt samfunn etter hvert, der vi også slipper ut mindre i distriktene, noe jeg tror representanten Njåstad på sett og vis er enig i. Da må man ta noen grep for å komme dit. Det er selvfølgelig ikke trolldom, som representanten kanskje sogner litt til, men det gjør ikke jeg. Jeg tror at sånne grep

er viktige for faktisk å få et fossilfritt samfunn, der man også får minsket utslippene i distriktene.

Rune Støstad (A) [12:00:39]: Jeg tviler vel på at representanten Njåstad er enig i den formuleringen og det innlegget som representanten framførte nå, men la det ligge.

Venstre var en av hovedarkitektene bak tvangssammenslåingen av både kommuner og fylker. Samtidig var partiet ute og ga sin støtte til at Ålesund burde få lov til å dele seg. I Venstres alternative budsjett er det derimot kuttet 200 mill. kr, som ligger der for at fylker og kommuner kan få mulighet til å rette opp de tvangsprosessene som representanten og Venstre var med på.

Synes representanten Skjelstad det er greit å være for deling av Ålesund, men å ikke betale for kostnadene? Når Stortinget har vedtatt å dele opp, hva sier det om partiets evne til å tilpasse seg det virkelige liv?

André N. Skjelstad (V) [12:01:35]: Som sagt: Jeg er ingen trollmann fra Vinstra. Jeg er en enkel kar fra Veran, og jeg legger merke til premisset som brukes her rundt tvang. Jeg er glad for at representantens eget fylke, Innlandet, er beholdt. Jeg regner også med at akkurat det kan glede representanten.

Det er vel en kjent sak at Venstre hadde tro på å styrke det regionale nivået, ikke minst gjennom færre fylker, som gjør dem sterkere. Påvirkningsgraden mot hovedstaden ville også blitt større, noe representanten Støstads eget fylke heldigvis fant ut.

Når det gjelder Ålesund, har vi støttet den prosessen der det var flertall i kommunestyret for at Haram skulle få bryte ut og være en egen kommune.

Rune Støstad (A) [12:02:40]: Jeg tror jeg gjentar spørsmålet, for det representanten nå pratet rundt, var ikke et svar på mitt spørsmål: Synes representanten Skjelstad det er greit å være for en deling av Ålesund, men ikke være med på å betale for kostnadene med å rette opp igjen i dette?

André N. Skjelstad (V) [12:03:02]: Da tror jeg representanten Støstad ikke hørte helt hva jeg svarte. Vi har lagt inn penger når det gjelder Ålesund og oppdelingen av den kommunen, men når det gjelder fylkeskommunene, tvinger man dem tilbake til en struktur som vil være svært uhensiktsmessig. Vi ser det i Viken, som nå blir tre fylker igjen, uten at det er lagt tilstrekkelig økonomi på bordet for å kjøre den prosessen, og vi ser den usikkerheten som er skapt blant de ansatte, som vi har sett flere artikler om. Jeg kunne ha replisert og spurt om det føles greit for representanten Støstad, men jeg skal la det ligge. Jeg synes det er skapt mye rot, spesielt i en situasjon der en hadde trengt økonomien for å komme

seg videre framover. Det leverer ikke Arbeiderpartiet på i regjering.

Tobias Drevland Lund (R) [12:04:14]: Først må jeg si at det er hyggelig å ha et gjensyn med representanten Skjelstad.

Det er veldig mange ting i Venstres alternative statsbudsjett som man kunne tatt tak i, diverse kutt osv., men ett kutt som jeg synes er svært overraskende, og som jeg fikk bakoversveis av, er kuttet i bostøtte. Det at Venstre kun setter av 100 mill. kr til bostøtte i den situasjonen vi er i nå, er nærmest ubegripelig.

Flere og flere sliter nå med å betale strømgjeldene sine. De har også høye boutgifter. Det at Venstre da setter av 100 mill. kr, gjør at man nesten må spørre seg om Venstre har fulgt med på hvor mye dyrere det har blitt å bo de siste årene. Kan representanten fortelle hva han har tenkt å gjøre for alle familiene og de andre der ute som sliter med å betale høye boutgifter?

André N. Skjelstad (V) [12:05:01]: Jeg skal ikke dra det lange resonnementet – og jeg synes også det er hyggelig å se representanten Tobias Lund her, det må jeg få lov til å si.

Det er klart at bostøtte er en del av tiltakene. En annen del av tiltakene er selvfølgelig en direkte strømsøtte, og en annen del igjen det man får i hjelp til livsopphold i alle kommuner. Det er klart at dette ikke er noen sjablong i alle kommuner. Det vil variere, og også kostnadene vil variere.

I min landsdel har det ikke før nå vært behov for ekstraordinær strømsøtte, men nå er det definitivt behov for det, for nå ligger vi nesten på topp, vi også. Dette vil kunne variere, og det vil også kunne variere ut fra om vi får mer tilgang på strøm i enkelte regioner framover. Men det er ingen tvil om at det er dyrere å bo i dag enn det var for et halvt års tid siden.

Presidenten [12:05:59]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:06:25]: For Arbeiderparti–Senterparti-regjeringa er det avgjerande viktig å leggje til rette for at folk skal kunne bu, arbeide og leve eit godt liv i heile Noreg, i bygd og by, i alle dei fantastiske lokalsamfunna som vi har rundt om i Noreg, at vi legg rammevilkår for at dei skal kunne ha ei positiv utvikling, og at dei skal ha rom for å finne dei gode løysingane.

I det er sjølv sagt kommunane heilt avgjerande. Kommunane er grunnleggjande for å gje folk gode tenester og tenester nær folk, frå ein er i dei første timane av livet – og før ein vert fødd òg – og heilt til ein er på sjukeheim eller på institusjon i ein siste fase av livet.

Kommunane har gjennom dei siste åra handtert veldig mange både uføresette og krevjande situasjonar.

Alle dei som er med på å styre kommunane og jobbar i kommunane, har gjort ein ekstraordinær innsats, først for å handtere pandemien og konsekvensane av pandemien, som har vore store og omfattande i mange område av Noreg gjennom fleire smittebølger, men òg gjennom dei siste månadene i forbindelse med den flyktningkrisa som er i vårt hjørne av verda. Etter at vårt naboland Russland gjekk til angrep på sitt naboland Ukraina, har ein sett grufulle krigshandlingar, mange som er direkte ramma i sitt land, mange som er drivne på flukt, òg millionar av menneske som er drivne på flukt ut av Ukraina. Mange av dei har søkt tilflukt for seg og sin familie her i Noreg, og lokalsamfunn over heile Noreg har stilt opp og teke imot flyktningar på ein god måte. Det har i den situasjonen vore viktig for regjeringa å bidra til å gje mest mogleg tryggleik rundt dei som stiller opp og gjer innsatsen ute.

Det er krevjande tider, openbert, sjølv om Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa med støtte frå SV styrkjer økonomien til kommunane i inneverande år gjennom ei tydeleg prioritering i tilleggsbudsjettet som vi la fram i fjor før jul, men òg gjennom dei tiltaka som vi har i årets budsjett, og gjennom å fremje forslag om ei løyving i frie midlar som ligg over det som vart signalisert i kommuneproposisjonen. Det er tøffe tak i mange kommunar, mange slit med auka kostnader og auka renter. Derfor er det utruleg viktig å leggje til rette for at ein får kontroll over økonomien, og at ein har stramme budsjett. Men innanfor eit stramt budsjett har vi prioritert kommunane.

Vi har prioritert viktige tiltak for å vareta både bygd og by. Som det har vore nemnt tidlegare her i dag, fokuserer regjeringa mykje på å vareta og gjere noko knytt til levekårsutfordringar i nokre av dei største byane og byområda i Noreg. Vi har sett i gang arbeidet med ei stortingsmelding om levekår, vi styrkjer områdesatsinga, og vi har også styrkt tiltak knytte til nokre av dei som slit med ekstra utfordringar i desse tider, bl.a. i storbyområda, eksempelvis gjennom auka bustøtte.

Vi gjer viktige tiltak for å utvikle heile Noreg. Vi tek nye grep i distriktspolitikken både knytte til ei forsterka satsing på bygdevekstavtalar og auka løyvingar til breiband samanlikna med inneverande år. Vi utvidar ordninga med gratis ferjer i tillegg til reduserte prisar på ferjebillettar på andre strekningar, vi innfører gratis barnehage for Nord-Troms og Finnmark frå neste haust, styrkjer ordninga med nedskriving av studielån, reduserer drivstoffavgifter med over 2 mrd. kr og fjernar avgift på anleggsdiesel, noko som er veldig viktig for ein veldig pressa anleggsbransje.

Vi har ei regjering og eit fleirtal som ser heile Noreg, og som er opptekne av å utvikle bygd og by.

Presidenten [12:11:29]: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [12:11:40]: Vi har nå, gjennom de første timene av denne debatten, sett fødselen av helt ny måte å drive budsjettarbeid på. Jeg så konturene av den allerede da jeg møtte statsråden i spontanspørretimen. Den er litt spesiell, for det handler om først å være ute og love masse til sine egne velgere og egne lokalpolitikere og spise bløtkake når man deler opp kommuner, osv., men når regningen kommer, stikker man av. Vi har hørt fra flere representanter her at veldig mange av skrytepunktene ofte kan knyttes til at det er SV som har reddet regjeringspartiene gjennom forlikene gjennom året. Men akkurat når det gjelder disse delingskostnadene, må jeg få lov til å spørre statsråden om det faktisk er slik at regjeringen har gitt opp å finansiere sine egne valgløfter, og nå derfor peker på opposisjonen, som har stemt mot forslagene, eller om det er en helt ny måte å drive budsjettering på.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:12:45]: Regjeringa og regjeringspartia, og fleirtalet i denne salen, følger opp i samsvar med det vi har sagt heile vegen. Vi er veldig tydelege på at dei fylka som skal delast, er i tråd med det som er den lokale viljen. Vi ryddar opp etter Høgre, som sørgde for å gjennomføre samanslåing av fylke med tvang og samanslåing av kommunar med tvang. Vi ryddar opp. Vi seier at dei som ønskjer det, skal få moglegheit til deling. Det er det fleire fylke og kommunar som skal gjere. Vi har sett av pengar i årets budsjett. Vi har òg sagt at vi ved behov kjem med ytterlegare løyvingar. I tråd med prosessen som er lagt opp, har vi teke imot søknader frå dei enkelte kommunane og dei enkelte fylka, og vil sjølvstendig behandle dei og dekkje nødvendige delingskostnader.

Mudassar Kapur (H) [12:13:40]: Jeg noterer meg at dette er et svar som representanten Støstad kanskje også lyttet til. Hva gjør man når man legger fram forslag som ikke er finansiert, lurte også representanten Støstad fra Arbeiderpartiet veldig på – men kanskje ikke like mye når man får det fra sin egen regjering. Jeg er ikke blitt beroliget av de svarene. Det tror jeg heller ikke lokalpolitikere i Ålesund, Haram og Viken er. De har tidligere vært ute og sagt at de føler seg både manipulert og lurt av regjeringen, og det er ikke så rart. Når vi hører svarene som kommer fra denne statsråden, er det ingen grunn for dem til å trekke tilbake det brevet de sendte til kommunal- og forvaltningskomiteen i forbindelse med budsjettthøringene, hvor de ber Stortinget om å oppheve vedtaket hvis f.eks. Ålesund ikke får de pengene de har bedt om.

Men over til noe annet, og det er et veldig enkelt spørsmål: Nå som så mange sliter med å komme inn i

boligmarkedet, hvorfor i alle dager har vi en regjering som har utsatt hele boligstrategien sin til nesten slutten av denne stortingsperioden?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:14:42]: For det første er det ganske interessant å høre representanten Kapur snakke om kostnader knytte til deling av fylke og kommunar. Dei har lagt fram eit alternativt budsjett der det ikkje ligg pengar inne i det heile, og så brukar han det som eit fikenblad at det er eit vedtak som Høgre har stemt imot, det er ikkje noko som dei er for. Viss ein skal bruke den logikken: Ein stor del av innlegget til representanten Kapur gjekk på at ein vil vidareføre kommunesamanslåingane og gjennomføre nye kommunesamanslåingar i Noreg, men det ligg ikkje inne pengar i det alternative budsjettet til Høgre til å finansiere det. Han legg verken inn pengar til den alternative politikken som han sjølv står for, eller til det som stortingsfleirtalet går inn for.

Vi skal sørge for ein god prosess for å dekkje nødvendige kostnader til deling av fylke. Vi startar med ei løyving her og vil sjølvstekt kome med ytterlegare løyvingar om det skulle vere behov for det.

Mudassar Kapur (H) [12:15:44]: Grunnen til at jeg fortsetter å stille disse spørsmålene, er todelt. Det ene er at regjeringspartiene har lovet innbyggerne i disse fylkeskommunene og kommunene at delingene ikke ville gå ut over deres tjenestetilbud. Det lovet man til tross for at alle fagrappporter sa det motsatte. Nå har regningene kommet, og regjeringspartiene stiller ikke opp. Man har heller ikke rettet på dette gjennom forliket. Det er en helt grei retorisk øvelse å si at Høyre bruker dette som et fikenblad fordi vi selv ikke har lagt inn 200 mill. kr til å lage syv nye fylkeskommuner fordi vi mener at det er feil bruk av penger. Det understreker mitt poeng om hvordan man tenker budsjettering. Hva mener statsråden da at man skal svare Ålesund, hvis ikke statsråden legger alle pengene som Ålesund har bedt om i sitt brev til Stortinget, på bordet?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:16:48]: Det er ikkje slik at det einaste som manglar i budsjettet til Høgre når det gjeld fylka, er at dei ikkje har lagt inn 200 mill. kr til delingskostnader. Viss Høgre hadde fått fleirtal for budsjettalternativet sitt, hadde det altså vorte omtrent 2,3 mrd. kr mindre til fylka enn med det som vert vedteke av fleirtalet her i dag. Her står representanten Kapur og snakkar om at det er kjempeviktig å vareta tenestetilbod til innbyggjarar i ulike fylke i Noreg, men Høgre føreslår altså i sitt alternative budsjett, og i det som ligg til behandling i dag, å kutte i innbyggjartilskot til fylka. På toppen av det føreslår ein òg å kutte i innbyggjartilskot til kommunane.

Til sjuande og sist handlar det om – viss ein skal sikre gode tenestetilbod rundt omkring i Noreg – at ein er villig til å prøve å varetake økonomien til kommunane og fylka på best mogleg måte.

Når det gjeld behandling av søknadene både frå Ålesund og frå dei andre, skal vi gjere det på ein god måte, og i tråd med det vi heile tida har sagt: Vi skal dekkje nødvendige og direkte kostnader.

Helge André Njåstad (FrP) [12:18:04]: Det må vera litt merkeleg for Senterpartiet og Arbeidarpartiet å vera i denne debatten når dei i åtte år har kalla våre gode oppgjer og statsbudsjett for Kommune-Noreg for magre og dårlege, og når dei for første gong skal laga sitt eige budsjett, opplever me eit ordføraropprør som me ikkje har sett maken til tidlegare. Me opplever at det er krise i kommune etter kommune. Som eg sa i mitt innlegg, las eg i Sunnmørsposten i dag eit sitat frå kommunalministeren sin eigen lokalpolitikar Kristin Sørheim, som seier at «[å] drive lokalpolitikk under Støre, Vedum og Putin er ikke enkelt».

Er det sånn at alle ordførarane som gjer opprør, Sørheim og andre lokalpolitikarar som seier at nok er nok, tek feil? Eller er statsråden enig i at dei har eit poeng med at det aldri har vore vanskelegare å vere lokalpolitikar enn det er akkurat no?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:19:00]: Eg set pris på at representanten Njåstad ved fleire anledningar denne hausten har teke opp uro som både kommune- og fylkespolitikarar har hatt knytt til økonomi. Det første representanten Njåstad tok opp, var koronakompensasjon, som mange kommunar var veldig bekymra for, og som regjeringa gong etter gong har sagt at vi skal følge opp. Det har vi gjort. I tråd med kostnader som har vore berekna i ei arbeidsgruppe, har vi delt ut 7,3 mrd. kr. Så har vi vore opptekne av inntekter til havbrukskommunar. Igjen har regjeringa følgt opp med ei tildeling på over 7 mrd. kr.

Når det gjeld framover, er det definitivt ein utfordrande situasjon, men då er det òg interessant å sjå på kva Framstegspartiet føreslår i sitt alternative budsjett. Viss forslaget til Framstegspartiet hadde blitt vedteke, hadde det vore ca. 2 mrd. kr mindre til kommunesektoren neste år enn det som ligg an til å få fleirtal i salen her i dag.

Grete Wold (SV) [12:20:14]: Det er en krevende tid ute i kommunene og for folk flest. Statsråden deler helt sikkert SVs bekymring rundt det.

Det er ett område som ikke har vært særlig berørt i denne debatten fram til nå, og det er de store utfordringene vi har innenfor vann og avløp. Det er ingen tvil om at kommunene står overfor noen utfordringer. Miljøfor-

andringene er én årsak, det er også mye overvannsproblematikk, mye etterslep og vedlikehold, og det kommer nye krav til rensing – ting som det selvfølgelig er viktig å få på plass. Faren med det er at det blir en gebyrøkning for mottakerne der ute, på toppen av alle de andre utgiftene som nå øker. SV har ønsket en handlingsplan, eller kanskje også en stortingsmelding, for å ta tak i det problemet. Er det noe statsråden vil ta med seg videre og jobbe med å få på plass, så vi helhetlig kan løse den utfordringen vi nå står overfor?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:21:06]: Det er eit kjempeviktig tema representanten Wold tek opp. Som representanten heilt riktig påpeiker, kan det medføre betydelege kostnadsaukar i form av gebyr for innbyggjarane i mange kommunar, fordi det er det prinsippet vi har lagt til grunn. Det er sjølvkost – dei kostnadene som er ved å investere og oppgradere nettet, går ut til dei som bruker det.

Difor har vi høg merksemd på det, vi har hatt utgreiingsarbeid på det, og vi har arbeidd på tvers av ulike departement for både å gje god informasjon til kommunane og sjå kva som kan vere aktuelle tiltak å bidra med frå regjeringa si side for å finne gode løysingar for å halde kostnadene nede, samtidig som vi gjev god vasskvalitet og god beredskap for å ha dei rette systema for framtida.

Terje Kollbotn (R) [12:22:09]: Rødt er veldig glad for at Stortinget i dag kjem til å vedta ei ekstraløyving på 100 mill. kr til sosialhjelpsmottakarar før jul. I dag tidleg stilte vår finanspolitiske talsperson statsråden nokre spørsmål om korleis dette skal utbetalast og følgjast opp. Statsråden svarte ikkje tydeleg og konkret nok, og difor vil eg ha svar på tre konkrete ting.

For det første: Korleis vil statsråden sikre at denne førjulsløyvinga blir utbetalt til alle sosialhjelpsmottakarar før julehelga?

For det andre: Vil denne utbetalinga vere skattefri?

For det tredje: Kan statsråden i dag forsikre at denne ekstra utbetalinga kjem i tillegg til andre ytingar, utan avkorting av noko slag?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:23:11]: Eg takkar representanten Kollbotn for spørsmålet, og det er hyggelig å sjå representanten i salen. Eg er veldig oppteken av at dei pengane som no blir løyvde frå Stortinget si side, faktisk kjem ut til den enkelte mottakaren, og at dei kjem ut uavkorta, sånn at det faktisk blir 1 000 kr til den enkelte mottakaren og 1 000 kr ekstra viss ein har barn. Det er ansvaret til kommunane å følgje opp dette ute i kommunane. Som eg sa til kollegaen til representanten tidlegare, har eg hatt ein dialog med arbeids- og inkluderingsministeren, og arbeids- og inkluderingsministeren vil òg sende ut eit brev ganske straks for å på-

peike stortingsvedtaket og den tydelege forventinga Stortinget har til det arbeidet som no skal skje ute i kommunane.

André N. Skjelstad (V) [12:24:31]: Det kunne selvfølgelig vært fristende å gå vidare på det representanten Kapur var innom, men jeg bringer heller banen vidare.

Nå vil en del av fylkene bli reversert, til stor glede for Senterpartiet. Noen blir det ikke, eksempelvis Vestland, Trøndelag mfl. Statsråden kommer opprinnelig fra Naustdal, og det må være en glede at Vestland fortsatt forblir Vestland.

Det som uansett er utfordringsbildet, er at det vil bli ganske stor forskjell folketallsmessig mellom eksempelvis Finnmark med sine 75 000 innbyggere og Vestland med i overkant av 600 000. Vil dette påvirke en prosess rundt generalistprinsippet, der en kan si at noen av de større fylkene kan ha tyngre oppgaver enn de aller minste?

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [12:25:31]: Viss representanten Skjelstad er bekymra for forskjell i storleiken på fylke når det gjeld folketal, er det litt merkeleg at Venstre, saman med Kristeleg Folkeparti, Framstegspartiet og Høgre, var med på å tvinge gjennom samanslåinga av Akershus, Buskerud og Østfold til eitt fylke – det desidert største fylket i Noreg i folketal. Akershus hadde frå før blant det største folketallet i landet, likevel blei dei tvinga saman med to andre. Eg er veldig glad for at ein no får reversert den avgjerda i tråd med den lokale folkeviljen, og at ein sånn sett får ein struktur som er meir tilpassa det folk rundt om i Noreg ønskjer.

Presidenten [12:26:19]: Replikordskiftet er omme.

Mari Holm Lønseth (H) [12:26:31]: For Høyre er det viktig at vi har sterke og levedyktige distrikter i hele landet. Det er i distriktene vi har mange av naturressursene, som også legger grunnlaget for verdiskaping og et godt samarbeid mellom verdiskapende virksomhet i distriktene og kunnskapsmiljøer i byene. Det er en forutsetning for vekst og utvikling. Bygd og by er gjensidig avhengig av hverandre. Men det aller viktigste vi kan gjøre for å legge til rette for levedyktige distrikter, er å sørge for at folk har en jobb å gå til. Det trengs flere lønnsomme arbeidsplasser i privat sektor hvis vi skal få flere til å bo i distriktene. Da er vi nødt til å sørge for å bygge by og land sammen med gode veier. Vi er nødt til å sørge for at det er et høyhastighets internett over hele landet, og det sikrer vi med Høyres alternative statsbudsjett i dag.

Vi trenger gode og forutsigbare rammer for næringslivet. Langs kysten har vi de siste månedene fått høre hva en uforutsigbar skattepolitikk faktisk betyr. Millioner i investeringer legges nå på is. Folk lurar på om man

skal kjøpe seg en ny bolig i bygda der man bor, eller om jobben man har, rett og slett har blitt for usikker. At en næring som har bidratt til vekst, optimisme og verdiskaping, plutselig teller på knappene med tanke på hvordan framtiden blir, er bekymringsfullt. Næringen kan bidra mer, det er både den og Høyre klare på, men vi må ha en innretning på havbruksskatten som er bærekraftig. Det regjeringen har foreslått, ser vi får alvorlige konsekvenser. Vi må heller ha en dialog både med næringen og med vertskommunene for fortsatt å legge til rette for en viktig framtidsnæring.

I tillegg er det viktig at vi øker det lokale selvstyret. Det trengs færre statlige krav, reguleringer og restriksjoner. For Høyre er det viktig å understreke at vettet er jevnt fordelt i landet vårt, og beslutninger tas aller best nært dem det gjelder. Det er også viktig for raskere å kunne legge til rette for både boligbygging, verdiskaping og næringsområder rundt omkring i kommunene.

For Høyre er det viktig at flere får muligheten til å ta utdanning der man er. Desentraliserte utdanningstilbud er viktig, og det trengs også flere kompetansearbeidsplasser i distriktene. Derfor var det i hele Høyres regjeringsperiode viktig å sørge for å flytte ut statlige arbeidsplasser fra Oslo, og det var også derfor vi fikk på plass en ordning med desentraliserte statlige arbeidsplasser, noe som gjør at man kan ta med seg jobben dit man bor.

Vi står også overfor store demografiske utfordringer. Det gjelder hele landet, men det er de minste og mest rurale kommunene som kanskje vil bli hardest rammet. Det er stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist. Det vil gjøre det mer krevende å levere gode tjenester som de eldre trenger, og det vil også på sikt kunne true bærekraften i velferdssamfunnet vårt. Vi er helt avhengig av skatteinntekter fra privat sektor hvis vi skal betale for de gode velferdstjenestene vi har, også i framtiden.

For å håndtere disse utfordringene må vi løse oppgavene annerledes enn det vi gjør i dag, hvor vi får like gode – eller gjerne også bedre – tjenester for mindre, og med ny teknologi. Vi må også legge til rette for nye boformer. Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett å ha en egen ordning for eldreboliger i distriktene. Det er viktig for å sikre at flere kan bo hjemme lenger, i nærheten av tjenestetilbud, og det er ikke minst viktig for å frigjøre boliger til nye innbyggere. Det handler også om struktur. Det vil ikke være bærekraftig at vi på 2020-tallet har en kommunestruktur tilpasset 1960-tallet.

For meg framstår det som om regjeringen mener at det aller viktigste for å få til vekst i distriktene er statlige støttehjul, tilskuddsordninger og subsidier. Men det vil ikke hjelpe å få noen millioner ekstra eller noen 100 000 kr ekstra i tilskudd hvis det er sann at hjørnesteinsbedriften i bygda sliter med å få ansatt flere fordi skatteøk-

ningene fra regjeringen blir for store. Det trengs flere jobber i distriktene, og regjeringens næringspolitikk legger ikke til rette for det.

Presidenten [12:31:11]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [12:31:28]: Ingen i denne sal har lagd et statsbudsjett i en så krevende tid som vi lever i nå. Krig i Ukraina, energikrise i Europa og en kraftig prisvekst setter oss alle på prøve. Da må vi prioritere det som er aller viktigst, nemlig å sikre trygghet for folk i hele landet. Det gjør vi med budsjettet vi vedtar i dag. Vi sikrer at folk har en jobb å gå til og klarer å betale den neste regningen, og at folk kan leve et godt liv i hele landet – vi hjelper dem som trenger det aller mest.

Selv i et stramt budsjett klarer vi å prioritere kommunene og sørge for at kommunenes frie inntekter øker med om lag 2,6 mrd. kr. Det viser at vi prioriterer velferd, og at vi prioriterer å gjøre livet litt enklere for familier og for vanlige folk. Vi viser det når vi for første gang på mange år tar et viktig grep for å få slutt på en fastleggekrise som vi har arvet av den forrige regjeringen. Vi viser det når vi senker barnehageprisen og gir gratis kjernetid i SFO for første- og andreklassinger, og når vi øker bo-støtten med 800 mill. kr.

For at folk skal kunne leve et godt liv i hele landet, må alle ha et sted å bo. Dagens regjering vil utforme en ny og offensiv boligpolitikk tilpasset det landet vi har, og tiden vi lever i. Over 30 000 barn lever i familier med lav inntekt. De leier bolig og bor trangt. Økt bruk av startlån gjennom Husbanken kan hjelpe enda flere til å få egen bolig. Lån fra Husbanken skal også bidra til mer boligbygging i distriktene. Inntil 1 mrd. kr kan brukes til boliglån i områder der private kredittinstitusjoner i for liten grad finansierer nybygging.

Dagens regjering har høye ambisjoner for landet vårt. Vi har en distriktspolitikk som satser på arbeidsplasser, som satser på velferd, og som satser på å ta hele landet i bruk på en måte som gjør at folk kan ha et godt liv i hele landet. Vi vedtar i dag et offensivt budsjett, det mest omfordelende budsjettet på mange år, for et mer rettferdig Norge med mindre forskjeller mellom folk, der vi bidrar til å gjøre en tøff hverdag litt enklere å komme gjennom.

Anne Kristine Linnestad (H) [12:34:32]: Først vil jeg ta oss tilbake til finansdebatten 1. desember. Der beskriver representanten Greni bl.a. Høyres budsjett. Under overskriften «Hva gjør Høyre?» påstår hun bl.a. at Høyre

«fjerner gratis barnehage i Finnmark. I det hele tatt er alle distriktspolitiske tiltak borte.»

Påstanden om at Høyre fjerner gratis barnehage i Finnmark, stemmer ikke med virkeligheten, og jeg håper representanten Greni vil oppklare dette i løpet av debatten i dag. Det stemmer heller ikke at vi har fjernet alle distriktpolitiske tiltak. For Høyre er ikke god distriktpolitikk ensbetydende med øremerkede subsidier.

Vi mener at den såkalt midlertidige økte arbeidsgiveravgiften på all inntekt over 750 000 kr er et svært dårlig tiltak som vil ramme bedrifter over hele landet – i distriktene og i Nord-Troms og Finnmark og alle som har ansatte med en høyere lønn enn 750 000 kr. Derfor har vi kuttet denne midlertidige avgiften for å legge til rette for å beholde og utvikle nye arbeidsplasser også i distriktene.

For Høyre er det viktig å satse på kunnskap og forskning, digitalisering, bruk av kunstig intelligens og velferdsteknologi, sammen med innovasjon og kompetanseheving i alle kommunale tjenester.

Representanten Kleveland har gjentatte ganger kritisert Høyre for å kutte i bredbåndsatsingen og dermed bremse digitaliseringen. Jeg må innrømme at jeg er noe overrasket over at representanten Kleveland setter likhetstegn mellom rask internetttilgang og digitale løsnings-ger.

StartOff er et samarbeid mellom LUP, Leverandørutviklingsprogrammet, Digdir og DFØ. StartOff ble dannet på bakgrunn av det offentlige stadige behov for å finne innovative løsninger på sine utfordringer. Oppstartsselskaper kan ofte sitte på de innovative løsningene det offentlige trenger, og StartOff kobler offentlige oppdragsgivere med «startups» og følger partene gjennom hele innkjøpsprosessen. Ordningen reduserer risiko hos leverandøren og gjør at oppdragsgiver får en treffsikker løsning.

Jeg vil gjerne få gratulere StartOff. De er ledende i Europa og fikk førsteplass i The European Innovation Procurement Awards i kategorien Procurement Leadership nå nylig. Prisen fikk de for en ny og enklere modell for raske utviklingsprosjekter i offentlig sektor. Denne modellen har bidratt til at syv av åtte fullførte prosjekter er videreført. Selv sier de at de viser i praksis at samarbeid er den nye gullstandarden for å lykkes med digital transformasjon i offentlig sektor. Det brede samarbeidet i StartOff gjør at de kan levere et smidig anskaffelsesløp for oppstartsmarkedet, hvor offentlig sektor kan ta ut innovative løsninger som ellers ikke ville skjedd uten StartOff. Gamingparken i Larvik og Troms og Finnmark fylkeskommunes detaljerte trafikkdata er gode eksempler på det, ifølge Frode Danielsen, fungerende direktør.

Kari Mette Prestrud (Sp) [12:37:55]: I denne krevende tiden har regjeringen lyktes med å holde igjen

prisveksten – langt mer enn andre europeiske land. Hele 41 europeiske land har høyere prisstigning enn Norge akkurat nå. Den gjennomsnittlige inflasjonen i EU er på 11,5 pst. Dette er nesten det dobbelte av Norges prisstigning på 6,5 pst., ifølge SSB den 9. desember i år.

Dette har kostet regjeringen og SV harde prioriteringer, hvor fordeling og utjevning til de som har mindre, har gått foran. I tillegg holder vi fokus på hele landet, slik at sentraliseringen som har fått foregå med forrige regjering, ikke får mer næring. Dette er jeg stolt av.

Kommunesektoren har en viktig rolle og er selve navet i velferdsstaten Norge. Som saksordfører for kapitlet om fylkeskommunene ønsker jeg å bemerke at det vedtatte budsjettet er på 200 mill. kr mer til kommunesektoren samlet enn taket på beløpsintervallet i kommune-proposisjonen.

Det er likevel grunn til å understreke at 2023 blir et krevende år økonomisk for fylkeskommunene. Prisstigning, herunder særlig på strøm, medfører et langt mindre handlingsrom enn det vi hadde ønsket å gi fylkeskommunene, i tillegg til kommunene.

Med regjeringens budsjett er det problematisert at fylkene ikke er bevilget tilsvarende midler som fylkesoppløsningen koster – anslått å koste, er det vel riktig å si. For å bevilge en rett sum midler må vi først vite hva kostnaden er anslått til. Fristen for søknad med dokumentasjon gikk ut for kort tid siden, og de må gjennomgå av departementet for å sikre at vi oppnår en mest mulig likebehandling av samme type utgifter.

Jeg føler meg trygg på at de nødvendige og direkte kostnadene som følger av fylkesoppløsningen vil bli dekket. Stortingsflertallet har besluttet at fylkene Viken, Telemark og Vestfold og Troms og Finnmark skal oppløses. Jeg finner det derfor langt mer problematisk når Høyre og Fremskrittspartiet ikke legger stortingsvedtak til grunn for sine budsjetter, og signaliserer at de heller ikke har planer om å bevilge penger til oppløsning av fylkene.

Steinar Rørvik (FrP) [12:41:05]: Representanten Skjelstad kunne informere om at han hadde lang tid på huset, og da måtte jeg sjekke – det var 13 år. Da er det med glede jeg kan informere om at jeg har min tredje dag.

Regjeringen har økt tilskuddet til frivillige organisasjoner som bl.a. Matsentralen, Røde Kors og Frelsesarmeen. Disse gjør en svært viktig innsats for de svakeste i vårt samfunn. Nå ser vi at også vanlige folk og familier står i kø hos disse organisasjonene. En voldsom prisstigning på mat, drivstoff og strøm, og høye renter, har gjort store innhogg i familiers økonomi. Men ikke alle ønsker å stå i kø for å få en pose mat hos disse organisasjonene.

Det oppfattes ofte som flaut og nedverdiggende. Det er også de som urettmessig stiller seg i køen for å få noe, selv om de ikke egentlig har noe behov, som utnytter gavmildheten.

Disse tilbudene fra disse organisasjonene er også veldig varierende ut fra hvor man er hen i landet. Det er slettes ikke likt for alle, og de som er mest trengende, bor kanskje ikke på plasser hvor man kan få tilbudet.

Strømsøtten er dessverre ikke god nok. Strømsøtten baseres på gjennomsnittlig månedspris, som er lavere enn den prisen som er på strømmen om morgenen og kvelden, når familien har behov for matlaging og dusjing. Selv har jeg i dag en topp mellom kl. 17 og 18 i ettermiddag, på 6 kr og 31 øre. Sørlandet er absolutt utfordret med landets dyreste strøm. Derfor blir regningen som ligger til forfall i banken, høy – til tross for en støtte som ser bra ut på papiret, men som ikke ser så bra ut på fakturaen.

Vi ser derfor at en bedre løsning er å senke skatter og avgifter, slik at folk i Norge får større råderett over egne penger og egne midler, og slik at man slipper almisser og har større kraft til å bestemme over egne penger.

Terje Kollbotn (R) [12:43:52]: Eg er veldig glad for å få vere gjest her denne veka, for representanten Sofie Marhaug, som er i Canada.

I politikken er eg både lokalpolitikar, formannskapsmedlem i Ullensvang og fylkestingsrepresentant i Vestland fylke. Som kommune- og fylkespolitikar opplever eg det som dei aller fleste – på tvers av partia – opplever no, at ein ikkje får endane til å møtast i kommuneøkonomien heller. Mange får ikkje endane til å møtast i den personlege økonomien. Så her blir det altså ført ein politikk stikk i strid med det som var grunnlaget for regjeringsskiftet i fjor haust. Eg må innrømme at veldig mange som for eit år sidan trudde på at no er det vanlege folk sin tur, opplever ein nedtur – med høge straumrekningar og drivstoffprisar og renteauke.

Då er spørsmålet: Kva er alternativet? Det er jo ikkje eit alternativ at vi får ei Høgre–Framstegsparti-regjering, som målingane peikar på. Det som målingane viser, er jo eit uttrykk for ein frustrasjon. Det som må vere svaret her, er at vi no erstattar dagens situasjon med ein offensiv motpolitikk, og då skal eg berre nemne eit par ting: I staden for å snakke om straumstøtte må vi få kraftprisane ned på eit normalt, stabilt lågt nivå, som det har vore i dette landet i over hundre år. I staden for å snakke om at vi no må kompensere og subsidiere, må vi ha ein politikk for at dei enorme verdiane i dette landet – ikkje minst på Vestlandet og ute i distrikta – blir tilført kommunane, som Raudt seier er hjartet i velferda. Det er faktisk sånn at på nokre område er det ikkje kriser. Kraftselskapa har ein superprofitt på ti til hundre gonger

meir enn kva det kostar å produsere ein kilowatt, og olje- og gasselskapa håvar inn ein ekstraprofitt som aldri før. Så sit ein her i denne salen og jamrar om at ein er inne i dårlege tider. Her snakkar vi om at det er eit alternativ, ei drastisk omprioritering.

Då er spørsmålet: Er det politisk vilje i det fleirtalet som blei valt for vel eitt år sidan, til no faktisk å avslutte denne debatten med å ta nokre grep? Eg peikar på at vi i Raudts alternative budsjett, for å avslutte med det, faktisk omprioriterer – etter synet mitt – altfor lite, men vi sikrar iallfall 4,5 mrd. kr meir til kommunane og fylkeskommunane. Det er eit godt alternativ.

Irene Ojala (PF) [12:47:14]: Skal Finnmark ha livskraft, må fylket bli attraktivt i et generasjonsperspektiv. Jeg har tenkt å bruke litt fagkompetanse i dag, og for å finne ut hva som gjør at folk flytter eller blir, bruker vi å se på push- og pullfaktorene. Pushfaktorene handler om de negative konsekvensene som dytter folk ut og fører til utflytting, mens pullfaktorene er positive, drar til seg folk og fører til tilflytting. Tilgangen på tjenester som skoler og sykehus er noe som påvirker folks vilje til å flytte til et sted eller flytte fra et sted. Å sikre en trygge tilværelse er det staten som har ansvaret for.

Jeg synes det er prisverdig at regjeringen forsøker med tiltak for å styrke befolkningsgrunnlaget i Finnmark, men spørsmålet er om disse to satsingene treffer bredt hos den enkelte finnmarking – hos dem som er limet i Finnmark og holder fylket sammen i et generasjonsperspektiv.

I flertallsbudsjettet som nå foreligger, har regjeringen og SV satt av 77,2 mill. kr til gratis barnehage i Finnmark og Nord-Troms, i tillegg til nedskrivning av studielån. For det første: Jeg unner småbarnsfamilier i Finnmark og Nord-Troms god økonomi. Gratis barnehage treffer familier fra barnet er ett til fem år, altså i fire år.

Norge har fått et statsbudsjett for 2023 som om landet er blakt, og da må vi bruke pengene klokt. Det må være legitimt å spørre om gratis barnehage til alle, også familier med god økonomi, er riktig anvendelse av pengene. Hvis vi kunne omfordele pengene til også å gjelde uføre og pensjonister, ville muligens bosettingen i Nord-Troms og Finnmark blitt styrket i et generasjonsperspektiv.

Et annet tiltak er nedskrivning av studielån. Jeg er klar over at det i dag er kritisk mangel på pedagoger i barnehager og skoler i Finnmark. Det er færre som søker seg til lærerutdanningene, og mange av dem slutter. Nedskrivning av studielån kan derfor være et push til å ta lærerutdanning eller annen akademisk utdanning, men vi trenger også andre folk i Finnmark. Finnmark og Nord-Troms trenger elektrikere, tømrere, frisører, butikkan-satte, brannmenn, egnere, fiskere og reindriftsutøvere,

for å nevne noen. Noen av disse yrkesgruppene nyter godt av gratis barnehage når ungene er mellom ett og fem år, men fire år går fort. Summen av disse vanlige folkene – som er limet i Finnmark, de som gjør at Finnmark og Norge er trygge sikkerhetspolitisk – treffes ikke av de tiltakene regjeringen er blitt enige om med SV, i et generasjonsperspektiv og livsløpsperspektiv.

Vi vet at noen velger å flytte fra Finnmark. De trekker med seg andre familiemedlemmer også. Jeg er finnmarking, og jeg har gjennom mange år snakket med folk fra Finnmark om hvorfor de har flyttet. Det er ingen av dem som sier at det var mangel på gratis barnehageplasser. De fleste svarer at det var mangelen på tidsriktige sykehustjenester og fødeavdeling og lang vei til sykehus. Skal Finnmark bli attraktivt i et generasjonsperspektiv, må regjeringen styrke folks trygghet for liv og helse, som det er behov for, og det gjør ikke statsbudsjettet for 2023.

Terje Sørvik (A) [12:50:34]: Regjeringen ønsker selv i et stramt budsjett å styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler. Fylkeskommunen har ansvar for mange viktige tjenester for folk og lokalsamfunn. Noe av det viktigste fylkeskommunen gjør, er å sørge for å levere den kompetansen som arbeids- og samfunnsliv etter spør. Behovet for faglært arbeidskraft vil være stort framover, men mange unge står utenfor skole og arbeidsliv. Regjeringen kommer med gode tiltak for at flere skal fullføre videregående utdanning.

Andre oppgaver er på fylkesveiområdet og innen kultur og kollektivtransport, hvor det blir gratis ferjer på flere strekninger og halvering av ferjetakstene på andre samband. Det er viktig for pendlere og andre som er avhengige av denne transporten. Vi viderefører ordningen for flere hurtigbåter med null- og lavutslippsløsninger i fylkeskommunale samband med 40 mill. kr. Innen tannhelse fortsetter tannhelsereformen ved at man gir 50 pst. rabatt til dem som er mellom 23 år og 26 år. I tillegg har fylkeskommunen ansvar for utviklingen i regionen, gjennom bl.a. overordnet planarbeid, næringsutvikling og miljøoppgaver. Et velfungerende folkestyre på regionalt nivå er viktig, og samfunnsutviklerrollen utøves i gode partnerskap ved hjelp av gode virkemidler og andre verktøy.

Fylkeskommunen er viktig i distriktspolitikken. Vi vil føre en politikk for et sterkere fellesskap, vekst og utvikling i hele landet, der by og land går hand i hand. Det skal være mulig å leve et godt liv uansett hvor du bor. Dette kan bare oppnås ved å se ulike politikkområder, som transport og infrastruktur, kommunale og statlige tjenestetilbud, beredskap, bolig, arbeidsplasser m.m., i sammenheng.

Regjeringsplattformen slår fast at distriktspolitikken må forsterkes og fornyes. Regjeringen har bl.a. økt satsingen på bredbånd, bygdevekstavtaler, regionvekstavtaler, desentraliserte arbeidsplasser og egne tiltak i Nord-Norge. Deler av dette følges allerede opp i budsjettet for 2023, som f.eks. gratis barnehage i tiltakssonen og avskrivning av studielån i Nord-Troms og Finnmark.

Regjeringen skal legge fram en ny stortingsmelding om distriktspolitikken våren 2023, med målsetting om å iverksette nye tiltak som skal skape optimisme og framtidstro i hele Norge.

Denne regjeringen vil ta hele Norge i bruk, jevne ut geografiske forskjeller og bidra til mer målrettet og samordnet innsats i regional- og distriktspolitikken. Neste års statsbudsjett tar oss i den retningen.

Kathrine Kleveland (Sp) [12:53:54]: Hva er beredskap? I budsjettet vi legger fram, er på mange måter beredskap grunnlaget for gode tjenester nær folk, for at vi kan bo i hele landet, og ikke minst ha trygghet i hverdagen og være forberedt på ting som kan skje.

Det er beredskap at alle i Norge, både husstander og bedrifter, skal ha tilgang til raskt internett. I budsjettet er 363 mill. kr satt av til bredbåndsutbygging. Det er en rekordsatsing og viser at regjeringen prioriterer utvikling i hele landet. Det skal vi få til.

Det er beredskap når fastlegeordningen, som er grunnmuren i det offentlige helsevesenet, får 920 mill. kr til fastlegetjenesten. Det er beredskap når Sivilforsvaret styrkes, det blir mer til utstyr, og de får øvd mer. Det er også beredskap at flere er på jobb i Beredskaps-Norge for å gi innbyggerne en tryggere hverdag, f.eks. med 100 flere plasser til politistudenter som etter hvert blir politi. Det er beredskap når regjeringen vedtar nytt og presist mobilt befolkningsvarslingssystem. Og det er beredskap når alle politidistrikt får egen mulighet til å bruke droner og ha egne dronebiler.

Det er beredskap når jordvern utøves i praksis, og vi f.eks. tillater oss en ekstra runde for å se om en kan unngå å bruke matjord til samferdsel eller boligformål. Det er beredskap med rekordhøyt jordbruksoppgjør. Det å dyrke mat til egen befolkning er både en rett og en plikt. Det er derfor også beredskap. Nok matproduksjon er en viktig del av arbeidet med ny totalberedskapskommisjon.

Det er beredskap når vi har startet jobben med etablering av beredskapslager for korn. Det handler om sikkerhetspolitikk, klima og matforsyning. Det er også beredskap med høy sikkerhet rundt personvern og digitalisering. Derfor får Datatilsynet styrket sitt budsjett. God beredskap gir trygghet gjennom hele livet, både for hverdagene og for det uforutsette, og gjør at vi alltid er mest mulig forberedt.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:56:35]: Da vi la fram vårt budsjettforslag i starten av oktober, la vi trygghet og rettferdig fordeling til grunn for prioriteringene. Grepene vi tok da, er minst like viktige nå når prisene har fortsatt å stige så raskt.

I budsjettforhandlingene på Stortinget har vi forsterket disse prioriteringene ytterligere på det som ligger Arbeiderpartiets hjerte nærmest: sosial rettferdighet. Gjennom høsten har økonomien blitt tøffere for mange, og vi har hørt historier om hvordan dette rammer folk.

Det er helt avgjørende at vi får kontroll på prisveksten og gjør nødvendige grep for å beskytte vanlige folk mot store renteøkninger. Det motsatte vil gjøre hverdagen tøffere for både folk og bedrifter. Vi skal komme ut av dette med Europas laveste ledighet og et mest mulig rettferdig samfunn.

Med dette budsjettet er vi kommet mange skritt videre i arbeidet med en ny, helhetlig boligpolitikk. Sammen med SV er vi nå enige om at regjeringen skal sette ned et husleielovutvalg som går igjennom husleieloven for å vurdere hvordan den kan styrke leietakernes rettigheter, sikre grunnleggende botrygghet, og at loven samsvarer bedre med dagens situasjon på leiemarkedet. Nå er det slutt på stemoderlig behandling av leietakerne i boligpolitikken.

Endelig er endringene vi så innmari har ønsket oss, for at flere skal få muligheten til å eie egen bolig, på vei. Skal boligbyggelag som OBOS kunne tilby deleiermodeller så det monner, må vi endre regelverket. Den jobben er vi i gang med. Skal et kommunestyre kunne kreve av en privat utbygger at han eller hun bygger noe annet enn kun selveierboliger i et prosjekt, må loven endres. Den jobben er vi i gang med. Sammen med SV gjør vi det mindre lukrativt å investere i boliger kjøperen selv ikke har tenkt å bo i. Vi foreslår å øke bevilgningene til bostøtten med 864 mill. kr i 2023.

Grupper som opplever en særlig krevende situasjon, er i tillegg til økt bostøtte prioritert gjennom økninger for enslige forsørgere, minstepensjonister, uføre, mottakere av AAP og studenter. Dette er viktige og riktige grep som kan gjøre hverdagen noe bedre.

Hittil i år har om lag 35 000 personer søkt om beskyttelse i Norge, og vi har aldri sett så høye antall asyl-ankomster tidligere. Kommuner og frivillige over hele landet har gjort en enorm innsats for å ta imot flyktningene, og bosettingen skjer i et rekordtempo. Det å skaffe husrom til flyktningene som kommer, er en hovedoppgave.

Jeg mener vi absolutt leverer på en ny retning for boligpolitikken, der flere skal bo godt og kunne eie egen bolig.

Lene Vågslid (A) [12:59:37]: I ein budsjettdebatt må me diskutere både utgifter og inntekter. Alle parti, sikkert inkludert mitt eige, synest det er artigast å snakke om det me skal bruke pengar på.

I replikkordskiftet eg hadde med representanten Kapur frå Høgre i starten her, fekk eg ikkje svar på spørsmålet mitt. Når partiet Høgre budsjetterer med eit sal av Bankplassen 4, som dei meiner dei kan selje for 450 mill. kr, trass i at Finansdepartementet har anslått ein verdi på 100 mill. kr, kunne eg tenkje meg eit svar på kor ein fagleg har fått eit slikt anslag. Det er utvilsamt ei svært usikker inntekt å leggje inn i eit alternativt budsjett.

Framstegspartiet har me òg diskutert litt bustonad med her i dag. I forliket mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV legg me opp til 860 mill. kr meir til bustonadsordninga. Grunnen til at eg utfordrar fleire i den saka, og kanskje særleg Høgre, er at me i fjor fekk kritikk for at me ikkje auka bustonaden nok. No utfordra eg tilbake på kvifor ikkje Høgre sjølv prioriterer bustonad, og svaret var at andre ordningar er betre. Det kan verke som at det er kritikk for kritikkens skuld. Det vil eg gjerne òg ha eit svar på.

Eg blei òg av representanten Njåstad i replikkordskiftet utfordra på investeringstilskotet, og eg måtte berre sjekke at eg ikkje sa feil. Det gjorde eg ikkje. Det er 95 mill. kr til neste år, som svarar til 500 bustadar. Det som er litt spesielt med Framstegspartiets budsjettering, er at ein har mange tryllemilliardar, og ein har så mange tryllemilliardar at ein ser ut til å leggje inn meir pengar enn det er behov for. Det er det ikkje så ofte ein ser. I helsedebatten var ikkje dette eit tema frå Framstegspartiet, mest sannsynleg anten fordi ein har rekna feil, eller fordi ein ikkje har sett at ordninga er slik at ein fyrst får ei løyving når ein startar opp, og så ligg det ei tilsegnssamme som ein får når ein er ferdig med å byggje. Eg synest det er oppsiktsvekkjande at Framstegspartiet vil bruke så mykje pengar når behovet nødvendigvis er mykje mindre.

At me står i ei krevjande tid, er det ingen tvil om. No skal me ha ein debatt etterpå om både innvandring og integrering. La det ikkje vere nokon tvil om at me ser at Kommune-Noreg no får tøffare tider både fordi ein skal busetje mange flyktningar og fordi økonomien er krevjande, men eg meiner det er grunn til å gjenta at regjeringspartia og SV leverer eit kommuneopplegg for neste år som overoppfyller kommuneproposisjonen. Det er ikkje vanleg, og eg meiner det er positivt at me har vist at me evnar å prioritere kommunesektoren òg i eit stramt budsjett.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Mudassar Kapur (H) [13:02:46]: Jeg har hørt, og kanskje også lest, flere steder at Arbeiderpartiet og særlig Senterpartiet har fått et brutalt møte med virkeligheten etter at de kom i regjering. Det er ikke bare mine ord, men jeg kan slutte meg til dem uten store problemer. Jeg har også lyst til å legge til at jeg tror at velgerne og veldig mange lokalpolitikere har fått et like brutalt møte med Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Det er flere ting vi har utfordret regjeringspartiene på i denne debatten, og det er påfallende at mye av det skrytet som kommer fra regjeringspartiene, ofte har sitt utspring i ting de har fått til sammen med SV. All honnør til SV som greier å dra regjeringen litt i en annen retning, men det er påfallende, og vi noterer oss det.

Selv om regjeringen ikke liker å høre om det, og heller ikke regjeringspartiene, har vi nå en situasjon hvor 1,2 millioner innbyggere i Viken – og lokalpolitikere som styrer de relevante kommunene og fylkeskommunene, som de skal bli etter hvert – har blitt forledet av denne regjeringen til å tro at å lage nye fylkeskommuner og mye byråkrati ikke vil gå ut over tjenestetilbudet. De har sendt inn søknader som er tuffet på lovnadene denne regjeringen har gitt, det inntrykket regjeringen har skapt, og de kakene regjeringen har invitert til, men de stikker nå av fra den regningen.

Vi kommer nå til å vedta et budsjett som igjen er tuffet på et stortingsvedtak som så fullstendig bort fra faglige rapporter og bekymringer. Jeg er ikke beroliget, når vi går inn i 2023, for hva som kommer til å skje i de sju nye fylkeskommunene og de nye kommunene når søknadene er behandlet – de får langt under det de har behov for, mest sannsynlig – og hvordan de skal levere tjenestene. Dette kommer vi til å følge med på.

Når det gjelder replikkutvekslingen om Bankplassen, må jeg si at det faktisk er sånn at eiendommen til Norges geografiske oppmåling, som er om lag halvparten så stor som Bankplassen 4, gikk for 350 mill. kr, og vi mener at vi har lagt inn et konservativt estimat. Så var det representanten fra Arbeiderpartiet som brukte ordet komisk. Jeg vil ikke si det om det som kommer fra denne regjeringen, for det er ganske alvorlig, det de snakker om. Jeg ville gått litt stille i dørene når man har satt i gang prosesser med å lage sju nye fylkeskommuner, som mest sannsynlig kommer til å koste en milliard kroner eller mer, og man legger av 200 mill. kr og kaller det for seriøs budsjettering – og roper etter opposisjonen for å fylle opp gapet. Det er det som er det rareste her.

Kathrine Kleveland (Sp) [13:06:06]: I Alf Prøysens julefortelling om Snekker Andersen og julenissen, med de kjente illustrasjonene av Hans Normann Dahl, bor familien til snekkeren i andre etasje i et helt vanlig tre-

hus med vedskjul, mens julenissen og familien bor forbi to graner og en stein og bak en grein. Senterpartiet vil at det skal være mulig å bo der man selv ønsker, og at det skal være trygt, godt og mulig å bo i hele landet.

Bolig trekkes oftest fram som en utfordring for bo-setting og utvikling i distriktene, og regjeringen ser på mange nye grep for å møte dette. Spredt bebyggelse har Senterpartiet alltid ivret for, og statsråden har tatt til orde for differensiert bruk av strandsonen i enkelte områder. Jeg er også glad for at kommunalministeren har satt i gang et arbeid for å gi kommunene mer frihet til å bestemme hvor i kommunen nye boliger skal bygges. Jeg håper dette vil legge til rette for flere attraktive tomtar, og at folk får muligheten til å finne sin drømmetomt der de vil. Det er ett av flere tiltak for å skape mer attraktive lokalsamfunn i hele Norge. 1 mrd. kr av Husbankens midler er spesielt avsatt til tiltak i distriktskommuner.

Regjeringen ønsker en aktiv boligpolitikk. Bedre bostøtte for barnefamiliene er en del av budsjettet. Trygg økonomisk styring er viktig for regjeringen. I Norge ønsker de fleste å eie en egen bolig. Regjeringen legger til rette for at det skal bli lettere å få boliglån og myker opp deler av lånereglene for norske husholdninger.

Regjeringen gir 413 mill. kr til nye studentboliger og sørger for god tilgang på trygge og rimelige boliger for studenter over hele landet. Det er noe av det viktigste vi kan gjøre for studentøkonomien.

Regjeringen foreslår også å bevilge 334 mill. kr til energitiltak i kommunalt eide boliger, omsorgsboliger og sykehjem. Tilskuddet skal gå til tiltak som reduserer energibehovet i boligene.

Det er også bra at alle 356 kommunene i landet har bosatt flyktninger. For Senterpartiet er det viktig at det fortsatt skal bosettes flyktninger i hele landet. Boligmeldingen som kommer, gir oss mulighet til å se helhetlig på boligpolitikken, og det skal vi gjøre.

Alfred Jens Bjørlo (V) [13:09:07]: Kommunalministeren har det samordna ansvaret i regjeringa for digitalisering og digitaliseringsstrategi, som er eit område som blir viktigare og viktigare i samfunnet på alle nivå, for å sikre at vi skal ha ei offentleg teneste i framtida som ikkje knekkjer nakken, men der det blir effektivisert der det kan effektiviserast, og der vi greier å bruke digitaliseringa til å gje like gode tilbod i heile landet, på alle område. Det er også viktig og avgjerande for den næringsutviklinga vi no skal til med.

Etter Venstres syn har denne regjeringa diverre ikkje, når statsbudsjettet blir lagt fram, og i det praktiske budsjettarbeidet, ei heilskapleg og sterk nok tilnærming til det trykket som må vere på digitalisering i åra framover, på alle nivå. Døma på det er mange. Eg skal ikkje gå

igjennom alle no, men det er nok å vise til skatteforslag om auka arbeidsgjevaravgift på høgkompetent arbeidskraft, opphøyr av momsfratak for elektronisk nyheitsformidling og ikkje minst eit område som vi rett og slett er nøydd til å få teke eit krafttak på no for å sikre at heile Noreg blir digitalisert, og det er full breibandsdekning og breibandsutbygging. Venstre la inn 100 mill. kr ekstra til breiband i sitt alternative statsbudsjett samanlikna med regjeringa sitt opphavslege. Eg må seie at eg var mildt sagt forundra då eg såg at i budsjettforliket som regjeringspartia har inngått med SV, blei ikkje breibandspotten styrkt, men han blei tvert imot kutta med 50 mill. kr for å sikre andre prioriteringar. Det er svært uheldig. Det betyr at vi blir sett ytterlegare tilbake i tempoet på å nå det vi har som eit felles mål: å nå full breibandsdekning til alle i Noreg innan 2025. At breiband då blir nedprioritert av dette budsjettfleirtalet, vitnar om eit fleirtal som ikkje forstår behova.

Venstre har også andre digitaliseringsprioriteringar i budsjettet sitt. Det er inga populær øving å rope på meir pengar til byråkrati, men på eitt område ønskjer vi faktisk å gjere det, og det er når det gjeld å styrkje rammene til Digitaliseringsdirektoratet. Dei må styrkjast og setjast i stand til å vareta dei oppgåvene dei er sette til. Dette trur eg er eit samla krav frå alle dei store statsetatane og heile kommunesektoren. Men for 2023 føreslår regjeringa tvert imot kutt til Digitaliseringsdirektoratet, der vi no treng ei styrking.

Venstre har også føreslått meir midlar til e-helse i kommunane, som er eit anna viktig område. Vi har ein skattepolitikk som stimulerer til digitalisering. Vi må også få opp ambisjonsnivået og trykket når det gjeld å bruke krafta digitaliseringa gjev, til å desentralisere statlege arbeidsplassar og gje statleg tilsette høve til å flytte ut i landet. Her er det mykje ugjort arbeid, og trykket på dette må fortsetje i 2023.

André N. Skjelstad (V) [13:12:30]: Det er i hvert fall ganske tydelig i løpet av debatten i dag at selv om representanten Kathrine Kleveland hadde en lengre pas-sus om julenissen, så finnes ikke julenissen i departementet, og i hvert fall ikke på det digitale feltet.

Jeg tok ordet for å gi en rask stemmeforklaring. Venstre kommer til å stemme for forslag nr. 1, fra Høyre og Rødt, forslagene nr. 2, 3 og 5, fra Fremskrittspartiet og Rødt, forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet, og til slutt forslag nr. 11, fra Rødt.

Heidi Greni (Sp) [13:13:30]: Først skal jeg legge meg skinnflat og bekrefte at representanten Linnestad har rett. Det var en forsnakkelse her i finansdebatten. Det gjorde finanspolitisk talsmann meg oppmerksom på. Jeg tilbød meg å ta et innlegg, men han ba meg pent om ikke å forlenge debatten. Det stemmer at jeg forsnakket

meg på en lang liste når det gjelder gratis barnehage i Finnmark, men resten av listen står seg veldig godt og kan gjerne gjentas.

Det er en kjempeutfordring at Høyre fjerner alle de distriktspolitiske tiltakene som viser seg å virke. De fjerner 500 000 til hver enkelt skole – et veldig godt tiltak for å bevare grendeskolen og hindre at en seksåring får veldig lang skolevei.

Høyre kutter i bredbånd, de kutter 150 mill. kr i bredbåndsutbygging. Bredbånd er selve grunnsteinen for at vi kan ha næringsutvikling i distriktet. Det er grunnsteinen for at vi kan få folk til å flytte tilbake til distriktet. Jeg tror kanskje det er det viktigste distriktspolitiske tiltaket vi har.

De fjerner bygdevestavtaler, for de har ingen tro på det som mange regioner har etterspurt i mange år i distriktspolitikken – nemlig verktøy i verktøykassen for å få til næringsutvikling og bolyst i regioner med fraflytting. Det fjernes helt.

De fjerner gratis ferje, og de fjerner Senterpartiets avgiftsreduksjon på bensin og diesel. Vi vet alle at diesel er dyrt over hele landet, men i byene har man et alternativ – det er et kollektivtilbud. Rundt omkring i distriktskommunene finnes det ikke noe alternativ. Det eneste som skjer, er at det blir fryktelig dyrt å flytte seg rundt, for man har ingen annen mulighet. De fjerner også avgiftsreduksjonen på anleggsdiesel, og det betyr en enorm kostnadsøkning til bl.a. landbruket og selvsagt til entreprenørene rundt omkring i distriktskommunene.

De fjerner nesten 1,5 mrd. kr av fylkeskommunens midler – fylkeskommunen som de i forrige periode selv slo fast at skulle ha en mye større rolle som regional utviklingsaktør. De skal da få mye mindre å utøve den rollen for. Det vil selvsagt gå ut over distriktspolitikken og bosettingen i distriktet.

Så bruker de veldig mye tid på sløsingen med å løse opp fylker. Da må jeg virkelig spekulere, for nå har de sagt her i salen at den store ambisjonen er å fjerne fylkesnivået, og da må det være den historisk største sløsingen med offentlige midler hvis en først skal ha en stortilt tvangssammenslåing for i neste runde å legge ned fylkeskommunen noen få år etterpå.

Irene Ojala (PF) [13:16:45]: Høsten 2021 gjorde analyseselskapet Kantar en undersøkelse på bestilling fra Den norske legeforening. Målet var å finne ut om folks tillit til det norske helsevesenet. Konklusjonen var at hele 24 pst. av befolkningen i Nord-Norge var misfornøyd med akuttberedskapen, og mistroen var stor til at sykehusene skulle takle store kriser. De tilsvarende tallene for Vestlandet og Østlandet er på 11 og 14 pst.

Det er svært lange avstander i nord. Folk i Burfjord, Loppa, Vadsø, Båtsfjord, Kjøllefjord og Kautokeino be-

taler den samme drivstoffprisen som folk gjør i Hammerfest, Kirkenes, Oslo og Tromsø – altså i sykehusbyene. Forskjellen er at når sykdom treffer folk i Distrikts-Finnmark, har en vanlig familie med grei inntekt ikke økonomi til å fylle drivstoff på bilen til lange uforutsette reiser til sykehus som ligger 20–30 mil borte fra der de bor. Å ta trikken, toget eller bussen er ikke et alternativ for folk i Vadsø, Alta, Kautokeino eller Båtsfjord. Alle, uansett alder, med eller uten barn i barnehagen, får en økonomisk utfordring med dagens drivstoffpriser.

Skal det bo folk i Finnmark av sikkerhetspolitiske årsaker, må vi snakke om totalberedskapen i Finnmark, herunder en helt ny måte å tenke sykehusberedskap i hele fylket på. Det mangler i årets statsbudsjett. I Finnmark må syke folk ofte reise opp mot 16–17 timer for enkelte undersøkelser, og så skal de jammen hjem igjen og så.

Hele Finnmark er på reisefot for å følge en familie enten til universitetssykehuset i Tromsø, til Kirkenes eller til Hammerfest. Folk reiser for å ta røntgen, for svangerskapskontroll, for å føde barn, fordi de har for høy CRP eller hjerte-, hjerne- eller lungeproblemer. Alle reiser. Pasienter omlastes på vei til lokalsykehus og videreføres mellom sykehusene i Finnmark og universitetssykehuset i Tromsø.

Finnmarkssykehuset og Helse Nord er per definisjon konkurs. Hvorfor er de det? Det er bl.a. fordi vi ikke har utdannet nok leger. I helseforetaket flys det leger inn fra Sverige, Danmark, Tyskland, Finland, Nederland, Belgia, Polen, Frankrike, Portugal og Serbia – og hva koster det?

Det er ofte slik at legene ikke skjønner – for å si det enkelt – bæret av vår epikrise, og pasientene skjønner ikke legene. Det kan lett føre til feilbehandling og prognosetap for både våre unge og våre eldre. Når sånt skjer, nytter det ikke med gratis barnehage i fire–fem år. Det hjelper også lite med nedskrivning av studielån, for når slikt inntreffer, flytter vanlige folk – grunnfjellet i Finnmark – ut av fylket, og de kommer sjelden tilbake. Det er disse folkene vi er nødt til å ha for at Finnmark skal bli et livskraftig fylke i framtiden.

Beklageligvis tar budsjettet for 2023 ikke høyde for vanlige folk i Finnmarks behov for sykehus. På den måten svekkes totalberedskapen for Finnmark på både kort og lang sikt.

Terje Kollbotn (R) [13:20:01]: I denne debatten har det vore lite snakk om fylkesøkonomien og forholdet til statsbudsjettet. Det er kanskje fordi det på høgresida er eit område som eigentleg skal fjernast, sjølv om oppgåvene er store. For andre er det kanskje mykje meir attraktivt å snakke om store riksvegprosjekt og europa-vegprosjekt enn om fylkesvegane, som er eit av dei aller

største problema og ei av dei aller største utfordringane rundt omkring i fylka våre.

Førre veke var det eit oppslag i Nationen som viste at det var Framstegspartiet og Raudt som hadde lagt inn mest midlar til fylkesvegane i statsbudsjettet for 2023. Det stemmer: 500 mill. kr frå Raudts side og i tillegg 100 mill. kr til rassikring på fylkesvegane. Det er likevel altfor lite i forhold til eit behov på mellom 10 og 20 mrd. kr. Eg har ikkje finrekna på det.

Det viser litt av utfordringa. Når det då blei vedteke ei regionreform som skulle tilføre fleire oppgåver og tilføre meir pengar til fylka, er jo fylka blitt haldne meir eller mindre for narr. Det er eit løftebrot utan like med tanke på alle lovnadene i regionsreforma. No har ein del av desse samanslåtte fylka havarert, gått tilbake til normaldrift, men uansett har dette stortinget store utfordringar når det gjeld fylkesvegnettet spesielt og fylkesøkonomien generelt.

Eg vil i avslutninga av dette innlegget kome tilbake til spørsmålet om verkelege omprioriteringar. No er det slik at det alternative budsjettet til Raudt for 2023, som har vore opplyst i finansdebatten og på andre måtar, når det gjeld kommune- og fylkesøkonomien, inneber ei styrking på 4,5 mrd. kr. Eg sa i det førre innlegget mitt at det likevel inneber ei innskrenking i forhold til dei primære behova innbyggjarane har. Det gjeld alle budsjettalternativ her. Det kjem uansett til å bli kutt i det som blir vedteke, og det innrømmer også kommunalministeren på første benk, skjønar eg.

Då vil eg berre avslutte med eit lite reknestykke. Viss kraftprisane i dette landet aukar 1 kr/kWh over året, har kraftselskapa 140 mrd. kr i ekstraintekter. Så det er pengar å hente viss ein vil.

Tobias Drevland Lund (R) [13:23:18]: Jeg har nok ikke en like sterk stemme som min partikollega Kollbotn, men likevel: Jeg vil snakke litt om distriktprioriteringene i Rødts alternative budsjett, for vi gjør veldig mye for distriktene. For oss er det viktig at man skal kunne bo og leve et godt liv både i by og i bygd.

Vi i Rødt satser 500 mill. kr mer på fylkesveiene. Vi setter av 100 mill. kr mer til ras- og skredsikring, vi styrker Kompetansesenter for distriktsutvikling, vi styrker Merkur-ordningen, som vi har vært inne på tidligere her i dag, og som er en kjempeviktig ordning for butikker i distriktene, og vi ønsker at også kiosker og bensinstasjoner innlemmes i Merkur-ordningen. For mange er dette den viktigste møteplassen på en søndag eller en annen kveld – det er faktisk det å kunne dra ut for å få en kaffe, fylle på tanken på bilen, møte andre mennesker i bygda, og det skjer ofte på disse bensinstasjonene eller i kioskene. Vi synes de er et viktig lim i lokalsamfunnet, som vi skulle satset mer på.

Vi ønsker et desentralisert politi og å styrke lokal-sykehusene våre, og ikke minst er det dette prisverdige som kommer fra regjeringen, som handler om gratis fer-ge. Men det kan ikke understrekes nok at all den tid det-te ikke er fullfinansiert, er det ingenting som er gratis. Det gir heller ingen mening at båtruter skal holdes uten-for den ordningen. Hvorvidt man har bildekk eller ikke, burde ikke ha noe å si for om man skal få den turen gra-tis, hvis man først skal lage en slik ordning. Derfor fore-slår Rødt i dag en forbedret ordning, hvor også båtruter er en del av ordningen.

Jeg må bare korrigere representanten Kollbotn litt, for til sammen styrker faktisk Rødt kommuneøkonomi-en med over 10 mrd. kr, hvis man ser på hva vi gir i frie inntekter, kombinert med det vi gir øremerket til gode tiltak ute i kommunene.

Når vi skal diskutere narrativet, er også Rødt klar over at det er en vanskelig tid vi lever i. Men da er det også viktig at vi prioriterer godt, for det skal ikke være sånn at det er de syke, trygdede, lavtlønte eller pensjo-nister og alenemødre som har skylden for at det er for mye penger i omløp i Norge, og at det er prisvekst. Da er det derimot viktigere enn noen gang å hente inn mer kjøpekraft fra dem som sitter med de mest velfylte kon-toene, de tjukkeste lommebøkene, de som allerede har det ganske greit. Ut fra de siste månedene skulle man nesten tro, da man hørte på hylet fra laksebaronene og andre, at de rikeste ikke ville sitte igjen med en eneste krone etter å ha betalt noen av skattene som her har blitt foreslått, men sannheten er at det går så det griner for de rikeste i Norge. Dem det derimot burde være stør-re interesse for å lytte til for dem som sitter i denne sa-len, er jo de som står i de endeløse matkøene. «Matfattig-dom» har gjort comeback som begrep i norsk politikk. Det er en skam, og slik skal vi ikke ha det i Norge i 2022 eller i 2023.

Rune Støstad (A) [13:26:32]: Her flyr milliardene i luften. Først er det 5 mrd. kr som Rødt skal heve kom-munebudsjettet med, og så er det 10 mrd. kr nå. Hva blir det neste?

Jeg synes dette er en god debatt, og vi får fram for-skjellene mellom de ulike partiene. Jeg har lyst til å kom-mentere noe som har kommet fram i debatten.

Både Høyre og Fremskrittspartiet står på denne ta-lerstolen og skryter av at de styrket kommuneøkonomi-en i forrige periode, og at de sørget for gode reserver som kommunene nå kan bruke av. Det er litt komisk å høre på. Jeg satt som ordfører de årene, og for meg er det et mysterium hvor de pengene ble av. Jeg opplevde i alle fall ikke noen styrking. Var det også tryllemilliarder Njå-stad mente? Jeg tror mange kommuner opplevde det motsatte, at det var større oppgaver og mindre penger til

kommunene de årene. Ta f.eks. ressurskrevende tjenes-ter: År etter år ga forrige regjering mindre og mindre til dem som trenger det aller mest.

Jeg tror de fleste kommunene i landet er glade for at det nettopp er Arbeiderpartiet og Senterpartiet som sty-rer kommuneøkonomien nå, for i motsetning til forrige regjering er dagens regjering opptatt av å satse på hele landet – på god distriktspolitikk, på arbeidsplasser, på pendlerne våre, på god velferd, på landbruket og på tje-nester der folk bor.

Høyre kritiserer også regjeringen for manglende bo-ligsatsing i hele landet. Da skal jeg berolige Høyre og andre partier med at vi er godt i gang med en ny bolig-melding som skal bli bra for både by og land. Meldingen kommer helt riktig i 2024, men det er ikke slik, som Høy-re prøver å skape et bilde av, at arbeidet og utviklingen står i ro. Mange kommuner gjennomfører gode og spen-nende tiltak, og da handler det også om å lære av dem som lykkes, og å gjøre gode eksempler til god nasjonal politikk. Det kan vi gjøre i prosessen fram mot en ny stortingsmelding.

I den forbindelse kan jeg gjerne anbefale Høyres re-presentanter om å ta en tur rundt om i landet, gjerne til arbeiderpartistyrte Vestre Toten kommune. I år ble den kommunen kåret til den mest boligvennlige kommu-nen i landet, og man har gjort mye for å hindre prispress. Høyre har jo så fin buss, så det er bare å gå om bord og sette kursen mot Innlandet og Toten.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [13:29:17]: Det er inter-essant å følge debatten, og gjennom debatten får ein òg tydelegare fram kva dei ulike partia faktisk prioriterer. Det som kan vere nyttig for folk, er ikkje berre å høyre kva som vert sagt, men òg å lese i dokumenta kva ein faktisk prioriterer av kroner og øre, for det er det som til sjuande sist avgjer når ein skal få kommunebudsjetta eller fylkesbudsjetta til å gå i hop.

Eg har registrert at representanten Kapur, på vegner av Høgre, gong etter gong snakkar om at ein har utfor-dringar knytte til økonomien til fylka, og at det er viktig å vareta tenestetilboda som fylka har. Då er det jo greitt å gå inn i innstillinga som vi behandlar i dag: Frå fleirta-let si side er innbyggjartilskotet til fylkeskommunane på 42,8 mrd. kr. Så kan vi gå inn i Høgres alternativ, viss det hadde vorte vedteke, og der er talet altså 40,5 mrd. kr – ganske nøyaktig 2,3 mrd. kr mindre.

Og då – i staden for at Høgre utfordrar regjeringspa-tia på kva som vil vere konsekvensane for tenestetilboda ute i fylka med vårt alternativ – hadde det vore interes-sant om Høgre hadde gått på talarstolen og fortalt kor dei 2,3 milliardar kronene skal kuttast i dei ulike fylka rundt om i Noreg. Er det i vidaregåande skule? Er det i kollektivtransporten? Er det i rolla ein har når det gjeld

regional utvikling? Kor skal ein, sett frå Høgres side, hente eit så stort beløp?

Så registrerer eg òg at det er ei rekkje ulike prioriteringar på andre område, eksempelvis på eit viktig område som eg meiner er vorte styrkt gjennom budsjettavtalen mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV i Stortinget: Når ein har fått auka inntekter gjennom utbyte frå Statkraft, har ein bl.a. brukt av dei til å styrkje nokon av dei som har det mest krevjande no.

Vi har sørgt for ei styrking av bustøtteordninga. Viss Høgres alternativ hadde vorte vedteke, hadde det altså neste år vore 864 mill. kr mindre til dei som er avhengige av bustøtte, enn det fleirtalet legg opp til. Det hadde heller ikkje vorte nokon auke i ordninga med bygdevektstaltar. Heile ordninga hadde faktisk vorte stroke. Ein hadde fått eit kutt i utbygginga av breiband på 150 mill. kr. Ein hadde fått auka avgifter på drivstoff med over 2 mrd. kr, samanlikna med opplegget til fleirtalet, og ein hadde òg fått kutt i ordninga med gratis ferjer.

Budsjettbehandlinga viser, når ein går inn i tala, korleis dei ulike aktørane prioriterer, og det er viktig for folk å vere klar over kva som er konsekvensane av dei ulike alternativa.

Helge André Njåstad (FrP) [13:32:35]: Arbeidarpartiet brukte ikkje uventa taletida si på å snakka om Framstegspartiets politikk og Framstegspartiets replikkar. Det eg var litt lei meg for å høyra, er at det er eit problem at Framstegspartiet har lagt inn for mykje pengar til eldreomsorg. Eg trur ein må vera rimeleg godt inne i Oslo-bobla for å meina at det kan bli nok pengar til eldreomsorg. Me har lagt inn meir enn ein gjorde i forliket til Husbanken i år, som er det referansepunktet regjeringspartia og SV legg seg på. Så veit me at pengane vart brukte opp ganske tidleg, og kommunane fekk nei på tilsegn om nye prosjekt. Me har lagt inn betydeleg meir, fordi me ser at det blir ei dobling av eldre framover, det blir fleire som skal leva eit godt liv. Dei skal få lov til å bu heime, og viss dei ikkje bur heime, må dei ha ein tilrettelagt omsorgsbustad eller sjukeheimsplass. Difor har me styrkt Husbanken, ifølgje Arbeidarpartiet altfor masse og med tryllepengar, men dette er nok pengar det er behov for til dei eldre.

Debatten har vore føreseieleg på alle punkt, bortsett frå at representanten Støstad har brukt magi og tryllepengar som eit gjennomgåande tema. Han kom inn på sin eigen kommune og at han ikkje såg noko til dei pengane som Framstegspartiet bidrog med i over åtte år. Eg tok eit raskt klikk inn, og dei ligg jo i rekneskapen. Viss dei ikkje er der, må ein jo gå til Riksrevisjonen og seia at dei er vekke, men det ser for meg ut til at det siste året Framstegspartiet hadde påverknad på budsjettet, så leverte Nord-Fron kommune eit resultat på 7,2 pst. i netto

driftsresultat. Det er solid økonomi, og det er langt betre enn det kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å vedta i desse dagar, for no er det magrare tider. Regjeringa har tatt inn kraftpengar som den kommunen levde godt av før – no er det pengar som skal inn i statskassa, og som dessverre ikkje blir igjen i kommunen.

Det er fullt mogleg å leita fram dei pengane representanten Støstad ikkje fann. Dei er der, og dei kjem av god kommuneøkonomi. Det er noko statsråden òg bekrefta i kommuneproposisjonen. Der skriv han at i dei seinare åra har kommuneøkonomien vore god. Han bekreftar eigentleg det me sa i åtte år, men som våre konkurantar i denne salen kalla for magert og ikkje-eksisterande. Etter at ein kom inn i Kommunaldepartementet, har ein sett at kalkulatoren faktisk viste at den påplussinga som er gjort i åtte år, var god for Kommune-Noreg.

Det hjelper ikkje dei som skal laga budsjett i desse dagar. Dei slit med å få endane til å møtast, dei slit med å få budsjetta til å gå i hop, og dei er urolege for den prisveksten dei ser. Kommunar må òg betala straum og får inga straumstøtte. Kommunar må kjøpa matvarer, kommunar har behov for bilar som går på drivstoff. Dei opplever at prisveksten er større enn det som ligg inne i deflatoren. Difor vil me heilt sikkert i det komande året diskutera kommuneøkonomi, og kommunane vil oppleve at dette budsjettet som blir vedteke i dag, ikkje strekkjer til for å laga dei tenestene me ønskjer.

Erlend Wiborg (FrP) [13:35:46]: Hverdagen ute i kommunene er virkelig annerledes enn det regjeringspartiene prøver å gi inntrykk av fra denne talerstolen. Hvis man er ute og prater med ordførere og kommunestyremedlemmer, som nå snekrer sammen sine budsjetter, hører man skuffelse på grunn av at regjeringen velger ikke å prioritere det viktigste. Det ser vi også her i dag, når Arbeiderpartiets hovedangrep på Fremskrittspartiet er at Fremskrittspartiet satser for mye på eldreomsorg. Fremskrittspartiet mener det er en riktig prioritering.

Hovedgrunnen til at jeg tok ordet nå i debatten, er at representanten Heidi Greni var oppe for å oppklare en feil i et tidligere innlegg. Hun presterte da å komme med en ny faktafeil. Hun hevdet fra talerstolen her at drivstoffavgiftene har blitt satt ned. NAF har i dag også regnet på det, og man kan gå inn og se i statsbudsjettet: De totale drivstoffavgiftene for i år er på 6 kr og 73 øre, men representanten Greni og regjeringen velger å øke dem til 6 kr og 91 øre. Regjeringen velger altså å øke drivstoffavgiftene. Da ber jeg også representanten Greni om å komme opp, sånn at hun kan få oppklart den faktafeilen hun kom med her.

Det er rimelig spesielt at i en tid hvor veldig mange sliter økonomisk, sliter med å få endene til å møtes, hvor

vi har skyhøye strømpriser og historisk høye drivstoffpriser, så velger altså regjeringen å øke avgiftene enda mer. De burde heller gjort det motsatte og gjort som Fremskrittspartiet foreslår: å avskaffe drivstoffavgiftene i den økonomiske situasjonen vi er i.

Presidenten [13:37:53]: Representanten Lene Vågslid har hatt ordet to ganger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Lene Vågslid (A) [13:38:04]: Me nærmar oss slutten av denne delen, og eg har lyst til å takke for ein god debatt. Forskjellane kjem godt fram.

Eg vil korrigere representanten Wiborg lite grann, han kunne godt høyrte på innlegget mitt på nytt. 95 mill. kr inn i den tilskotsordninga er det same nivået som i fjor. Så er det ulike måtar me kan prioritere eldreomsorg på. Eg er i alle fall ueinig i påstanden om at me ikkje meiner det er viktig. Tvert imot viser kommuneopplegget det og òg arbeidet me gjer med bu heimeforma.

For Arbeidarpartiet er trygg økonomisk styring ei hovudsak. Difor begynte eg i dag òg å snakke om rentenivået, for me veit kor alvorleg det vil vere for alle med bustadlån, for alle bedrifter med gjeld, og for alle kommunar som har gjeld, viss me ikkje får orden på akkurat det. Der synest eg ein del parti har litt å gå på når ein ser på pengebruken ein legg opp til, f.eks. med å hente ut 45 mill. kr av Statens pensjonsfond Noreg, som fleire økonomar meiner ville ha fått norsk økonomi til å fosskoke.

Presidenten [13:39:02]: Representanten Tobias Drevland Lund har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Tobias Drevland Lund (R) [13:39:11]: Jeg klarte ikke å dy meg når representanten Støstad, eller skal vi heller si magikeren, hadde ordet her i stad, for han mente at Rødt bare tryllet med penger. Sannheten er at man i tabell for tabell kan lese hvordan Rødt henter inn mer penger fra dem med de største formuene, dem med de største inntektene, og bruker mer av det på fellesskapet, på velferden og på å styrke det vi trenger i denne tiden, hvor det er rekordmange som står i matkø, og rekordmange som sliter med økende priser. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet heller er interessert i å hakke på Rødt.

For å komme tilbake til replikkvekslingen tidligere i dag, om at Rødt ikke hadde styrket bostøtteordningen like mye som man gjorde i forliket: Hadde Rødt visst om de 4 mrd. kr som forlikspartiene plutselig tryllet fram, hadde vi selvsagt også brukt noen av dem på å styrke bostøtteordningen, velferden og andre gode tiltak. Det

visste vi ikke om, da vi ikke satt rundt det bordet. Det hadde vært veldig hyggelig å bli invitert rundt det bordet en dag, så det får være en slags oppfordring til jul.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [13:40:29]: Frå fleire talarar frå opposisjonen, frå Høgre og Framstegspartiet, vert det framsett påstandar om at regjeringspartia forsøker å skjønne situasjonen for kommuneøkonomien per i dag. Det gjer vi på ingen måte. Dagens situasjon er krevjande for mange kommunar. Det er krevjande fordi det er veldig uføreseielege tider, med kraftig kostnadsauke på mange ulike område. Det er òg aukande rente. Det det handlar om, er at ein innanfor eit stramt budsjett skal prioritere økonomien til kommunane.

Eg registrerer at representanten Njåstad er oppe fleire gonger og uttrykkjer bekymring for økonomien til kommunane. Vel, forskjellen på forslaget frå Framstegspartiet i denne innstillinga og det som får fleirtal, er på innbyggjartilskot til kommunane ca. 0,2 pst. Totalt sett, når det gjeld inntektene til kommunesektoren, ville altså opplegget til Framstegspartiet innebære ca. 2 mrd. kr mindre. Det er igjen viktig å sjå på korleis dei ulike partia faktisk prioriterer.

Vi er opptekne av å følgje situasjonen vidare med omsyn til kommuneøkonomien. Noko av det første Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa gjorde etter at vi tok over i fjor haust, var å styrkje økonomien til kommunane. Vi har gjennom året vore opptekne av å gje full koronakompensasjon til kommunane. Vi har òg vore opptekne av å vareta økonomien til vertskommunane for havbruk gjennom å følgje opp forpliktingar på det området og òg gje meir enn det fordelingsnøkkelen på havbruksfondet i utgangspunktet la opp til.

Det er fleire som har etterspurt tiltak på bustadområdet, og at ein skal få ei bustadmelding først i 2024. Ja, det å jobbe over tid med å få ei ordentleg og heilskapleg bustadmelding er fornuftig, men tiltak på bustadområdet har vi jobba med frå dag éin. Noko av det første vi gjorde frå Senterpartiet og Arbeidarpartiet, var å auke låneramma i Husbanken med 2 mrd. kr, for å leggje til rette for at fleire kan få startlån, at fleire kan gå frå det å leige til å eige. Vi har jobba målretta med å leggje til rette for nye bustadmodellar og har varsla at vi skal sende forslag på høyring for å leggje til rette for dei løysingane som finst der ute. Vi har styrkt bustadtiltak, òg bustadtiltak retta mot distrikta, og vi har ikkje minst ei betydeleg styrking av bustøtta.

Frank Edvard Sve (FrP) [13:43:45]: Ein skal høyre mykje før øyra dett av, og det kan ein nesten få inntrykk av når ein høyrer på representantane frå regjeringspartia – også statsråden. Det er faktisk sann at det er forskjell mellom partia sin politikk og partia sine forslag.

Eg høyrer statsråden seie at det er berre sånn og sånn forskjell på framlegga frå Framstegspartiet og framlegga frå regjeringa. Det er heilt sikkert råd å lese ting på ulik måte, men det er eit faktum at Møre og Romsdal fylkesting må kutte mange hundre millionar kroner på grunn av drivstoffprisane. Der er den vesentlege forskjellen; vi kuttar drivstoffavgiftene reelt, ikkje sånn som regjeringspartia, som no vert tekne av NAF og andre for å forsøkje å bløffe om at ein kuttar i dieselavgifta. Ein er ute og seier at ein kuttar i dieselavgifta, og det er altså berre krusningar på prisen det er snakk om.

Realitetane er at i eit ferjefylke og eit transportfylke som Møre og Romsdal, får vi det så midt inn i hjarta i økonomien i fylkeskommunen at vi er nøydde til å kutte mange hundre millionar. Det går ut på å kutte ferjetilbod. Ein slår rundt seg med at dette er det beste framlegget som nokon gong har vore, med gratis ferje og kutt i ferjeprisane, og så må ein kutte ferjetilbodet til øyer som har fått gratis ferje. Det hjelper ikkje å få gratis ferje når ferjene stoppar midt på natta, eit ferjetilbod som dei er heilt avhengige av. Kva skal ein med gratis ferje viss ferja ikkje går?

Heile poenget her er at når det vert kutta så dramatisk som det vert på busstilbod, på ferjetilbod, på kollektivtilbod og på andre område fordi drivstoffprisane knekkjer Møre og Romsdal fylke og andre fylke, kan ein ikkje stå og snakke om at ein legg fram eit budsjett som styrkjer kommuneøkonomien, for det gjer ikkje det. Det er berre å kikke seg rundt. Viss ein bruker litt tid og går inn og ser på budsjetta til kommunane, ser ein at ein slit overalt – alle kommunane slit med å få endane til å møtast. Er det ein kommune som legg fram budsjetta sine til høyring utan at det er balanse, går dei rett inn i ROBEK, for dei klarer ikkje å opprette balanse på nokon som helst måte.

Eg trur det er viktig å ta inn over seg realitetane. Det er konsekvensane av ein politikk der ein ikkje handlar på dei viktige tinga, på drivstoff og straum og ei rekkje andre område, som gjer at kommunane og fylkeskommunane slit rundt omkring. Ein kan ikkje snakke om at dette er eit budsjett som sørgjer for å halde tenestene ved lag. Tenestene vert kutta overalt, i fylka og i kommunane, på grunn av ei handlingslamma regjering.

Statsråd Sigbjørn Gjelsvik [13:46:58]: Til representanten Sve: Som eg nettopp sa i det førre innlegget mitt, er det ein krevjande situasjon for mange kommunar og fylke med tanke på at ein ser både betydeleg kostnadsauke og renteauke.

Då er jo spørsmålet i den saka vi behandlar i dag, som gjeld kommunalbudsjetten, korleis dei ulike partia prioriterer. Då kan representanten Sve gå inn og lese det som òg står i Framstegspartiets forslag. Viss det hadde

fått fleirtal, kan ein jo rekne på korleis det ville ha slått ut for Møre og Romsdal fylke.

Det som altså ligg an til å få fleirtal når det gjeld rammetilskot for fylke neste år, er 42,86 mrd. kr. Framstegspartiets forslag er på 40,495 mrd. kr. Det er altså litt i underkant av 2,4 mrd. kr mindre. Det kunne det ha vore interessant om representanten Sve, eller andre frå Framstegspartiet, hadde kome opp på talarstolen og fortalt om. Eg er heilt einig i at det er ein krevjande situasjon for mange kommunar og for mange fylke, men kunne representanten Sve ha kome opp på talarstolen og føreslått på kva slags område han meiner at ein skal kutte 2,4 mrd. kr i rammetilskotet, ut frå det som ligg føre frå fleirtalet si side?

Ut frå retorikken som representanten Sve har, skulle ein tru at han hadde mange milliardar kroner ekstra på baklomma til fylka, både Møre og Romsdal og andre fylke. I staden føreslår Framstegspartiet eit kutt i rammetilskotet til både Møre og Romsdal og andre fylke, dersom deira forslag hadde vorte vedteke.

Presidenten [13:49:10]: Representanten Helge André Njåstad har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Helge André Njåstad (FrP) [13:49:17]: Eg hadde ikkje tenkt å forlenga debatten, men når statsråden som siste talar går opp og bruker heile taletida si på å be Framstegspartiet gå opp og forklara kvifor me har kutta litt over 2 mrd. kr til fylkeskommunane, vil eg for referatet si skuld ikkje at det skal sjå ut som me ikkje tok ordet. Eg kan gjerne forklara logikken i forslaget vårt. Me har nemleg føreslått å leggja ned fylkeskommunane i Noreg. Det er eit veldig godt forslag, og me hentar då inn igjen pengar som hadde gått til drift av fylkesting og sentraladministrasjon. Me kuttar ingenting i tenesteproduksjon, men me fjernar nokre fylkespolitikarar, fylkesting og sentraladministrasjonar i fylkestinga. Så legg me inn meir pengar på kommunerammene, fordi me òg legg ned statsforvaltaren og overfører oppgåvene til kommunane.

Dersom vårt opplegg hadde vorte vedteke i sin heilskap, hadde innbyggjarane i Noreg altså forhalde seg til to nivå, sloppe statsforvaltar og fått meir pengar til å levera tenester for. Det er eit veldig godt forslag som eg anbefaler at statsråden les no i romjula, og kanskje neste år føreslår som eit opplegg for kommunane – så blir alle fornøgde.

Presidenten [13:50:19]: Då er debatten under del 1 avslutta, og Stortinget held fram med del 2. Presidenten viser til det vedtekne debattopplegget som vart annonsert ved starten av saka.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [13:50:40]: Hittil i år har om lag 35 000 personer søkt om beskyttelse i Norge. Vi har aldri sett så høye asylankomster tidligere. Både politi, utlendingsmyndigheter, kommuner og frivillige over hele landet har gjort en enorm innsats for å ta imot flyktningene. Den norske modellen, med spredt bosetting og måten det norske samfunnet er organisert på, er blant hovedgrunnene til at Norge har lyktes bedre med integreringen enn mange andre land. Bosettingen skjer i rekordtempo. Undersøkelser viser at de ukrainske flyktningene jevnt over er veldig godt fornøyd med måten de har blitt tatt imot på i Norge. Det er grunn til å tro at 2023 blir mer krevende, og at bosettingskapasiteten ute i kommunene nå vil bli ytterligere utfordret. Prognosene anslår per nå at det vil komme 40 000 ukrainere til Norge i 2023.

Regjeringens hovedmål i integreringspolitikken er å få flere i arbeid, bygge sterke fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll. Med de nye anslagene for 2023 kan kapasiteten ute i kommunene bli utfordret. Heldigvis har vi en regjering som har vist handlekraft og evne til å ta nødvendige grep underveis, når situasjonen har krevd det. Et overordnet mål for integreringen av ukrainske fordrevne må være at barn og voksne tas godt imot av lokalsamfunn over hele landet, at veien ut i arbeid eller utdanning blir kortest mulig, og at alle møter et trygt og seriøst arbeidsliv uten fare for å bli utnyttet i en sårbar situasjon.

Stønadene til beboere i asylmottak øker med 50 pst. i neste års budsjett. Stønadene vil fortsatt være på et nøkternt nivå, men beboere i asylmottak vil være langt bedre i stand til å dekke sine kostnader til livsopphold og andre grunnleggende behov. Ytelsene har over lang tid vært på et svært lavt nivå. Kjøpekraften til denne gruppen har blitt svekket over tid, spesielt med den store prisøkningen på mat og husholdningsvarer i løpet av det siste året. Ytelsessatsene i asylmottakene er differensiert etter f.eks. status på asylsøknaden, om mottaket har kantinedrift, familiekonstellasjoner m.m. For å gi et eksempel vil en økning for en enslig voksen i et ordinært asylmottak med selvhushold utgjøre ca. 1 380 kr i måneden.

Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen er opptatt av at norsk migrasjonspolitikkk skal være forutsigbar og ansvarlig. Vi ønsker stabilitet og kontinuitet på området framfor å søke radikale eller lettvinne løsninger som ikke står seg over tid. Norge skal vise solidaritet ved å ta vår del av ansvaret for verdens flyktninger. Retten til å søke asyl og beskyttelse fra forfølgelse er en grunnleggende menneskerettighet. Samtidig skal vi sikre at innvandringen til Norge er kontrollert, og at vi er i stand til å ta imot og integrere alle som kommer hit, på en god måte.

Over 100 millioner mennesker er på flukt i verden i dag. Flere av de konfliktene som skaper store flyktningkriser rundt omkring i verden, er mer eller mindre glemt av verdenssamfunnet. Ifølge Flyktninghjelpen var ti av de ti mest glemte og neglisjerte flyktningkrisene i verden i 2022 i Afrika. Kongo, Burkina Faso, Kamerun og Sør-Sudan toppe den dystre rangeringen.

Derfor er det viktig å huske på at det er minst like viktig hva Norge gjør for verdens flyktninger i nærområdene der de oppholder seg, som hva vi gjør for dem som kommer hit til Norge. Regjeringen har en tydelig ambisjon om at Norge skal være en pådriver for beskyttelse av fordrevne og bidra til en samordnet og langsiktig respons på de store flyktningkrisene verden står overfor. Det er også viktig at dette budsjettet viser en fortsatt vilje til å prioritere flyktninger gjennom FNs kvotesystem, for det er den tryggeste og mest rettferdige måten å ta imot personer med behov for beskyttelse på. Det årlige nivået på overføringsflyktninger må ses i sammenheng med tallet på øvrige asylankomster. Det er det også tatt høyde for i dette budsjettet.

Russlands brutale angrepskrig i Ukraina har sendt millioner av ukrainere på flukt. Over 30 000 av disse har kommet til Norge hittil i år. Aldri før har vi sett så høye asylankomster til Norge. Både politi, utlendingsmyndigheter, kommuner og frivillige over hele landet har gjort en enorm innsats for å ta imot disse flyktningene. Bosettingen skjer, som nevnt, allerede i rekordtempo. Faktisk tar det nå halve tiden sammenlignet med situasjonen i 2015. En undersøkelse gjennomført av NIBR viser at de ukrainske flyktningene jevnt over er veldig godt fornøyd med måten de har blitt tatt imot på i Norge.

Vi vet at den norske modellen, med spredt og styrt bosetting og måten det norske samfunnet er organisert på, er blant hovedgrunnene til at Norge lykkes bedre med integreringen enn mange andre land. I løpet av 2022 deltar så å si alle norske kommuner over hele landet i denne integreringsdugnaden og gjør en kjempeinnsats for at nyankomne flyktninger skal få en god start på sin nye hverdag i lokalsamfunnet. Hovedmålet for denne integreringsdugnaden må være at barn og voksne tas godt imot av lokalsamfunn over hele landet, at veien ut i arbeid eller utdanning blir kortest mulig, og at alle møter et trygt og seriøst arbeidsliv uten fare for å bli utnyttet i en sårbar situasjon.

Det er grunn til å tro at 2023 blir mer krevende, og at bosettingskapasiteten ute i kommunene nå vil bli ytterligere utfordret. Prognosene anslår, som allerede nevnt, at det vil komme 40 000 ukrainere til Norge i 2023. Heldigvis har vi en regjering som har vist handlekraft og evne til å ta nødvendige grep underveis når situasjonen har krevd det. I året som kommer, blir det særlig viktig å ha god dialog med både kommuner og frivillige organi-

sasjoner for å vite hvor skoen trykker, og hvordan vi best kan bidra fra Stortingets og regjeringens side. Regjeringen vil handle raskt og på kort varsel komme tilbake til Stortinget dersom det er behov for økte bevilgninger knyttet til økte ankomster og innkvartering. Denne fleksibiliteten er jeg glad for, og den kan fort bli helt nødvendig. Jeg håper at vi også i 2023 kan fortsette å finne gode tverrpolitiske løsninger i møte med flyktningankomstene til Norge.

Som nevnt er regjeringens hovedmål i integreringspolitikken å få flere i arbeid og bygge sterkere fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll. Et arbeid jeg gjerne vil trekke fram i den forbindelse, er arbeidet som regjeringen gjør med ny handlingsplan mot rasisme og diskriminering. I arbeidet med planen har regjeringen fått innspill om utfordringer og mulige tiltak fra partene i arbeidsliv og sivilt samfunn. Regjeringen har hatt innspillmøter over hele landet denne høsten og mottatt innspill på regjeringen.no. Bakgrunnen for at regjeringen lager en ny handlingsplan mot rasisme og diskriminering, er at regjeringen ser med uro på det økte omfanget av rasistiske og andre ytterliggående ideer.

Et annet viktig arbeid er arbeidet mot sosial kontroll. Vi vil ha strengere straffer for æresrelatert vold, og vi mener loven må tilpasses det særegne ved æresvoldsaker bedre enn det som er tilfellet i dag. I æresvoldssaker er det ofte ikke én gjerningsperson som handler alene, men et kollektiv av familie og slekt som står bak og støtter gjerningspersonen. Volden blir utøvet innenfor et strengt kontrollregime, og ofte er det flere voldsutøvere. På den måten kan det ha fellestrekk med organisert kriminalitet og menneskehandel, og strafferegimet må avspeile det. Derfor er det på høy tid å oppdatere lovverket på dette området. Da daværende arbeids- og inkluderingsminister Hadia Tajik i februar ga et regjeringensnedsatt lovutvalg i oppdrag å utrede nødvendige endringer i straffeloven for å sikre dette, var det et viktig steg i riktig retning. I tillegg må vi skjerpe innsatsen for å styrke kompetanse på æresvold og sosial kontroll i politiet og de ordinære hjelpetjenestene, slik at de har bedre forutsetninger for å fange opp disse sakene.

Presidenten [13:59:35]: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [13:59:46]: Jeg deler mange av de bekymringene som representanten Gåsemyr Staalesen har knyttet til negativ sosial kontroll. Det er helt klart at vi er nødt til å gjøre mye mer for å sørge for at mennesker som bor i Norge, ikke utsettes for tvang eller negativ sosial kontroll. Vi vet jo at innvandrere dessverre er overrepresentert i den statistikken. Det er mange gode tiltak Gåsemyr Staalesen nevner, men et av tiltakene som hun hopper bukk over, er et av de viktige

tiltakene for å forebygge negativ sosial kontroll, nemlig flere minoritetsrådgivere på skolene. I Høyres alternative statsbudsjett prioriteres det elleve nye minoritetsrådgivere på skolene. Det er et veldig viktig enkelttiltak for å forebygge negativ sosial kontroll mer.

Mitt spørsmål er: Hvorfor ønsker ikke Arbeiderpartiet å ha flere minoritetsrådgivere?

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:00:37]: Minoritetsrådgiverne på skolene gjør en kjempeviktig jobb. Bakteppet i dette budsjettet er den alvorlige situasjonen som er grunnet dyrtid og krigen i Ukraina, så vi har måttet prioritere knallhardt. Det var den gjennomgående tonen i den forrige debatten også, hvorfor denne regjeringen ikke har hatt nok penger til det eller det tiltaket. Vi har alle måttet gi og ta i denne budsjetttrunden. Vi har prioritert å være klar for å ta imot flyktningstrømmen som kan komme. Arbeidet med sosial kontroll er kjempeviktig for denne regjeringen, og derfor har vi fokusert på å oppdatere handlingsplanen mot negativ sosial kontroll og å endre regelverket knyttet til æresrelatert vold.

Mari Holm Lønseth (H) [14:01:30]: Jeg er helt enig i at både handlingsplaner og nye lovreguleringer er helt nødvendig for å håndtere dette på en mye bedre måte, men det er en realitet at ikke alt kan løses bare med lover og regler. Noe må også løses ved at vi har holdningsendringer, ved at vi bidrar til at flere kan få denne hjelpen. Jeg mener at det er mange ting regjeringen burde ha latt være å prioritere – vi snakket om det i forrige debatt, uten at vi skal starte en ny fylkesoppløsningsdiskusjon. Det er faktisk veldig viktig at man trapper opp også det forebyggende arbeidet, og det bekymrer meg at regjeringen ikke vil gjøre det.

Vil regjeringen og Arbeiderpartiet jobbe for at det blir en økning, og at det blir flere minoritetsrådgivere neste år?

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:02:20]: Jeg kan ikke forskuttere neste års president – nei, budsjett – men vi har jobbet for og foreslått det i tidligere budsjett, det kan vi være helt ærlig på. Dette budsjettet er laget ut fra en helt ekstraordinær situasjon, og vi har måttet prioritere knallhardt. Arbeidet minoritetsrådgiverne gjør, er selvfølgelig kjempeviktig. Det vi har lært gjennom rapporter som kommer fra bl.a. Fafo, er at det kanskje ikke holder å bare ha minoritetsrådgivere på ungdomsskolen, men at de må inn allerede i barneskolen for å gjøre barn oppmerksom på problematikken og i stand til å ta vanskelige samtaler med foreldrene sine tidlig i livet. Å styrke arbeidet med å forebygge sosial kontroll er absolutt et fokus fra regjeringens og Arbeiderpartiets side.

Erlend Wiborg (FrP) [14:03:21]: Jeg registrerte den foregående replikkvekslingen og tror representanten Staalesen har helt rett i at hun ikke kan forutse neste års president, med den omløpshastigheten vi har hatt på presidentskifter i denne sal de senere år.

Representanten er inne på at Norge må ha en streng og ansvarlig innvandringspolitikk, og at vi må ha en kontrollert innvandring til Norge. Vi vet også at det er viktig at Norge ikke fremstår som mer attraktivt enn våre naboland, for da vil mange velge å komme til Norge – ikke nødvendigvis kun på grunn av behov for beskyttelse, men på grunn av tilgang til bl.a. velferdsordningene.

I budsjettet prioriterer nå regjeringen sammen med Sosialistisk Venstreparti en 50 pst. økning i ytelsene til dem som bor på asylmottak. Mener representanten at det vil gjøre Norge mer attraktivt for flere asylsøkere?

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:04:27]: Hensikten bak den økningen er ikke å gjøre landet mer attraktivt, men at de som mottar ytelsen, skal ha penger til å betale for det maten koster i disse tider, hvor matprisene har økt dramatisk.

Tobias Drevland Lund (R) [14:04:57]: Regjeringen legger opp til å ta imot 2 000 kvoteflyktninger i 2023, noe som er 1 000 færre enn vi tok imot året før. Dette gjør de til tross for sterke advarsler fra både norske og internasjonale organisasjoner for flyktninger og asylsøkere. Med over 100 millioner mennesker på flukt i verden – representanten Gåsemyr Staalesen nevnte flere av de stedene hvor mange av disse menneskene er på flukt, enten internt eller eksternt – er det behov for å ta imot et større antall kvoteflyktninger.

Man kan se at Arbeiderpartiet mente dette tidligere, for i VG 22. april 2020 kunne man lese:

«Arbeiderpartiet vil at Norge nå skal ta imot totalt 3500 kvoteflyktninger og samtidig gå i dialog med FN om å vurdere hvordan dette kan inkludere de mest sårbare fra leirene i Hellas.»

Mitt spørsmål til representanten er derfor: Er det mer behov for Arbeiderpartiets politikk anno 2020 enn det det er for Arbeiderpartiets politikk anno 2022?

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:05:55]: Nivået på kvoten må ses i lys av nivået på asylankomster. Det har vi vært veldig tydelige på. Statsråden har vært tydelig gjennom hele året. Jeg var tydelig i mitt forrige innlegg.

Vi har aldri tatt imot så mange asylsøkere som i 2022. Majoriteten av dem som kommer, er fordrevne fra Ukraina. De gis kollektiv beskyttelse og bosettes fortløpende. Ankomstnivået til Norge i tiden framover er veldig usikkert hva gjelder både ukrainere og andre nasjo-

naliteter. Ankomstene kan faktisk komme til å øke kraftig – vi vet ikke.

Regjeringen mener at FNs system for kvoteflyktninger er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for mottak av personer med beskyttelsesbehov. Vi tar derfor fortsatt imot flere overføringsflyktninger per innbygger enn de fleste andre land.

Tobias Drevland Lund (R) [14:06:45]: Jeg takker representanten Gåsemyr Staalesen for svaret, men jeg fikk allikevel ikke så mye svar.

Det er en situasjon i verden hvor over 100 millioner mennesker er på flukt. Veldig mange av dem er fra Ukraina. Der tar Norge sitt ansvar. Det er bra og riktig, det mener også Rødt. Det er allikevel alle de andre som er på flukt fra andre steder i verden, om det så er Afghanistan, Etiopia osv., slik representanten viste til i sitt innlegg.

Da lurer jeg litt på hva for en beskjed man skal gi til noen av dem som kunne fått et hjem her. Jeg sier ikke at man skal ta imot alle, men man kan ta imot en større andel enn det man gjør i dag.

Mitt spørsmål til representanten Gåsemyr Staalesen er igjen: Er representanten i 2022 fortsatt enig i det Arbeiderpartiet sa i 2020, om at man burde ta imot et større antall kvoteflyktninger?

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:07:33]: Vi er i et regjeringssamarbeid med Senterpartiet, og vår linje nå er tydelig nedfelt i Hurdalsplattformen. Der sier vi:

«Norsk migrasjonspolitik skal være forutsigbar og ansvarlig, og det skal legges stor vekt på stabilitet og kontinuitet. Det skal legges opp til brede forlik.»

Det er bunnlinjen i denne regjeringens innvandringspolitikk.

Jeg vil igjen nevne det jeg sa i stad: Vi har aldri tatt imot så mange asylsøkere som nå, og de gis kollektiv beskyttelse og bosettes fortløpende. Det har aldri før gått så raskt. Ankomstnivåene er veldig usikre, og nivået på kvoten må ses i sammenheng med asylankomstene.

Presidenten [14:08:22]: Replikorkordskiftet er avsluttet.

Mari Holm Lønseth (H) [14:08:31]: Ved forrige budsjettdebatt tror jeg det var få som så for seg at vi skulle ta imot rekordmange flyktninger i år, men dessverre har det blitt helt nødvendig når et av våre naboland har valgt å gå til angrepskrig mot et av sine naboland. Det er nå krig i våre nærområder, og ikke siden annen verdenskrig har Europa opplevd så mange mennesker på flukt.

For Høyre er det helt klart at vi skal stille opp for Ukraina, både ved å ta imot flyktninger og ikke minst ved å hjelpe både humanitært og militært. Vi har et ansvar for å sikre at alle dem som kommer hit nå, får et godt tilbud. Siden det ble klart at Russland hadde invadert Ukraina, har vi i Høyre stilt flere spørsmål om regjeringens håndtering, og vi har også fremmet egne forslag. Blant annet foreslo vi tidlig å ha et eget hurtigspor for ukrainske flyktninger, med kollektiv beskyttelse, som vi er glad vi fikk gjennomslag for.

Kommunene, lokalsamfunn og enkeltpersoner har gjennom det året som har gått, gjort en formidabel innsats for å ta imot de mange tusen flyktningene som har kommet til nå. Det er fantastisk at det er en så stor bosetningsvilje i kommunene, og vi må håpe at den bosetningsviljen vil vare. Da er det viktig at vi fra Stortingets og også regjeringens side legger til rette for at kommunene fortsatt kan bosette mange. Mange kommuner vil nok i året som kommer, oppleve at kapasiteten kan bli mer presset, og da må vi kunne komme med tiltak som letter på det presset.

Selv om regjeringen har lagt til grunn i statsbudsjettet at det skal komme totalt 14 000 flyktninger neste år – altså 10 000 fra Ukraina og 4 000 øvrige asylsøkere – vet vi at det anslaget var utdatert for lenge siden, faktisk allerede i september. Vi har stor forståelse for at situasjonen er uforutsigbar, men regjeringen kunne ha valgt å gjøre den situasjonen litt mer forutsigbar gjennom å komme til Stortinget med en oversikt over kostnadene for å ta imot flyktninger.

Under forrige flyktningkrise, i 2015, varslet regjeringen Solberg allerede i statsbudsjettet at det ville komme en tilleggsproposisjon til Stortinget som kunne behandles før jul. Den regjeringen som sitter nå, har varslet at det kanskje vil komme i revidert, kanskje også tidligere. Jeg mener det ville vært klokt å få en slik tilleggsproposisjon til Stortinget nå, særlig for å kunne forberede kommunene på en bedre måte. Jeg mener det også ville vært klokt av regjeringen å foreslå å reversere sitt eget kutt i tilskudd til utleieboliger, som kan gå ut over kommunenes mulighet til å bosette – og som Høyre har prioritert i sitt alternative statsbudsjett.

Samtidig er det viktig å huske at det er viktigere enn noen gang at vi har målrettede tiltak for å få alle innvandrere som er i Norge, enten de har vært her i lang eller kort tid, godt integrert i samfunnet. Flere må ta utdanning og kvalifisering, og flere må komme seg ut i arbeid. Særlig når prisene øker, er det viktig at vi har målrettede tiltak for å få flere i jobb. Det å ha én forsørger eller ingen forsørger som er i arbeid i en familie, fører bl.a. til at man lever i vedvarende lavinntekt. Det kan igjen gå ut over helse og utdanning. Vi vet at hvilken bakgrunn foreldrene har, dessverre har for mye å si for

barns framtid. Vi vet dessverre også at barn med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i familier som lever i vedvarende lavinntekt. Det er ofte fordi innvandrere kan ha en løsere tilknytning til arbeidslivet, og at mange familier kanskje har én eller ingen inntekt fra forsørger. Det er en oppgave vi er nødt til å gjøre noe med.

For Høyre er det et mål at fattigdom ikke skal gå i arv. Alle skal ha like muligheter til å lykkes. Da må vi begynne i skolen, sånn at alle barn lærer seg å lese, skrive og regne skikkelig, og at de fullfører videregående. Vi må også ha klare tiltak for foreldre og få flere voksne raskere ut i jobb. Det er bakgrunnen for at Høyre har gjennomført flere store integreringsreformer, senest i 2019, med en helt ny integreringsstrategi. Introduksjonsprogrammet er blitt mer tilpasset den enkelte, det stilles tydeligere krav til språkopplæring, og kampen mot negativ sosial kontroll er trappet opp.

En slik satsing på integrering følger Høyre opp i opposisjon. Vi styrker norskopplæringsordningen, sånn at 3 000 flere kan få muligheten til å lære seg norsk. Vi styrker Jobbsjansen, som er et tiltak for å få særlig innvandrerkvinner ut i arbeid. Vi vet dessverre at de står lenger unna jobb. Jobbsjansen er et tiltak som virker. Derfor foreslår vi 400 ekstra plasser.

Det er viktig at ingen i Norge skal leve under tvang og negativ sosial kontroll. Dessverre vet vi at innvandrene er mer utsatt. Det trengs flere forebyggende tiltak, og derfor følger vi også opp med flere minoritetsrådgivere.

I tillegg vil vi foreslå å øke støtten til fritidsaktiviteter. Vi vet at frivillighet og fritidsaktiviteter er en viktig arena for integrering og inkludering. Det skal ikke være størrelsen på foreldrenes lommebok som avgjør om barn kan være med på idrett og fritidsaktiviteter.

Høyre fører en streng, forutsigbar og bærekraftig innvandringspolitikk. Det er viktig at vi framover har kontroll med migrasjonen til Norge. Det siste året har vi også sett at den irregulære migrasjonen til Europa har økt. Det er rekordmange mennesker på flukt i verden. Da er det avgjørende at regjeringen har en god beredskap for å kunne håndtere store ankomster på kort tid, også store ankomster av personer som ikke har midlertidig kollektiv beskyttelse. Vi trenger å ha god beredskap her hjemme, men det er ikke minst viktig at vi har et bredt internasjonalt samarbeid, særlig mellom europeiske land, for å kunne hjelpe flest mulig av dem som er på flukt.

For Høyre er det viktig at vi fortsatt skal stille opp. Vi skal både ta imot kvoteflyktninger til Norge og hjelpe i nærområdene, for vi må også legge til rette for at færre legger ut på flukt.

Presidenten [14:14:57]: Det vert replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:15:14]: Den norske modellen med spredt bosetting og måten vi har organisert bosettingen på, er blant hovedgrunnene til at Norge har lyktes bedre med integreringen enn mange andre land. Hittil i år har om lag 35 000 personer søkt om beskyttelse i Norge. Kommer Høyre til å spille på lag og søke brede forlik i dugnaden også framover?

Mari Holm Lønseth (H) [14:15:41]: Ja, vi er opptatt av at vi skal ta imot dem som kommer, på en god måte. Vi vil selvfølgelig bidra gjennom å stille opp med gode diskusjoner i Stortinget, men da er det viktig at vi som sitter på Stortinget, har noen forslag å ta stilling til når den dugnaden skal gjøres. Jeg mener det er viktig at det er regjeringen, som har den fulle oversikten, som kommer med forslag til Stortinget om hva det er behov for. Som et ansvarlig styringsparti skal vi selvfølgelig stille opp slik at vi kan gjøre dette på en god måte. Jeg er også opptatt av at den spredte og styrte bosettingen, som representanten Gåsemyr Staalesen er inne på, er noe vi fortsetter med, da det viser seg å ha gode effekter i Norge.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [14:16:19]: Det er veldig bra. Stønaden til beboere i asylmottak øker med 50 pst. i vårt budsjett for neste år. Stønaden vil fortsatt være på et nøkternt nivå, men beboere i asylmottak vil være i langt bedre stand til å dekke sine kostnader til livsopphold og andre grunnleggende behov. Hvorfor ønsker ikke Høyre en økning i satsen til beboerne på asylmottak?

Mari Holm Lønseth (H) [14:16:43]: Høyre legger seg på samme nivå som det Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslo i statsbudsjettet. Vi mener at det i utgangspunktet var et godt forslag fra regjeringen, og at det er viktig å følge den situasjonen tett. Det er viktig å sørge for at de som bor på asylmottak, får f.eks. mat og tilstrekkelig med klær. Jeg tror likevel det viktigste tiltaket vi kan gjøre for at folk klarer seg bedre selv, er at vi sørger for at bosettingstempoet er raskt, slik at man ikke trenger å bo på asylmottak så lenge.

Erlend Wiborg (FrP) [14:17:22]: Det foregår flere frihetskamper. Vi ser dessverre at vi har mennesker som bor i Norge, som ikke nyter like godt av mange av de samme rettighetene og retten til å kunne styre sitt eget liv som andre. Derfor var jeg glad da representanten Lønseth tok opp negativ sosial kontroll i sitt innlegg, for det er en utrolig viktig kamp, som jeg tror vi alle er enig i. Skal man få bukt med negativ sosial kontroll, tror jeg i utgangspunktet ikke det løses ved å komme med nye handlingsplaner eller fritidsklubber. Jeg tror vi må ha konkrete tiltak. Fremskrittspartiet har nå fremmet et forslag om å forby barnehijab. Vi mener at

hijab ikke hører hjemme på barn ned i to-treårsalderen. Er dette et forslag som Høyre nå vil støtte?

Mari Holm Lønseth (H) [14:18:21]: Jeg deler absolutt engasjementet til Wiborg for å gjøre noe med negativ sosial kontroll. Vi kan ikke akseptere at det er noen i Norge som ikke får lov til å leve et fritt, selvstendig liv. Det skal man selvfølgelig gjøre.

Når det gjelder forslaget om barnehijab, registrerer jeg at det er fremmet i Stortinget. Jeg er nok opptatt av at vi må ha gode tiltak for at mennesker som ikke ønsker å bruke hijab, ikke blir tvunget til å bruke hijab. Da tenker jeg at vi må stille oss spørsmålet: Hva er det beste tiltaket for å lykkes med det? Jeg er litt usikker på om forbud og reguleringer nødvendigvis er det riktige her. Det kan tvert imot bidra til at andre blir skjøvet lenger unna, at man ikke vil anse skolen som et trygt område, og at kanskje barn heller blir tatt ut av skolen. Det er ikke noe jeg ville ha akseptert, men det er veldig viktig at også skole- ne har god oversikt over hva som kan regnes som tvang og kontroll, slik at man kan gripe inn i de tilfellene der barn f.eks. bruker hijab.

Grete Wold (SV) [14:19:29]: Jeg hadde også noen spørsmål rundt dette med stønader i mottak, men siden representanten svarte godt på det sist, skal jeg gå over til noe litt annet. Det handler om hvordan vi møter våre flyktninger og asylsøkere.

Det har vært ganske mange endringer i forbindelse med krigen i Ukraina, både i forhold til antall flyktninger vi har tatt imot, og med tanke på hvilken måte vi har tatt imot dem på. Vi har hatt brede enigheter i Stortinget om ganske mange lovendringer som gjelder hvordan vi møter våre flyktninger fra Ukraina. Er representanten enig i at den fleksibiliteten som vi nå har fått på plass når det gjelder introduksjonsprogrammet og mottakene, bosettingsmulighetene og muligheten til å arbeide, gjør at våre ukrainske flyktninger lettere har blitt integrert, og at det er et gode som vi kan videreføre i det lovverket som gjelder våre andre flyktninger?

Mari Holm Lønseth (H) [14:20:21]: Jeg tror det veldig viktig at vi lærer av denne flyktningkrisen. Vi må se om det er lærdom vi kan hente for å gjøre integreringstilbudet bedre – om man f.eks. kan bosette på raskere måter. Det tror jeg det er viktig at vi tar lærdom av framover, men jeg ville vært litt forsiktig med å sette grupper opp mot hverandre. Det er krig i våre nærområder, og det er mennesker som kommer til Norge som får midlertidig kollektiv beskyttelse. Det gjør at av helt naturlige årsaker vil f.eks. deres søknader om beskyttelse behandles mye raskere, og det vil være enklere å bosette dem på en raskere måte. Men at vi skal lære av dette

framover, tror jeg at jeg og representanten fra SV kan være helt enige om.

Presidenten [14:20:58]: Replikordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [14:21:24]: Vi lever i en urolig verden, med rekordmange mennesker som er på flukt. Norge skal bidra med det vi kan for å avhjelpe situasjonen for folk som er på flukt. Samtidig må vi ha kontroll med egne grenser, og vi må vite hvem som kommer til landet. For regjeringen er det viktig at norsk innvandringspolitikk skal være forutsigbar og ansvarlig, og det skal legges vekt på stabilitet og kontinuitet. Vi legger også til grunn at det skal legges opp til brede forlik.

Den norske bosettingsmodellen basert på frivillighet for kommunene er det beste utgangspunktet for godt bosettings- og integreringsarbeid. Målet må være å få folk forttest mulig i utdanning eller arbeid. Vi ser at når det gjelder flyktninger fra Ukraina, er det mange som allerede har kommet ut i arbeid. Mange av dem har gode engelsk-kunnskaper, men de har veldig ulike forutsetninger. Noen snakker ikke engelsk, og noen har en vanskeligere vei til arbeidslivet. Det er kanskje en gruppe der vi må se på nye løsninger for å kvalifisere for arbeidslivet, for vi håper i hvert fall at krigen i Ukraina ikke skal vare så lenge, og at det kanskje er en gruppe som skal være her kortere tid. Kanskje er det mulig å se på kortere løp for at de skal bli kvalifisert til å komme seg ut i arbeid.

Ikke minst må jeg rose de frivillige organisasjonene og sivilsamfunnet for den måten de har mottatt flyktningene på. De har en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivilligheten skaper gode møteplasser der man på tvers av ulikheter møtes og deltar i meningsfylte aktiviteter. Dette er arenaer for språkutvikling, for meningsutveksling, for dialog, for samhold og for deltakelse, og det er lavterskeltilbud der folk kan senke skuldrene og sosialisere i samspill med andre. Senterpartiet vil styrke aktørene, slik at de kan fortsette med dette gode, viktige og inkluderende arbeidet. Disse tiltakene må favne bredt.

2022 vil bli året da vi mottok rekordmange asylsøkere. Majoriteten av dem som har kommet, er fordrevne fra Ukraina. De gis kollektiv beskyttelse, og de bosettes fortløpende. Det er imponerende å se hvordan Kommune-Norge har håndtert denne situasjonen. Gjennomsnittstiden i mottak før bosetting er veldig kort, og det er kommunene som står i førstelinjen og gjør den gode jobben med å bosette.

Siden de første ankomstene fra Ukraina har regjeringen prioritert å bidra til raskest mulig bosetting i kommunene. Aldri før er det bosatt så mange flyktninger på kort tid. Det er også veldig godt å høre at den generelle tilbagemeldingen fra ukrainerne er at de blir veldig godt mottatt i Kommune-Norge, og flere antyder at de trives så godt at de kunne tenke seg å bli bosatt her permanent.

Det er ingen grunn til å tro at det blir mindre arbeid med integrering av flyktninger neste år. Siste kjente anslag er at det vil komme 40 000 fra Ukraina neste år, og det er langt flere enn det som lå i budsjettgrunnlaget. Regjeringen har bedt landets kommuner om å bosette 35 000 flyktninger i 2023. Det er like mange som det vi ba om i år. Alle landets kommuner er bedt om å bosette flyktninger, og alle har stilt seg positive til det.

Det er et mål at personer som innvilges kollektiv beskyttelse, raskt skal komme ut i arbeid. De har rett, men ikke plikt til å delta i introduksjonsprogrammet, og kommunene får tilskudd fra staten for å bosette flyktninger. Selv om det er et lavere anslag som ligger til grunn for budsjettet, vil pengene følge flyktningen når han blir bosatt i en kommune.

Med en så stor flyktningstrøm som vi har sett i år, og som sannsynligvis vil fortsette neste år, vil det bli en utfordring å sikre egnede boliger til alle, for en del av boligreserven er oppbrukt i enkelte kommuner. Her må kommunene se på alternative løsninger for å sikre alle sammen et sted å bo. Det vil bl.a. bli en utfordring i distriktkommuner når de skal bosette utenom sentrale strøk, så vi må se om vi kan finne løsninger for dem som ikke har noe kollektivtilbud, og som allikevel er nødt til å komme seg til skole- og fritidsaktiviteter.

Regjeringen mener at FNs system for kvoteflyktninger er tryggest og mest rettferdig, og nivået på kvoteflyktninger må ses i sammenheng med nivået på asylansøker. Derfor reduserer vi i budsjettet for 2023 antallet kvoteflyktninger fra 3 000 til 2 000.

Presidenten [14:26:28]: Det vert replikkordskifte.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:26:38]: Representanten kom inn på de flyktningene som har kommet fra Ukraina, og som i utgangspunktet sa at de gjerne ville reise tilbake til Ukraina så fort det overhodet lot seg gjøre, eller når krigen var slutt. Oslomet har gjort noen undersøkelser om dette og har lagt fram en stor rapport som viser at nå er stemningen i ferd med å snu. Det er veldig mange av dem som kom tidlig, som nå har et ønske om å bli her videre. Det var også det vi fikk tilbagemelding om da Høyres fraksjon var på Ås læringscenter i november.

Disse flyktningene har nå kollektiv beskyttelse, og den varer i tre år. De har ikke krav på samfunnsfag, de har bare tre måneders norsk kurs. Hva slags beredskap har Senterpartiet lagt inn for at kommunene skal klare å gi dem et introduksjonstilbud som kan komme veldig kjapt, og som vil vare i fem år til?

Heidi Greni (Sp) [14:27:41]: Jeg tror situasjonen i Ukraina er veldig uforutsigbar, og jeg tror ikke det er noen av oss som kan klare å forutse hvor lenge disse

kommer til å bli i Norge, og hvor lenge den flyktningsstrømmingen vil vare. Jeg tror situasjonen vil være veldig ulik for de ulike flyktningene. Noen kommer hit som familie, noen har ektefelle igjen i Ukraina. Det er vanskelig å forutse hva som skjer om ett, to eller tre år.

Den beste samfunnsfagundervisningen og integreringen disse kan få, er at de blir en del av et lokalsamfunn, og at de kommer seg ut i arbeid. Jeg er så imponert over måten lokalsamfunnene og frivilligheten har mottatt disse flyktningene på. De stiller opp med språkkafeer, de ordner aktiviteter gjennom alt fra husflidslag til idrettslag. Jeg tror det er utrolig viktig. Så vil framtiden vise hvor mange av dem som vil bli boende her til lands.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:28:47]: Rosen til lokalsamfunnene, kommunene, frivillige, lag og foreninger deler vi selvfølgelig. Det er gjort en enorm innsats.

Da vi fikk flyktningsstrømmen fra Bosnia i sin tid, hadde vi akkurat den samme bølgen. De første som kom, ønsket å reise tilbake så fort de kunne, og så viste det seg at det ble ikke like mange. Her er det et stort, stort antall kvinner som har kommet med barn. Hadde jeg selv vært en slik mamma, hadde jeg ønsket for barna mine at hvis vi etter tre år – eller etter seks måneder, for den saks skyld – hadde slått rot i Norge og hadde kommet inn i et norsk miljø, skulle vi fått lov til å bli. Nok en gang lurer jeg på: Hvilken beredskap har Senterpartiet for at kommunene skal klare å gi dem et godt introduksjonstilbud?

Heidi Greni (Sp) [14:29:41]: Jeg oppfatter at alle disse får et godt introduksjonstilbud i de kommunene de kommer til. Å forutsette at de skal få varig opphold og bli værende her – det er ikke rette tidspunktet å ta den diskusjonen nå. Nå har de fått kollektiv beskyttelse, og det varer i inntil tre år. Så vil vi se hva som skjer i neste runde. At de får en mulighet til språkopplæring og samfunnsfagopplæring, er selvsagt veldig fornuftig. Det er fornuftig for kommunene, og det er fornuftig for arbeidsgiverne, for da er det enklere å bli en del av lokalsamfunnet. Min erfaring er i hvert fall at disse har fått veldig god mottakelse i lokalsamfunnene. Det var en undersøkelse nå der et gitt antall var blitt spurt, og det var også veldig positive tilbakemeldinger fra flyktningene selv. De var helt imponert over måten de ble mottatt på, og de følte seg veldig inkludert i sitt lokalsamfunn.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:30:44]: Jeg må spørre Senterpartiet en gang til. Det introduksjonstilbudet eller det språktilbudet som de som har kollektiv beskyttelse, får, varer i tre måneder, og det er det kommunene må legge opp til. Da spør jeg igjen: Kan Senterpartiet i regjering vurdere å innlemme disse i et intro-

duksjonstilbud som varer så lenge som det de egentlig trenger, slik at de, akkurat som alle andre flyktninger, får samfunnsfag inkludert?

Heidi Greni (Sp) [14:31:16]: Jeg kan love, og jeg er helt sikker på at regjeringen allerede har tenkt den tanken selv, at her må vi evaluere det som har vært gjort hittil, og så må vi se om det er forbedringspunkter. Det er godt mulig at det er forbedringspunkter. Vi må huske at det er et helt år siden denne bølgen traff Norge, og vi har ennå ikke et godt erfaringsgrunnlag med tanke på hva som er styrker og svakheter ved det vi har. Det føler jeg meg helt overbevist om at regjeringen allerede er i gang med å vurdere.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Erlend Wiborg (FrP) [14:31:54]: Norge tar imot enormt mange flyktninger, bl.a. på grunn av Putins brutale angrepskrig mot Ukraina. Forrige gang vi hadde en stor flyktningskrise, i 2015, tok Senterpartiet til orde for at Norge burde ta imot over 100 000 flyktninger, og at det skulle finansieres med en reallønnsnedgang for lærere, sykepleiere og andre offentlig ansatte. Er det et tiltak som er aktuelt for Senterpartiet å ta opp igjen nå, når vi har en så stor flyktningskrise?

Heidi Greni (Sp) [14:32:36]: Jeg var innvandringspolitisk talskvinne for Senterpartiet også på daværende tidspunkt. Vi tok aldri til orde for å ta imot 100 000, og vi tok aldri til orde for å finansiere det på den måten. Tvert imot tok vi til orde for et bredt forlik, fordi vi mener det er viktig at det er stor konsensus i denne sal om flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. Vi fikk på plass et bredt forlik, både i asylpolitikken og i integreringspolitikken, og det forliket står seg fremdeles.

Jeg skjønner at representanten viser til et enkeltutspill fra en enkeltstående stortingsrepresentant, men det var altså ikke noe som var Senterpartiets politikk, og ikke noe som vi som jobbet med innvandrings- og integreringspolitikken, noen gang har vurdert.

Erlend Wiborg (FrP) [14:33:33]: Jeg tror de fleste, når de ser at en av Senterpartiets mest fremtredende stortingsrepresentanter er ute og uttaler seg, regner med at det da er Senterpartiets politikk man forfekter. Det ble heller ikke korrigert fra representanten Heidi Greni da representanten Lundteigen foreslo det.

Det at Norge skal ta imot ukrainere på flukt, er det bred enighet om. Det er flyktninger som kommer fra våre nærområder, og da skal Norge selvfølgelig stille opp på alle mulige måter for å hjelpe Ukraina og ikke minst de som dessverre må flykte fra Ukraina.

Fremskrittspartiet har sagt at det bør være en selvfølge at vi samtidig strammer inn når det gjelder mottak av flyktninger fra andre steder i verden, sånn at vi kan bruke våre ressurser på først å prioritere dem som er i våre nærområder, og så skal vi hjelpe andre i deres nærområder. Vil Senterpartiet nå støtte Fremskrittspartiet i det?

Heidi Greni (Sp) [14:34:37]: Det er vel det vi gjør nå, når vi balanserer mottak av flyktninger og reduserer kvoten av FN-flyktninger med en tredjedel, nettopp på grunn av den voldsomme tilstrømmingen vi har av ukrainske flyktninger. Så det er allerede gjennomført.

Presidenten [14:34:55]: Replikordskiftet er omme.

Erlend Wiborg (FrP) [14:35:22]: Innvandring må være det eneste politikkområdet der de svakeste systematisk får minst hjelp. Det er også det eneste området der de som kjemper for å opprettholde et system der de svakeste sitter nederst ved bordet, fremstilles som gode og rause. Det er nå over 100 millioner mennesker på flukt. Mens flere partier i Norge krangler om man skal hente 2 000, 3 000 eller 5 000 kvoteflyktninger, har FNs budsjett til flyktingleirene vært en salderingspost i årevis.

For Fremskrittspartiet handler innvandringspolitikk om bærekraft og rettferdighet. For pengene det koster å hente 50 asylsøkere til høykostlandet Norge, kunne vi gitt 8 300 personer et mer verdig liv i de overfylte flyktingleirene i Jordan, men barna i Jordan hører verken Støre eller Vedum på. De har ingen kulturpersonligheter eller samfunnstopper som kjemper deres kamp, og medias interesse for disse barnas skjebner begrenser seg til noen oversiktsbilder på Dagsrevyen.

Millioner av ansiktsløse barn har ikke foreldre med penger og ressurser til å komme seg til Europa. At barna ikke befinner seg på europeisk jord, gjør ikke deres liv mindre verdifullt. Velferdsmigranter som har ressurser til å betale menneskesmuglere og komme seg til Europa, har allerede vist at de er ressurssterke, og det er en stor overvekt av menn i sin beste alder.

Det er urettferdig å hjelpe de få i stedet for de mange. Det er umoralsk å hjelpe de sterke foran de svake. Det er uansvarlig å føre en innvandringspolitikk som påfører fremtidige generasjoner enorme utgifter i Norge. Jeg er stolt av at Fremskrittspartiet i en årrekke har kjempet for å øke budsjettene til hjelp i nærområdene. I Fremskrittspartiets forslag til statsbudsjett for neste år foreslår vi å øke støtten til nærområdene med hele 1 500 mill. kr. I tillegg foreslår vi at vi øker bevilgningen på årets budsjett med 1 000 mill. kr.

De senere årene har over 25 000 mennesker druknet på sin ferd over Middelhavet – 25 000 mennesker.

Dagens asylsystem medfører noen fryktelige og forferdelige insentiver som medfører drukningsdød og fyller lommebøkene til skruppelløse menneskesmuglere.

Stortinget stemte nylig ned Fremskrittspartiets forslag om å endre asylsystemet ved å innføre asylmottak i trygge tredjeland utenfor Europa. Flere av våre politiske motstandere og pressen var samstemte i at dette var umulig. Vel, Arbeiderpartiets søsterparti i Danmark har vedtatt en lovendring om opprettelse av asylmottak i Afrika. Danskene har også signalisert at de ønsker å samarbeide med Norge, og den sosialdemokratiske statsministeren i Danmark har strukket ut en hånd til den sosialdemokratiske statsministeren i Norge. Dessverre er det viktigere for flere av partiene i denne sal å posere og fremstå som snille og hjertevarme enn faktisk å hjelpe mennesker på flukt.

Det å lukke øynene for realitetene hjelper ingen. Det å videreføre en naiv innvandrings- og integreringspolitikk hjelper ingen. Både nåværende og fremtidige norske skattebetalere påføres flere titalls milliarder kroner for å finansiere enkelte politikeres ønske om å fremstå som snille og hjertevarme. Realiteten er at innvandrings- og integreringspolitikken som føres, hjelper velferdsmigranter, mens reelle krigsflyktninger ikke får sårt tiltrengt hjelp og beskyttelse. Samtidig evner vi ikke å få integrert de som allerede er her, når vi i så stor grad sytter under armene på og ikke våger å stille helt nødvendige krav til dem som velger å bosette seg i Norge. Det rammer ikke bare norske skattebetalere, det rammer også alle de skikkelige innvandrerne vi har i Norge, som ønsker å jobbe og skape et bedre liv for seg og sin familie.

Presidenten [14:40:12]: Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [14:40:25]: I inneverande år tek me imot om lag 35 000 flyktningar frå Ukraina. Me har tidlegare i dag snakka ein del om prognosane for neste år, då det kan bli så mange som 40 000. I Framstegspartiets alternative budsjett kan me lese at ein ønskjer å kutte 2,5 mrd. kr på innvandringsområdet. På kva måte meiner Framstegspartiet at me kan gjennomføre slike store kutt, samtidig som me skal klare å ta imot, busetje og integrere så mange flyktningar frå Ukraina?

Erlend Wiborg (FrP) [14:41:00]: Fremskrittspartiet har fra dag én vært klare på at Norge skal stille opp, og vi skal hjelpe de ukrainerne som må flykte fra Putins brutale angrepskrig. Men vi har også sagt at det er det vi da prioriterer høyest. Derfor ønsker Fremskrittspartiet å redusere mottak av flyktninger fra andre steder i verden, slik at vi nå bruker ressursene på å hjelpe ukrainerne som kommer til Norge. Så skal vi hjelpe flyktninger andre steder i verden i deres nærområder.

Det er derfor Fremskrittspartiet, i motsetning til regjeringen, velger å ta et skikkelig krafttak og gjøre det FN faktisk ber oss om: å styrke bevilgningene til nærområdene, til flyktningleirer, slik at de som ikke kan betale menneskesmuglere enorme beløp for å bli fraktet kvarter jordkloden rundt, faktisk kan få den hjelpen og beskyttelsen de har behov for.

Lene Vågslid (A) [14:41:56]: Det kan høyrest ut som representanten Wiborg ikkje tok inn over seg spørsmålet mitt. Det er 35 000 flyktningar til Noreg i år og 40 000 til neste år, og så har ein då eit kutt på 2,5 mrd. kr, der ein kuttar 60 mill. kr i UDI, over 30 mill. kr i IMDi – sentrale delar av statsapparatet som skal sørje for at ein faktisk klarer å ta imot den enorme tilstrøyminga av folk som me står framfor. Meiner representanten Wiborg at så store kutt direkte inn i saksbehandling, som kan føre til restansar òg på mottakssida, ikkje vil ha konsekvensar for dei som Wiborg er oppteken av å ta imot – flyktningar frå Ukraina?

Erlend Wiborg (FrP) [14:42:36]: Når vi i Fremskrittspartiet i vårt alternative statsbudsjett foreslår å kutte mottak av kvoteflyktninger med 90 pst., samtidig som vi har andre innstramminger på asylfeltet, vil det gjøre at vi vil kunne frigjøre betydelige ressurser, slik at vi da kan håndtere dem som kommer fra Ukraina, på en god og effektiv måte.

En annen fordel med at flyktninger hjelpes i sine nærområder, er at de ukrainerne som kommer til Norge, er langt enklere å få integrert og få ut i det norske samfunnet enn flyktninger som kanskje kommer fra en helt annen kulturkrets, og som har andre utfordringer og barrierer de må overstige for å kunne klare å få integrert seg i Norge.

Heidi Greni (Sp) [14:43:38]: Senterpartiet er ikke tilhenger av økt byråkrati og flere direktorater, og vi var veldig skeptiske til at direktorat og byråkrati este ut under forrige regjering, men samtidig må jeg si at det er litt rart når Fremskrittspartiet foreslår å kutte i budsjettet til UDI med 400 mill. kr i den situasjonen Norge og verden står i i dag.

Vi har mottatt 30 000 flyktninger fra Ukraina i år, og anslagene tyder på at det blir flere neste år. Et kutt på 400 mill. kr i UDI, der kapasiteten allerede er sprengt for lenge siden, vil ha stor betydning. Da er spørsmålet: Hva tenker representanten dette skal gå ut over? Er det fornuftig med lengre saksbehandlingstid? Er det fornuftig med dårligere kvalitet i flyktningmottakene? Og er det fornuftig at vi får gjennomført færre utsendelser av folk som er her uten lovlig opphold, noe som Fremskrittspartiet var veldig opptatt av da de selv satt i departementet?

Erlend Wiborg (FrP) [14:44:44]: Som jeg svarte i en tidligere replikkveksling: Vi foreslår å redusere antall kvoteflyktninger med over 90 pst. Det gjør at det frigjøres mye penger. De ukrainerne som kommer, har rett på kollektiv beskyttelse, og dermed er, som statsråden også har bekreftet, saksbehandlingen langt raskere og langt mindre omfattende, noe som gjør at det er mulig å kutte i UDI.

Grete Wold (SV) [14:45:29]: Fremskrittspartiet har alltid hatt en streng asyl- og flyktningpolitikk, som representanten også sa i sitt innlegg, og er veldig opptatt av at mennesker skal få hjelp i nærområdene sine. Representanten nevnte også at det er prioritert store midler i alternativt budsjett for nettopp å gjøre det. Om det vil være nok til å hjelpe alle de menneskene som sitter i flyktningleirer, som nå beløper seg til veldig, veldig mange millioner, er jo et annet spørsmål.

Nå viser Fremskrittspartiet en forbilledlig holdning til det å ta imot mennesker fra Ukraina, samtidig som man er veldig opptatt av dette med kvoteflyktninger. Det kan jo synes som om Fremskrittspartiet – i sine alternative budsjetter – har vunnet kappløpet om å kunne ta imot færrest mulig. Mitt spørsmål er egentlig: Hvorfor? Ser ikke representanten at her har vi mennesker som står i en ganske lik situasjon? Noen få hundre kvoteflyktninger settes opp mot de mange tusen som vi nå selvfølgelig skal ta imot fra Ukraina – men jevner dette seg ut på noen slags måte?

Erlend Wiborg (FrP) [14:46:33]: For det første er det verdt å minne representanten Grete Wold om at hun i dag kommer til å stemme for å redusere antall kvoteflyktninger, fra årets nivå på 3 000 til 2 000 neste år. Det er bra at Sosialistisk Venstreparti nå i hvert fall er litt på vei mot det Fremskrittspartiet ønsker.

Som jeg sa i mitt innlegg: Vi vet at for kostnadene ved å hente 50 asylsøkere til Norge, kan man heller hjelpe 8 300 personer i nærområdene. Da er Fremskrittspartiet mer opptatt av at reelle krigsflyktninger som har behov for beskyttelse fra kuler, krutt og forfølgelse, faktisk får det, enn at norske politikere skal kunne sole seg i glansen og fremstå som hjertevarme og gode ved å hente noen til Norge.

Tobias Drevland Lund (R) [14:47:34]: Jeg har ved tidligere anledninger vært i diskusjon med representanten Wiborg om hvorvidt Fremskrittspartiet faktisk hjelper tilstrekkelig i nærområdene eller ikke, men jeg skal la det ligge i dag.

Jeg har derimot lest integreringsdelen av Fremskrittspartiets statsbudsjett, og all den tid Fremskrittspartiet liker å snakke om problemene rundt integrering, er det også interessant å se at de kutter drastisk på det

feltet. Da er mitt spørsmål: Hvordan kan det ha seg at Fremskrittspartiet kutter i kommunale integreringstiltak, tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner – ja, Fremskrittspartiet kutter til og med tilskudd til norsk- og samfunnskunnskap for innvandrere? Er ikke representanten opptatt av at de som kommer hit, skal bli godt integrert likevel?

Erlend Wiborg (FrP) [14:48:16]: Først til første del av replikken: Jeg regnet med at den kom, for representanten Drevland Lund har tidligere hevdet at Fremskrittspartiet ikke satser på å hjelpe i nærområdene. Men i statsbudsjettet, på kapittel 159 post 71, kan representanten Drevland Lund gå inn og se at Fremskrittspartiet foreslår å øke hjelpen i nærområdene med 1 000 mill. kr i år og 1 500 mill. kr neste år utover det Drevland Lund og de øvrige partiene i denne sal kommer til å stemme for i dag.

Når det gjelder god integrering, og ikke minst kampen mot negativ sosial kontroll, er det noe Fremskrittspartiet styrker. Men ved måten vi gjør det på, bl.a. ved at vi kutter det totale mottaket av f.eks. kvoteflyktninger, trenger man selvfølgelig ikke å bruke like mye midler på å få integrert de som er her. I tillegg fremmer vi konkrete forslag, som jeg nevnte i sted, og når det gjelder negativ sosial kontroll, er det bl.a. å forby barnehjåb.

Presidenten [14:49:20]: Replikordskiftet er omme.

Grete Wold (SV) [14:49:45]: I høst har jeg besøkt mottakssenteret drevet av Norsk Folkehjelp på Gardermoen, det statlige flyktningmottaket i Nome, Røde Kors' klesutlevering i Porsgrunn og MiRA-senteret her i Oslo, blant flere. Jeg har møtt flyktninger både fra Ukraina og fra andre land, som har kommet til Norge av ulike årsaker, men alltid av en grunn. Det er alltid en bakgrunn for at mennesker velger å legge ut på flukt, for at man må ta et smertefullt valg for seg selv og sine nærmeste.

Noen får familien med seg, andre må ta ferden alene og håpe at man kan møtes igjen. Ferden er farlig, ikke minst for kvinner og barn. Noen får status som kvoteflyktninger og venter lenge, mange altfor lenge, på å komme til et land som er villig til å ta dem imot. Andre blir værende i overfylte leirer i Hellas, i Italia eller på Malta, land som har mer enn nok med å klare sine egne oppgaver. Andre igjen klarer å komme til et land de håper vil ta dem imot og gi dem beskyttelse. Det er sjelden det er Norge, men det hender.

Når vi har kriger, forfølgelse, manglende menneskerettigheter og naturkatastrofer, er det uunngåelig at mennesker flykter. De flykter bort fra en uholdbar og ofte livsfarlig situasjon. FN ber Norge om å ta imot 5 000 kvoteflyktninger, noe det ikke har vært villighet til å

imøtekomme. Vi er ellers veldig fornøyd med FN, men på dette området synes flertallet ikke det er noe vi kan imøtekomme.

Løsningen på verdens flyktningkrise, som nå beløper seg til 100 millioner mennesker på flukt, er ikke å ta imot noen få tusen flere kvoteflyktninger i Norge. Det har faktisk forsvinnende liten effekt, noe både Høyre og Fremskrittspartiet har helt rett i, men skal vi følge det resonnementet helt ut, at hvis vi ikke kan hjelpe alle, så kan vi ikke hjelpe noen, er det en lite etisk vei å gå. Vi må jobbe for å bistå der vi kan, ikke bare dem fra Ukraina. Flyktninger er flyktninger, og de har rettigheter som vi må oppfylle.

Vi må gjøre mer. Vi må finne bedre og tryggere måter å bistå dem som er på reise på. Når vi stenger alle lovlige reiseruter, utsetter vi mennesker – desperate mennesker – for farer, f.eks. over Middelhavet. Om «push-backs» og stadig strengere flyktning- og asylpolitikk hadde fungert, hadde vi ikke hatt den situasjonen vi nå ser eskalere.

I tillegg til å møte flyktninger vil jeg nevne møtet med dem som jobber og er frivillige på de stedene jeg har besøkt. De har et engasjement, en fleksibilitet, en kampvilje og en rettferdighetssans det kun er å bøye seg i respekt for. I Frivillighetens år er det flott å se alt det gode som gjøres der ute. Det året er snart omme, men la oss allikevel ikke glemme frivilligheten, den er vi helt avhengig av.

Jeg skal ikke bruke opp all taletiden min på alt som er vanskelig og til dels u håndterlig. Det er også mye vi kan gjøre, og det gjør vi i dette budsjettforliket. De som bor på mottak, en del over flere år, har dessverre ikke hatt en eneste krone i stønad søkning siden forrige regjering kuttet den i 2015. Økte kostnader rammer også flyktninger, og flyktninger fra Ukraina har vist oss hvor vanskelig det er å bo i mottak. Vi er derfor glad for at vi har fått til denne økningen på 50 pst. til dem som bor både i akutt mottakene, i ordinære mottak og i mottakssenteret vårt. Det er fortsatt for lite, men allikevel en viktig økning som vil være et skritt mot en mer human politikk på dette området. Ingen mener man skal legge seg sulten, uansett hvordan man bor i Norge. Det er heller ikke Matsentralens oppgave å forhindre det, det er vår – det er en politisk oppgave.

Så til et annet område jeg vil innom: Vi ser det er mye ugjort med tanke på rettssikkerhet for flyktninger og asylsøkere. Muligheten for å få uttale seg i sin egen sak til utlendingsmyndighetene og sikring av sakkyndiguttalelser i utvisningssaker som berører barn, er prioritert i SVs alternative budsjett, og det skal vi jobbe videre med. At det er mye ugjort, ser vi også i den omtalte kirkeasylsaken. En familie som har bodd i et kirkerom i over åtte år, har nå endelig muligheten til å feire en god jul.

Det er gledelig. La oss jobbe for å unngå slike forferdelige saker i framtiden. Jeg håper man får en gransking av hva som faktisk har skjedd i den saken.

Verden er vanskelig, men vi må ikke gå i den fellen å sette sårbare grupper opp mot hverandre. Det er mulig å gjøre hverdagen bedre for dem som sliter her hos oss, og samtidig rekke ut en hånd til dem som er på flukt. Det er mulig å hjelpe titusener fra Ukraina, det har norske kommuner vist til fulle, men det uten å glemme at det også er andre som kommer fra andre katastrofer.

Til slutt: Økte midler til Jobbsjansen, styrking av introduksjonsprogrammet og midler til alle de gode organisasjonene vi er så avhengig av, er også midler som er viktig å prioritere framover. Vi må stille med trygghet, ikke kun tak over hodet.

Presidenten [14:54:45]: Det blir replikkordskifte.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:54:56]: Vi snakker veldig mye om de nyankomne i debatten her i dag, men jeg vil trekke linjen litt framover – eller ikke så veldig langt framover for dem som har vært her en stund.

Mange av dem som fullfører introprogrammet, går ut med norskkunnskaper tilsvarende ungdomsskolenorsk, dvs. A2, eller de aller svakeste med nivå A1. Fra 1. oktober 2022 er kravet for å kunne søke norsk statsborgerskap B1. Mener SV at de gjennom forliket med regjeringen legger godt nok til rette for at flest mulig av dem som ønsker det, skal kunne få innvilget norsk statsborgerskap?

Grete Wold (SV) [14:55:34]: Ikke godt nok – det er veldig sjelden godt nok. Når vi jobber med mennesker som kommer fra veldig ulike kår, vil det alltid være behov for både fleksible ordninger, varierte ordninger, ordninger som gir både rettigheter og mulighet til å komme videre fra den situasjonen man er i. I forliket har vi kommet et stykke. Vi synes at vi har fått en styrking, men det er ikke godt nok. Det vil det veldig sjelden være.

Mennesker står i forskjellige livssituasjoner. Det å jobbe og være i dialog med de menneskene som kommer til oss, og faktisk legge til rette for mest mulig individuelle ordninger, og det at vi har fått på plass en mer fleksibel ordning nå etter flyktingene fra Ukraina, mener SV er noe vi må ta med oss videre også overfor flyktinger som kommer fra andre områder enn Ukraina.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:56:22]: Vi har en fleksibel ordning som ble igangsatt av regjeringen Solberg. Vi kalte den klippekortordningen, mens den nå heter norskopplæringsordningen. Da skulle jeg ønske SV kunne forklare meg hvorfor de ikke har bidratt på samme måte som Høyre har gjort i sitt alternative stats-

budsjett, også i sitt eget, til å øke antallet klippekort for 2023 og helst videre framover.

Grete Wold (SV) [14:56:53]: Hva man kaller de forskjellige programmene, og hvilken innretning de ulike programmene har, er kanskje ikke det aller viktigste. Det aller viktigste er at vi legger til rette for at vi får en satsing og fleksibel tilnærming, så de som kommer til oss, faktisk får den hjelpen og de mulighetene de trenger for å komme ut i arbeid.

Det var helt gjennomgående i besøkene jeg henviste til i mitt innlegg, at var det noe flyktinger var opptatt av, var nr. 1 å lære seg norsk og nr. 2 å komme seg ut i arbeid. Da må vi ha programmer som tilpasses den enkelte, basert på hvor de befinner seg i det løpet. Så kan man kalle det klippekort, en økning i introduksjonsprogrammet, en økning i Jobbsjansen. Det finnes mange programmer man sann sett kan legge ressursene i.

Anne Kristine Linnestad (H) [14:57:36]: Klippekortordningen eller norskopplæringsordningen er nettopp en sånn fleksibel ordning. Den er lagt til rette for at man skal kunne få norsktimer i henhold til den prosessen man er i, om man er i jobb, om man er i et utdanningsløp, eller om man «bare» trenger norskopplæring for å klare kravet på B1 for å ta en prøve for norsk statsborgerskap.

Da synes jeg det er spesielt at SV, som vanligvis er så framoverlent for å bidra til at man skal få opphold både permanent og langsiktig, ikke ønsker å støtte den ordningen særskilt.

Grete Wold (SV) [14:58:20]: Det er mulig det oppleves noe spesielt. Samtidig vil jeg gjenta det jeg sa i mitt forrige svar, at man kan kalle disse ordningene ulike ting. Poenget må være at det skal være gode ordninger, at vi setter av tilstrekkelig ressurser til at ordningene faktisk blir reelt gode.

Nå når vi tar imot veldig mange flyktinger fra Ukraina, tar vi lærdom av hvordan det har fungert. Jeg håper vi nå også kan ta det med oss videre. SV foreslo i utgangspunktet at vi skulle legge til en følgeforskning da vi sto i den flyktningsituasjonen vi gjorde i februar, nettopp fordi vi nå tar med oss noen gode erfaringer med hvordan man lettere kan integrere mennesker som kommer til landet vårt. Jeg tror vi har en felles forståelse av at dette er et område som må prioriteres. Det er vi pukka nødt til i den situasjonen vi nå er i.

Erlend Wiborg (FrP) [14:59:12]: Representanten Wold gir inntrykk av at det koster så lite å ta imot noen kvoteflyktinger fra eller til. Statistisk sentralbyrå har regnet på det. Ved mottak av f.eks. 2 000 kvoteflyktinger er livsløpskostnadene for norske skattebetalere

38 mrd. kr. For 5 000, som Sosialistisk Venstreparti primært ønsker å ta imot, er livsløpskostnadene 86 mrd. kr. Så vi snakker om betydelige beløp vi påfører nåværende og fremtidige skattebetalere.

Det er mange som sliter økonomisk om dagen. Vi har minstepensjonistene, som sliter med å få endene til å møtes. I budsjettet velger Sosialistisk Venstreparti at de skal få noen få prosent vekst, mens på ytelsene til asylsøkere i mottak velger Sosialistisk Venstreparti 50 pst. vekst. Synes representanten Wold det er en rettferdig fordeling?

Grete Wold (SV) [15:00:17]: Definisjonen av hva som er rettferdig, vil vel avhenge litt av hvor man sitter, men det avhenger også av hvilket utgangspunkt man faktisk har. Mennesker som bor i mottak hos oss, enkelte dessverre over veldig mange år, har levd langt under en fattigdomsgrense over lang, lang tid. Så at det var behov for et skikkelig løft der – absolutt! Det er fortsatt lite penger å leve av i et mottak i dag.

Så vil jeg oppfordre representanten til å gå litt bort fra å sette flyktninger og budsjett og regnskap i samme setning i enhver debatt. Det kan også hende mange av de flyktningene som nå kommer til oss, faktisk er pluss i det regnskapet. Kanskje er det ikke mor selv som klarer å komme ut i arbeid, men barna hennes har muligheten til å bli gode hender i vårt helsevesen og i vårt arbeidsmarked på sikt. Vi kommer til å trenge arbeidskraft i framtiden, ikke minst ute i distriktene. For at vi kan ha en spredt bosetning og følge opp alle velferdstilbudene, trenger vi flere hender, deriblant flyktningene som kommer til oss.

Erlend Wiborg (FrP) [15:01:23]: Så absolutt, det er ingenting som er bedre enn når flyktninger kommer til Norge og blir integrert og kommer seg ut i det norske samfunnet. Det er et gode for oss alle, og det er det som må være målet – at de som kommer og faktisk skal bli, blir integrert på en best mulig måte.

Jeg må rette på representanten når hun viser til at flere asylsøkere lever under fattigdomsgrensen. Da kan jeg også minne om at landets minstepensjonister lever godt under fattigdomsgrensen. Det var derfor Fremskrittspartiet i forrige periode sammen med Sosialistisk Venstreparti foreslo å øke minstepensjonen til over fattigdomsgrensen. Nå som Sosialistisk Venstreparti har innflytelse på budsjettet, registrerer jeg at de dessverre velger å ikke prioritere det, men de prioriterer en 50 pst. økning.

Når det gjelder integrering, hadde det vært interessant å få høre hvilke konkrete forslag representanten Wold har for å bedre integreringen og få flere flyktninger ut i arbeid.

Presidenten [15:02:28]: Presidenten minner om at taletiden ikke er veiledende.

Grete Wold (SV) [15:02:32]: Det er mange grupper i Norge som sliter nå, og det er mange grupper vi i dette budsjettforliket har klart å heve noe. Som jeg sa i mitt innlegg, er det ikke noe vi er fornøyd med. Det er ingen som har grunn til å slå seg på brystet på noen som helst måte, for det er fortsatt veldig mange som har det tøft i Norge. Vi skal selvfølgelig prioritere det også videre framover.

Så er det måten å sette de gruppene som har det vanskelig, opp mot hverandre på: Poenget må jo være å sette de gruppene som nå trenger vår bistand, som trenger vår politiske vilje, opp mot de prosjektene som vi kanskje kunne nedprioritert – som Fremskrittspartiet da heller har prioritert – som store motorveiprosjekter eller satsing på andre områder som ikke kommer de svakeste gruppene til gode. Det er den diskusjonen vi heller burde ha, i stedet for å sette dem som har for lite, opp mot hverandre. De trenger vår hjelp, alle de gruppene representanten nevner.

Presidenten [15:03:29]: Replikorkordskiftet er omme.

Tobias Drevland Lund (R) [15:03:39]: Året 2022 ble noe annerledes enn hva de fleste av oss i det hele tatt kunne forestille oss. Etter to år med pandemi skulle ting tilbake til det normale, men isteden ble Europa slik vi kjenner det, snudd helt på hodet. Putins folkerettsstridige og brutale angrepskrig mot Ukraina har skapt en flyktningkrise der uskyldige mennesker blir drept og får hus og hjem ødelagt av russiske bomber, og der folk må legge på flukt.

Norge har så langt i år tatt imot mer enn 30 000 flyktninger fra Ukraina. Utlendingsmyndighetene, politiet, kommunene, lokalsamfunnene og frivilligheten har sammen bidratt til å hjelpe alle som har kommet hit. Det har vært helt fantastisk å se hvor mye hjerterom vi alle sammen har vist, og hvor mye solidaritet folk har møtt ukrainerne med.

Nå gjelder det at staten er der for de kommunene som jobber med bosetning og skolegang, og som skal sikre husly til alle som har kommet, og til alle som er forventet å komme neste år. Vi må sørge for at normaliteten, hverdagen, kommer tilbake for de ukrainske flyktningene så langt det lar seg gjøre. I den sammenheng vil jeg berømme regjeringen og SV for at de faktisk øker stønadene til dem som bor på mottak.

Rødt mener at vi skal ta lærdom av det vi har opplevd, av feil vi gjør, og ikke minst av at vi har sett hva vi som samfunn egentlig er i stand til.

Det trengs mer solidaritet, fordi over 100 millioner mennesker er på flukt i verden i dag. Europa har hatt en

flyktningkrise i mange år. Tusenvis av mennesker bor i overfylte leirer i europeiske land, der forholdene er kummerlige og uforsvarlig dårlig. Daglig rapporteres det om mennesker som havner i havsnød, forliser eller drukner på vei over Middelhavet. Dette er flyktninger – kvinner, menn og barn på flukt fra krig, nød og forfølgelse. Et av landene som er ekstra hardt rammet humanitært nå, er Afghanistan, der Taliban-styret nok en gang viser hvor hardt de herjer med befolkningen.

FN har lenge bedt Norge ta imot minst 5 000 kvoteflyktninger, og Rødt mener fortsatt at det er riktig. I sitt alternative statsbudsjett har Rødt derfor prioritert å ta imot 5 000 kvoteflyktninger, i motsetning til det regjeringen og SV legger opp til. Vi har, som et av verdens rikeste og tryggeste land, større muligheter og et ansvar for å hjelpe flere enn vi gjør i dag. Vi kan være mer solidariske i praksis, ikke kun på papiret. Norge skal fortsette å ta imot dem som flykter fra krigen i Ukraina, men det kan ikke gå på bekostning av andre flyktninger fra andre land og områder.

Det er ikke nok alene å ta flyktninger hit. Rødt er, i motsetning til det enkelte partier i denne salen liker å tro, også opptatt av å hjelpe mer i nærområdene. Derfor har Rødt i sitt alternative statsbudsjett satt av over 8 mrd. kr til å hjelpe flyktninger og kriserammede områder, også kjent som nærområdene. Rødt bevilger nemlig 8 mrd. kr til OCHA-appeller, humanitær bistand, og mye av dette går direkte til nærområdene der ute. Vi setter også av til sammen 390 mill. kr til FNs høykommissær for flyktninger og til Polen og Moldova for å hjelpe dem med situasjonen de står i. I tillegg øker vi regionbevilgningene til Europa og Sentral-Asia samt regionstøtten til Afghanistan.

Vi kan faktisk gjøre begge deler. Vi kan hjelpe folk på flukt her i Norge, og vi kan også hjelpe mange flere der de er.

Rødt vil også bedre rettssikkerheten for utlendinger, asylsøkere og flyktninger i Norge. Stadig vekk får vi høre triste historier om mennesker som skal kastes ut av landet, selv om de har bodd her lenge, er godt integrert og har jobb og familie. Vi vet at utlendingsforvaltningen av og til gjør feil, og vi vet at praktiseringen av lovverket i liten grad tar inn over seg menneskelige hensyn, skjønn eller barns beste. Særlig gjelder dette asylsaker eller saker om utkastelse fra riket.

Rødt vil derfor øke støtten til organisasjoner som gir rettshjelp i utlendingssaker, som NOAS, Jussbuss og JURK. Den jobben de gjør, er uvurderlig for mange mennesker, og de trenger trygge finansielle rammer for å arbeide enda bedre.

Samtidig er det nødvendig at utlendingsforvaltningen har mer ressurser til å behandle saker i den tiden vi er inne i nå. Vi kan ikke leve med de evig lange køene og

saksbehandlingstidene som altfor mange opplever i dag. Derfor vil Rødt øremerke tilskudd til flere faste ansettelse i UDI for å kunne ta unna saker som har hopet seg opp som følge av krigen i Ukraina.

Jeg ser at tiden min går ut, men Norge er et rikt land og et fredelig land. Vi kan bidra mer for folk på flukt. Dette er snakk om mennesker med drømmer, håp og evner. Dette er mennesker som kan bidra i landet vårt. Det er snakk om ressurser.

Presidenten [15:08:36]: Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [15:08:50]: Det er snakk om ressurser, og det er jo ein budsjettdebatt me har i dag. Representanten Drevland Lund var sjølv inne på i innlegget sitt at han var glad for at regjeringspartia og SV har auka satsane på asylmottak. Det handlar fyrst og fremst om at me er inne i ei dyrtid. Eg deler oppfatninga til fleire om at satsane bør vere nøkterne, og at det er viktig at ein får busett raskt. I innstillinga skriv Raudt at dei gjer «en nærmest identisk bevilgning» i sitt alternative statsbudsjett, men Raudt set jo berre av 25 mill. kr, der me set av 54 mill. kr. Meiner Raudt at ein differanse på 29 mill. kr i denne samanhengen er «en nærmast identisk bevilgning»?

Tobias Drevland Lund (R) [15:09:33]: Da ble det feil uttrykt, for å si det sann. Og når jeg først har anledningen og representanten Vågslid står her, vil jeg berømme regjeringen og SV for å komme med de midlene de har gjort. Det er noe vi støtter fullt ut, men da stemmer ikke det som står i Rødts alternative statsbudsjett på det området, og det må jeg i så fall bare beklage.

Lene Vågslid (A) [15:09:54]: Det synest eg er fint gjort av representanten. Me kan jo òg høyre på innlegget til representanten, der det blir sagt at i verdas rikaste land bør ein kunne gjere meir. Noko eg har utfordra fleire på i budsjettdebatten i dag, er at viss ein skal ha utgifter til noko, må ein ha inndekning. Kanskje Raudt har sett at ein her ikkje hadde inndekning, eller kjem representanten i løpet av dagen til å finne ut av korleis han faktisk kan finne pengar til den same løyvinga?

Tobias Drevland Lund (R) [15:10:21]: Det at jeg nå, verbalt, støtter opp om intensjonen til det regjeringen og SV har gjort, må i så fall holde i denne omgang, for representanten vet veldig godt at vi har et eget alternativt statsbudsjett som vi legger til grunn, og som vi er for. Så får vi heller enes om hvordan vi kan øke støtten til dem som bor på mottak, enda mer i årene framover, for det vet vi er nødvendig. Altfor mange av dem som har stått i matkø rundt omkring i landet, er nettopp flyktninger, og særlig da flyktninger fra Ukraina, og det synes jeg er uholdbart. Derfor vil jeg igjen benytte mu-

ligheten til å berømme regjeringen på dette området. Jeg synes det er bra at man endelig har fått gjort noe med de satsene.

Erlend Wiborg (FrP) [15:11:05]: Vi har ofte debatter i denne sal om hvordan asylsystemet skal være. Det er politiske forskjeller på hvor strengt det skal være for å kunne få asyl i Norge, og det er en helt legitim debatt. Men et område jeg trodde det var enighet om, er at de som får avslag på sin søknad og ikke har rett til opphold i Norge, selvfølgelig skal uttransporteres. I Rødts alternative budsjett foreslås det å fjerne posten til uttransportering av illegale asylsøkere. Hva er grunnen til at Rødt nå foreslår det, og ser ikke representanten at det er urettferdig at personer som ikke har rett på opphold, får bli her, på bekostning av andre som har behov for beskyttelse?

Tobias Drevland Lund (R) [15:12:01]: Representanten Wiborg tok dette opp med meg også i fjor, så jeg kan prøve å svare det samme som jeg svarte ham i fjor. Vi mener at politiet burde vektlegge de oppgavene opp mot alle andre oppgaver de skal gjøre. Derfor er Rødt fullt tilhenger av at de i større grad skal gjøre egne vurderinger. I dag har vi måltall for uttransporteringer, som Fremskrittspartiet er klar over, og som de fikk gjennomslag for i den forrige regjeringen. Det er en arv etter Sylvi Listhaug og Fremskrittspartiet som Rødt mener er feil. Det å ha et måltall på hvor mange man skal kaste ut, mener vi er feil bruk av politiresurser i den tiden vi er inne i nå. De burde heller se de oppgavene opp mot alle andre oppgaver de har.

Erlend Wiborg (FrP) [15:12:42]: Det at vi skal hjelpe ukrainere på flukt etter den brutale angrepskrigen, vet jeg det er bred enighet om her, og jeg vet at Rødt deler Fremskrittspartiets syn på det. Vi må også alltid prøve å se på hva man kan bidra med for å få stoppet konflikter og andre grunner til at mennesker kommer på flukt. Når Ukraina blir angrepet, må de kunne forsvare seg selv, og den eneste måten å få stoppet flyktningstrømmen fra Ukraina på er selvfølgelig at Ukraina får tilbake freden og kontrollen over sitt eget land. Derfor har alle partier på Stortinget nå sluttet bredt opp om å støtte Ukraina med det de ber om selv, nemlig våpen, så de kan forsvare sine hus og hjem. Rødt er, som kjent, imot det. Hvordan mener Rødt at ukrainerne skal kunne forsvare seg selv, når de ikke skal kunne gjøre det med våpen?

Tobias Drevland Lund (R) [15:13:44]: Det er veldig bra å se at ukrainerne gjør framdrift på fronten, at de kjemper tilbake de russiske okkupasjonsmaktene, og at de kjemper fram friheten som de tross alt fortjener, og

som de har full rett til å kjempe for. Rødt har fra starten tatt fullt og helt avstand fra Russlands og Putins folkerettsstridige og ulovlige angrepskrig mot Ukraina. Den er helt forferdelig, og den tar vi fullt avstand fra.

En av de første dagene i Stortinget etter at dette hadde inntruffet, foreslo Rødt at vi skulle innføre kollektiv beskyttelse. Det har blitt gjort. Det er jeg veldig glad for. Vi har lyst til å stille opp for ukrainerne på alle mulige måter, også ved å bistå dem med materiell og humanitær hjelp på alle måter vi kan, og stå opp for ukrainerne i den kampen de kjemper.

Presidenten [15:14:35]: Replikordskiftet er omme.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [15:14:52]: Det er et liberalt ansvar å ta vare på folk som må flykte fra krig og nød. Alle mennesker har rett til å søke trygghet, og de har rett til respekt for sine menneskerettigheter, uavhengig av hvem de er, hvor de kommer fra, og når de er nødt til å flykte. Alle regjeringer har en plikt til å gjøre en individuell vurdering av beskyttelsesbehovet til den enkelte, og Norge skal være en trygg havn for mennesker som trenger det.

For første gang er det registrert over 100 millioner mennesker på flukt fra krig, konflikt og elendighet. Derfor er det svært overraskende at regjeringen foreslår å redusere kvoten for overføringsflyktninger fra 3 000 til 2 000 plasser i 2023. Norsk legitimitet overfor land i flyktningenes nærområder som mottar et stort antall flyktninger, er avhengig av at vi ikke stiller oss avvisende til kvoteordningen. Norge har kapasitet til å motta flyktninger, og kommunene er klare.

Venstre vil at Norge skal ta en større del av ansvaret for folk på flukt. Derfor har vi i vårt alternative statsbudsjett tatt inn at vi ønsker å øke støtten til flyktninghåndtering nær konfliktområder, og reversere regjeringens kutt i antall kvoteflyktninger. Jeg synes også det er skuffende og overraskende at ikke SV har sørget for å reversere regjeringens usolidariske reduksjon i kvoten for overføringsflyktninger.

De som kommer til Norge, skal få sine asylsøknader behandlet på en skikkelig måte og innen rimelig tid, og de skal ha like god rettssikkerhet som absolutt alle andre. Regjeringen foreslo i statsbudsjettet å kutte i nemndbehandling til UNE med muntlige høringer. Det betyr at færre asylsøkere vil få muligheten til å møte opp personlig og legge sin sak fram for nemnda, slik de har rett på dersom det er tvil om saken deres.

Uten nemndbehandling avgjøres sakene skriftlig, uten at personen det gjelder, får muligheten til å møte opp og forklare seg. Det avgjøres da av nemndleder alene. Dette er problematisk opp mot prinsippet om kontradiksjon, og fordi saken ikke blir opplyst på en så god

måte som den kunne ha blitt. Det kan også føre til at vedtakene kan misforstås av parten.

UNEs årsrapport for 2021 viser at de behandlet totalt 4 701 saker i 2021, og bare 4,6 pst. av sakene ble avgjort i nemndmøter med personlig fram møte. Tallet er 9 pst. for asylsaker. Manglende muntlighet er en av flere rettssikkerhetsutfordringer i UNE som også ble påpekt av særdomstolsutvalget i sin tid.

Regjeringen mener altså at færre saker skal gå for nemnd, og svekker på denne måten en allerede sårbar gruppes rettssikkerhet. Det er en helt feil vei å gå, og jeg er skuffet over at ikke SV har klart å overbevise Arbeiderpartiet og Senterpartiet om å snu.

I Venstres alternative statsbudsjett fjerner vi dette kuttet på 5,9 mill. kr. For å sikre et riktig resultat og grunnleggende rettssikkerhet, tillit og etterlevelse av UNEs vedtak er det viktig og riktig at antall nemndmøter ikke reduseres, men at det faktisk økes.

Barn og voksne på asylmottak lever i fattigdom. En voksen på akuttmottak får under 15 kr dagen, som skal dekke klær, transport, telefon, hygieneartikler og andre nødvendigheter. Det sier seg selv at stønaden er så lav at den ikke dekker grunnleggende behov. En studie fra Oslomet viser at nesten halvparten av asylsøkerne i norske mottak opplever sult, og mange asylsøkere må benytte seg av matutdeling for å få nok mat. De siste årene har også prisene på mat og nødvendigheter steget drastisk, noe som setter asylsøkere i en enda mer desperat situasjon.

Vi vet at mennesker med en svak økonomi har økt risiko for å bli utnyttet, bl.a. gjennom svart arbeid og prostitusjon. NOAS har gått ut med bekymring for situasjonen, en bekymring som også deles av Kripos og Økokrim. Venstre øker derfor i sitt alternative statsbudsjett satsene for asylsøkere på norske mottak med 50 pst., og jeg er veldig, veldig glad for at SV har fått dette til i budsjettforhandlingene – jeg vil virkelig berømme SV for det.

Men det er ikke bare bedre økonomi som trengs for å gi asylsøkere i Norge større trygghet. NRK har avdekket at over 400 barn har forsvunnet fra norske mottak siden 2015. Dette er barn som har kommet alene til Norge, på flukt fra krig og nød, og de har de samme rettighetene som alle andre barn. På grunn av deres utsatte situasjon har vi et særlig ansvar for å beskytte dem. Likevel har altså hundrevis av barn forsvunnet, og mange er ikke blitt registrert.

Det er langt på overtid at vi tar menneskerettighetene, tryggheten og friheten til asylsøkerne og disse barna på alvor, og sørger for at mennesker som behandles urettferdig i nemndsystemet, tas på alvor og får sin rettssikkerhet ivarettatt. Framover må vi også gjøre mer for å ivareta barna som sitter på norske mottak, og jeg forven-

ter at justisministeren følger opp saken med de forsvunne barna så fort som mulig. Noe annet vil ikke være den norske rettsstaten verdig.

Presidenten [15:19:55]: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [15:20:08]: Som undertegnede og flere andre har vært inne på i dag, er kampen mot negativ sosial kontroll en av de viktigste frihetskampene vi kjemper i Norge. Vi ser dessverre at mange, spesielt jenter, ikke får muligheten til å nyte godt av de frihetene vi andre tar for gitt. Det er derfor Fremskrittspartiet har tatt til orde for å intensivere kampen mot negativ sosial kontroll, bekjempe omskjæring, tvangsekteskap, barnehijab og andre ting som enkelte gjør for å holde primært jenter nede, slik at de ikke skal få styre sitt eget liv.

Jeg hørte ikke at representanten fra Venstre var inne på det i sitt innlegg, og jeg kan heller ikke se noe særlig om det i Venstres alternative statsbudsjett. Derfor har jeg lyst til å utfordre representanten på hvilke konkrete tiltak Venstre har for å bekjempe negativ sosial kontroll.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [15:21:10]: Som representanten er kjent med, var dette noe Venstre i regjering jobbet mye med. Her er det flere områder som man er nødt til å se på for å kunne ivareta retten disse personene, spesielt kvinner, som representanten var inne på, har til å leve et fritt liv med de mulighetene som de skal ha. Dette vil være innenfor strafferettens område, men det vil også være innenfor skole, at man evner å fange opp de barna som er utsatt for sosial kontroll, og følger dem opp på en god måte, både gjennom skolevesenet, gjennom barnevernet og i de mest ekstreme tilfellene på strafferettens område. Det foreligger også en handlingsplan på dette området som det er enormt viktig å følge opp videre.

Det er ikke nødvendigvis sånn at barnehijab, som representanten var inne på, er et uttrykk for sosial kontroll i alle tilfeller. Her er det viktig å sørge for at de som ikke ønsker å gå med et plagg, ikke skal gå med det plagget, og at de fanges opp.

Erlend Wiborg (FrP) [15:22:14]: Jeg bet meg merke i det som kom helt på slutten av replikksvaret. Det er helt korrekt at det åpenbart ikke er slik at alle som bruker hijab, ikke gjør det av fri vilje. Mange velger det selv. Det er derfor vi i Fremskrittspartiet i vårt forslag har sagt at i barnehage og grunnskole ønsker vi et forbud, men voksne må selvfølgelig selv kunne bestemme om de ønsker å bruke hijab eller ikke.

Spørsmålet mitt til representanten er da: Mener representanten at en to år gammel jente selv velger om hun skal bruke barnehijab eller ikke?

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [15:22:53]: Det Fremskrittspartiet ønsker å gjøre, er å innføre et forbud mot at barn skal gå med hijab. I verste konsekvens vil det føre til at man skyver bort mennesker som faktisk er utsatt for tvang, skyver bort dem vi ønsker å hjelpe. Jeg mener derfor at det er helt feil retning å gå i. De aller færreste barn bruker hijab, og dette gjelder spesielt i barnehage, men det å skulle ekskludere barn fra barnehage og skole fordi de ikke har en hijab, mener jeg er helt feil retning å gå i, og det vil ikke føre med seg noe positivt. De barna som blir tvunget til å gå med dette og ikke ønsker det selv, må vi finne andre måter å hjelpe på enn å skyve dem ut fra så viktige inkluderingsarenaer i samfunnet som barnehager og skoler er.

Presidenten [15:23:47]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:24:10]: Statsbudsjettet for 2023 behandles under spesielle omstendigheter. Vi ser tilbake på et ekstraordinært år. Da Russland gikk til angrep på Ukraina i februar, startet den største masseflyktsituasjonen i Europa etter annen verdenskrig.

For Norge, som for mange andre land, har en av de store konsekvensene av krigen vært at vi tar imot og innlosjerer et høyt antall ukrainske flyktninger. Det har aldri vært noen tvil om at vi skal bidra. Vi bosetter flyktninger og fordrevne i hele landet. Kommunene har gjennomført tidenes bosettingsinnsats i 2022. Det er imponerende. Per 12. desember har vi bosatt over 29 000 personer. I tillegg er over 3 500 på vei til å bli bosatt. De aller fleste av disse kommer fra Ukraina.

Også i frivilligheten gjøres det en stor innsats. Det siste året har vi igjen fått se evnen til å engasjere og mobilisere i krevende situasjoner. Frivillige organisasjoner trår til, som en viktig kanal for det store engasjementet i befolkningen.

Vårt hovedmål i integreringspolitikken er å få flere i arbeid, bygge sterke fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og motvirke negativ sosial kontroll. Arbeid er nøkkelen til integrering, og veien til arbeid går gjennom kvalifisering og utdanning. Innvandrere skal få bidra med sine ressurser.

Til sammen foreslår vi 19,4 mrd. kr til bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere i budsjettet. Det er bosatt rekordmange flyktninger, og bosettingen går raskere enn noen gang. Samtidig skal de bosatte ha gode muligheter til å komme raskt ut i arbeid. Den innsatsen vi legger ned i integrering nå, er en investering i at innvandrere kan leve et godt liv i Norge, og at de kan delta i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig. Derfor er det også en investering i framtiden for landet vårt.

Det er avgjørende at innvandrere har mulighet til å dokumentere sine kunnskaper og ferdigheter. Vi fore-

slår derfor midler til å anskaffe og etablere et nytt prøvesystem for prøver i norsk og samfunnskunnskap, inkludert statsborgerprøven. Prøvesystemet vil være mer robust og sikkert og samtidig mer brukervennlig enn dagens system.

Vi står foran et år der mye er usikkert. Situasjonen i Ukraina kan utvikle seg raskt. Situasjonen i nabolandene vil også kunne ha stor betydning for hvor mange som kommer til oss. Dette betyr at det er svært usikkert hvor mange flyktninger som vil komme til Norge i 2023. Vi planlegger nå for 40 000 flyktninger fra Ukraina. Samtidig er vi forberedt på at det kan komme både betydelig flere og betydelig færre. Regjeringen er klar til å handle raskt. Hvis situasjonen endrer seg, vil vi raskt kunne komme tilbake med nødvendige forslag for å håndtere situasjonen.

For å være godt forberedt på de ekstraordinært store ankomstene har vi foreslått å styrke bevilgningen til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet med 54,9 mill. kr. Dette skal berede grunnen for at vi kan fortsette med en rask og god integrering av flyktninger både fra Ukraina og fra andre land.

Det har i replikkordskiftet tidligere i dag vært et tema knyttet til introduksjonsprogram for ukrainere. Siden det kanskje ligger noen misforståelser til grunn for premisset i spørsmålene, har jeg lyst til å opplyse om at det for ukrainere gjelder en rett til opplæring i norsk og til introduksjonsprogram. Det varer seks måneder pluss seks måneder for dem som har videregående skole, og lenger for dem som er uten; da er det tre år pluss ett år. De kan også ta permisjon hvis de får jobb, og komme tilbake igjen. Det er altså fleksibelt, og alle skal ha et individuelt løp.

Vi ønsker et samfunn der alle stiller på lik linje, og opplever de samme mulighetene til å lykkes og til å leve et godt liv. Vi vet at 2023 kommer til å kreve mye av oss, men jeg er trygg på at vi har både et system, et budsjett og ikke minst de menneskelige ressursene vi trenger for å løse dette sammen på en god måte.

Presidenten [15:28:33]: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [15:28:47]: Jeg vil starte med å takke statsråden for innlegget. Jeg er helt enig i at situasjonen vi står overfor nå, er veldig spesiell for mange kommuner. Jeg tror vi alle kan skrive under på at det trykket som er der ute nå – om vi aldri har opplevd det før, er det i hvert fall mange år siden det var lignende tilstander.

Mitt spørsmål er egentlig tuftet på å kunne få til en dialog om hva regjeringen tenker om situasjonen videre. I forslaget til statsbudsjett er det planlagt for 10 000 flyktninger fra Ukraina. Allerede i september oppjusterte UDI disse tallene til 30 000 flyktninger, og ytterligere

opp til 40 000 flyktninger. Det er et stort sprik mellom de reelle kostnadene vi må forvente neste år, og det budsjettet som er lagt fram. Jeg har forståelse for at det er regjeringen som har den fullstendige oversikten over kostnader og utvikling framover, og jeg lurer på om statsråden kan si litt mer om når vi kan forvente en tilleggsproposisjon, og hvordan arbeidet med den går nå.

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:29:49]: Det jeg sa, som representanten her også var inne på, er at situasjonen i Ukraina er veldig usikker. Derfor vet vi heller ikke hvor lang tid det tar før fordrevne kan returnere til sitt hjemland, eller hvor mange flyktninger som vil komme hit. Det kan komme betydelig flere, men også betydelig færre enn det som er anslått. Da vi la fram vårt budsjett, var beregningen at det skulle være 10 000 flyktninger, og nå er den oppjustert til 40 000 flyktninger. Kommunene har blitt bedt av regjeringen om å bosette 35 000 flyktninger i 2023. Det er like mange som vi ba om i år, og alle landets kommuner er bedt om å bosette flyktninger også neste år. Vi har foreslått å styrke bevilgningen til IMDi for at virksomheten skal ha denne beredskapen, og vi planlegger sammen med kommunene for å få dette til.

Mudassar Kapur (H) [15:30:51]: Mitt spørsmål på slutten var om statsråden kunne si litt mer om hvordan det går med arbeidet med denne tilleggsproposisjonen, og hva som er status der. Hvis statsråden kan huske på det spørsmålet når hun svarer på mitt neste, vil jeg være takknemlig for det – dette er litt i fortsettelsen av arbeidet som er ute i kommunene.

Vi vet at regjeringen har anmodet om 35 000 bosettinger, men anslaget er høyere. Jeg er enig med statsråden i at det kan bli enda høyere, og det kan også bli lavere, men jeg tror vi skal planlegge og ha beredskap ut fra at det kanskje kan bli høyere, for det er ofte det som skaper utfordringene. Ser statsråden behov for å melde noen endringer videre til kommunene, og – ikke minst – hvordan skal vi sørge for at vi får en fortsatt god dialog med kommunene når det gjelder det jeg vil kalle bosettingsviljen? Det står jo ikke på viljen, men det vil allikevel være et ressursproblem. Det er de samme menneskene og de samme begrensede ressursene, så hvordan kan vi sørge for at dette også blir opprettholdt på et godt nivå?

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:31:54]: Først har jeg lyst til å si at vi har en veldig tett og god dialog med kommunene, og også KS, knyttet til bosetting av flyktninger. Dette foregår i et veldig raskt tempo. Aldri før har det blitt bosatt så mange på så kort tid i Norge, og det skyldes nok den tette og gode dialogen vi har. Akkurat nå har vi anmodet kommunene om å bosette 35 000 flyktninger, basert også på det vi har erfaringer fra i år.

Når det avviker litt fra hvor mange flyktninger vi tror kommer til Norge, handler det om at en del nok vil ha selvbosetting, slik som i det inneværende året, og det er også tatt høyde for at det kan være flyktninger og asylsøkere som kommer til Norge som ikke får innvilget opphold i landet. Til det spørsmålet som ble stilt i stedet: Vi kommer tilbake til det når vi ser behovet og anslagene litt nærmere.

Mudassar Kapur (H) [15:32:56]: Jeg har full forståelse for at regjeringen må komme tilbake til det. Det er regjeringens privilegium å legge fram en tilleggsproposisjon, men nå er det vel likevel slik at gapet mellom det som er i budsjettet, de tallene som har kommet fram fra UDI, og hva regjeringen har varslet videre til kommunene, er veldig stort.

Vi har hatt en lang debatt i dag om forutsigbarhet i kommuneøkonomien og ikke minst det tjenestetilbudet man skal levere totalt sett. Jeg hadde håpet at statsråden kunne si litt mer om dette arbeidet, og ikke minst en eller annen form for status på når vi kan forvente denne tilleggsproposisjonen, for det handler faktisk om kommunenes forutsigbarhet. Så jeg håper statsråden kan svare litt mer inngående på spørsmålet mitt, siden jeg stiller det for tredje gang. Jeg vil på tampen spørre statsråden om hun kan si litt om lærdommen fra integreringsløpene eller mottaket av ukrainere så langt.

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:34:00]: Det er mye på kort tid. Jeg skulle gjerne ha snakket lenge om det, men for å være veldig presis: Vi kommer tilbake med det senest i revidert nasjonalbudsjett. Men kommunene har stor forutsigbarhet, nettopp fordi det ved bosetting av flyktninger følger integreringstilskudd per capita med hver eneste bosatte flyktning. Den forutsigbarheten ligger til grunn, og den får de i fem år eller så lenge flyktningene bor i den kommunen. Tilskuddet skal dekke de rimelige utgiftene ved å bosette og integrere flyktninger og tilby de lovpålagte tjenestene som kommunene må tilby for å kunne ivareta deres behov.

Så vil vi nok se at det forandrer seg etter det året som har gått. Noen kommuner melder om mangel på boliger, mens andre fremdeles har god kapasitet. Dette har vi tett dialog om og følger opp ved behov.

Erlend Wiborg (FrP) [15:35:11]: Det at vi siden februar har stått i en ekstraordinær situasjon på dette feltet, tror jeg vi alle må erkjenne. Jeg er imponert over mye av det arbeidet som er lagt ned – fra statlige myndigheter til ikke minst kommunene, som har snudd seg rundt i en uforutsigbar tid og klart å bosette rekordmange. At det ble litt startutfordringer, tror jeg er åpenbart når det kommer så mange på så kort tid. Nå går vi inn i nyåret, og vi vet ikke helt hvordan situasjonen

kommer til å være neste år. Da er det viktig å ha evnen til å kunne snu seg fort rundt.

En utfordring flere ukrainere nå melder om, er at ukrainere som driver egen bedrift i Ukraina, digitalt osv., og som har måttet flykte til Norge, nå møter byråkratiske hindringer og ikke får drevet bedriften sin fra Norge – noe som hadde vært til beste for det norske samfunnet og ikke minst dem selv. Vil statsråd Mjøs Persen ta tak i den problemstillingen?

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:36:14]: Først av alt har jeg lyst til å si at det er all grunn til å være imponert over den innsatsen som er lagt ned for å få til så høy bosetting som vi har, i løpet av veldig kort tid. Jeg har også lyst å peke på at allerede kort tid etter at flyktningstrømmen begynte å komme til Norge i mars i fjor, snudde på en måte grafen over hvor mange som var på mottak, og hvor mange som ble bosatt hver måned. Bosettingen har aldri noensinne gått så raskt, med tanke på den situasjonen som har vært. Det er det viktig å ta lærdom av, og det kan komme andre til gode når denne situasjonen forhåpentligvis går over. Problemstillingen som nevnes her, skal jeg selvfølgelig umiddelbart ta med meg tilbake, og også rette til ministeren som har sektoransvar for næring i Norge.

Erlend Wiborg (FrP) [15:37:16]: Jeg takker for svaret, som jeg tolker positivt.

En annen utfordring for kommunene knyttet til innvandringspolitikken er utfordringene man har med sekundærbosetting av flyktninger og andre migranter. Noen velger i praksis å avbryte integreringsløpet ved å bosette seg i en annen kommune og må i mange tilfeller begynne nesten på nytt. Man ser at det er en ekstra stor utfordring for flere av de større kommunene, primært her på Østlandet, som får langt flere innvandrere enn utgangspunktet kommunen har planlagt for og har mulighet til å integrere. Så spørsmålet er om statsråden vil komme med tiltak for å kunne begrense, eller aller helst stoppe, sekundærbosetting av flyktninger.

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:38:17]: Det aller viktigste tiltaket tror jeg er god integrering i lokalmiljøet der man i utgangspunktet blir bosatt. Derfor er jeg veldig glad for den bosettingspolitikken vi har, som handler om at vi skal ha spredt og styrt bosetting, at grunnlaget for dette er at den skal være treffsikker, at den skal være rask, og at flyktningene som kommer hit, kommer raskt i gang med livet sitt i lokalsamfunnene der ute i kommunene og får mulighet til å komme i både barnehage, skole, ikke minst arbeid, og norskopplæring. Det tror jeg er det aller viktigste tiltaket. Så er det slik at alle som bor og oppholder seg i dette landet, i utgangspunktet kan bosette seg der man vil, så lenge

man kan forsørge seg selv. Slik er det. Men jeg tror det viktigste her handler om å skape et godt liv for den enkelte med en gang de kommer ut i en kommune.

Grete Wold (SV) [15:39:26]: Nå har norske kommuner gjort en fantastisk innsats for å integrere og ønske mange tusen flyktninger velkommen. De har vært veldig fleksible. Ikke minst har både frivilligheten og nærmiljøene mange steder virkelig stått på for at dette skal gå bra, og det har stort sett gått bra. Det er også på sin plass å berømme regjeringen for å ha saksbehandlet raskere og raskere og fått mennesker ut i kommunene, der de nå forhåpentligvis får mulighet til å skape seg et nytt liv. Når jeg snakker med flyktningene og de som jobber med dem, er det én ting de er veldig opptatt av: å lære seg språket og få en jobb. Derfor har SV en styrking av introduksjonsprogrammet i sitt alternative budsjett. Det synes vi er en viktig tilnærming når vi nå tar imot mange. Er statsråden enig i at dette arbeidet nå må trappes opp? Og hvordan jobbes det konkret med dette?

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:40:13]: Jeg er veldig enig med representanten Wold i at introduksjonsprogrammet er veldig viktig, nettopp for å få til god integrering. Vi ser at av dem som er kommet til Norge, også fra Ukraina, er det flere enn vi kanskje trodde på forhånd, som har manglet engelsk eller norsk språkkunnskap, og som ønsket å delta i introduksjonsprogrammet. Det synes jeg egentlig er veldig bra, nettopp fordi det gir et veldig godt grunnlag for å delta i det norske samfunnet og til å kunne få mulighet til å forsørge seg selv. Det er ofte overgangen fra introduksjonsprogram til arbeid vi måler når vi ser på hvor vellykket det har vært. Det er klart at vi også har styrket norskopplæringsordningen, og ikke minst introduksjonsprogrammet, for å ta høyde for antallet flyktninger fra Ukraina.

Tobias Drevland Lund (R) [15:41:27]: Jeg slutter meg til rosen angående mottak av ukrainske flyktninger. Jeg vil likevel ta opp at i 2019 og fram til krigen i Ukraina i 2022 ble det operert med at innbyggertallet i kommunene ved bosetting skulle vektlegges med 40 pst. ved anmodning om bosetting. Selv om vektningen har blitt redusert, vil kommunenes innbyggertall i normalår fremdeles kunne spille en vesentlig rolle for hvorvidt en kommune med lavt innbyggertall får anmodning om å bosette flyktninger eller ikke.

Rødt er av den oppfatning at det aller viktigste må være resultatet fra integreringsarbeidet og situasjonen på arbeidsmarkedet i den enkelte kommune – og resultater fra introduksjonsprogrammet. Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Ved neste normalår, som vi ikke vet når blir, vil statsråden da vurdere å varig redusere vekt-

leggingen av kommuners innbyggertall og heller vektlegge resultatet fra bl.a. arbeidsmarkedet, men også resultater fra integreringsarbeidet og introduksjonsprogrammet?

Statsråd Marte Mjøs Persen [15:42:24]: Når det gjelder anmodningskriteriene, er det tre overordnede kriterier som ligger til grunn. Det ene er styrt og spredt bosetting. Det innebærer at alle landets kommuner har blitt bedt om å bosette flyktninger. Når vi ser på 2022, vil vi mest sannsynlig komme helt i mål med det. Det er kanskje et par unntak som fremdeles står igjen, men det er ikke vondt vilje, for å si det på den måten. Det andre er at det skal være treffsikkert, at det skal være muligheter for de flyktningene som bosatte seg der, til å integrere seg godt med tjenestetilbud. Det tredje er at det skal skje raskt. Det betyr også at vi ser på evnen som den enkelte kommunen har til å snu seg raskt, til å ta imot, og hvilke tjenestetilbud som er der. Når vi ser på sentraliseringsgraden av de flyktningene som allerede er bosatt, kan jeg f.eks. nevne at for Oslos del tilsvarende det ca. 0,24 pst. av befolkningen, mens for fylker som Rogaland og Nordland er det 1,28 pst. Så sentraliseringen er ikke-eksisterende i denne sammenheng.

Presidenten [15:43:35]: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Emilie Mehl [15:43:57]: Retten til å søke asyl og beskyttelse fra forfølgelse er en grunnleggende menneskerettighet. Norge skal vise solidaritet med og ta sin del av ansvaret for mennesker på flukt.

Russlands angrep på Ukraina 24. februar har ført til at millioner av mennesker har blitt fordrevet fra sitt hjemland. Dette er den største flyktningstrømmen i Europa siden annen verdenskrig. Norge bistår Ukraina og landene i nærområdene som nå mottar mange fordrevne, og om lag 34 000 ukrainere har søkt midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge i 2022.

Det har i 2022 kommet historisk mange som har søkt beskyttelse i Norge, og det skyldes i all hovedsak krigen i Ukraina. Vi må være forberedt på at det også i 2023 kan komme mange som søker om beskyttelse. Da regjeringens forslag til statsbudsjettet ble utarbeidet, lå det til grunn en prognose på 14 000 asylsøkere i 2023, hvorav 10 000 fordrevne fra Ukraina. Det var og er fortsatt stor usikkerhet rundt prognosene, det følger av situasjonen. Siste scenariovurderinger antyder nå at det kan komme 40 000 bare fra Ukraina i 2023. Den humanitære situasjonen og sikkerheten i Ukraina er krevende, også i områder som ikke er direkte rammet av krigshandlinger på bakken. Det gjennomføres stadig nye russiske angrep på sivil infrastruktur i store deler av Ukraina som kan påvirke flyktningstrømmen.

For å ha beredskap til å håndtere en situasjon med flere ankomster til Norge foreslår regjeringen å øke bevilgningen til administrativ kapasitet i politiet, UDI og IMDi med til sammen 359,5 mill. kr. Styrkingen skal gi virksomhetene ressurser til å arbeide med registrering, mottak og bosetting. Videre har regjeringen foreslått å utvide overskridelsesfullmakten knyttet til mottak og innkvartering av asylsøkere til 3 mrd. kr, ettersom det kan bli nødvendig å iverksette ytterligere tiltak raskt.

Regjeringen mener at tallet på kvoteflyktninger til Norge må ses i sammenheng med nivået på antall asylsøkere. Krigen i Ukraina har medført et rekordstort antall mennesker med behov for beskyttelse i Norge – og som har søkt om det. Derfor foreslår regjeringen at kvoten for overføringsflyktninger og andre typer byrdedeling reduseres fra 3 000 plasser i 2022 til 2 000 plasser i 2023.

Den store prisøkningen i løpet av det siste året har vært krevende for mange grupper i samfunnet, bl.a. beboere i asylmottak. I budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV økes stønadene til beboere i mottak med 50 pst. Stønadene vil fortsatt være på et nøkternt nivå, men det vil sette beboerne i langt bedre stand til å dekke sine kostnader til livsopphold og andre grunnleggende behov.

Norge skal være en pådriver for at rettighetene til barn på flukt ivaretas. Saker som omfatter barn, prioriteres høyt. Regjeringen vil sikre en rask og effektiv saksbehandling som ivaretar rettsikkerheten, og som gjør at vi unngår å sette barn og unges liv på vent.

Til slutt vil jeg nevne at Norge og de andre Schengen-landene videreutvikler felles IKT-infrastruktur og deling av informasjon. Den jobben er viktig og vil gjøre Norge bedre rustet til å forebygge, avverge og motarbeide grensekryssende kriminalitet, ulovlig migrasjon og terrorisme. Derfor foreslår regjeringen å bevilge 61 mill. kr for å videreføre implementeringen av det i UDI og UNE.

Presidenten [15:47:53]: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [15:48:05]: Det kommende året må vi være forberedt på å ta imot svært mange flyktninger fra Ukraina, som statsråden selv var innom, og det er ikke noen tvil om at det vil kreve mye av mottaksapparatet og kommunene. Derfor er det viktig at regjeringen holder på en tydelig kriseforståelse av den tiden vi er inne i nå, men også av det som venter oss i tiden framover. Vi må også være forberedt på at det vil kunne komme flere asylsøkere til Norge fra andre land. Det kan gi noen andre utfordringer for mottaksapparatet og utlendingsmyndighetene, fordi de ikke får kollektiv beskyttelse – mottaksfasen vil naturlig nok kunne ta mer tid ettersom beskyttelsesbehov o.a. skal avklares. Jeg vil gjerne spørre statsråden om hvilke tiltak

statsråden og regjeringen nå ser for seg for å håndtere en eventuell økning, basert på den situasjonen jeg nå beskriver, nemlig at det også kan komme asylsøkere fra andre land.

Statsråd Emilie Mehl [15:49:02]: Det siste året har migrasjonsstrømmen fra Ukraina lagt et veldig stort press på UDI og UNE, utlendingsmyndighetene våre og mottaksapparatet. Det kommer på toppen av flere år med pandemihåndtering, hvor utlendingsmyndighetene også har hatt mye å gjøre knyttet til grenseproblematikk og søknader om inn- og utreise til Norge. Det er bakgrunnen for styrkingen av UDI og UNE som er gjort i 2022, og også den ekstraordinære bevilgningen som legges inn i 2023 for å øke beredskapen. Samtidig vil vi nok se konsekvenser av Ukraina-situasjonen i apparatet. Det er restanser i utlendingsmyndighetene. Vi jobber for at dette skal gå så greit som mulig, og vi prioriterer f.eks. saker knyttet til barn, for å unngå at deres liv settes på vent.

Mudassar Kapur (H) [15:50:00]: Jeg er enig med statsråden i at det å ha beredskap er viktig, og det bringer meg videre til mitt neste spørsmål. Jeg skal ikke si at jeg gjennom det spørsmålet signaliserer at regjeringen ikke har beredskap, men jeg må få lov til å spørre allikevel. I sitt budsjett foreslår regjeringen å redusere bevilgningene til retur og begrunner det med at det er lavere prognoser for antall returer. Samtidig vet vi at den irregulære migrasjonen til Europa øker. Det sett sammen med den beredskapsbekymringen som statsråden nå selv tar opp, gjør at vi vel bør kunne si at vi må være forberedt på at returarbeidet også vil bli påvirket av det. Jeg vil gjerne vite litt mer rundt det regjeringen har skrevet om dette, og om statsråden kan si litt mer om hvorfor det er slik at man legger opp til en forventet reduksjon på det feltet.

Statsråd Emilie Mehl [15:51:01]: Returarbeidet er kjempeviktig, og det er helt sentralt for at asylinstituttet vårt skal fungere, nemlig at de som ikke har opphold, helst reiser hjem frivillig, men dernest returneres. Det er bl.a. tema for vår dialog med EU og andre europeiske land, og noe vi legger stor vekt på. Så må vi forholde oss til de beregningstallene som vi får. Som jeg sa, ble statsbudsjettet laget i en tid hvor det forelå andre prognoser for 2023 enn det vi har nå, og dette kan altså endre seg i løpet av tiden vi har fram til det neste året. Men det er bakgrunnen for bevilgningene våre. Det er de beste prognosene vi har for året som kommer, og vi må budsjettere realistisk.

Erlend Wiborg (FrP) [15:52:06]: Europa har ca. 8 pst. av verdens befolkning, men vi har 80 pst. av ver-

dens asylsøkere. Det viser åpenbart at asylsystemet ikke fungerer etter hensikten – for mange er ikke målet bare å få være et trygt sted, men velferdsytelser er også av interesse for flere. Da er det viktig med et tett samarbeid i Europa om dette. Nylig var det et ministerrådsmøte i EU der også Norge og statsråden var invitert, men jeg registrerer at statsråden valgte å ikke delta, da hun hadde andre presserende oppgaver eller avtaler i Norge.

Spørsmålet er: Hva vil statsråden og regjeringen foreta seg for å stoppe mye av den irregulære tilstrømmingen til Europa og stoppe kyniske menneskesmuglere?

Statsråd Emilie Mehl [15:53:10]: Norge var på de møtene. Regjeringen var representert ved statssekretær fordi jeg ikke kan være to steder på en gang.

Det er viktig at vi samarbeider med andre land i Europa for å løse utfordringene knyttet til migrasjon. Vi er nødt til å ha et strengt returarbeid. Norge har sluttet seg til en midlertidig frivillig mekanisme for relokalisering for å avhjelpe en akutt situasjon i middelhavslandene. Gjennom den dialogen vi har med Europa, ønsker vi å motarbeide at personer tar seg til Europa, for det er en farefull ferd over Middelhavet, og det er mange virkemidler som skal til for det. Jeg nevnte at vi styrker arbeidet med Schengen i budsjettet. Det er også viktig for å hindre ulovlig migrasjon eller grensekryssende kriminalitet.

Erlend Wiborg (FrP) [15:54:13]: Statsråden var i en replikkveksling tidligere inne på et viktig punkt når det gjelder å ha en bærekraftig innvandrings- og ikke minst asylpolitikk. Det er at personer som får endelig avslag på sin søknad, aller helst skal forlate landet frivillig, gjøre det selv, alternativt vil de måtte bli uttransportert. Det er litt rart når statsråden sier det på talerstolen her i dag, samtidig som statsråden åpenbart aksepterer bruken av kirkeasyl. Man aksepterer at Kirken kan sette seg over norske lover, over vedtak fattet av norsk forvaltning.

Spørsmålet er: Mener statsråden at kirkeasyl er akseptabelt, eller er det norsk lov som skal gjelde?

Statsråd Emilie Mehl [15:55:07]: Personer som ikke har fått opphold i Norge, som ikke har oppholdstillatelse i Norge, har plikt til å forlate landet. Kirkeasyl er ikke en regulert ordning. Det har vært en ordning med en historie gjennom de siste litt over 20 årene. Det har skapt en del utfordringer, og i budsjettavtalen med SV har vi sagt at vi vil få på plass en engangsløsning, fordi det kan være personer som har vært veldig lenge i kirkeasyl, som det kan være riktig å finne en løsning for. Men vi kan ikke enkeltsaksbehandle i regjeringen. Det-

te må vi lage en ordning for gjennom utlendingsmyndighetene, som kan søkes på.

Så har vi tatt tak i noe som Fremskrittspartiet ikke gjorde da de satt i regjering, og det er at vi har sagt at vi må se på hva slags rolle kirkeasyl har, hvordan dette skal være framover, sånn at vi faktisk får gjennomgått hvilken stilling kirkeasyl har i samfunnet.

Grete Wold (SV) [15:56:22]: I Hurdalsplattformen er regjeringen tydelig på at Norge skal være en pådriver for rettighetene til barn på flukt, at det skal ivaretas, videre at man skal sikre at barns beste er et grunnleggende hensyn i behandlingen av asylsaker. Vi ser et økende antall utvisnings- og tilbakekallelsessaker som rammer barn hardt. Små barn, som har krav på et familieliv, opplever utrygghet for at mamma eller pappa en dag kanskje ikke er der. Ofte er det gamle saker. Vi ser saker hvor det er besteforeldre som ikke har gitt all informasjon, ikke har hatt tilstrekkelig med dokumentasjon eller har gitt feil opplysninger, i den tro at det var en god idé.

Hvordan sikrer statsråden at barnas beste ivaretas i disse sakene, og hvorfor vil ikke statsråden utrede alternativer til utvisning når vi ser brudd på utlendingslovgivningen?

Statsråd Emilie Mehl [15:57:12]: Dette er veldig vanskelige saker. Barn, som alltid er sårbare, er involvert, og deres beste skal alltid legges til grunn som et grunnleggende hensyn i saker som berører barn. Samtidig kan det være foreldre som ikke har vært ærlige med utlendingsmyndighetene, som ikke har lovlig opphold i Norge, og det er veldig krevende å finne gode løsninger for de familiene. Jeg kan ikke enkeltbehandle saker. Derfor er saksbehandlingen delegert til utlendingsmyndighetene. Jeg har tillit til at de følger våre menneskerettslige forpliktelser også når det gjelder barn og barns beste i utlendingssaker. Så kan konkrete saker klages til Utlendingsnemnda eller tas for retten hvis man er usikker på om det er gjort.

Presidenten [15:58:08]: Replikordskiftet er omme.

Anne Kristine Linnestad (H) [15:58:33]: Hovednøkkelen til god integrering er å lære seg språket og hvordan det norske samfunnet fungerer. De som kommer til Norge, skal ikke bare lære seg hva ordene betyr, men også hvordan de brukes i ulike sammenhenger. Denne hovednøkkelen åpner døren til jobb og aktiv deltakelse i samfunnslivet.

Alle som ankommer Norge, har ulik bakgrunn. Noen er ingeniører, andre er snekkere, og noen har ikke lært seg å lese eller skrive før de kommer til landet vårt.

Derfor mener Høyre at vi må tilpasse opplæringen etter den enkeltes utgangspunkt.

For å gi deltakerne i introduksjonsprogrammet en best mulig start innførte Solberg-regjeringen krav til faglig og pedagogisk kompetanse for lærere som underviser i norsk etter den nye integreringsloven. I november besøkte Høyres fraksjon i komiteen Ås læringssenter. Der møtte vi Hassan. Han kom til Norge som flyktning i 2020, helt uten norskkunnskaper, men med utdanning fra hjemlandet. Hassan hadde en sterk vilje til å ta utdanning og få seg jobb. Han forsto fort at raskeste vei til målet var å lære seg grunnleggende norsk, utnytte mulighetene introduksjonsprogrammet ga ham, og å benytte det som et springbrett til et nytt liv i Norge. Hassan fulgte målet sitt og tok videre utdanning og praksis. Han benyttet seg av fleksibiliteten i programmet, deltok i frivillig arbeid i kommunen for å lære seg hverdagsnorsk og nådde målet sitt raskere enn de fleste andre. I dag er han ansatt som lærer i introduksjonsprogrammet, der han selv startet for to år siden. Hassan er et eksempel på at det går an, og det står stor respekt av den jobben han har gjort for å nå målet sitt på så kort tid.

Flyktningene er like forskjellige som alle oss andre, og alle har egne behov. Derfor er det viktig å sikre at så mange som mulig får formell kvalifisering, slik at de kan komme seg i jobb. Men det er også viktig at de som kommer hit, og som ikke har krav på introduksjonsprogram, får gode muligheter til raskt å lære seg norsk godt nok for å kvalifisere seg til jobb i Norge. Arbeidsplassen er faktisk ofte en god arena for integrering og for å lære seg hverdagsnorsk.

Regjeringen Solberg innførte en prøveordning: tilskudd til klippekort-ordning for norskopplæring i 2021, som Støre-regjeringen har omdøpt til norskopplæringsordningen. Det er bra at denne ordningen videreføres, og vi i Høyre foreslår også å styrke den med 3 000 ekstra klippekort. Denne ordningen har som formål å gi et målrettet og fleksibelt tilbud til innvandrere som har behov for å styrke sine norsksferdigheter, og det er et supplement til det kommunale norskopplæringstilbudet som allerede eksisterer for voksne innvandrere.

Norskkunnskaper er viktig for å kunne delta aktivt i samfunnslivet og for å komme inn i arbeidslivet. Derfor må tilbud om tilpasset norskopplæring gis til flere. Gjennom mine år som programrådgiver på et kvalifiseringssenter opplevde og lærte jeg mye om integreringspolitikk og hvordan den virker i virkeligheten. Noe av det aller viktigste jeg lærte, var kanskje at jeg ikke kunne integrere en eneste en – ikke en eneste person. Det er den enkelte som må ønske å jobbe for å integrere seg selv, men jeg kunne bidra som rådgiver for at prosessen ble best mulig, og til at deltakeren følte seg best mulig in-

tegrert i samfunnet når han var ferdig, i løpet av introduksjonstiden.

Til slutt vil jeg gi en stor takk til statsråden, som korrigerer meg når det gjaldt norskopplæringen som ukrainerne får, som er seks pluss seks måneder. Jeg gleder meg – på samme måte som statsråden – over at de er utålmodige og ønsker å delta i introduksjonsprogrammet.

I replikkordskiftet med representanten Greni spurte jeg om regjeringen har en beredskap for å styrke kommunene for å kunne øke antallet som kan delta på introduksjonsprogrammet. I sitt svar til representanten Mudassar Kapur sier statsråden at de har styrket introduksjonsprogrammet for å ta imot flyktninger fra Ukraina. Da håper jeg at statsråden vil ta ordet på nytt og utdype dette, slik at vi kan få en bekreftelse på at det er en mulighet for at mange av dem vi tror kommer til å bo lenge i landet, får et introduksjonstilbud så fort det går.

Masud Ghara khani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten [16:03:15]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [16:03:24]: Folk og kommuner i Norge stiller opp for folk som er på flukt. Det er godt å se når vi nå står i tidenes bosettingsdugnad. På Gålå i Gudbrandsdalen bor det 200 ukrainske flyktninger på mottak. Der har privatpersonen Tore Anders Solbraa opprettet en såkalt spleis, først og fremst med tanke på å få kjøpt godteri til de ukrainske ungene til jul. Responssen har vært enestående. Da spleisen ble avsluttet denne uken, hadde det kommet inn ca. 120 000 kr. Over 400 personer, både hyttefolk og lokalbefolkning, har bidratt. Da blir det mer enn godteri: Nå blir det julegave til alle som skal feire jul på mottaket på fjellet.

Norge er et lite land, men vi er et folk med stort hjertet. Det viser historien fra Gålå, og det viser innsatsen fra kommuner, privatpersoner og frivillige organisasjoner over hele landet. Alle kommuner har sagt ja til bosetting i år, og det har aldri skjedd tidligere. Det er et historisk løft, og stort sett alle kommuner har bosatt ukrainske flyktninger. 30 000 flyktninger er bosatt. Det er rett og slett imponerende og noe som vi skal være stolte av.

Vår felles innsats bidrar til at innvandrere kan leve et godt liv i landet vårt, og at de kan komme i arbeid og delta i samfunnet. I vårt land skal alle få muligheten til å få brukt sitt potensial, få de samme mulighetene til å lykkes. Kommunene spiller en viktig rolle her, og det er godt å høre at statsråden forteller om det gode samarbeidet og den gode dialogen som er mellom regjering og kommuner. Selv om kommunene har tatt et stort ansvar

i år, må vi også neste år sette vår lit til kommuner over hele landet. Regjeringen planlegger for at det kan komme 40 000 nye flyktninger neste år, og det kan bli krevende for oss alle.

For å være godt forberedt på de ekstraordinært store ankomstene har vi foreslått å styrke bevilgningen til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet med 54,9 mill. kr. Dette skal kunne berede grunnen for at vi fortsatt kan drive med rask og god integrering av flyktninger, både fra Ukraina og fra andre land.

Krigen i Ukraina og flyktningssituasjonen kan endre seg raskt. Det er betryggende å høre to statsråder i salen som forteller om hvordan de tar dette på alvor. Vi hører også at regjeringen er klar til å komme raskt tilbake med løsninger og tiltak som er nødvendige for å håndtere situasjonen.

Mudassar Kapur (H) [16:06:32]: I debatten om innvandrings- og integreringspolitikken, og særlig innvandringspolitikken, har vi en tendens i den norske debatten til kanskje å bruke litt mye utestemme noen ganger, og jeg synes det er bra at vi tilnærmer oss disse debattene her i Stortinget med innestemme.

Det er en kompleks situasjon. Vi har også sett fra tidligere debatter, tilbake i 2015–2016, at det fort ble slik at de som ville veldig mye, fort kunne bli stemplet som dumsnille, de som ville holde igjen, ble sett på som altfor strenge, og de som kanskje hadde lyst til å se det litt an, se hvordan ting utviklet seg, ble sett på som tiltaksløse. Det er vel egentlig aldri der, i noen av de stedene, sannheten ligger; jeg tror det er summen av de forskjellige stemmene som kan vise oss den rette veien videre.

Samtidig er det viktig at vi har en regjering som ikke havner bakpå i denne typen spørsmål. Dette er ikke en kritikk, men jeg synes at vi det siste året – hvis en ser på alle de spørsmålene vi har stilt, både til justisministeren og til arbeids- og inkluderingsministeren – i hvert fall har sett at man noen ganger kunne vært litt mer proaktiv med tanke på situasjonen, etter hvert som den utvikler seg. Men vi kommer fortsatt til å være et konstruktivt parti i disse debattene. Jeg mener det er viktig at vi finner brede løsninger på tvers av partigrensene.

Så litt til dette med integrering: Veldig ofte snakker vi om integrering, gjerne inn i ulikhetsdebatten, og vi har hørt litt om det i dag. Jeg mener at en av de viktigste inngangene til den debatten er å være ærlig på hvem vi snakker om. Veldig mange av dem som utgjør denne ulikhetsstatistikken, eller er en del av den, er jo ofte folk med kort botid i Norge, og veldig ofte er det slik at familien har én eller ingen inntekt. Det er ofte det som igjen skaper bakgrunnen for det man ofte omtaler som barnefattigdom. Som vi vet, er det ikke barn som er fattige, det er familien som er fattig, og det er veldig ofte familier

med innvandrerbakgrunn som utgjør den statistikken. Så det viktigste vi kan gjøre i integreringsdebatten og i ulikhetsdebatten, er å sørge for at de som i dag står utenfor, de med kort botid i Norge, lykkes med integreringen. Det handler om å få flere gjennom skoleløpet, det handler om å få flere inn i arbeidslivet – og det er en del av den debatten som jeg ofte savner fra venstresiden.

Vi styrker Jobbsjansen med 400 plasser, vi utvider norskopplæringen med 3 000 klippekort, vi styrker inkluderingen av barn og unge gjennom fritidsaktiviteter, og vi sørger også for å øke barnetrygden og pilotprosjekter for at flere skal kunne fullføre videregående skole. Dette er grep som jeg håper vi kan snakke mer om når vi snakker om integreringspolitikk framover, og ikke bare overføringer og studenter.

Lene Vågslid (A) [16:09:41]: Eg er einig med førre talar i veldig mykje. Denne budsjettdebatten i år meiner eg ber preg av at alle parti bekymrar seg over det alvorlegaste som står i. Krigen i Ukraina er brutal, og alle som fylgjer alle nyheitssendingar og som òg har snakka med ukrainske flyktningar i Noreg – som eg veit at veldig mange i denne komiteen har gjort – kjenner det på kroppen kvar einaste dag.

Eg er veldig imponert over både kommunar og frivillige i myndighetene og apparatet rundt som det siste året har vist at me evner å snu oss om raskt og prioritere ressursane riktig. Mange av oss har vore og besøkt asylmottak, og mange har vore ute på Nasjonalt ankomstsenter på Råde. I denne komiteen har me òg god dialog med ordførarane, og eg er òg veldig glad for at regjeringa – frå kommunalministeren og til justisministeren og arbeids- og integreringsministeren – er godt koordinert i det arbeidet. Det meiner eg at det siste året òg har vist, gjennom at me har evna å snu oss raskt, og eg har òg stor tillit til at regjeringa i det komande året vil greie det, og kome raskt tilbake til Stortinget om det er nødvendig.

Til auka satsar for alle bebuarar på asylmottak: Eg meiner det er veldig bra at me saman, i forhandlingar mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV, fekk til det. Den dyrtida me er i no, merkar alle som er i Noreg. Eg vil òg understreke det eg sa i det førre innlegget mitt, og som justisministeren òg seier: Me meiner at satsane skal vere nøkterne. Eg er heilt einig med representanten frå Høgre som sa at det viktigaste er å busetje raskt, og det meiner òg regjeringspartia.

Når det gjeld barn på flukt, er eg veldig glad for alle som seier at det må ha eit særleg fokus. Eg er glad for at òg justisministeren og både Arbeidarpartiet og Senterpartiet har vore tydeleg på at me ynskjer å sjå nærare på bl.a. tiltak som er komne frå ei felles arbeidsgruppe me tidlegare har diskutert her i salen. Det kan f.eks. vere å sjå på om terskelen er riktig, om me kan bruke alternativ til

utvisning på ein annan måte, gjennom tilleggstid osv. Det arbeidet må me fylgje opp.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [16:12:18]: Representanten Mudassar Kapur ville gjerne diskutere vidare og snakke om grep i integreringspolitikken.

Ingen politisk oppgave er viktigere enn å skaffe folk jobb og selvsagt sørge for at folk beholder jobben. Arbeid er nøkkelen til resten – egne penger, følelsen av mestring og økt verdighet, egen bolig, god helse, bedre integrering og et sosialt liv. Alt dette blir lettere om man har en jobb å gå til.

Det handler om prioriteringer. Selve fasiten er kampen om gjennomslag i de konkrete bevilgningene på statsbudsjettet. For andre året på rad senkes barnehageprisene i vårt statsbudsjett, og fra neste høst innfører vi gratis SFO også for andreklassinger. Det betyr noe for folk.

Hva betyr barnehage for målet om fullføring av videregående skole og for kvalifisering til arbeidslivet?

Til ære for nye lyttere: Politikk virker. Stoltenberg-regjeringen startet i sin tid forsøk med gratis kjernetid i barnehager i utvalgte Oslo-bydeler fra 2006. Fire- og femåringer i utvalgte bydeler med høy andel minoriteter fikk tilbud om 20 timers gratis kjernetid i uken. Nå har flere forskere fulgt disse barna over tid og funnet flere positive resultater når elevene har tatt nasjonale prøver på 8. trinn. Disse elevene har oppnådd bedre mestring på den nasjonale leseprøven. Barn i familier med lav inntekt hvor mor ikke jobber, ser ut til å ha hatt størst utbytte av gratis kjernetid med tanke på både lese- og regneferdighetene på 8. trinn. Guttene har aller størst utbytte når det gjelder lesing.

Politikk virker. Se bare på hva vi har fått til i byrådet i Oslo. De siste årene har elevene i Oslo fått bedre avgangskarakterer både på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Flere ungdommer søker seg til yrkesfag, og flere elever fullfører og består skoleløpet. Dette er resultater i Osloskolen som taler for seg.

For ett år siden var jeg på besøk i Lørenskog kommune og fikk hilse på deltakerne i Jobbsjansen. Kommunen har hatt gode resultater, mye takket være samarbeidet med det private næringslivet. Bevilgningen til Jobbsjansen er betydelig større nå enn før koronaen. For Arbeiderpartiet er den enkeltes mulighet til å få seg jobb og forsørge seg selv og sin familie det aller viktigste målet med integreringspolitikken. Arbeid er nøkkelen til resten, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering.

Med dette vil jeg takke for debatten.

Statsråd Marte Mjøs Persen [16:15:12]: Jeg vil også starte med å takke for debatten. Jeg synes at det har vært veldig mange gode innlegg. Jeg synes også at det er

godt å vite at vi alle sammen ønsker å få til bosetting av flyktninger på en god måte.

Siden jeg ble anmodet om å ta ordet en gang til for å si litt mer om integrering av ukrainske flyktninger, tenkte jeg at jeg skulle gjøre det.

Vi antok i vår at mange fordrevne ville komme raskt ut i arbeid fordi ukrainere generelt har relativt høyt kompetansenivå. Det har imidlertid vist seg at svært få snakker engelsk. Mange har behov for introduksjonsprogram og språkopplæring før de er klare til å gå ut i arbeid. Det er grunn til å forvente at mange flere vil være klare til å gå ut i arbeid i løpet av 2023. Deltakelsen i introduksjonsprogram er høy.

De har rett til opplæring i norsk og rett til et introduksjonsprogram – seks måneder pluss seks måneder for dem som har videregående skole, og lenger for dem som ikke har videregående skole; da er det tre år pluss ett år.

Videre kan man ta permisjon hvis man f.eks. får seg en jobb, kanskje en sesongbasert jobb, med mulighet til å gå tilbake igjen til introduksjonsprogrammet. Også de som har begynt et annet løp, men som ønsker å gå tilbake, har mulighet til det.

De har også rett til kompetansekartlegging etter bosetting, og mange av dem som nå er kartlagt i IMDIS-systemer, har høyere utdanning på universitetsnivå. Det vanligste fagfeltet for begge kjønn er faktisk naturvitenskap, håndverk og tekniske fag. Nærmere en av fem har registrert utdanning innen disse retningene. Det er foreløpig bare rundt 5 pst. av dem som er registrert, som hadde ungdomsskole eller lavere som høyeste registrerte utdanningsnivå. Dette er ting som kan forandre seg ved at flyktningstrømmen blir større, og at det kanskje også er andre som kommer hit.

Jeg har også lyst til å peke lite grann på frivillighetsrolle, fordi frivilligheten også bidrar til at fordrevne kommer ut i aktivitet. Inneværende år ble det bevilget 50 mill. kr ekstra til frivillige organisasjoner som tilbyr fritidsaktiviteter, møteplasser og tilbud rettet mot fordrevne fra Ukraina. Det er også gått penger til frivillige organisasjoner for deres arbeid for flyktninger og innvandrere.

Jeg har møtt mange ukrainske flyktninger i løpet av året som har gått, og møtt mange som har kommet i aktivitet. Jeg har møtt arbeidsgivere som har åpnet døren og gitt sjanser og muligheter. Jeg har lyst til å peke på at det også er en god arena for å lære seg norsk. De som går rett ut i arbeid, og som klarer seg godt der, er det ganske fornøylig å være vitne til. Jeg er veldig glad for at alle bidrar på en så god måte.

Presidenten [16:18:18]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [16:18:22]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 120 S (2022–2023), jf. Prop. 16 S (2022–2023) kap. 671, 672, 3671 og 3672)

Presidenten [16:18:41]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [16:19:02]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 118 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023), kap. 490, 491 og 3490)

Presidenten [16:19:11]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 5 [16:19:26]

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Presidenten [16:19:42]: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Per-Willy Amundsen (FrP) [16:20:21] (komiteens leder og ordfører for saken): Som saksordfører vil jeg vise til innstillingen og legger til grunn at flertallet, ved regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti, vil argumentere for sine og dermed flertallets prioriteringer i dagens debatt om statsbudsjettet for 2023, kapitler fordelt til justiskomiteen.

Jeg vil tillate meg å starte med å lese fra en dom i en sak som nylig gikk for Oslo tingrett, fordi innholdet og konklusjonene er så ekstremt opprørende og urettferdig. Jeg har endret navn på personene, som begge var under 18 år på det tidspunktet ugjerningen fant sted. Jeg håper dette kan bidra til at Stortingets representanter løfter blikket og ser den urettferdighet lovendringer og prioriteringer gjennom flere år har skapt, og hvordan man har mistet perspektivet på justissektorens viktigste oppgaver. I dommen står det:

Muhammed ville at Thea skulle suge ham, men hun sa nei. Da gjorde Muhammed det med makt: Muhammed holdt fast Theas hode i nakken mens han presset sin penis inn i Theas munn mens hun sto på kne. Han fortsatte å holde henne fast i nakkegrepet slik at hun ikke kom seg løs. Penisene trengte langt inn i Theas munn, og hun kunne ikke si noe. Det var vondt. Thea forsøkte å forsvare seg ved å bruke tennene sine på hans penis.

Etter at Thea bet Muhammed, så byttet han fra nakkegrep til halsgrep på Thea og dyttet henne inn mot veggen. Han dunket hodet hennes inn mot veggen og tok ned buksene hennes. Han tvang bena hennes til side mens han fortsatte å presse henne fast inntil veggen, slik at hun ikke kom seg løs.

Muhammed fortsatte å holde rundt Theas hals i et kvelertak. Thea ble redd for at han skulle kvele henne slik at hun døde. Hun fikk pustet litt, men ikke mye. Han tok sin penis inn i Theas skjedeåpning, og det var veldig smertefullt for Thea. Fordi Muhammed holdt Thea fast med makt, så hadde hun ikke mulighet til å komme seg bort fra ham. Hun skrek og begynte å blø. Det var mørkt ute, så blodet var ikke synlig, men det var merkbart.

Det tilhører videre i denne dommen ganske tydelige omstendigheter: Skadevirkningene for Thea har allerede vært spesielt store, mye større og mye mer alvorlige enn det som er vanlig av alvorlige skadevirkninger etter voldtekter.

Rettens konklusjon: Tiltalte dømmes til fengsel i 60 dager samt samfunnsstraff i 420 timer.

Videre fremgår det av dommen: Aktor og forsvarer argumenterte i retten for at det var viktig at straffen ikke la for mange begrensninger på hverdagen til Muhammed. Retten tillater seg å påpeke at det er et uttrykk for en misoppfatning av hva en straff skal være. I Norge er det lang tradisjon for å anse straff som et onde, og det er meningen at straff skal føles som et onde. Denne regelen gjelder også når barn dømmes.

Til slutt fremgår det også: Hvis loven hadde åpnet for at han kunne sonet lenger enn 60 dager fengsel – skriver dommeren – skulle den ubetingede delen av straffen vært lengre. Men det er ikke mulig etter dagens straffelov. Da må politikerne endre loven.

Heri ligger vårt største problem på justissektoren: manglende straffer for alvorlige handlinger, manglende prioriteringer av politi og domstoler og et overdrevet fokus på andre forhold.

Jeg tar opp forslagene fra Fremskrittspartiet.

Presidenten [16:25:28]: Da har representanten Per-Willy Amundsen tatt opp de forslagene han refererte til.

Maria Aasen-Svensrud (A) [16:25:45]: I en tid der budsjettene er stramme og alle må bidra til at landet og

folket kommer seg gjennom en krevende tid, skal justisminister Mehl ha ros for sterke og gode prioriteringer i justissektoren. Sektorens ansvar for samfunnets beredskap og sikkerhet prioriteres, samtidig som vi styrker vernet rundt enkeltmenneskers rettssikkerhet.

Politiet er vår viktigste beredskapsressurs. Dette slo Gjørvi-kommisjonen fast etter 22. juli. I tiden vi lever i nå, kan ikke dette understrekes nok. Et tilstedeværende og sterkt politi er et viktig bolverk mot trusler i samfunnet vårt. I tillegg er godt politiarbeid forebyggende og dempende når det gjelder oppblomstrende kriminalitet.

Arbeiderpartiet setter arbeidet med å bekjempe vold i nære relasjoner høyt på dagsordenen, sammen med bekjempelse av digital kriminalitet og ekstremisme. Av mange viktige grep er noe av det viktigste vi kan gjøre, å styrke etterforskningen, påtale og det operative politiarbeidet i distriktene.

Arbeiderpartiet kan ikke akseptere at overgrepssaker med kjent gjerningsperson henlegges som følge av en økonomisk situasjon. Vi er glad for at regjeringen sørger for politiets spisse fagkompetanse i hovedsetene, samtidig som det i budsjettet er satt av penger til bedre lokale polititjenestesteder, beredskap og mer tilgjengelig politi i hele landet. Regjeringen foreslår bl.a. å flytte penger fra konsulentbruk, politidirektorat og sentraladministrasjon til tiltak som skal bidra til økt trygghet, beredskap og tilstedeværelse. En slik styrking av førstelinjen er i tråd med regjeringens tillitsreform og vil styrke politiet. I tillegg er påtale skilt ut i eget budsjett – et viktig og ønsket grep fra påtalejuristene.

Arbeiderpartiet sier at vi skal være strenge mot kriminalitet, men vi skal også være strenge mot årsakene til kriminalitet. Når Høyre foreslår å etablere et hurtigspor for fengsling av unge lovbrøyttere, mener vi de hopper bukk over nettopp årsaken til kriminalitet. Det er også grunn til bekymring når partiet som i sin tid lot Fremskrittspartiet få plassere barn i høysikkerhetsfengsel for voksne mannfolk, nå vil skru til skruen enda mer. I arbeidet med unge lovbrøyttere og ungdomskriminalitet må barns særskilte vern stå som en ledestjerne, uavhengig av typen kriminalitet.

Støre-regjeringen overtok en kriminalomsorg som var revet ned stein for stein gjennom Solberg-regjeringen og hennes mange justisministre fra Fremskrittspartiet. Ketchupeffekten av ABE-reformen raser nå inn over etaten, og resultatet er at kriminalomsorgen sliter med å drive lovlig og forsvarlig. Avdelinger legges i dvale for å samle ansattressursene. Regjeringen er nå i gang med å gjenreise norsk kriminalomsorg. Kuttene er stoppet, og friske midler er satt inn. Regjeringen har også sørget for at kriminalomsorgen kan starte på startstreken, ved å bidra til å dekke inn merforbruket i nysalderingen.

Folk som har rett, må få rett. Dette prinsippet må gjelde i arbeidet med rettshjelp. Arbeiderpartiet er derfor glad for at regjeringen jobber aktivt med å styrke rettshjelpsordningen og også i år har bevilget penger, sammen med SV, til fri rettshjelp, for å heve inntektsgrensene og formuesgrensene.

Den frivillige sektoren er en viktig støttespiller og samarbeidspartner til det offentlige tjenestetilbudet. Justissektoren har mange frivillige organisasjoner som bidrar for å nå sektorens mål. Rosa kompetanse er med og styrker politiets forståelse. Blå Kors steg for steg er med på å gjøre livet bedre utenfor murene. WayBack utfordrer oss politisk og bidrar til enkeltmennesker. Gate-lagene, Musikk i fengsel og frihet, Røde Kors, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon, innsattes organisasjoner, pårørendes organisasjoner og mange flere bidrar til at folk kan leve et godt liv uten kriminalitet.

Til slutt vil jeg si at det er viktig med en sammenhengende straffesakskjede. Det legger regjeringen opp til med sine prioriteringer, noe Arbeiderpartiet setter stor pris på.

Sveinung Stensland (H) [16:31:01]: Statens viktigste oppgave er å sikre borgernes trygghet og sikkerhet. Det krever bl.a. et politi som er i stand til å drive effektiv kriminalitetsbekjempelse, en offeromsorg som ivaretar og sikrer trygghet for dem som har blitt utsatt for kriminalitet, og god beredskap i hele landet.

Forrige regjering gjennomførte en av de største reformene av norsk politi noen gang. Politireformen er stort sett vellykket og har løftet norsk politiberedskap til et historisk godt nivå. Politireformen har gitt landet et kvalitativt bedre politi som dessuten er økt med flere tusen årsverk. Kvaliteten i etterforskningen er hevet, beredskapen mot terror og andre typer alvorlige hendelser er kraftig forbedret, og det er innført nasjonale responstider. Politiets etterforskningsmetoder har fått et kraftig teknologisk løft, slik at politiet kan utføre langt flere oppgaver og mer politiarbeid før, fra patruljebilen, ute blant folk og på åsted. Evnen til å avdekke og etterforske overgrep mot barn og på nett er kraftig forbedret.

Måten etaten styres på nå, gir en liten grunn til bekymring. Regjeringen har varslet at det skal bli opprettet 20 nye polititjenestesteder. Målet er nok ikke begrunnet i annet enn en gammeldags tenkning om hvordan politiet bør organiseres. Departementet har bedt om en utredning for å opprette disse tjenestestedene i distriktene, minimumsbemanning ved alle tjenestesteder og opprettelse av nye passkontor. I tillegg har departementet bedt om en utredning av å redusere antallet ansatte ved hovedsetene med 20 pst. mot en tilsvarende økning ved mindre tjenestesteder. Den siste delen av den utredningen ble trukket, men uansett undergraver dette poli-

tireformen og skaper en uro i politietaten, noe som er behørig omtalt i media.

Høsten har vist at det ikke bare er i politiet det er uro. Domstolene har slått alarm, og senest i går kunne vi se at Domstoladministrasjonen har besluttet å stanse arbeidet med nye domstolslokaler en rekke steder i landet. For ikke lenge siden fikk vi brev fra landets sorenskrivere, som ropte varsko. Sterke røster har pekt på at retningen utfordrer rettsstaten og maktfordelingsprinsippet. Det er noe som regjeringen ikke later til å la seg affisere av. Regjeringen Solberg foreslo å omorganisere kriminalomsorgen for å redusere byråkrati og øke kvaliteten i kriminalomsorgen. Dette innebærer å styrke lokalt nivå, sørge for en helhetlig straffegjennomføring som sikrer progresjon, og bedre rehabilitering. Det er beklagelig at forslaget ikke ble vedtatt, og det understreker at det fortsatt er behov for å redusere byråkrati også innen kriminalomsorgen. Vi følger dette opp i vårt alternative budsjett.

Regjeringen foreslår å utvide Romerike fengsel på Ullersmo som en del av erstatningskapasiteten for nytt Oslo fengsel. Regjeringen har etterpå lansert et forslag til løsning hvor fengselskapasiteten deles mellom tre lokalteter. I vedtak nr. 507 av april i år ba Stortinget regjeringen komme tilbake med en sak «om plassering av nytt Oslo fengsel før endelig beslutning fattes». Vi venter på at regjeringen fremmer sak for Stortinget, og vil derfor utsette utvidelsen av Romerike fengsel, avdeling Ullersmo, for dette må ses i sammenheng.

I Høyres alternative statsbudsjett foreslås flere grep for å styrke den sivile beredskapen. Det er avgjørende at politiet og sikkerhetstjenesten gis verktøy for å drive effektiv forebygging og avdekking av fremmed etterretningsvirksomhet og spionasje. Det foreslås derfor i vårt alternative budsjett mer penger til PST og mer penger til NSM. Digital sikkerhet er avgjørende for å ivareta velferdssamfunnet, viktige samfunnsfunksjoner og nasjonale sikkerhetsinteresser.

Vi foreslår å gi Redningsselskapet 20 mill. kr til økt kystberedskap. Av dette skal 16 mill. kr gå til å opprettholde dagens beredskapsnivå. Redningsselskapet gjør en livsviktig jobb langs kysten. Deres tilstedeværelse skaper trygghet og redder liv. Nasjonal beredskap er sammensatt. Vi trenger derfor et mangfold av aktører, og Redningsselskapet er et godt eksempel. Vi håper flere støtter oss i dette.

Sist vi vedtok budsjett, var det omikron som plaget oss. Nå er det en dramatisk krig på vårt kontinent som vekker størst bekymring, men oppi alt dette har vi den beste hensikt. Vi skal jobbe konstruktivt og peke på våre løsninger, utfordre der det trengs, og støtte der vi er enig. Jeg ser frem til et videre samarbeid inn i et nytt år, som får en mer dyster start enn vi alle skulle ønske oss.

Til slutt vil jeg ta opp Høyres forslag.

Presidenten [16:35:34]: Representanten Sveinung Stensland har dermed tatt opp det forslaget han refererte til.

Else Marie Rødby (Sp) [16:35:51]: For et år det har vært siden vi sto her og debatterte justisbudsjettet sist. I fjor var det pandemi og nedstengning som preget hverdagen, og i år er det krig i Europa. Vi har lagt bak oss et år bestående av kriser og store omskiftninger, både her hjemme og i nærområdene våre.

Vi vet ikke hva det neste året kan bringe, og i usikre tider er det regjeringens ansvar å legge fram et ansvarlig og balansert statsbudsjett for å sikre folk mot uholdbare kostnadsøkninger i hverdagen. Dette året har vist oss hvor viktig beredskap er, for en dag – en dag – får vi bruk for beredskapen vår. Beredskap er ikke å rigge seg for godværsdagene, det er å ruste seg for ruskevær.

Økt prisvekst, høy aktivitet i norsk økonomi og økte statsutgifter betyr at regjeringen må gjennomføre kutt og gjøre tøffe prioriteringer i statsbudsjettet. Det er lenge siden vi var i en lignende situasjon, både økonomisk og beredskapsmessig. Kriseforståelse og beredskap henger sammen, og det er et sammensatt bilde vi skal være rustet til å håndtere i våre dager. Regjeringen har gjennom det siste året styrket beredskapen vår betydelig når det gjelder både forsvar, sivil beredskap og lokalt politi. Der jobber Senterpartiet og Arbeiderpartiet for at vi framover skal stå sterkere i møte med det som utfordrer våre verdier.

En av regjeringens viktigste oppgaver er å holde befolkningen trygg, og den oppgaven tar våre to partier på største alvor. I løpet av det siste året har regjeringen fått på plass viktige tiltak som kan ruste oss bedre for det som ligger rundt neste sving.

Det er satt ned en totalforsvarskommisjon som skal gå igjennom den samlede beredskapen innenfor samfunnssikkerhetsområdet, det er gitt en betydelig styrking til PST, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og politiet, som jobber med sammensatte trusler og etterretning. Hovedredningssentralen er styrket, matberedskap står høyt på agendaen, og ikke minst har regjeringen fått på plass støtte til drift av 2 000 nødnetterminaler hos frivillige beredskapsorganisasjoner. Det er viktig, for beredskap favner bredt, og mange aktører har en plass i det arbeidet.

Politikk er å ville. Gjennom statsbudsjettets prioriteringer viser vi hva vi vil, og hva vi ikke vil. Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV viser at vi til sammen vil bruke nesten 700 mill. kr mer på justisfeltet enn den forrige regjeringen gjorde i sitt budsjettforslag i fjor. Den 1. april i år fremmet regjeringen den såkalte Ukraina-proposisjonen med 500 mill. kr i friske midler til beredskapsarbeid – en historisk satsing på vår felles trygghet. Disse tiltake-

ne blir i stor grad videreført for 2023 og viser at regjeringen ser at det er nødvendig med både langsiktighet og kontinuitet i en urolig og krevende tid.

Politiet er en viktig del av vår grunnberedskap, vår beredskapsmessige førstelinje. Derfor er det viktig at Senterpartiet og Arbeiderpartiet styrker nettopp politiet – det tilstedeværende, lokalkjente politiet – i hele Norge framfor å styrke det sentrale byråkratiet. Målet er en desentralisert politistruktur som sikrer beredskap gjennom tilstedeværelse og lokalkunnskap. Årets budsjett er et skritt i den retningen.

Så er det verdt å nevne at midt i dagens situasjon, hvor vi står i en historisk krevende sikkerhetspolitisk situasjon, velger Høyre å foreslå et kutt i politiet – som sagt, en av våre viktigste beredskapsaktører – og ikke bare litt heller, men med ca. 400 mill. kr i sitt alternative budsjett. Kuttene Høyre foreslår i budsjettet sitt når det gjelder beredskap, er alvorlige og sier noe om retningen man ønsker for landet. Det foreslås bl.a. å kutte regjeringens satsing på beredskapslagring av korn, mens krigen herjer i Europas kornkammer. Videre vil Høyres alternative budsjett innebære et kutt på 12 mill. kr i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og flere millioner kroner for Hovedredningssentralen, som har en helt avgjørende beredskapsrolle både i Norge og i våre havområder.

Det er en helt ærlig sak å kutte, men disse kuttene er litt uklare. De store, blinde ABE-kuttene rammer justis-sektoren, men hva skal det kuttet i? Hvordan kan f.eks. et kutt på 12 mill. kr hos DSB ikke gå ut over Sivilforsvaret, redningshelikopterbasen eller de nye nødnetterminalene, som frivilligheten så sår trenger? Med tanke på kutt på 55 mill. kr i Oslo-politiet: Hvor er det nettopp Oslo-politiet har disse pengene til overs? Regjeringen jobber for mer synlig politi, særlig i Oslo øst. Oslo-politiet har selv sagt at det er avgjørende for kampen mot gjengkriminaliteten. Mener Høyre at vi skal kutte i det? Det hadde vært redelig om man viste fram akkurat hva man egentlig mener.

Denne regjeringen leverer på beredskap, og i disse tider er jeg veldig glad for at det er akkurat Senterpartiet og Arbeiderpartiet som sitter i regjering.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [16:40:42]: Alt blir dyrere. Når leieprisen øker, strømprisen er rekordhøy og maten koster stadig mer, må de som teller kronene, gjøre harde prioriteringer – prioriteringer som gjør vondt, og som man gjerne skulle vært foruten. Da er det bra at vi styrker fellesskapet gjennom å øke minstepensjonen, studiestøtten og barnetrygden m.m. Selv om det ikke er nok, betyr det mye for dem som får mer.

I dag er det sånn at mange som har rett, ikke får rett. Realiteten er at dersom du har fått avslag på uførepens-

sjon eller arbeidsavklaringspenger, står du helt alene om du ikke kan få hjelp fra en advokat til å klage – eller om du har vært gjennom en bilulykke og forsikringsselskapet ikke vil gi deg det du har krav på, eller om du risikerer å bli kastet ut av boligen din på uriktig grunnlag og vil ende på bar bakke, eller om inntekten din forsvinner fordi du har blitt usaklig oppsagt. Det er i de situasjonene du skal ha krav på fri rettshjelp, fordi konsekvensene for deg er dramatiske.

En mor fortalte sin historie til TV 2 – en mor som ikke får treffe datteren sin. Hun tjente akkurat mer enn inntektskravet, tok opp forbrukslån for å kunne dekke advokat, men oppdaget fort at det ble for dyrt å bære den kostnaden. Jeg måtte gi avkall på datteren min, sa hun til TV 2. Dette er bare noen eksempler der saker av stor velferdsmessig betydning kan bety ubeskrivelig mye i livet til dem det gjelder. Nå blir alt dyrere. Om man må prioritere mellom varme i leiligheten eller advokat, eller mat på bordet eller advokat, ja, da prioriterer man husleie og mat. Dette handler om noe helt grunnleggende. Det handler om rettsstaten vi lever i.

En rettsstat må vedlikeholdes. Dette vedlikeholdsarbeidet ble neglisjert i åtte år med høyrestyre – flate kutt til domstolen samtidig som fri rettshjelp-ordningen ikke ble justert én eneste gang. Det medførte etter åtte år med høyrestyre at uføretrygdene – mennesker som er for syke til å jobbe – hadde for mye inntekt til å kunne få fri rettshjelp. Sagt med andre ord: Høyresiden mente at dersom du hadde mer enn 246 000 kr i inntekt, da hadde du mer enn god nok råd til advokat dersom du ikke fikk rettighetene dine oppfylt. Fri rettshjelp var i praksis en illusjon mens høyresiden styrte.

En stor del av befolkningen blir i praksis utestengt fra domstolene på grunn av økonomi. Større økonomiske forskjeller påvirker ikke bare vanlige folks økonomi, men også deres tilgang til rettigheter. I et samfunn som blir stadig mer rettslig regulert, blir lovverket og de rettighetene som følger av det, stadig mer utilgjengelig for folk flest. Skal de få rettighetene sine ivaretatt, og skal rettighetene til folk være et klassespørsmål? Nei, det å få rettighetene sine skal ikke avgjøres av størrelsen på lommeboken. Poenget med rettshjelpsordningen er at svak økonomi ikke skal være til hinder for å søke rettferdighet. Derfor er jeg glad for at SV sammen med regjeringen har prioritert å øke inntektsgrensen for fri rettshjelp, utvide virkeområdet og sørge for at det kommer en ny rettshjelplov til Stortinget. Det er et linjeskift der man sier at selv om loven er lik for alle, må muligheten til å håndheve den også være lik for alle.

Vi har fått til en betydelig styrking av ordningen, men fremdeles er det urovekkende å tenke på at dersom det ikke var for de frivillige rettshjelpstiltakene som organisasjoner som Jussbuss, JURK og Gatejuristen, ville

mange stått igjen rettsløse og uten mulighet for hjelp. Tenk om vi hadde hatt et system der det var opp til medisinstudenter å fylle rollen til leger fordi medisinsk hjelp var for dyrt. De frivillige tiltakene gjør en uvurderlig innsats for rettsstaten Norge, og jeg er glad for at regjeringen sammen med SV har styrket deres økonomiske rammer. Det er viktig, for dette er aktører som nå nettopp merker økt pågang av mennesker som sliter økonomisk, men som trenger hjelp. Da er det skremmende å se at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett vil kutte støtten til disse aktørene med 30 mill. kr – en halvering. Dette er bare ett av flere smålige kutt Fremskrittspartiet foreslår for å finansiere skattekutt til landets rikeste.

Vi kommer til å fortsette å styrke fri rettshjelp-ordningen, arbeide for å styrke frivilligheten og sikre bedre vilkår for dem som arbeider med fri rettshjelpssaker. Det handler om hvilket samfunn vi vil ha, og vi i SV vil ha et samfunn der rettighetene til folk blir ivaretatt.

Tobias Drevland Lund (R) [16:45:52]: Norsk kriminalomsorg er i en dyp krise. Etter årevis med uansvarlige kutt i budsjettene fra den forrige regjeringen har vi kommet i en situasjon som er uholdbar for både innsatte og ansatte. Stadig vekker vi høre historier om hvordan livet på innsiden av fengselsmurene er – innsatte som blir sykere av å sitte inne, som i verste fall begår selvmord i fengslene, eller som ikke får den oppfølgingen eller de tilbudene de trenger. Vi får høre om ansatte som blir utsatt for vold, trakassering og trusler mot seg og sine familier, og ansatte som blir utslitt og utbrent fordi det ikke er nok folk på jobb.

Når jeg snakker med ansatte og tillitsvalgte i kriminalomsorgen, snakker jeg med folk som brenner for å gjøre jobben sin som best de kan. Dette er arbeidsfolk med høy kompetanse og høy grad av yrkesstolthet. Dette er folk som yter sitt beste under til tider veldig tøffe omstendigheter. De møter mye i sitt yrke, men særlig møter de mennesker som ofte er i en livskrise, som har det vondt, og som sliter. Deres jobb er å passe på og følge opp disse menneskene, men de er ofte for få på jobb og har ikke sjans til å nå alle og se alle slik de egentlig burde og vil.

Bemanningssituasjonen er i en krise. Det er ikke de ansattes feil. Dette er resultatet av politikken fra den forrige regjeringen, men dette går ut over både de innsatte og de ansatte. Derfor vil Rødt jobbe for et skikkelig kriminalomsorgsløft. Kriminalomsorgen trenger midler til faste ansettelser og bedre lønnsvilkår, slik at folk blir i jobben. Det trengs både rekruttering til utdanningen ved Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter og å rekruttere flere til ledige stillinger. Rødt styrker i sitt alternative budsjett kriminalomsorgen med 100 årsverk.

Derfor er vi også veldig glad for at regjeringen satser såpass mye på kriminalomsorgen som de tross alt har gjort, med de 100 nye millionene de fant i 2023. Dette er et godt steg i riktig retning som støttes av tillitsvalgte og ansatte, og som – ikke minst – vi i Rødt heier veldig mye på. Det trengs også flere aktivitetsteam og flere og bedre tilbud til de innsatte. Der håper vi også det kommer mer.

Rødt vil også sikre at vi har politi i hele landet som er i stand til å utføre sitt viktige samfunnsoppdrag – enten det er i Voss, i Kautokeino, i Oslo, i Kragerø eller i Nordfjordeid. Politiets samfunnsoppdrag er en sentral og viktig bærebjelke i vårt demokratiske samfunn. Politiet skal forebygge kriminalitet, håndheve loven og være en hjelpende virksomhet for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og velferd. For å oppnå dette må vi satse på politiet. Derfor mener Rødt at det er helt nødvendig å øke dekningsgraden til politiet i hele landet. Vi blir fortalt at målet om to polititjenestepersoner per tusen innbyggere er oppnådd, men det er ikke det i alle politidistrikter. Det setter Rødt av penger til.

Vold i nære relasjoner og seksualisert vold er også et stort problem i Norge. Mange ofre opplever at sakene henlegges, og at det aldri blir tatt ut tiltale. Samtidig er ett av fire drap begått i Norge partnerdrap. Dette er en grusom statistikk. Her har vi utvilsomt en lang vei å gå. Derfor har Rødt i tillegg til øremerkede midler til flere etterforskere satt av mer penger også til å arbeide med seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner.

Hvert eneste år taper staten milliarder av kroner som følge av skatteunndragelser og arbeidslivskriminalitet. Dette er en stor utfordring som må tas på alvor. Rødt er lei av at hvitsnippforbrytere får gå fri – de som faktisk burde betalt mer til fellesskapet og sonet straffen sin, blir ikke tatt. Derfor oppretter vi et nytt a-krimsen-ter, og vi styrker påtalemyndigheten i kampen mot arbeidslivskriminalitet.

Vi må også styrke rettssikkerheten til folk, for det skal ikke være lommeboken som avgjør om du får hjelp når du faktisk trenger det. Derfor styrker Rødt fri rettshjelp-ordningen med 150 mill. kr, fordi vi mener dette er helt grunnleggende for å sikre rettssikkerheten og tryggheten til flere mennesker i landet vårt. I tillegg setter vi av 5 mill. kr mer til rettshjelptiltak som JURK og Jussbuss.

Vi lever i en svært urolig tid. Russlands brutale, ulovlige og folkerettsstridige angrepskrig mot Ukraina har skapt en helt ny situasjon. Krigen i Ukraina har gjort oss enda mer bevisst på de potensielle farene, og derfor er det viktig å styrke beredskapen. Rødt setter av 78 mill. kr mer til satsing på utstyrsanskaffelse og kompetansebygging ved Politiets nasjonale beredskapssenter – bl.a. setter vi av penger til å investere i politiets antidronekapabiliteter.

Jeg kunne sagt veldig mye mer. Til syvende og sist prioriterer Rødt i sitt alternative budsjett det som er viktigst akkurat nå: Det er politi, beredskap, kriminalomsorg og økt rettssikkerhet for folk flest.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [16:51:01]: Det liberale demokratiet bygger på en sterk og uavhengig rettsstat. Rettsstaten skal sikre likhet for loven, ivareta rettsvernet for den enkelte og sette grenser for statens maktutøvelse. Grunnsteinen i rettsstaten er uavhengige, upartiske og effektive domstoler. For at domstolene skal kunne utføre oppgavene sine på en skikkelig måte, må de være økonomisk rustet til det. Regjeringens og SVs faktiske domstolskutt bidrar til å undergrave rettssikkerheten i landet vårt, og har ført til midlertidig ansettelsesstopp i domstolene.

For noen uker siden sendte alle landets førstelagmenn, sorenskrivere og jordskifterettsledere et brev til Stortinget, hvor de uttrykker bekymring for at kuttet til domstolene vil innebære at det rettslige tilbudet til innbyggerne blir dårligere, at saksbehandlingstiden øker, at kvaliteten i domstolens avgjørelser blir svekket, og at publikums tillit til domstolene som konfliktløser blir redusert. Dette er mildt sagt alvorlig.

I tillegg til at de faktisk kutter i domstolenes budsjett, velger regjeringen og SV å gå bort fra de siste årenes utvikling med at domstolene får mer autonomi og uavhengighet, ved å dele domstolenes budsjett i to for i stør- re grad å kunne kontrollere ressursbruken.

I den siste store internasjonale undersøkelsen av opplevd rettssikkerhet scorer Norge blant de beste i verden. Dagens modell fungerer åpenbart bra, og likevel ønsker altså regjeringen og SV å sette dette på spill. Det vil ikke Venstre være med på, og derfor foreslår vi i vårt alternative budsjett å styrke domstolene med 80 mill. kr.

For at rettsstaten vår skal fungere, må den være tilgjengelig for alle. Dagens rettshjelpsordning dekker kun rundt 11 pst. av befolkningen. Til sammenligning dekker rettshjelpsordningene i Sverige og Danmark rundt 40 pst. av befolkningen. I Norge er det mange som tjener litt over inntektsgrensen, men som fortsatt har for dårlig råd til å ta saken sin til retten. Så mye som 17 pst. av Norges befolkning tåler i dag ikke en uforutsett utgift på 10 000 kr. Det betyr at det er en svært stor gruppe av personer med trang økonomi som ikke har reell adgang til domstolene. Det truer rettstatens fundament og prinsippet om at alle, uansett bakgrunn og økonomi, skal ha mulighet til å ivareta sine rettigheter.

I Venstres alternative budsjett foreslår vi derfor å øke inntektsgrensen for fri rettshjelp ved å øke disse bevilgningene betraktelig. Det vil føre til at flere faktisk har mulighet til å ta saken sin til retten.

For dem som likevel ikke faller inn under ordningen med fri rettshjelp eller rettsråd, er de spesielle rettshjelpstiltakene svært viktige. Venstre er opptatt av at lavterskeltilbudene skal ha gode forutsetninger, og at disse er så tilgjengelige som mulig. I Venstres alternative budsjett foreslår vi å øke bevilgningene til disse frivillige rettshjelpstiltakene.

En lite bærekraftig rettshjelpssats er en trussel mot rettssikkerheten. For å sikre borgerne forsvarlig og effektiv rettshjelp er vi avhengige av uavhengige advokater, og da må det være forsvarlig for dem å ta saker som kompenseres med rettshjelpssatsen. Rettshjelpssatsen har siden forrige opptrappingsplan, som ble avsluttet i 2001, ikke fulgt lønns- og prisutviklingen. Etter 20 år med faktisk underregulering har vi en situasjon som er langt fra å oppfylle statens forpliktelser om forsvarlig rettshjelp til borgerne.

For noen uker siden kom salærrådet med sin anbefaling til hva rettshjelpssatsen bør være for å være bærekraftig. De foreslår en markant styrking. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett å øke rettshjelpssatsen med 50 kr, noe som er en start for å nå et mer bærekraftig nivå.

Et liberalt demokratis styrke kan måles i hvordan vi behandler dem som har gjort samfunnet skade. Et liberalt svar balanserer straff og behandling, samtidig som det gir hjelp til ofrene for kriminalitet. Det sentrale formålet med straffegjennomføringen er å tilbakeføre domfelte til samfunnet og forhindre tilbakefall til ny kriminalitet.

Venstre er opptatt av et soningstilbud som gir innsatte gode forutsetninger for å endre livet sitt og for å kunne bli en god nabo når man har sonet ferdig. Kriminalomsorgen har dessverre blitt nedprioritert i en årrekke. Det har ført til mangel på personell, som igjen har ført til isolasjon, dårligere aktivitetstilbud og økt press på de ansatte. For å bøte på noen av disse konsekvensene foreslår Venstre i sitt alternative budsjett å styrke bevilgningene til kriminalomsorgen med 50 mill. kr.

I kriminalomsorgen er ikke minst de frivillige organisasjonene som aktiviserer de innsatte gjennom kulturelle og sosiale tiltak, enormt viktige. I Venstres alternative budsjett foreslår vi å øke bevilgningene til frivillige organisasjoner, og vi er veldig glad for at SV har forhandlet fram en økning til disse i statsbudsjettet.

En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn bygger på fellesskap og gode sikkerhetsnett for alle. Rettsstaten er en av bærebjelkene i samfunnet vårt, og med Venstres alternative budsjett hadde vi fått en styrking av rettsstaten vår – i motsetning til den svekkingen vi nå opplever med regjeringens og SVs budsjettenighet.

Statsråd Emilie Mehl [16:56:29]: Regjeringen har lagt fram et budsjett for 2023 som prioriterer det aller viktigste i den krevende tiden vi nå er inne i, trygghet for folk i hele landet.

Vi møter tider med høye priser med målrettet støtte til dem som strever mest, som barnefamilier og enslige forsørgere, men også med generelle ordninger som strømsstøtten og brede skattelettelser til dem med lave og middels inntekter. Regjeringen leverer trygg økonomisk styring sånn at renten og prisveksten holdes under kontroll for oss alle, og ikke minst: Vi leverer et budsjett som styrker beredskapen i hele landet.

Budsjettet er stramt. Det er gjort harde prioriteringer, og den kanskje tydeligste prioriteringen er at folk i hele landet skal kunne kjenne seg trygge i hverdagen sin. Det gjelder ikke minst i justissektoren.

Behovet for å styrke beredskapen og vår evne til å ivareta nasjonal sikkerhet og kontroll er aktualisert gjennom Russlands krigføring i Ukraina. Derfor foreslår regjeringen å bevilge 418 mill. kr til en videre opprustning av sivile beredskapstiltak. Blant annet styrker vi politiet, PST, Sivilforsvaret og Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

I tillegg styrker vi grensekontrollen med 288 mill. kr. For å bekjempe grensekryssende kriminalitet, terror og ulovlig migrasjon er det satt i gang et omfattende utviklingsarbeid i flere europeiske land. Det arbeidet skal gi oss et felles IKT-system, som vil være et veldig viktig ledd i å sikre oss en mer effektiv grensekontroll.

Jeg er også enormt glad for å kunne prioritere en styrking av redningstjenesten med 14 mill. kr til Hovedredningssentralen. Hovedredningssentralen opplever økt press med mer trafikk, spesielt i nord, og krevende og komplekse hendelser. Derfor foreslår regjeringen å styrke grunnbemanningen ved Hovedredningssentralen, både på Sola og i Bodø.

Regjeringen vil kjempe mot kriminalitet og årsakene til kriminalitet. For å ha god forebygging og god beredskap i kampen mot kriminalitet må både politiet og lokalsamfunnene jobbe godt sammen. Derfor foreslår regjeringen å sette av 75 mill. kr til tiltak som fører politiet nærmere folk. Flere politifolk ute i lokalmiljøer i hele Norge, både i distriktene og i byene, skaper mer trygghet og forebygger kriminalitet. Dette har alltid vært viktig, men er ekstra viktig i den utrygge tiden vi nå opplever.

Vi setter også av 71 mill. kr til politiet til arbeidet med sammensatte trusler og sikringstiltak og 27 mill. kr til å videreføre 100 nye studieplasser ved Politihøgskolen som hadde oppstart høsten 2022. Det ønsker vi også i 2023, fordi vi trenger flere politifolk for å skape trygghet i hele landet i årene som kommer.

Påtalemyndigheten er også en viktig del av dette bildet. Derfor foreslår regjeringen at vi også styrker påtalemyndigheten, for andre år på rad, med 11 mill. kr. I tillegg får påtalemyndigheten i politiet eget budsjettkapittel, og jeg forventer at også denne styrkingen vil virke positivt på etterforskningssiden i politiet.

Da Senterpartiet og Arbeiderpartiet kom i regjering, var det viktig for oss å følge opp det Domstolkommisjonen pekte på om at det var for mange enedommerembeter og for utstrakt bruk av dommerfullmektiger. Derfor viderefører vi satsingen vår fra 2022 på flere faste dommerstillinger og også satsingen på digitale domstoler.

For å redusere bruk av isolasjon i fengslene trenger vi de gode folkene. Vi trenger flere ansatte som har tid til å gjøre den gode jobben jeg vet at de er så flinke til. Da vi tok over etter åtte år med Høyre i regjering, var den økonomiske situasjonen i kriminalomsorgen svært anstrengt. Det har blitt enda mer krevende i lys av kostnadsvekst og utviklingen det siste året. Derfor mener regjeringen det er nødvendig å fortsette den gjenreisningen av kriminalomsorgen som vi begynte på i budsjettet for 2022, og vi foreslår å styrke kriminalomsorgen ytterligere med 45 mill. kr i 2023 – til sammen en styrking på 145 mill. kr siden Senterpartiet og Arbeiderpartiet tiltrådte. Formålet er bl.a. at vi skal klare å følge opp innsatte som ikke kan følge de vanlige aktivitetene knyttet til arbeid og utdanning, bedre. Vi må fange opp personer med alvorlige psykiske lidelser og gi dem et verdig opphold. Vi må forebygge bruken av isolasjon.

Nylig har regjeringen lagt fram en løsning for Oslo fengsel, en sak som har ligget på høyreregjeringens bord i årevis. Det er prekært å skaffe nye plasser i Oslo fengsel. Det foreligger et stengingsvarsel fordi soningsforholdene er for dårlige. Regjeringen foreslår å bygge nytt fengsel på Grønland i tillegg til et nytt høysikkerhetsfengsel på Ilseng og å utvide Ullersmo. I 2023-budsjettet ligger det inne en bevilgning på 75 mill. kr til å starte byggingen av flere plasser ved Ullersmo fengsel. Det er det kjempeviktig å komme videre med. Det er viktige plasser for å erstatte kapasitet som vi mister når dagens Oslo fengsel blir noe mindre og avvikles i den formen vi kjenner det nå. Det er også et tidsaspekt her, som gjør at vi er nødt til å ha framdrift i arbeidet med å bygge nye fengsler.

For regjeringen er rettssikkerhet grunnleggende viktig. Et viktig tiltak i budsjettet på det området er at vi styrker lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet med 2 mill. kr. Det er et tiltak som vil gjøre lovavdelingen i bedre stand til å kunne vurdere hvordan handlingsrommet som ligger i EØS-avtalen, skal og kan utnyttes. Det er viktig fordi det reduserer risikoen for feiltolkning av EØS-regelverket. Det kan få store conse-

kvenser. Det styrker også arbeidet med å gjøre regelverket, som kan være komplisert, mer tilgjengelig for folk.

En annen grunnleggende faktor for rettssikkerhet er at folk i hele landet har tilgang til rettshjelp. Det hjelper ikke å ha rett, hvis man ikke kan få rett. Derfor er det lagt inn 50 mill. kr til å heve inntektsgrensen for fri rettshjelp. Det vil føre til at flere får hjelp. Det er særlig viktig i dagens krevende situasjon.

Jeg er glad for budsjettavtalen med SV. Jeg er glad for de tiltakene vi er enige om å gjennomføre i justispolitikken.

Jeg må knytte noen bemerkninger til opposisjonens forslag i dag. Vi er inne i en tid hvor rettssikkerhet, beredskap og nasjonal sikkerhet er enormt viktig å prioritere. Derfor ble jeg overrasket da jeg leste Høyres alternative budsjett og så at i året 2023 ønsker Høyre å kutte mer enn 600 mill. kr på justis- og beredskapsfeltet. Det overrasker meg at et ansvarlig parti som Høyre velger å legge inn kutt på omtrent 378 mill. kr i politiet, basert på det man kan lese i deres alternative budsjett. Det er kutt som jeg ikke kan se vil kunne tas fra noe annet enn beredskap og dronekapasitet i politiet, hvor regjeringen nå får på plass dronebiler og dronepersonell i alle politidistrikt og får mer synlig politi for å forebygge ungdoms- og gjengkriminalitet i byene og mer synlig politi i distriktene for å skape trygghet og beredskap.

Jeg synes også det er litt spesielt å høre på Venstres representant i debatten, som snakker om at det har vært en nedbygging i kriminalomsorgen i årevis. Jeg deler den oppfatningen, men det er bl.a. i den tiden Venstre satt i regjering, det har skjedd.

Jeg ser fram til at vi skal gjennomføre alle de viktige tiltakene for rettssikkerhet, beredskap og nasjonal sikkerhet som ligger i regjeringens forslag til budsjett for 2023.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [17:06:24]: Det blir replikkordskifte.

Sveinung Stensland (H) [17:06:36]: Statsråden sier i sitt innlegg at hun ble overrasket. Vel, det ble jeg også da jeg leste budsjettet til regjeringen, og ikke minst da jeg hørte på innlegget nå. 28. april i år vedtok Stortinget at regjeringen skulle komme tilbake til Stortinget med en egen sak om plassering av nytt Oslo fengsel før en endelig beslutning ble tatt. Når en leser budsjettet og hører på det som sies nå, høres det ut som om samtlige beslutninger er tatt, men jeg kan ikke se at det har blitt fremmet en sak om dette. Jeg kan heller ikke se at det er satt i en sammenheng. Jeg lurar også på hvordan dette vil slå ut på hvor mye mer det vil koste enn å bygge alt samlet sett, og ikke minst hvordan dette vil påvirke ut-

viklingen av Bredtveit kvinnefengsel. Hadde en utviklet det, hadde det vært lettere å få bedre soningsforhold på Bredtveit også.

Mitt spørsmål er: Vil vi få en sann sak – og hvorfor har vi ikke fått det allerede?

Statsråd Emilie Mehl [17:07:35]: Senterpartiet og Arbeiderpartiet har klart å gjøre noe Høyre ikke klarte i sin tid i regjering eller i Justisdepartementet, og det er å lande et forslag om hvor man ønsker å plassere Oslo fengsel.

Det vil selvfølgelig komme til Stortinget når dette er utarbeidet nærmere. Deler av det ligger inne i budsjettet for 2023, med den utbyggingen vi skal i gang med på Ullersmo. Det er altså vårt forslag, og jeg mener det er viktig at vi kommer videre i denne saken.

Jeg gikk en runde med Oslo kommune i vinter for å se om det var lokalpolitisk støtte for å bygge et nytt kvinnefengsel der, som ville ha gjort at vi også fikk et nytt kvinnefengsel. Det var det ikke. Jeg ønsket ikke å overkjøre den lokale viljen, som inkluderte Høyre, og derfor har vi gått videre med andre løsninger. Jeg er glad for at vi nå har fått lagt fram en god løsning som jeg opplever at det er bred støtte for.

Sveinung Stensland (H) [17:08:38]: Vel, det er nå Stortinget som vedtar den type spørsmål. Vi har en god dialog med Oslo Høyre, men Høyre har vært tydelig på at vi ikke vil bestemme oss før vi har fått den saken som beskriver hvordan nytt Oslo fengsel skal være. Faktum nå er at en setter i gang på Ullersmo, som er vel og bra, men en har altså ingen oversikt over hva fortsettelsen blir. En har heller ikke oversikt over hvor mye dette vil koste, hvor lang tid det vil ta, og hvordan det vil påvirke resten av kriminalomsorgen.

Jeg vil spørre igjen: Har statsråden tenkt å følge opp vedtak 507 for 2021–2022, der man ber om at det kommer en egen sak om plassering av nytt Oslo fengsel før endelige beslutninger fattes, eller er det sann at nå har en bestemt seg, og deler av det ble offentliggjort på en pressekonferanse i Innlandet en kald dag i november?

Statsråd Emilie Mehl [17:09:29]: Et par timer senere var jeg også i Oslo fengsel og snakket med dem som jobber der, og flere fra fagforeningene. Dette var også bredt kunngjort i media.

Hvis jeg ikke tar helt feil, mener jeg den Ullersmo-utbyggingen var noe Høyre begynte å planlegge for da de satt i regjering. Det er jeg veldig glad for, for saken er at det er altfor dårlige forhold for både ansatte og innsatte ved Oslo fengsel. Det haster å finne erstatningsplasser. Nå får vi brukt de plassene man har begynt å planlegge for, og har kommet et stykke på vei med, og vi setter av penger til det for 2023, som en viktig beredskap. Det

kommer også til å inngå i en mer langsiktig løsning, hvor både Ilseng og Oslo får nye høysikkerhetsfengsel. Det fordrer selvfølgelig at Stortinget ikke vedtar noe annet, men når vi legger fram vårt forslag for Stortinget, vil jeg også tro det er i Stortingets interesse å komme videre i denne saken, på samme måte som for oss.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:10:50]: Jeg registrerer at statsråden i sitt innlegg bruker mye tid på kriminalomsorgen og forholdene for innsatte i norske fengsel, dvs. kriminelle. Tilsvarende har vi for så vidt også hørt fra de fleste andre partiene, en veldig omsorg for kriminalomsorgen.

Jeg regner med at justisministeren lyttet til mitt innlegg, som handlet om en opprørende sak hvor en ung jente ble voldtatt på verst mulig vis av en 17 år gammel person, som blir straffet med 60 dager ubetinget fengsel og 420 timer samfunnsstraff. Mitt spørsmål er egentlig: Oppfatter justisministeren at en sann konklusjon fra domstolen på noen som helst slags måte representerer rettferdighet?

Statsråd Emilie Mehl [17:11:55]: Vi har uavhengige domstoler i Norge. Domstolene er uavhengige i sin dømmende virksomhet. Det er ikke riktig av meg som statsråd å kommentere en dom, og i hvert fall ikke basert på et utdrag som legges fram i et innlegg i Stortinget, uten at man har hele saken foran seg.

Det som er viktig, er at vi går gjennom straffebudene våre på seksualområdet. Det er regjeringen i gang med. Vi har en utredning liggende hos Straffelovrådet, som skal gå gjennom både bestemmelsene knyttet til voldtekt og også alle de andre bestemmelsene om seksuell handling og annen krenkende adferd på seksualområdet. Det er viktig for regjeringen at vi har lover som beskytter ofre på en god måte, og som gjør at straffene også er i samsvar med det folk har en rettsoppfatning om at de bør være.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [17:13:08]: Jeg er glad for at regjeringen og SV har fått til et godt budsjett og er enige om mye, men jeg kan ikke stå her og snakke om alt som er bra, jeg må også snakke om en del av de tingene som er krevende på justisfeltet, og spesielt situasjonen til den tredje statsmakt, domstolene. Det har medført ansettelsesstopp i domstolene. Nylig kom nyheten om at den pressede økonomiske situasjonen har gjort at Domstoladministrasjonen stanser eller utsetter opprustning av domstolenes lokaler, som påvirker rettsstedene Sandnessjøen, Sortland, Vågåmo, Kviteseid, Kongsberg, Lillestrøm, Fredrikstad og Leirvik på Stord. Bedre og verdige lokaler for domstolene er viktig for rettssikkerheten i hele landet, og spesielt i distriktene. Dette er en situasjon regjeringen vil følge tett det kom-

mende året. Vil regjeringen vurdere å komme med ekstrabevilgninger i revidert nasjonalbudsjett for å bøte på denne pressede situasjonen?

Statsråd Emilie Mehl [17:14:11]: Revidert nasjonalbudsjett må vi diskutere når vi kommer dit. Jeg kan ikke forskuttere hva som eventuelt vil legges fram der. Det som er sikkert, er at jeg vil følge med på situasjonen i alle delene av justissektoren, inkludert domstolene. Jeg har forståelse for at det har vært en veldig krevende kostnadsvekst også for dem. Da følger det også av det ansvaret man har for å styre, at det gjøres innsparings tiltak for å kunne møte budsjettet. Dette vil vi selvfølgelig følge nøye med på.

Tobias Drevland Lund (R) [17:14:55]: Jeg vil starte med å gi ros til regjeringen for deres satsing på kriminalomsorgen. Den styrkingen er også Rødt veldig glad for. Likevel vet vi at det kan bli trangt i årene framover, og vi trenger mer for å øke bemanningen i førstelinjen, sikre rekruttering og sørge for forsvarlig kriminalomsorg for både innsatte og ansatte også i årene som kommer.

Derfor er mitt spørsmål om statsråden tenker å fortsette på den samme kursen regjeringen nå har, og om vi kan vente oss like offensive budsjetter i årene framover.

Statsråd Emilie Mehl [17:15:30]: Jeg setter veldig pris på at representanten Drevland Lund ser på regjeringens budsjett som offensivt, i hvert fall på det området. Det er jeg enig i. Jeg er glad for at vi har fått til en styrking av kriminalomsorgen både i 2022 og i 2023, som jeg vet er viktig for at man skal kunne forebygge isolasjon, følge opp innsatte og ikke minst bedre forholdene for dem som jobber der også.

Vi må ta hvert budsjett for seg. Det gjelder nok uansett hvem som sitter i regjering. Det siste året har også vist oss hvor utrolig mange faktorer som kan endre seg på et år. For ett år siden, da vi sto her og diskuterte budsjett, visste vi ingenting om den enorme kostnadsveksten som lå foran oss, vi visste ikke at det skulle bli krig i Ukraina. Det er også noe av grunnen til at det er viktig å behandle budsjettene etter de prosessene som foreligger.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [17:16:33]: I 2021 ble det, i regjeringen som Venstre var en del av, besluttet å etablere seksjon for dyrevelferds kriminalitet i alle politidistrikt i Norge. Etter dette må altså alle distrikt ha egne enheter som anses som en permanent del av politiet.

Av Dagsavisens artikkel «Mørketall og dårlig kapasitet: Sånn går det med dyrepolitiet», fra 3. august i år, framgår det at flere av politidistriktene ikke har en egen

budsjettpost for dyrekrim. Trøndelag politidistrikt var det eneste politidistriktet som hadde budsjettert, med ca. 1,2 mill. kr, til dyrekrim. Det er med andre ord en risiko for at midlene har blitt brukt til andre formål.

Mener statsråden at dette er holdbart? Vil statsråden sikre at midlene til seksjon for dyrevelferds kriminalitet brukes til dette formålet? Hvordan vil i så fall statsråden følge dette opp?

Statsråd Emilie Mehl [17:17:23]: For regjeringen er det avgjørende viktig at vi prioriterer mye forskjellig, f.eks. vold i nære relasjoner, som er et arbeid som gjøres i politidistriktene, og økonomisk kriminalitet. Vi ønsker et mer tilstedeværende politi lokalt, som dyrepolitiet inngår i der de er til stede. Siden spørsmålet handler om dyr, vil jeg også understreke at Mattilsynet har en veldig viktig rolle i å følge opp dyrevelferden rundt om i landet. Det ligger under Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde.

Jeg har tillit til at Politidirektoratet og politidistriktene prioriterer dyrevelferds kriminalitet i den utstrekning det er rom for det innenfor gjeldende budsjett rammer.

Presidenten [17:17:23]: Replikskordskiftet er omme.

Kamzy Gunaratnam (A) [17:18:28]: «Put your money where your mouth is» er et kjent sitat – et klokt sitat. Vi kommer til å tilbringe mange timer i denne sal der vi setter ord på vårt engasjement, men ord må også bli til handlinger.

Da Arbeiderpartiet og Senterpartiet kom i regjering for litt over ett år siden, kom vi til en kriminalomsorg som lå nede med brukket rygg. Misforstå meg rett: Vi har så mange dyktige ansatte og ildsjeler, aktører som hver eneste dag gjør alt for å løfte kriminalomsorgen, men de må også få ressurser og tid til å gjøre jobben sin.

Mitt første møte med kriminalomsorgen var som varaordfører i Oslo. Jeg fikk besøke Bredtveit kvinnefengsel på kvinnedagen. Jeg visste ikke hva jeg skulle forvente meg. Det eneste forholdet jeg hadde til fengsel, var dette bygget som jeg hadde gått forbi i hele min barndom, og Michael Moores dokumentar om norske fengsler satt opp mot det amerikanske systemet. Jeg visste at fengselsbetjenter i Halden lagde egne musikkvideoer inspirert av Michael Jackson for å ønske innsatte velkommen, og jeg visste at et flertall i Norge var opptatt av at Anders Behring Breivik skulle bli behandlet som alle andre – likhet for loven. Så fikk jeg sitte og snakke, tulle og diskutere med alle disse damene. Jeg glemte jo at jeg var i et fengsel.

Så kom Røverradion bort og ville intervju. Hele intervjuet handlet om: Hva har dere tenkt å gjøre med

vold i nære relasjoner? Alle spørsmålene var vevd rundt dette. Hva vil dere? Hva skal dere gjøre?

Samtaler med kvinnene etterlot et inntrykk av – noe vi også vet – at samtlige kvinner mange steder i kvinnefengsler på et eller annet tidspunkt er blitt utsatt for vold eller overgrep. Flere av kvinnene fortalte om hvorfor de satt i fengsel. De hadde drept partneren sin som resultat av flere tiår, eller flere år, i voldelige forhold de ikke kom seg ut av, for de var kuttet ut av samfunnet, og omgivelsene og økonomien tillot ingen selvstendighet. Alternativene var fraværende.

Derfor er det også provoserende å se hvor lite soningen for kvinner har vært prioritert i mange år. Et av de største offentlige svikene er hvordan vi behandler kvinner i fengsel. Igjen: Her gjøres det mye bra av ansatte og ildsjeler, men vi som politikere legger premisser for både bygg, bemanning og rehabilitering, så her skal vi fortsette opptrappingen.

Oppklaringsprosenten når det gjelder vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep, må opp hos politiet. Vi gir mer penger til politi og etterforskning og mener vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep skal være to av tre prioriterte områder for politiet. Vi har varslet en opptrappingsplan som kommer neste år, og vi bruker mye tid på å hente innspill til denne planen.

Dette er ikke bare en justispolitisk sak, men bør være en hovedprioritet hos politiet. Her må politiet lære av hverandre. RISK, modellen hos Stovner-politiet, må bli nasjonal. Stovner-modellen er en tverrfaglig satsing for et helhetlig tilbud til utsatte for vold i nære relasjoner. Med mennesket i fokus og et helhetlig perspektiv har dette skapt et offensivt, fleksibelt, tverrfaglig team preget av en arbeidskultur som fremmer samhandling på tvers av sektorer. Man trenger ikke engang å anmelde for å få inngangsbillett. Arbeidet mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep må være fremst i pannebrasken hos politiet.

Regjeringen har sørget for å snu trenden i kriminalomsorgen – som de borgerlige bygde ned. Vi begynte allerede etter valget i fjor å bygge den opp. For å redusere bruken av isolasjon i fengslene trenger vi flere ansatte. Vi styrker bemanningen med 45 mill. kr. Flere faste stillinger vil føre til bedre oppfølging av innsatte, mindre uro og bedre arbeidsmiljø for ansatte. Midlene skal gå til bl.a. aktiviseringsteam. De gir et tilbud til innsatte som av ulike grunner ikke følger de vanlige aktivitetene knyttet til arbeid og utdanning. Kriminalomsorgen var i en krevende situasjon da regjeringen tiltrådte for ett år siden, og selv med alle pengene som legges på bordet, vet vi at det aldri har vært tøffere enn det er nå. Vi styrker nå kriminalomsorgens årlige budsjett med 145 mill. kr mer enn Solberg-regjeringen, med satsingene vi har fra i fjor.

Jeg vil aldri si at vi putter pengene der hvor kjeften er, men vi putter pengene der hvor munnen er.

Ingunn Foss (H) [17:23:24]: Et liberalt demokrati bygger på en sterk og uavhengig rettsstat. Rettsstaten skal sikre likhet for loven, ivareta rettsvernet for den enkelte og sette grenser for statens maktutøvelse. Uavhengige, upartiske og effektive domstoler er grunnsteinen i rettsstaten.

Riksrevisjonen rettet i 2019 sterk kritikk mot domstolene og pekte på at flere domstoler ikke nådde Stortingets mål for saksbehandling i straffesaker. Utfordringene ble beskrevet som så alvorlige at det kunne gå ut over enkeltmenneskers rettssikkerhet, liv og helse. På bakgrunn av denne kritikken og Domstolkommisjonens utredning gjennomførte høyregjeringen domstolsreformen i 2021. Reformen har allerede gitt sterkere fagmiljøer og bedre ressursutnyttelse. Samtidig som rettssikkerheten har blitt styrket, har reformen bidratt til å bevare kompetansearbeidsplasser i distriktene og sikret brukerne nærhet til domstolene.

Høyre advarer sterkt mot en reversering av reformen. Det vil åpenbart føre til dårligere fagmiljøer, lengre saksbehandlingstid, svekking av borgernes rettssikkerhet, og det vil særlig ramme barn og sårbare grupper.

Høyre vil styrke domstolene og rettssikkerheten i Norge og mener at regjeringens behandling av domstolene, landets tredje statsmakt, er bekymringsfull. I vårt alternative budsjett styrker vi domstolene med 50 mill. kr og vil selvsagt ikke bruke penger på en helt meningsløs reversering som ifølge Domstoladministrasjonen vil koste minst 65 mill. kr og medføre økte årlige utgifter på opp mot 50 mill. kr.

Vi vil heller ikke dele domstolene og Domstoladministrasjonen i egne budsjettkapitler. Regjeringens forslag øker med dette den politiske styringen og svekker Domstoladministrasjonens handlefrihet, noe som utfordrer det grunnleggende maktfordelingsprinsippet.

Samtlige domstolledere, sorenskrivere, førstelagmenn og jordskifteledere har advart mot regjeringens budsjettforslag. I et brev til justiskomiteen datert 25. november skriver de at regjeringens forslag til budsjett «vil svekke domstolens uavhengighet som den tredje statsmakt og vil kunne føre til redusert effektivitet og kvalitet i våre avgjørelser».

Regjeringen bør lytte til disse advarslene.

I en lederartikkel i Dagsavisen den 28. november, under overskriften «Et angrep på maktfordelingsprinsippet», skriver denne avisen følgende:

«Det er grunn til å spørre seg om landets politiske ledelse har tatt inn over seg at den dømmende makten er en statsmakt som er likestilt og ikke underordnet regjeringen. Det kan se ut som om domstolene oppfat-

tes mer som et statlig forvaltningsorgan enn som en statsmakt som er satt til å ivareta noen av de mest grunnleggende funksjonene i en rettsstat.»

Dette skjer altså i Norge, ikke i land vi ikke ønsker å sammenlikne oss med. Det er alvorlig. Det er alvorlig at regjeringen skrur klokka tilbake i Domstols-Norge. De vil reversere reformen, svekke domstolens uavhengighet og redusere Domstoladministrasjonens handlefrihet over bevilgninger. Budsjettet for 2023 er også en reell reduksjon på 102 mill. kr fordi prisvekst, økt husleie og økte strømpriser ikke er kompensert.

Tilbakemeldingene fra domstolene beskrives i et brev til komiteen: Følgene av dette blir at nødvendig digitalisering av domstolene vil stoppe opp, dommere og saksbehandlere vil ikke bli erstattet ved ledighet, og uverdige, uhensiktsmessige og usikre rettslokaler på mange rettssteder landet rundt blir ikke fornyet, noe som flere har vært inne på tidligere.

Budsjettreduksjonen vil også medføre at det blir vanskelig å ha forsvarlig drift på flere av rettsstedene. Dette vil kunne innebære at det rettslige tilbudet til innbyggerne blir dårligere, at saksbehandlingstiden øker, at kvaliteten på avgjørelsene blir svekket, og at publikums tillit til domstolene som konfliktløser blir redusert.

Regjeringen klarer altså ikke i dette budsjettet å opprettholde den driften dagens struktur krever – likevel står de fast på at domstolsreformen skal reverseres, noe som vil innebære en ytterligere forverring av de økonomiske rammene.

Høyre er alvorlig bekymret for domstolenes drift, maktfordelingsprinsippet og rettssikkerhetens framtid.

Presidenten [17:27:45]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ivar B. Prestbakmo (Sp) [17:27:49]: Staten skal sørge for enkeltmenneskets, samfunnets og landets sikkerhet og ikke minst innbyggernes trygghet. Det handler for Senterpartiet om hvordan vi organiserer hverdagen i samfunnet, og hvordan vi trygger land og folk. Derfor er jeg glad for at vi har en regjering som sammen med SV i budsjettforliket er opptatt av å sikre trygghet og tilgjengelighet for innbyggere i hele landet, også i urolige tider og innenfor nødvendig stramme økonomiske rammer.

God beredskap er alltid lokalt forankret. Ressursene som skal håndtere kriminalitet, kriser, alvorlige hendelser, og som skal drive med forebygging, må faktisk finnes i hele landet. Usikkerhet om det skaper usikkerhet og utrygghet for den enkelte, for lokalsamfunn og i verste fall for hele landet. Derfor er det, etter åtte år med en regjering som førte en politikk som innebar mer politi på kontor og lengre avstander mellom folk og politi mange steder, og der sentralisering av folk og penger syntes å

være det eneste svaret, godt at vi nå har en ny kurs. Det viste vi i statsbudsjettet for 2022, i revidert nasjonalbudsjett og nå, i statsbudsjettet for 2023.

Gjennom behandlingen av dette budsjettet flyttes 184 mill. kr fra Politidirektoratet, sentraladministrasjonen og konsulenttjenester til mer politikraft. Vi flytter penger for å sørge for at det fortsatt blir 100 nye studieplasser ved Politihøgskolen fra høsten 2023.

Vi bruker 71 mill. kr til å videreføre økt kapasitet i politiet for å avdekke sammensatte trusler og etterretning i de tre nordligste fylkene. Dette viser retning.

Dette står i klar motstrid til det Høyre gjør i sitt alternative statsbudsjett for 2023. Der gir man noen millioner kroner i øremerkede midler, samtidig som man kutter over 400 mill. kr i etaten gjennom flate ABE-kutt. I realiteten kutter Høyre over 370 mill. kr i politiets driftsbudsjett alene, sammenliknet med budsjettavtalen mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV. Det ville ha betydd over 300 færre operative politifolk.

Politiet ønsker selv å være mer til stede nær folk. Derfor åpnet Oslo-politiet nylig en ny politipost på Tøyen. Det gjør politiet fordi man ser behovet for å endre kurs etter åtte år med sentralisering da Høyre satt i regjering. Vi skal åpne 20 nye tjenestesteder for å sikre folk i hele Norge en tryggere hverdag. Høyres kuttforslag er dramatisk og ville gitt betydelig lavere aktivitet i politiet. Det er uklokt i dagens situasjon. Budsjettet som blir vedtatt, handler om trygghet og sentral styring – vi tar ansvar.

Tor André Johnsen (FrP) [17:30:58]: På justisfeltet har vi i hovedsak ansvaret for to store og viktige områder, nemlig politi og domstoler. Et sterkt politi og et robust rettsvesen er viktig for å trygge hverdagen til folk flest. Fremskrittspartiet er opptatt av at politiet får alle de ressurser og alle de fullmakter de trenger for å gjøre en god jobb med å forebygge, etterforske, overvåke, ransake og arrestere kriminelle. Domstolene må også ha tilstrekkelig med ressurser til raskt, effektivt og korrekt å kunne saksbehandle og dømme, og sørge for at lovbrytere blir straffet og fengslet så fort som mulig. Dette er avgjørende viktig for tilliten folk flest har til både politiet og rettsapparatet, og ikke minst for at folk flest skal kunne leve trygt og godt i Norge.

Dessverre har allerede politiet og domstolene store utfordringer. Politiet mangler ressurser, de mangler personell, og de mangler utstyr. Et eksempel på det er droner, eller antidronekapasitet. Norsk politi har heldigvis etter hvert fått droner, faktisk kinesiske droner, men norsk politi har ikke antidronekapasitet. De dronene politiet har i dag, er mer typiske 17. mai-droner, hvis jeg kan bruke det begrepet, dvs. droner som kan brukes til å overvåke store folkemengder for å se om det er noen pø-

bler i folkemengden som pønsker på noe kriminelt. Når det gjelder antidronekapasitet til å uskadeliggjøre droner over f.eks. oljeinstallasjoner, kraftverk og annen kritisk viktig infrastruktur, har vi dessverre ikke den kapasiteten hos norsk politi i dag. Det er ikke bra, for i løpet av høsten har vi sett veldig mye mistenkelig droneaktivitet over f.eks. kritisk viktig infrastruktur og installasjoner.

Dette er noe Fremskrittspartiet vil gjøre noe med, så i vårt alternative statsbudsjett har vi satt av hele 240 mill. kr til å styrke politiets nasjonale beredskaps-senter på Taraldrud og styrke politidistriktene. Dessverre virker det som om dagens Arbeiderparti–Senterparti-regjering, med støtte fra SV, ikke helt forstår eller vil ta inn over seg de utfordringene vi har når det gjelder både norsk politi og domstolene. Det virker som om de ensidig fokuserer på de kriminelle etter at de har blitt arrestert, og hvordan de har det i fengslet, men ikke på å forebygge og ta dem og sørge for at de blir arrestert.

En ting er at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tydeligvis ikke styrker politiet eller domstolene med økte bevilgninger, men de gjør situasjonen for både politiet og domstolene enda verre, for de kutter i bevilgningene. I tillegg har Senterpartiet en drøm om å reversere og omorganisere den effektiviseringen og omstillingen som vi har gjennomført i domstolene, og det kommer jeg mer tilbake til i mitt neste innlegg.

Odd Harald Hovland (A) [17:34:10]: Justissektoren er ein del av grunnmuren i eit demokrati. Det handlar om rettssikkerheit, tryggleik, effektiv kamp mot kriminalitet og god rehabilitering, og ikkje minst om beredskap for å vareta desse verdiane og funksjonane.

Me lever i eit tidsskilje med ein ny sikkerheitspolitisk situasjon, som òg får konsekvensar for det sivile samfunnet i Noreg. Det stiller høgare krav til bevisstheit og beredskap. Difor er tryggleik i vid forstand vår viktigaste oppgåve, og difor vert sivil beredskap og nasjonal sikkerheit prioritert høgt i dette budsjettet.

Regjeringa vidarefører opprustinga av den sivile beredskapen i Noreg med 418 mill. kr. Forslaget sikrar ei vidareføring av mange av tiltaka frå den første tiltakspakka til regjeringa i møte med krigen i Ukraina i 2022, som bl.a. styrkjer Sivilforsvaret, PST, politiet og Nasjonalt tryggingssystem.

Den tryggingssystemet politiske situasjonen har ikkje betra seg dei siste månadene. Konsekvensane av Russlands invasjon av Ukraina er varige, og krigen kan verte langvarig. Difor er det vesentleg at me har eit budsjett som bidrar til å halde eiga befolkning trygg, både for dagens truslar og dei som kan kome. Me lever i ei tid då trusselbildet kan vere uklart, og det krevst mykje for å tolke og forstå kva som skjer.

Budsjettet inneber bl.a. ei satsing på følgjande område: Me får auka digital sikkerheit gjennom bl.a. betre handtering av hendingar og til vidare utvikling av varslingsystem for digital infrastruktur. Det gjev auka operativ evne i Sivilforsvaret. Det vert etablert mobilbasert befolkningsvarsling basert på Cell Broadcast-teknologi, og behandlingsskapasiteten til sivil klareringsmyndighet vert styrkt. Evna til å avdekkje samansette truslar og framande statars aktivitet i Noreg vert også auka, bl.a. gjennom utvikling av analyse- og tryggingssystem og innkjøp av operativt utstyr.

Det er som sagt viktig at me tryggjer landet i den spente tryggingssystemet politiske situasjonen me ser i våre nær-område. Noreg har eit stort ansvar for søk- og redningsoperasjonar til lands og til havs. Difor styrkjer me Hovudredningssentralen med 14 mill. kr i dette budsjettet. Antalet redningsaksjonar har hatt ei jamn stigning dei siste åra, og tempoet i redningsaksjonar har auka. Me ser meir komplekse redningsaksjonar og meir samansette scenario. Difor er det viktig og riktig å styrkje grunnbemanninga ved hovudredningssentralane, både på Sola og i Bodø. Dette gjer oss rusta til å handtere fleire redningsaksjonar, møte auka risiko knytt til klimaendringar og møte utfordringane med auka trafikk i nordområda.

Dei frivillige organisasjonane i redningstenesta får auka tilskotet til å dekkje auka årlege abonnementskostnader for nye naudnetterminalar. Dei frivillige organisasjonane og den frivillige innsatsen er eit vesentleg bidrag i den norske sivile beredskapen.

Oppsummert: I motsetning til det alternative budsjettet til Høgre er dette eit budsjett med heilskapleg satsing på beredskap – ei satsing som heng saman og bidrar til å halde eiga befolkning trygg.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [17:37:16]: Den siste tiden har VG skrevet om en skremmende statistikk. Siden 2018 har det i Oslo fengsel vært 35 selvmordsforsøk. I Bredtveit kvinnefengsel har det vært 87. Kvinnefengselet i Oslo har plass til 64 innsatte om gangen, fordelt på en høysikkerhets- og en lavsikkerhetsavdeling. Til sammenligning har Oslo fengsel, et av Norges største fengsler for menn, plass til 243 innsatte. Selv om Oslo fengsel er nesten fire ganger så stort, har de langt færre selvmordsforsøk og selvskadingsepisoder enn Bredtveit.

Dette er ikke noe som bare skjer på Bredtveit eller i Oslo fengsel. Vi har en kriminalomsorg der innsatte blir sykere av å sone, og der innsatte blir kasteballer mellom psykiatrien og kriminalomsorgen. Dette er alvorlig, og vi etterlyser strakstiltak fra regjeringen.

Disse sakene har et alvorlig bakteppe. Høyresidens ABE-reform medførte årlige osthøvelkutt, noe som har ført til at kriminalomsorgen har fått 300 mill. kr mindre

å rutte med. Dette har ført til at ansatte må løpe mer og strekke seg lenger enn det som er forsvarlig, mindre tid til den enkelte innsatte, utilstrekkelig tilsyn der det er mer enn én innsatt til stede, mindre aktivisering, stengte verksteder og arbeidssteder for innsatte, mer isolasjon og begrenset med oppfølging av rusproblematikk og andre utfordringer. Det er de innsatte, ofrene, de ansatte og samfunnet som betaler prisen for høyresidens neglisjering av kriminalomsorgen.

Heldigvis er dette en utfordring som nå er på vei til å snu. Regjeringen har sammen med SV vært tydelig på at kriminalomsorgens budsjetter må styrkes. De er i gang med en opptrapping. Samtidig fikk vi i dette budsjettet til en etterlenget vekst på 5 mill. kr, og med det en viktig anerkjennelse av de frivillige organisasjonene innenfor kriminalomsorgen. Organisasjoner som WayBack, Røverhuset, Blå Kors, Røde Kors, Kirkens Bymisjon, Musikk i fengsel og frihet, Crux og mange flere bidrar i samarbeid med kriminalomsorgen til å løfte kvaliteten både i straffegjennomføringen og på arbeidet med tilbakeføring av domfelte til samfunnet.

Vi har i denne debatten allerede fått en reprise av noe som har begynt å prege en del av justisdebatten. Det er at Fremskrittspartiet forsøker å konstruere et narrativ om at fordi man er opptatt av innsattes rettigheter og rehabiliteringen av innsatte, bryr man seg egentlig ikke så mye om kriminaliteten i samfunnet. Det er med respekt å melde bare tøv. Dette handler om hvordan vi rehabiliterer kriminelle og forhindrer at kriminalitet skjer i samfunnet. Jeg er opptatt nettopp av at de menneskene som kommer ut av fengsel, ikke skal begå ny kriminalitet. Jeg skulle ønske at Fremskrittspartiet også så at dette handler om å forhindre kriminalitet. Det gjelder ikke bare å være tøff når den først har skjedd, det viktigste er at den ikke skjer i utgangspunktet.

Else Marie Rødby (Sp) [17:40:33]: Det er ikke overraskende at de partiene som innførte domstolsreformen, er kritiske til at regjeringen vil endre på den. Det motsatte ville faktisk vært mer overraskende.

Jeg har lyst til å vise til den brede høringen som har vært om saken i år. Den hentet inn stemmer fra hele landet, fra et større utvalg av meningsberettigede som har sitt daglige virke i eller i nærheten av en domstol, og som er opptatt av å ha en tingrett i sitt lokalmiljø. Der finner man ikke grunnlag for å framstille fagmiljøene som så unisont kritiske til å endre på domstolsreformen som det de tidligere regjeringspartiene gjør.

Domstolenes uavhengighet er selvfølgelig en helt grunnleggende verdi. Hvordan vi organiserer en kritisk samfunnsfunksjon som domstolene er, er et politisk spørsmål. Nettopp det spørsmålet har vært gjenstand for politisk behandling i denne sal, da Høyre, Frem-

skrittspartiet og Venstre satte domstolstrukturen og strukturspørsmålet på Stortingets agenda.

I de politiske spørsmålene må vi la faglige råd og andre hensyn virke sammen. Det er faktisk sånn vi har rigget demokratiet vårt. Det motsatte kaller vi for teknokrati. Vi kan gjerne skyve ulike faglige vurderinger foran oss til støtte for våre politiske syn, men til syvende og sist handler det om at vi ser ulikt på en politisk sak. Når vi i Senterpartiet er opptatt av tjenester nær folk, gjelder det også domstoler og rettssikkerhet. Jeg har forståelse for at Høyre og Venstre har et annet politisk syn på den saken, men man kan ikke prøve å lage det til en sak som ikke også handler om politikk.

Dersom man ser på høringssvarene som har kommet når det gjelder gjenoppbygging av selvstendige domstoler, og hvis man reiser ut i landet og snakker med ansatte og lokale juridiske fagmiljø, vil man se at det ikke er enstemmighet i fagmiljøene. De faglige rådene er delt, og de er også ulike i ulike deler av landet. Det blir særlig tydelig i høringssvar fra deler av landet hvor avstand er en viktig faktor, der man må fly mellom rettsstedene.

En rekke ansatte i domstolene våre i vårt langstrakte land har faktisk varslet om at reformen allerede har ført til økt avstand til folk, og at de som bor langt fra domstolen, får dårligere oppfølging enn dem som bor nærmere. Man opplever at rettsstedene ikke er likeverdige slik det var forutsatt, med store geografiske avstander og for mange rettssteder å lede. Det er også pekt på at løsningen man kompromisset seg til på tampen av forrige stortingsperiode, med rettssteder uten stedlig ledelse, ikke var tilfredsstillende utredet på forhånd.

Norge ligger i verdenstoppen når det gjelder rettssikkerhet. Vi har gode dommere, og det fattes avgjørelser av høy kvalitet i både små og store domstoler over hele landet. Det er en verdi og en kvalitet det er verdt å ta vare på.

Når det gjelder Høyres satsing på domstolene, som representanten Foss framførte, er vel disse 50 millioner kronene før det flate ABE-kuttet. Så 50 mill. kr blir vel i realiteten litt over 20 mill. kr, som på ingen måte kan være tilfredsstillende for å møte ikke bare det behovet som Foss peker på, men også den kritikken de kommer med. Så akkurat det blir litt hult.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:43:50]: Jeg registrerer at statsråden på spørsmål om straffenivå velger å gjemme seg bak maktfordelingsprinsippet istedenfor å ta stilling til det som er en realitet, nemlig at det ikke er mulig å straffe eksempelvis en 17-åring mer enn med to måneders fengsel – altså 60 dager – og 420 timers samfunnstjeneste. Det har denne salen vedtatt. Det har Stortinget vedtatt, det kan Stortinget gjøre noe med, og

det kan statsråden mene noe om. Man trenger ikke gjemme seg bak maktfordelingsprinsippet.

Men det er noe som er veldig typisk: Når jeg lytter til denne debatten, hvor hvert eneste regjeringsparti og støtteparti har vært oppe og klaget sin nød over kriminalomsorgen, er det tydeligvis det som er temaet. Det er tydeligvis de innsattes forhold – aktiviseringstilbud for innsatte, musikk og yoga i fengslene, en rørende omsorg med tanke på for mye isolasjon i fengslene – som ser ut til å engasjere vår tids justispolitikere. Det er et underlig skue.

Dette er de samme partiene som har sørget for at det er umulig å gjennomføre rettfærdig straff for personer som begår alvorlige forbrytelser, eksempelvis en som er 17 år gammel. Det er det problemet vi burde ha diskutert, men man har i dag brukt tid på rettigheter for de kriminelle og problematisering rundt det. Det er heller ikke noe rart, for det er jo den eneste saken regjeringspartiene kan vise til hvor de har – på en måte – styrket forholdene, kommet med mer penger. Fakta er jo at man gjør ganske ekstreme innsparingstiltak i domstolene kommende år, noe som varsler stans i en rekke utbedringsarbeider hva gjelder rettssteder rundt omkring i hele landet.

Regjeringen gjør dramatiske kutt i politiet, som Politets Fellesforbund – hvis man skal lytte til dem som har skoene på – sier er et reelt kutt i pengene til politiet. Man har heller ikke den beredskapen vi trenger ved Politets nasjonale beredskapssenter, hvis man skal legge til grunn Stortingets opprinnelige krav og forventninger hva gjelder beredskap.

Da blir det veldig lite igjen av denne satsingen på sivil beredskap – og det gjenspeiles kanskje i at man bruker det meste av sin tid, de fleste av sine innlegg her oppe, til å tale varmt for kriminalomsorgen. Fremskrittspartiet ser helheten i norsk justispolitikk, og vi tar konsekvensen av det, og derfor styrker vi først og fremst politiet.

Ingunn Foss (H) [17:47:07]: Først en kommentar til representanten Rødby, som sier at regjeringen er opp-tatt av tjenester nær folk: Tjenestene er like nær folk som de alltid har vært. Ingen rettssteder er lagt ned, og ingen har fått noe lenger reisetid enn de har hatt før. Så hvordan et slikt budskap skal tolkes, kan en bare lure på. Kanskje det skal opprettes enda flere domstoler enn det var i den gamle strukturen.

Mitt innlegg nå skal handle om vold og overgrep. Det er en alvorlig kriminalitet som har store konsekvenser, både for den som utsettes direkte, og for den som lever i en tilværelse preget av vold. Denne formen for kriminalitet er et omfattende samfunnsproblem som trenger mer fokus og flere tiltak.

Regjeringen Solberg jobbet systematisk for å forebygge og bekjempe vold og overgrep og fremmet en handlingsplan mot vold i nære relasjoner og en handlingsplan mot voldtekt. Begge disse planene inneholdt svært viktige tiltak som kan forebygge og bekjempe den kriminaliteten. Dessverre ble disse planene lagt bort av den nye regjeringen, og de skal komme med en egen opptrappingsplan – uten at vi vet helt sikkert når den kommer.

Seksuallovbrudd er dessverre et av de feltene som øker mest, og i særlig grad overgrepssaker mot barn på nett. Overgrepene er mange og alvorlige og skader barn for livet. Antall anmeldte seksuallovbrudd mot barn og unge under 20 år økte med over 60 pst. fra 2010 til 2019.

Overgrepnettverk er ofte store og strekker seg på tvers av landegrenser, noe som gjør sakene krevende å avdekke og etterforske. I opposisjon har Høyre fremmet forslag om innføring av meldeplikt ved funn av overgrepsmateriale og fått flertall for å utrede innføring av en plikt for norske tjenesteleverandører til å melde fra dersom de oppdager at deres tjenester brukes til straffbar oppbevaring eller distribusjon av overgrepsmateriale. Det er viktig at regjeringen følger opp dette forslaget.

I regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2022 ble det lagt inn 2 mill. kr til å etablere en permanent partnerdrapskommisjon. Det er beklagelig at regjeringen ikke har fulgt opp dette i 2022. Nå sier de at det skal komme i 2023, og da går det enda et år før noe skjer.

Det er også beklagelig at regjeringen ikke har fremmet forslag for Stortinget om å utvide adgangen til å illegge omvendt voldsalarm for brudd på besøksforbud, noe Høyre fikk tilslutning til fra et enstemmig storting, og som vi også prioriterer i vårt alternative budsjett for 2023. Formålet med omvendt voldsalarm er å øke fornærmedes trygghet og trygghetsfølelse og flytte en større del av byrden som følger av vold og krenkelser, over på gjerningspersonen som truer med eller utøver vold.

Dagens regjering fokuserer for lite på dette området, så mitt råd er å skifte fokus fra helt unødvendige reverse-ringer til helt nødvendige tiltak som handler om liv og helse for mange mennesker.

Tor André Johnsen (FrP) [17:50:10]: Jeg får fortsette med Senterpartiets drøm om reversering. Det kan være hyggelig å drømme om gamle dager – det gjør jeg mange ganger også, jeg er litt konservativ og nostalgisk der – men det er ikke alt som var bedre i gamle dager. Det må vi bare innse og erkjenne.

Det er faktisk et par reformer vi har gjennomført, som er fornuftige. En av dem er domstolsreformen, som uten tvil har ført til en mer effektiv og bedre organisering av domstolene. Akkurat der har jeg heldigvis litt tro på SV. Det er ikke alltid jeg er enig med SV, men når det

gjelder rettssikkerhet, er det noe SV er opptatt av, og når det gjelder saksbehandlingstid, har jeg registrert at SV er opptatt av det også. Så heldigvis har jeg litt tro på at domstolene kanskje kan unngå å bli skrudd tilbake til gamle dager.

Når det gjelder kriminalitet, fanger og innsatte, er enigheten med SV litt fraværende. Ettervernet er greit – det har SV skjønt, og vi synes det er klokt å ta vare på dem som er løslatt fra fengsel, så de ikke kommer tilbake igjen i fengselet. Der har SV gjort en god jobb. Men det fokuseres ensidig og sterkt på hvordan de kriminelle har det i fengsel, og det er dessverre et fraværende søkelys på hvordan politiet har det, og hvordan de skal kunne arbeide overfor de kriminelle som blir mer og mer kyniske. Der er det dessverre mye å ta tak i fra dagens regjering, for vi opplever helt klart at både domstolene og politiet blir glemt, mens det fokuseres ensidig på fangesituasjonen i fengsel og hvordan fangene har det der.

Når det gjelder Senterpartiets reverseringsiver, får vi håpe at Arbeiderpartiet også kanskje delvis bidrar til å vekke opp Senterpartiet, sammen med SV. Det er ingen tvil om at domstolene nå har opplevd et bedre samarbeid, de får ned saksbehandlingstiden, og de får synergier ut av den strukturen som er der, og det at de bidrar til å redusere saksbehandlingstiden, er klokt.

Når det gjelder nye tjenestesteder, som jeg har hørt bli nevnt her i dag fra bl.a. Senterpartiet, er det vel 32 kommuner som ønsker å få tilbake noen lensmannskontorer, og regjeringen skal vel opprette 20 nye tjenestesteder. For å nevne to eksempler i mitt hjemfylke, Løten og Skarnes, må jeg si at det er ganske spesielt. Fra Løten til politiet på Hamar er det ca. 10–15 minutter, fra Løten til Elverum er det 10–15 minutter, og fra Skarnes, hvor det også er ønske om en ny politistasjon, er det 10–15 minutter til Kongsvinger. Det politiet selv sier, er at de heller vil ha mer ressurser til å styrke eksisterende politistasjoner og få flere politifolk ut i gatene, enn å ha flere tomme kontorer med et skilt hvor det står politi. Det gir ingen trygghet i hverdagen.

Maria Aasen-Svensrud (A) [17:53:21]: Jeg ønsker å gi en kommentar til Høyre og domstolene. Domstolene står i en særstilling, og deres uavhengighet er selvsagt svært viktig. Derfor er regjeringen tydelig på at det er mulig for Domstoladministrasjonen å overføre midler mellom de to budsjettkapitlene, uten at dette må tas opp med Stortinget. Dermed er fleksibiliteten opprettholdt.

Det kan for øvrig nevnes at Domstoladministrasjonen fram til 2018 hadde et eget budsjettkapittel. Sammenslåingen i budsjettet var heller ikke den gangen gjort med begrunnelse i domstolenes uavhengighet.

Høyres representant Ingunn Foss er også et godt eksempel på hvordan overgangen fra posisjon til opposisjon kan gi akutt hukommelsestap. Under Høyres styringstid kom Riksrevisjonen med en alvorlig rapport knyttet til domstolene. Det var ikke strukturt som ble trukket fram som et problem, men underfinansiering og ABE-kutt over år. Det virker noe rart at Høyre, ett år inn i opposisjon, har glemt den harde kritikken knyttet til at de selv hadde nedprioritert domstolene over flere år. Vi husker at lovbrysterne fikk strafferabatt, mens vanlige folk sto i kø for å få sine saker opp i domstolene.

At domstolene og kriminalomsorgen nå har store merforbruk, er mye knyttet til prisvekst for strøm og husleie, og det er ikke minst på grunn av den godt kjente ketsjupeeffekten av Høyres såkalte avbyråkratiseringsreform. Politikk er ofte tøffe prioriteringer, men det bør ikke få sitt utfall i feige, flate kutt som preger sektorene år etter år.

Ivar B. Prestbakmo (Sp) [17:55:28]: Det kunne kanskje være fristende å si noe om representanten Tor André Johnsens drømmer, men jeg skal la være. Det jeg imidlertid skal si noe om, er det som er en litt påtakelig taushet fra Høyre om politiet. Det er mulig at Høyre ikke har et behov for å snakke om sitt budsjettforslag knyttet til politiet fordi det ikke kommer til å bli vedtatt, men jeg skal gi et eksempel som kanskje illustrerer noe.

Flertallet – Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV – prioriterer 120 mill. kr til PST for å øke kapasiteten til å avdekke sammensatte trusler og økt tilstedeværelse i de tre nordligste fylkene. Forslaget om å kutte 400 mill. kr – ABE-kuttet fra Høyre der PST ville bli rammet av 13 mill. kr – ville gått direkte ut over den typen satsing. I en tid der vi har det sikkerhetsbildet vi har, forundrer det meg – eller kanskje ikke – at Høyre velger å ikke snakke om politiet.

Det er dramatisk, og det er feil hvis noen påstår at denne regjeringen, dette flertallet, ikke satser på politiet. Det er nok å vise til sammenligningen med Høyres kuttalternativ, som ville betydd dårligere kriseberedskap og kriseledelse. Det ville være ekstremt uklokt i dagens situasjon. Det budsjettet som blir vedtatt, viser med tydelighet at det betyr noe for hver og en av oss hvem som styrer landet. Senterpartiet og Arbeiderpartiet har pekt ut en retning for landets politi der alle har krav på lik beredskap og skal kunne føle seg trygg i hverdagen – mer synlig politi nærmere folk, uavhengig av hvor man bor.

Når det gjelder budsjettdebatten knyttet til politiet, kan den egentlig oppsummeres veldig kort av oss som bedriver realistisk budsjettering: Man har de som prioriterer byråkrati, og de som prioriterer blålys. Jeg er gans-

ke glad for at jeg er på laget som vedtar et budsjett som sørger for mindre byråkrati og mer blålys.

Kamzy Gunaratnam (A) [17:57:52]: Det har kommet inn klager på at posisjonspartiene snakker altfor mye om kriminalomsorgen, men jeg vil påstå at vi har et ansvar for å snakke om det, når det ligger såpass med brukket rygg som det gjør etter åtte år med borgerlig styre.

Strengere straff virker ikke, tror jeg justiskomiteen lærte på sin komitéreise til Danmark. Der ble det lagt fram belegg på belegg for at kun å snakke om strengere straff ikke virker, og jeg lurte litt på om representantene fra Fremskrittspartiet lyttet til det foredraget. Rehabilitering er avgjørende. Når mennesker kommer i fengsel og ikke får nødvendig rehabilitering fordi det ikke er nok bemanning til å følge opp den rehabiliteringen, bør det være viktig for hele komiteen og ikke bare for posisjonspartiene.

Jeg var og besøkte Oslo fengsel i oktober 2021. Jeg møtte en ung gutt – 22 år gammel – som hadde sonet åtte måneder av sine to år. Han sa at han ikke engang hadde hatt sin første grunnleggende samtale med en kontaktbetjent. Hvorfor? – De har ikke tid. Hvordan skal vi rehabilitere ungdom som skal slippes ut igjen, hvis vi ikke har nok bemanning til å gi dem den riktige rehabiliteringen? Det må jeg spørre dem om som har styrt i åtte år, og som våger å komme opp hit og snakke som om de aldri har styrt før.

Når det gjelder vold i nære relasjoner og anklagene som kommer fra opposisjonspartiene, har jeg snakket med mange deler av sivilsamfunnet det siste året. Samtlige sier: Vi har fått to handlingsplaner – ikke-konkrete, ikke-finansierte og ikke-forpliktende – så hva skal vi da med handlingsplanene? De handlingsplanene inneholder også ti år gamle tall. Jeg skjønner ikke helt hvordan jeg skal forholde meg til ti år gamle tall når vi skal håndtere situasjonen i dag. Jeg tenker at vi kan ha litt ydmykhet når vi innerst inne vet at vi egentlig ikke har gjort nok.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:00:11]: Jeg er svært enig med siste taler i at vi skal vise ydmykhet – ydmykhet overfor ofrene som blir utsatt for kriminalitet. Jeg tror det er relativt provoserende å lytte til den debatten som foregår i denne salen i dag, dersom man blir utsatt for alvorlig kriminalitet. Dersom du har opplevd at din voldtektsmann må sone 60 dager i fengsel og får 420 timer i samfunnsstraff og vet at det er vedtatt av denne salen, er det svært provoserende. Det er i hvert fall ikke særlig ydmyk opptreden av de representantene som fortsetter å tvære ut om rettigheter, aktivisering og innhold i kriminalomsorgen. Norge har noe av den beste kriminalomsorgen i verden hva gjelder tilbud til innsatte.

Det største problemet er at vi har altfor lave straffer. Personer som begår alvorlig kriminalitet, sitter for kort tid i de fengslene vi har bygd. Det vil Fremskrittspartiet gjøre noe med. Det er vi dessverre alene om i denne salen. Det er veldig vanskelig å akseptere en virkelighetsbeskrivelse hvor de partiene som er så opptatt av kriminalomsorgen, virkelig mener at de er opptatt av ofrene, for jeg har så langt ikke hørt ett ord om ofrene for kriminalitet, og det i en justisdebatt i det norske storting. Det er provoserende, og det er i hvert fall ikke ydmykt.

Dernest synes jeg det er viktig at vi i Fremskrittspartiet viser til vår egen politikk. Vi har faktisk en veldig god politikk. I vårt alternativ foreslår vi å styrke politiet med 390 mill. kr. Det handler om å styrke politiets nasjonale beredskapssenter, om antidronekapasitet og om å la dem få oppfylle den rollen og den bestillingen Stortinget opprinnelig hadde til våre nasjonale beredskapsressurser. Det handler om å styrke grunnbemanningen i politiet ute i politidistriktene. Bare der setter Fremskrittspartiet av 100 mill. kr. Det handler om konkrete tiltak for å stoppe

barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet som brer om seg i dette landet, og som har mange ofre.

Det handler også om å styrke beredskapen, som Sivilforsvaret. Fremskrittspartiet har kjempet for Sivilforsvaret gjennom mange år og fått gjennomslag, og vi foreslår 50 mill. kr mer til Sivilforsvaret i vårt alternative budsjett. Fremskrittspartiet foreslår også å styrke bemanningen i kriminalomsorgen med 45 mill. kr.

Presidenten [18:03:07]: Representanten Maria Aasen-Svensrud har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Maria Aasen-Svensrud (A) [18:03:21]: Kriminalomsorgens samfunnsoppdrag er at folk skal være mindre kriminelle når de kommer ut, enn det de var da de ble satt inn. Representanten Amundsen tar etter min mening feil, for får vi til dette, er det god offeromsorg, og det er god samfunnssikkerhet. Men ingen blir rehabilitert av straff som svir. Straffen må virke, og straffen må endre, skal den virke, må det være nok kompetente folk på jobb, med tid til å gjøre jobben. Dette er ikke å rose alvorlig kriminalitet, men det er å ta kriminalitet på aller høyeste alvor og sørge for at det ikke skjer igjen.

Presidenten [18:04:08]: Representanten Andreas Sjalg Unneland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [18:04:14]: I denne debatten har vi fått oppleve et ganske bipolar Fremskrittspartiet, for på den ene siden har SV fått skryt og

blitt løftet fram som det partiet man har troen på, og på den andre siden har man blitt framstilt som et av de mest uansvarlige partiene fordi man er opptatt av kriminalomsorg. Det kan være greit å minne Fremskrittspartiet på at vi har hatt gjentatte debatter i denne salen der SV har løftet behovet for mer omvendt voldsalarm, at vi jobber mer mot partnerdrap, får gjort noe med voldtektslovgivningen i Norge, styrker arbeidet mot hatkriminalitet, styrker Økokrims arbeid mot økonomisk kriminalitet, at politiet arbeider mer mot organiserte høyreekstreme og nazister som marsjerer i gatene, og at vi kanskje må gjøre noe med måten vi gir fartsbøter på, og knytter det mer til inntekt.

Det kan virke som om Fremskrittspartiet ønsker at verden var sånn at det var kun de som snakket om kriminalitet. Dessverre er ikke det realiteten, og dessverre ville Fremskrittspartiets politikk ført til mer og ikke mindre kriminalitet.

Presidenten: Representanten Ingunn Foss har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingunn Foss (H) [18:05:28]: En kort kommentar til representanten Gunaratnams utsagn om at våre planer var for lite konkrete og ikke er forpliktende: Det er feil, og det blir spennende å se hva den bebudede planen, som skal komme til neste år, vil inneholde. Hvis regjeringen er ute etter konkrete tiltak, bør de følge opp omvendt voldsalarm og meldeplikt ved funn av overgrepsmateriale. Det er kanskje de to tingene som vil bety mest for å hindre den volden og de overgrepene som vi ser i dag.

Presidenten: Representanten Tor André Johnsen har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tor André Johnsen (FrP) [18:06:10]: Det blir selvfølgelig helt feil når SV påstår at Fremskrittspartiets politikk vil føre til mer kriminalitet. Det er det motsatte som vil skje, det blir mindre kriminalitet. Fremskrittspartiet lytter faktisk når politiet ber om mer penger. Når domstolene har bedt om mer penger, har vi lyttet til det. Vi har sørget for at de får mer penger, vesentlig mer penger, flere hundre millioner. Men dessverre lytter ikke Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Og nå som det snart er jul, skal jeg prøve å være litt høflig og ikke påstå at narkobaroner eller andre kriminelle er fornøyd med sosialistenes statsbudsjett. Men det er ingen tvil om at med de kuttene som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV påfører våre fremste forkjempere for lov og orden, nemlig politiet og rettsapparatet, blir det krevende å jobbe med lov og orden i 2023.

Presidenten [18:07:01]: Representanten Kamzy Gunaratnam har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kamzy Gunaratnam (A) [18:07:09]: Det ble så mye temperament her, så jeg tenkte jeg skulle avslutte med å si at dette er en fantastisk god dag. Vi gir mer penger til kriminalomsorgen enn den har fått de siste årene, vi gir mer penger til politiet enn det har fått de siste årene, og vi gir mer penger til beredskap enn den har fått de siste årene. Så dette er en god dag, og jeg håper også opposisjonen skåler med oss.

Presidenten [18:07:38]: Representanten Ivar B. Prestbakmo har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ivar B. Prestbakmo (Sp) [18:07:45]: Fremskrittspartiet forsøker å framstille seg selv som politiets beste forsvarende – vel, vel. Fremskrittspartiet har også vært med på ABE-kuttene gjennom åtte år og sørget for en fullstendig uansvarlig måte å kutte i driften til viktige tjenester i samfunnet på.

Høyre er fortsatt tause når det gjelder politiet, men da kan jeg opplyse om at effekten av ABE-kuttene som Høyre ønsker å innføre igjen, eksempelvis vil være minus over 27 mill. kr i Vest politidistrikt, minus over 22 mill. kr i Sør-Vest politidistrikt, og sånn kan jeg fortsette. Det er en uansvarlig, utilregnelig og politisk sett meningsløs måte å drive politikk på. Man skal ta ansvar, man skal sørge for beredskap, og man skal sørge for trygghet til innbyggerne.

Sveinung Stensland (H) [18:08:51]: Jeg tror vi skal begynne med å minne Prestbakmo om at vi ikke er i elevrådsmøte, men i stortingsmøte. Vårt budsjett er seriøst, det er saldert, og vi skulle med glede tatt over i morgen og styrt på nettopp det budsjettet.

Prestbakmo nevner at det blir mer blålys med hans budsjett enn med vårt alternativ. Nei, det blir mer kontorer – kontorer som politiet ikke vil ha, kontorer med minimumsbemanning. Den bemanningen skal tas fra andre kontorer. Det som betyr noe, er at politiet kommer – ikke at de har kontorer å sitte i.

Det ble nevnt at opposisjonen ikke snakker om sitt eget budsjett. Vel, jeg har sittet og lyttet til denne debatten, og Senterpartiet virker monomant opptatt av én ting: Høyre. Så bra, for det er vi også. Jeg brukte store deler av mitt første innlegg på det, og representanten Foss snakket stort sett også om vårt budsjett. Det er det vi holder på med, og vi er faktisk stolte av budsjettet vårt.

Dette er faktisk påfallende. Også i finansdebatten var det slik. Vi har blitt konfrontert med en rekke påstander. De fleste av dem stemmer ikke, men ja, det er

mindre penger til politiet i vårt opplegg enn i regjeringens opplegg. Samtidig hopper de elegant bukk over at mens de jublet for 110 mill. kr mer til kriminalomsorgen på Kartellkonferansen, tar de i samme sak politibudsjettet ned med 360 mill. kr, så det tas noen kutt også innenfor det feltet.

Jeg tror, siden vi nå går inn for landing, at vi skal minne Senterpartiet om at det er de som styrer. Det er Senterpartiet som styrer Justisdepartementet. Det er de som har makten. De styrer retningen. At de bruker mer penger, er en fattig trøst. Det hjelper ikke å bruke mye penger når man bruker dem på feil ting.

Regjeringens retning er feil. Vi er imot den retningen. Vi vil ikke gjøre de tingene som regjeringen holder på med: reversering av domstolsreformen, å ødelegge politireformen og å bygge flere politikontorer. Nei, vi vil bruke ressursene på skarpt politi og på økt beredskap. Der er det en politisk forskjell. Det er en ærlig sak, men å komme og si at det er useriøst og uredelig – det er det slett ikke. Det står litt nedenfor linjen i vårt alternative budsjett, som vi stemmer for om en kort stund.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:11:31]: Det er faktisk meningen at straff skal oppfattes som et onde, og ved å gi mer straff, høyere straffeutmåling, oppnår man å holde de personene vekk fra samfunnet, særlig farlige forbrytere som typisk gjentar sine handlinger. Det er en liten andel av våre verste forbrytere som gang på gang gjentar sine forbryterske handlinger, og det å holde dem borte skjermer samfunnet og potensielle ofre. Derfor holder ikke argumentasjonen om at den eneste farbare veien er å bringe mennesker som har begått kriminalitet, tilbake til samfunnet. Ja, vi skal gjøre det også, men man skal også ha en opplevelse av et onde og av en straff når man begår alvorlige kriminelle handlinger.

Representanten Unneland utfordret Fremskrittspartiet – og da snakket han selvfølgelig om kriminalomsorgen – på hva slags samfunn man vil ha, underforstått dersom man ikke legger til rette for enda flere aktiviteter i norske fengsel. Jeg skal svare på det. Det samfunnet Fremskrittspartiet vil ha, er et samfunn der 17 år gamle voldtektsforbrytere ikke idømmes straff på to måneders fengsel og 420 dagers samfunnsstraff. Det er det samfunnet Fremskrittspartiet vil ha. Jeg registrerer at vi er alene om det. Mens alle de andre har diskutert kriminalomsorg opp og ned og i mente, er Fremskrittspartiet opp-tatt av ofrene. Vi ønsker å ta vare på dem som blir utsatt for kriminalitet. Vi vil skjerme samfunnet fra farlige mennesker som kan utføre kriminalitet, og det gjør vi gjennom Fremskrittspartiets justispolitikk.

Når vi først er inne på justis og selvjustis: Jeg registrerer at presidentskapet nå har lagt til grunn at uttrykket «bare tøv» er parlamentarisk språkbruk.

Statsråd Emilie Mehl [18:14:16]: Takk for en god og interessant debatt. Jeg setter pris på at Høyre slo fast fra talerstolen at budsjettet faktisk er alvorlig ment, altså det alternative budsjettet Høyre har lagt fram på justisfeltet, og at hvis Høyre fikk ta over i morgen, er det det budsjettet Høyre ville ha styrt på. Det betyr at hvis Høyre hadde tatt over justisfeltet i morgen, hadde vi fått omtrent 650 mill. kr i rene nettokutt på justisfeltet, etter det jeg kan lese i budsjettet. Vi hadde fått nesten 400 mill. kr i nettokutt for politiet. Vi hadde fått over 100 mill. kr i nettokutt i kriminalomsorgen. Vi hadde fått et avbyråkratiserings- og effektiviseringskutt for Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og for Sivilforsvaret. Det hadde gått kraftig ut over beredskapen i en veldig spent sikkerhetssituasjon. Jeg kan ikke se noen annen mulighet for å redusere enn ved å ta ned virksomhet i politiet som er knyttet til beredskap, operativ tilstedeværelse ute i landet og mer synlig politi.

Det ble referert til nysalderingen. Mye av det som må reduseres i politiet i forbindelse med nysaldert budsjett for 2022, handler f.eks. om planlagte utstyrsanskaffelser som må overføres til 2023, fordi det ikke har vært mulig å anskaffe de planlagte tingene på grunn av forsyningssituasjonen i verden. Hvis Høyre ønsker å kutte de planlagte utstyrsanskaffelsene, er det en helt ærlig sak. Men det er nettopp det Høyre mangler i denne debatten – ærlighet om hva man selv vil. Man skriver i budsjettet sitt at man ønsker mer synlig politi. Vel, man får ikke mer synlig politi av å kutte nesten 400 mill. kr i politiet. Man får ikke en mer verdig kriminalomsorg av å kutte over 100 mill. kr i kriminalomsorgen.

Hvis Høyre ønsker å oppnå de målene – mer synlig politi, mer lokal tilstedeværelse, mer innsats mot ungdomskriminalitet og gjengkriminalitet i bydeler i Oslo – og hvis man ønsker å beholde politiposten på Tøyen, som kommer på plass snart, og ønsker å beholde grensepolitistasjonen på Magnor, må Høyre stemme for budsjettforslaget fra Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV, ikke sitt eget.

Odd Harald Hovland (A) [18:17:00]: Det vert nødvendig å knyte nokre få kommentarar til det som er kome fram i debatten, bl.a. frå Framstegspartiets representantar.

Representanten Amundsen sa at straff skal vere eit vonde. Eg tenkjer iallfall at me vil presisere frå vår side at greitt, fengselsstraff er ei fridomsorenking – det er det, trass i alt – men hensikta er rehabilitering og tilbakeføring. Det beste me kan få til med omsyn til å ha ein førebyggjande effekt av ei fengselsstraff, er altså rehabilitering og tilbakeføring.

Så, når det gjeld det som er sagt frå representantar frå Høgre om at me ikkje satsar på politiet: Det var godt at det kom fram frå talarstolen at Høgre, trass i alt, i sitt budsjett legg mindre pengar inn til politiet.

I går la DFØ fram evalueringsrapporten sin av nærpolitireforma, ei vurdering av resultat og effektar. Ei av dei anbefalingane som dei meiner ein i fortsetjinga av nærpolitireforma må leggje vekt på, er å sikre førebygging og nærvær basert på kunnskap og behov, og å forbetre moglegheitene innbyggjarane har til kontakt med politiet. Det er bl.a. det me gjer i dette budsjettet: Me legg til rette for at me kan vidareutvikle politireforma.

Det er ingen tvil om at lokalkunnskap er viktig, ikkje berre med tanke på å førebyggje kriminalitet, men òg for å avdekkje kriminalitet. I politireforma er det viktig at me styrkjer sentrale funksjonar, og at me styrkjer kompetansemiljø, men det er òg slik at ambisjonen i reforma som vart kalla nærpolitireforma, var å vere nærare folk, det var å vere til stades. Det vert ein viktig verdi for norsk politi òg i framtida. Dei skal vere tett på, dei skal vere nær folk.

Det er eit ibuande dilemma her, men det må me klare å løyse, og eg meiner at med det budsjettet me har no, er me på veg til å løyse dei utfordringane.

Presidenten [18:19:23]: Representanten Sveinung Stensland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sveinung Stensland (H) [18:19:34]: Dette har vært en oppklarende debatt. Nå kan vi se når justisministeren velger å være tydelig, og det er når hun snakker om Høyres politikk. Da kom entusiasmen frem.

Når det gjelder beskrivelsene av vårt budsjett: Vel, det er vårt alternativ, og da bør en kanskje akseptere det. Men hvis en ser på hva vi har gjort, har vi bl.a. gjort gans-

ke store kutt til Politidirektoratet. Det er noe som Senterpartiet selv ønsker å legge ned. Vi har sett på overforbruk i politiet. Vel, i fjor var det 1,2 mrd. kr, i forfjor var det rundt 1 mrd. kr. Vi har sagt at det ligger an til et lignende overforbruk i år, og det ser vi også i nysalderingen, så det er absolutt realisme i det.

Så kan vi håpe at vi neste år snakker mer om retning og mindre om alle andres politikk. Men takk for en fin debatt, og jeg vil ønske justisministeren en god jul hvor hun tenker over hvor bra Høyres budsjett er – hvis hun tenker seg litt om.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:20:45]: Jeg vil bare få takke komiteen og statsråden for en engasjerende debatt og ønske en etter hvert riktig god jul.

Presidenten [18:21:02]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Det ringes til votering.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten [18:28:22]: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 15. desember 2022

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kommunal- og distriktsdepartementet (Innst. 119 S (2022–2023), jf. Prop. 23 S (2022–2023), unntatt kap. 505, 507, 541, 542, 543, 3505, 3506, 3507, 5607 og romertall V)

Presidenten: Under debatten har Rune Støstad satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
571	Rammetilskudd til kommuner	
	60 Innbyggertilskudd, økes med	5 264 000 000
	fra kr 135 303 649 000 til kr 140 567 649 000»	

Høyre, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 83 mot 16 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 18.29.16)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet 2022 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
Utgifter		
1	H.M. Kongen og H.M. Dronninga	
	51 Særskilde prosjekt ved Det kongelige hoff, blir auka med.....	102 000 000
	frå kr 131 200 000 til kr 233 200 000	
500	Kommunal- og distriktsdepartementet	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttast under post 70, blir	
	redusert med.....	1 400 000
	frå kr 102 256 000 til kr 100 856 000	
525	Statsforvaltarane	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med.....	2 000 000
	frå kr 1 923 747 000 til kr 1 921 747 000	
530	Byggjeprojekt utanfor husleigeordninga	
	45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overføres, blir redusert med ...	50 000 000
	frå kr 243 600 000 til kr 193 600 000	
533	Eigedomar utanfor husleigeordninga	
	45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overføres, blir redusert med ...	50 000 000
	frå kr 213 500 000 til kr 163 500 000	
540	Digitaliseringsdirektoratet	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, blir auka med.....	26 000 000
	frå kr 42 170 000 til kr 68 170 000	
	22 Bruk av nasjonale fellesløysingar, blir redusert med.....	48 800 000
	frå kr 212 100 000 til kr 163 300 000	
	23 Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløysingar, kan overføres,	
	blir redusert med	17 700 000
	frå kr 352 449 000 til kr 334 749 000	
	25 Medfinansiering for digitaliseringsprosjekt, kan overføres, blir	
	redusert med.....	14 869 000
	frå kr 138 540 000 til kr 123 671 000	
	29 Tenesteeigarfinansiert drift av Altinn, kan overføres, blir auka med.....	8 600 000
	frå kr 126 000 000 til kr 134 600 000	
546	Personvernemnda	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med.....	600 000
	frå kr 2 634 000 til kr 2 034 000	
571	Rammetilskot til kommunar	
	60 Innbyggjartilskot, blir auka med	5 164 000 000
	frå kr 135 303 649 000 til kr 140 467 649 000	
	64 Skjønstilskot, kan nyttast under kap. 57 post 64, blir auka med.....	2 010 000 000
	frå kr 1 160 000 000 til kr 3 170 000 000	
572	Rammetilskot til fylkeskommunar	
	60 Innbyggjartilskot, blir auka med	400 000 000
	frå kr 37 729 892 000 til kr 38 129 892 000	
575	Ressurskrevjande tenester	
	60 Toppfinansieringsordning, overslagsløyving, blir redusert med.....	1 406 619 000

Kap.	Post Formål	Kroner
	frå kr 12 102 348 000 til kr 10 695 729 000	
578	Valdirektoratet	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med.....	5 000 000
	frå kr 57 894 000 til kr 52 894 000	
587	Direktoratet for byggkvalitet	
	1 Driftsutgifter, blir redusert med.....	1 727 000
	frå kr 106 827 000 til kr 105 100 000	
595	Statens kartverk	
	1 Driftsutgifter, kan nyttast under post 21 og 45, blir auka med.....	12 642 000
	frå kr 906 365 000 til kr 919 007 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under post 1 og 45, blir auka med	15 474 000
	frå kr 284 793 000 til kr 300 267 000	
2412	Husbanken	
	72 Rentestøtte, blir redusert med.....	200 000
	frå kr 1 400 000 til kr 1 200 000	
2445	Statsbygg	
	33 Vidareføring av ordinære byggjeprojekt, kan overførast, blir redusert med.....	350 000 000
	frå kr 4 490 350 000 til kr 4 140 350 000	
	34 Vidareføring av brukarfinansierte byggjeprojekt, kan overførast, blir redusert med.....	200 000 000
	frå kr 825 000 000 til kr 625 000 000	
	39 Renter på byggjelån, kan overførast, blir redusert med.....	20 000 000
	frå kr 300 000 000 til kr 280 000 000	
Inntekter		
3540	Digitaliseringsdirektoratet	
	5 Bruk av nasjonale fellesløysingar, blir redusert med.....	48 800 000
	frå kr 212 100 000 til kr 163 300 000	
	7 Tenesteeigarfinansiert drift av Altinn, blir auka med.....	8 600 000
	frå kr 126 000 000 til kr 134 600 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet	
	4 Gebyr, blir redusert med.....	2 147 000
	frå kr 38 764 000 til kr 36 617 000	
3595	Statens kartverk	
	1 Gebyrinntekter tinglysing, blir redusert med.....	44 429 000
	frå kr 509 429 000 til kr 465 000 000	
	2 Sal og abonnement m.m., blir auka med.....	16 850 000
	frå kr 145 346 000 til kr 162 196 000	
	3 Samfinansiering, blir auka med.....	11 266 000
	frå kr 207 765 000 til kr 219 031 000	
5312	Husbanken	
	1 Gebyr m.m., blir redusert med.....	1 649 000
	frå kr 9 549 000 til kr 7 900 000	
	90 Avdrag, blir auka med.....	1 396 000 000
	frå kr 12 832 000 000 til kr 14 228 000 000	
5446	Sal av eigedom, Fornebu	
	40 Salsinntekter, blir redusert med.....	13 100 000
	frå kr 16 400 000 til kr 3 300 000	

Kap.	Post Formål	Kroner
5447	Sal av eiendom utanfor statens forretningsdrift	
	40 Salsinntekter, blir auka med..... frå kr 925 000 000 til kr 1 278 000 000	353 000 000
5615	Husbanken	
	80 Renter, blir redusert med..... frå kr 2 874 000 000 til kr 2 245 000 000	629 000 000
5635	Electronic Chart Centre AS	
	85 (NY) Utbytte, blir løyvd med.....	5 107 000

II

Sikringsprosjekt på dei kongelege eiedomane

Stortinget samtykkjer i at H.M. Kongen i 2022 kan pådra forpliktingar ut over løyvinga på kap. 1 post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på dei kongelege eiendomane. Kostnadsramma er 800 mill. kroner i prisnivå per 1. juli 2022.

III

Overdraging av eiendom

Stortinget samtykkjer i at Kommunal- og distriktsdepartementet vederlagsfritt kan overdra eiendomen Gråbrødreveien 10F i Ekely burettslag til Stiftelsen Edvard Munchs Atelier. Eventuell fortjeneste ved vidaresal skal falle til staten.

IV

Sal av Sinsenveien 76 til Oslo Universitetssjukehus HF

Stortinget samtykkjer i at Kommunal- og distriktsdepartementet kan gjennomføre eit direktosal av Sinsenveien 76 til Oslo Universitetssjukehus HF, for minimum 123 mill. kroner. Dersom eiendomen ikkje blir nytta til sjukehusføremål, skal han først tilbake til staten.

Presidenten: Det voteres over I, med unntak av kapittel 571 post 60, samt II–IV.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2, debattert 15. desember 2022

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 14 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Mudassar Kapur på vegne av Høyre og Rødt
- forslagene nr. 2–5, fra Helge André Njåstad på vegne av Fremskrittspartiet og Rødt
- forslag nr. 6, fra Helge André Njåstad på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 7–14, fra Tobias Drevland Lund på vegne av Rødt

Det voteres over forslagene nr. 7, 8 og 13, fra Rødt.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en helhetlig plan for å ta tilbake privatiserte tjenester i egenregi i statlig sektor samt å pålegge statlige virksomheter å redusere bruken av private tilbydere på områder virksomhetene kan utføre med egne ansatte.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 utrede hvordan alle landets kommuner og fylkeskommuner skal bli tilknyttet eInnsyn, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre kriterier og presentere en plan for fullfinansiering av ordningen med gratis ferge.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 92 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.30.25)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 10, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre tilskudd til heis og tilstandsvurdering fra 2024.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 92 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.30.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen beholde innretningen på tilskudd til utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller som var gjeldende frem til 2022 slik at vanskeligstilte på boligmarkedet ikke konkurrerer med distriktrettede botiltak.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 94 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.31.01)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en konsekvensutredning med mål om å innlemme brukere over 67 år i ordningen for ressurskrevende tjenester.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 92 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.31.20)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11 og 12, fra Rødt.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en beregning av hva det vil koste å fullfinansiere barnevernsreformen, både i form av tiltak i barnevernet og tiltak til forebygging.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge kommunenes behov for plan- og miljøfaglig kompetanse med sikte på å etablere en ordning for å løfte denne kompetansen i kommunene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 90 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.31.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for

2023 redegjøre for Stortinget for hvordan regjeringen ser for seg å realisere fellesbygget på Dokken i Bergen for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet.»

Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 78 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.31.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 vurdere å innlemme båtruter til øysamfunn uten omkjøringsvei i ordningen med gratis ferge.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.32.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere situasjonen for småbutikkene i lys av strømprissituasjonen og vurdere å styrke og utvide Merkur-ordningen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 80 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.32.33)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om kiosker og drivstoffstasjoner også skal få inngå i Merkur-programmet, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 76 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.32.51)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gi strømstøtte til kulturhistoriske eiendommer og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Rødt ble med 77 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.33.09)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Høyre og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremskynde fremleggelsen av den varslede stortingsmeldingen om en helhetlig boligpolitikk til senest innen sommeren 2023.»

Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Rødt ble med 67 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.33.28)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1 Apanasje.....	13 904 000	
50	Det kongelige hoff.....	240 008 000	
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1 Apanasje.....	11 572 000	
20	Statsministerens kontor		
	1 Driftsutgifter	97 084 000	
21	Statsrådet		
	1 Driftsutgifter	176 589 000	
24	Regjeringsadvokaten		
	1 Driftsutgifter	112 828 000	
	21 Spesielle driftsutgifter.....	15 600 000	
502	Tariffavtalte avsetninger mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70	2 000 000	
	70 Kompetanseutvikling mv, kan overføres, kan nyttes under post 21	16 500 000	
	71 Opplæring og utvikling av tillitsvalgte.....	221 900 000	
	72 Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene.....	34 050 000	
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1 Driftsutgifter	697 588 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 687 000	
	22	Fellesutgifter	142 771 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	96 237 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	11 977 000	
525		Statsforvalterne		
	1	Driftsutgifter	1 931 161 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	185 294 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	87 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 505 950 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	34 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	726 500 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	30 129 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	39 304 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	26 470 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	150 766 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 683 000	
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger	191 200 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	319 870 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	123 980 000	
	26	Stimulab, <i>kan overføres</i>	4 925 000	
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt, <i>kan overføres</i>	26 375 000	
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	136 000 000	
	71	IT-standardisering	867 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	78 127 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 641 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	7 478 000	
	70	Sentrale organisasjoner	321 133 000	
	71	Kommunale organisasjoner	34 590 000	
	73	Fylkesorganisasjoner	75 584 000	
	75	Fylkesungsdomsorganisasjoner	22 451 000	
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 927 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-5 820 000 000	
	2	Driftsutgifter	2 270 404 000	
	3	Avskrivninger.....	1 548 000 000	
	4	Renter av statens kapital.....	1 677 000 000	-324 596 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		262 700 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		61 200 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		277 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		6 139 450 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		850 000 000
	39	Byggelånsrenter, <i>kan overføres</i>		490 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		326 266 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		805 976 000
		Totale utgifter		17 968 696 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker.....	21 300 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter	42 427 000	
	3	Brukerbetaling.....	70 350 000	
3525		Statsforvalterne		
	1	Inntekter ved oppdrag	185 294 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen.....		
	2	Diverse inntekter	5 140 000	
3540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter	2 285 000	
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger.....	191 200 000	
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	136 000 000	
		Totale inntekter		653 996 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 1	kap. 3525 post 2
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 post 3

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 27	kap. 3540 post 4
kap. 540 post 29	kap. 3540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

IV

Fullmakt til å omdisponere bevilgninger til investerings tiltak

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan omdisponere

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34 samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som bevilges under kap. 500 Kommunal- og distriktsdepartementet, kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor vedtatte kostnadsrammer.

VI

Brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VII

Kostnadsramme ombygging av Ring 1

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan starte opp arbeidet med ombygging av Ring 1 innenfor en kostnadsramme på 3 100 mill. kroner (kroneverdi per 1. juli 2023).

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
540	Digitaliseringsdirektoratet	
	25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	124,1 mill. kroner

IX

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Statsbygg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. foreta posteringer til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger knyttet til delfinansiering av investeringsprosjekter fra oppdragsgiver mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene nettoføres på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

X

Diverse fullmakter vedrørende eiendom

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

B.

Rammeområde 6**(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Driftsutgifter.....	1 200 086 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	1 253 819 000	
	22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	21 862 000	
	23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	6 671 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	37 783 000	
	46 Investeringer i Schengen IKT-systemer, kan overføres.....	73 235 000	
	60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	464 246 000	
	70 Stønader til beboere i asylmottak.....	205 810 000	
	71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak og veiledning for au pairer	8 947 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, kan overføres.....	25 316 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak.....	19 903 000	
	74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	56 198 000	
	75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	30 293 000	
	76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	26 524 000	
491	Utlendingsnemnda		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	275 292 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	7 259 000	
500	Kommunal- og distriktsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	442 309 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	85 641 000	
	23 Husleie for fellesarealer m.m.....	123 989 000	
	25 Nytt regjeringskvartal, prosjektstyring, <i>kan overføres</i>	4 259 000	
	27 Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	40 652 000	
	30 Nytt regjeringskvartal, ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	50 Forskningsprogrammer	61 830 000	
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 188 000	
553	Regional- og distriktsutvikling		
	61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.....	763 728 000	
	63 Interreg og Arktis 2030	101 730 000	
	65 Omstilling.....	64 190 000	
	66 Bygdevekstavtaler, <i>kan overføres</i>	25 264 000	
	69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.....	58 503 000	
	71 Investeringsstilskudd for store grønne investeringer	100 000 000	
	74 Klynger og innovasjon	54 159 000	
	76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	18 150 000	
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1 Driftsutgifter.....	33 790 000	
	73 Merkur, <i>kan overføres</i>	61 310 000	
560	Samiske formål		
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	592 114 000	
	51 Divvun.....	8 003 000	
	55 Samisk høyskole	5 777 000	
563	Internasjonalt reindriftssenter		
	1 Driftsutgifter	6 276 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 009 000	
567	Nasjonale minoriteter		
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	6 508 000	
	70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i>	8 430 000	
	72 Det Mosaiske Trossamfund	10 511 000	
	73 Kvensk språk og kultur, <i>kan overføres</i>	10 923 000	
	74 Kultur- og ressursenter for norske romer.....	17 168 000	
	75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	5 474 000	
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
	60 Energitiltak i utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem	160 000 000	
	70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	4 065 246 000	
	76 Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, <i>kan overføres</i>	87 278 000	
	78 Boligitiltak, <i>kan overføres</i>	15 338 000	
	79 Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	32 368 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	37 754 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	110 902 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling <i>kan overføres</i>	39 130 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	102 390 000	
	71	DOGA	48 021 000	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 863 000	
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	7 251 000	
595		Statens kartverk		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	901 205 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	249 589 000	
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	9 600 000	
670		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	353 610 000	
671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	61 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	45 235 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	15 335 940 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 411 795 000	
	62	Kommunale integreringstiltak	243 515 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 485 000	
	71	Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	210 060 000	
	72	Kvalifiseringsordninger for tolker	20 220 000	
	73	Tilskudd	18 940 000	
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 810 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere ..	61 375 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 523 885 000	
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting	785 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	360 661 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 810 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	63 528 000	
	71	Tap på lån	27 000 000	
	72	Rentestøtte	800 000	
Totale utgifter				32 355 518 000

Inntekter

3490	Utlendingsdirektoratet	
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	2 763 000

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter.....	54 546 000	
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter.....	1 260 456 000	
	5 Refusjonsinntekter	2 678 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter.....	18 715 000	
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	20 769 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter.....	28 167 000	
3563	Internasjonalt reindriftssenter		
	2 Diverse inntekter.....	3 009 000	
3585	Husleietvistutvalget		
	1 Gebyrer.....	2 736 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet		
	4 Gebyrer.....	34 875 000	
	85 Diverse inntekter.....	115 000	
3595	Statens kartverk		
	1 Gebyrinntekter tinglysing.....	488 000 000	
	2 Salg og abonnement m.m.....	122 302 000	
	3 Samfinansiering.....	179 120 000	
3671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter.....	12 240 000	
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter.....	39 415 000	
5312	Husbanken		
	1 Gebyrer m.m.	8 000 000	
	11 Diverse inntekter.....	92 700 000	
5615	Husbanken		
	80 Renter	5 244 000 000	
	Totale inntekter		7 614 606 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan inngå avtaler med varighet ut over 2023 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2023 eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering ut over det som der er lagt til grunn, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller iverksette

nødvendige tiltak, selv om dette medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3,0 mrd. kroner i 2023, og forpliktelsene ut over 2023 skal ikke overstige en samlet ramme på 3,0 mrd. kroner.

V

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 540, 15. mars 2018 oppheves.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene.

Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
567	Nasjonale minoriteter	
	74 Kultur- og ressursenter for norske romer	4,1 mill. kroner
581	Bolig- og bomiljøtiltak	
	78 Boligtiltak	15,2 mill. kroner
590	Planlegging og byutvikling	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer	22,8 mill. kroner

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 62 Kompetansepiloter, post 63 Interreg og Arktis 2030, post 65 Omstilling og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.
2. tildele midler til Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 71 Investeringsstilskudd for store grønne investeringer og post 74 Klynger og innovasjon.

XI

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2023 til 2024.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2023 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 942 000	
	60	Innbyggertilskudd.....	156 459 938 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge.....	837 275 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge.....	2 331 395 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	950 000 000	
	65	Regionsentertilskudd.....	212 149 000	
	66	Veksttilskudd.....	173 901 000	
	67	Storbytilskudd	635 647 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd.....	42 860 056 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd.....	735 939 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	382 000 000	
573		Kommunestruktur		
	62	Delingskostnader	200 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	11 658 513 000	
	61	Tilleggskompensasjon	82 800 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	114 918 000	
	70	Informasjonstiltak.....	5 665 000	
Totale utgifter			217 665 138 000	

Votering:

Votering i sak nr. 3, debattert 15. desember 2022

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.33.50)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Innst. 120 S (2022–2023), jf. Prop. 16 S (2022–2023) kap. 671, 672, 3671 og 3672)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2022 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
671		Busetjing av flyktninger og tiltak for innvandrere:	
	60	Integreringstilskot, <i>kan overføres</i> , blir auka med..... frå kr 8 279 665 000 til kr 10 991 972 000	2 712 307 000
	61	Særskilt tilskot ved busetjing av einslege mindreårige flyktninger, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	164 341 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 763 471 000 til kr 927 812 000	
	62	Kommunale innvandrartiltak, blir redusert med.....	8 300 000
		frå kr 255 456 000 til kr 247 156 000	
	71	Tilskot til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner, blir redusert med.....	1 500 000
		frå kr 310 195 000 til kr 308 695 000	
	72	Statsautorisasjonsordninga for tolkar m.m., blir auka med.....	1 000 000
		frå kr 19 664 000 til kr 20 664 000	
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak:	
	60	Tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak, blir auka med.....	176 046 000
		frå kr 1 299 913 000 til kr 1 475 959 000	
	61	Kompetansekartlegging i mottak før busetjing, blir auka med.....	177 000
		frå kr 344 000 til kr 521 000	
Inntekter			
3671		Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarak:	
	4	Tilskot til integreringsprosjekt i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjende utgifter, blir auka med	1 017 000
		frå kr 11 883 000 til kr 12 900 000	
3672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak:	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med.....	2 252 000
		frå kr 24 752 000 til kr 22 500 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4, debattert 15. desember 2022

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 118 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023), kap. 490, 491 og 3490)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2022 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, reduseres med.....	20 800 000
		fra kr 1 327 705 000 til kr 1 306 905 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, reduseres med	1 310 313 000
		fra kr 4 998 365 000 til kr 3 688 052 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, reduseres med.....	10 060 000
		fra kr 18 735 000 til kr 8 675 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, reduseres med.....	358 391 000
		fra kr 980 473 000 til kr 622 082 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak, reduseres med.....	172 020 000

Kap.	Post Formål	Kroner
	fra kr 357 205 000 til kr 185 185 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, reduseres med.....	571 000
	fra kr 29 336 000 til kr 28 765 000	
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 671 post 60, reduseres med	4 888 000
	fra kr 21 264 000 til kr 16 376 000	
	74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., kan overføres, reduseres med.....	3 270 000
	fra kr 49 565 000 til kr 46 295 000	
	75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres, reduseres med.....	6 095 000
	fra kr 52 410 000 til kr 46 315 000	
491	Utlendingsnemnda:	
	1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21, reduseres med.....	5 000 000
	fra kr 272 078 000 til kr 267 078 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, kan nyttes under post 1, reduseres med.....	6 500 000
	fra kr 12 654 000 til kr 6 154 000	
	Inntekter	
3490	Utlendingsdirektoratet:	
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, reduseres med.....	837 000
	fra kr 3 566 000 til kr 2 729 000	
	3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, reduseres med	18 989 000
	fra kr 83 462 000 til kr 64 473 000	
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, reduseres med.....	1 749 157 000
	fra kr 5 880 558 000 til kr 4 131 401 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter, reduseres med.....	4 888 000
	fra kr 22 198 000 til kr 17 310 000	
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, reduseres med	9 485 000
	fra kr 17 986 000 til kr 8 501 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, økes med.....	943 000
	fra kr 26 600 000 til kr 27 543 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5, debattert 15. desember 2022

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fem forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Sveinung Stensland på vegne av Høyre

- forslagene nr. 2–5, fra Per-Willy Amundsen på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes over forslagene nr. 2, 3 og 5, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang for å fremlegge forslag om endring i finansieringsmodell for politiet, til erstatning for gjeldende fordelingsmodell.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide forslag til forhandlingsrett for Advokatforeningen for fastsettelse av salærsats og stykkprisordning.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til lovendring som gir begge parter i barnefordelings-sak fri rettshjelp dersom én part får fri rettshjelp, med en øvre inntektsbegrensning på kr 1 500 000 brutto.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.35.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av politiutdanningen, med fokus på å øke de praktiske elementene i utdanningen.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Rammeområde 5

(Justis)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.35.26)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre hurtigspor for fengsling av ungdoms- og gjengkriminelle.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.35.42)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 410 post 1 og kap. 411 post 1	128 079 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	518 368 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, kan overføres	35 392 000	
	50	Norges forskningsråd	61 432 000	
	70	Overføringer til private	18 811 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	17 857 000	
410		Domstolene		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 61 post 1 og kap. 411 post 1	2 840 398 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	101 354 000	
	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, kan overføres	2 850 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 61 post 1 og kap. 410 post 1	82 700 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	284 846 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	41 902 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 431 post 1	5 105 958 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	108 410 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	46 849 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i> ..	114 991 000	
	70	Tilskudd	41 172 000	
431		Kriminalomsorgsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	148 125 000	
432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter		
	1	Driftsutgifter	225 241 000	
433		Konfliktrådet		
	1	Driftsutgifter	140 546 000	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	10 514 000	
	70	Tilskudd	27 349 000	
440		Politiet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1 og kap. 443 post 1</i> ..	19 520 757 000	
	22	Søk etter antatt omkomne, <i>kan overføres</i>	10 142 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål.....	34 800 000	
	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning.....	104 350 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	80 842 000	
	46	Investeringer i Schengen IKT-systemer, <i>kan overføres</i>	501 084 000	
	48	Tildeling fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger, <i>kan overføres</i>	14 070 000	
	70	Tilskudd	52 402 000	
	71	Tilskudd Justismuseet	8 237 000	
	73	Internasjonale forpliktelser, mv., <i>kan overføres</i>	657 190 000	
	74	Midlertidig destruksjonspant for enkelte typer halvautomatiske rifler	1 000 000	
441		Politidirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	389 156 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	654 870 000	
443		Påtalemyndigheten i politiet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 432 401 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	1 298 959 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	95 822 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	317 319 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	9 329 000	
448		Grensekommissæren		
	1	Driftsutgifter	6 104 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	1 193 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 940 000	
	22	Spesielle driftsutgifter – Nødnett, <i>kan overføres</i>	529 093 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	132 415 000	
	70	Overføringer til private	7 278 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	27 916 000	
453		Sivil klareringsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	57 829 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	893 601 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 867 529 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	138 623 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 928 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 522 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	72 832 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	127 781 000	
	73	Tilskudd til Redningsselskapet	131 676 000	
457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	429 234 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 990 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	61 861 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 293 172 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	8 125 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	22 864 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	269 647 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	92 239 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	791 218 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelp tiltak	69 265 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	123 392 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i> ...	69 143 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning.....	30 122 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	78 505 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	430 604 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	116 704 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 411 000	
Totale utgifter				44 454 006 000

Inntekter

3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	6 073 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 079 000	
3410		Domstolene		
	1	Rettsgebyr	270 861 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	20 850 000	
	3	Diverse refusjoner	1 760 000	
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	2 426 000	
3411		Domstoladministrasjonen		
	3	Diverse refusjoner	300 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	108 421 000	
	3	Andre inntekter	22 804 000	
	4	Tilskudd	2 647 000	
3432		Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter		
	3	Andre inntekter	1 173 000	
3433		Konfliktrådet		
	2	Refusjoner	6 000	
3440		Politiet		
	1	Gebyr – pass og våpen	718 795 000	
	2	Refusjoner mv.	222 506 000	
	3	Salgsinntekter	51 651 000	
	4	Gebyr – vaktelskap og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen ..	4 828 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	304 187 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	721 078 000	
	8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger	94 100 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	17 147 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	11 228 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	19 237 000	
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	128 403 000	
	2	Refusjoner driftsutgifter Nødnett	35 795 000	
	3	Diverse inntekter	27 467 000	
	4	Refusjoner større utstyrsanskaffelser og vedlikehold Nødnett	78 909 000	
	5	Abonnementsinntekter og refusjoner Nødnett	514 236 000	
	6	Refusjoner	7 425 000	
3453		Sivil klareringsmyndighet		
	1	Gebyr	1 750 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	29 968 000	
3457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet		
	1	Inntekter	35 338 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	8 550 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	4 571 000	
	2	Fri rettshjelp, ODA-godkjente utgifter	5 668 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
Totale inntekter				3 481 242 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 postene 2 og 3
kap. 410 post 22	kap. 3410 post 4
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 431 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 433 post 1	kap. 3433 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 4
kap. 441 post 1	kap. 3440 post 2
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 443 post 1	kap. 3440 post 2
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 2, 3 og 6
kap. 451 post 22	kap. 3451 post 5
kap. 451 post 45	kap. 3451 post 4
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 457 post 1	kap. 3457 post 1
kap. 473 post 1	kap. 3473 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. Overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 21 Spesielle driftsutgifter med inntil 34 mill. kroner dersom det oppstår en situasjon med ekstraordinær stor skogbrannfare og/eller mange skogbranner, og det i den forbindelse er nødvendig med innsats for slokking og beredskap utover det som må påregnes i et normalår. Fullmakten gjelder uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
440	Politiet	
	1 Driftsutgifter	250,0 mill. kroner

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan starte opp, herunder pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, i investeringsprosjektet utvidelse av Romerike fengsel, avdeling Ullersmo. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride kostnadsrammen på 619,6 mill. kroner. Kostnadsrammen er oppgitt i 2023-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 under kap. 430 Kriminalomsorgen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å anskaffe brukerutstyr til investeringsprosjektet utvidelse av Romerike fengsel, avdeling Ullersmo. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride kostnadsrammen for brukerutstyr på 89,1 mill. kroner. Kostnadsrammen er oppgitt i 2023-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 under kap. 440 Politiet, post 46 Investeringer i Schengen IKT-systemer og kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 46 Investeringer i Schengen IKT-systemer, kan starte opp, herunder pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, i investeringsprosjektet implementering av Schengen IKT-systemer, som Norge har forpliktet seg til gjennom Schengen-avtalen og Dublinavtalen. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride kostnadsrammen på 2 187 mill. kroner. Kostnadsrammen er oppgitt i 2023-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre anskaffelse av nye redningshelikoptre mv. under kap. 454 Redningshelikopter-tjenesten, post 1 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride kostnadsrammen på 15 261 mill. kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å oppjustere kostnadsrammen i takt med prisstigningen.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 over kap. 410 Domstolene, post 1 Driftsutgifter, kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inngåelse av leieavtaler i forbindelse med rehabilitering av Bergen tinghus innenfor en samlet ramme på 278 mill. kroner. Rammen er oppgitt i 2023-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere rammen i senere år.

X

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

XI

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det over-

skytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.

2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

XII

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettsferdsvederlag får i 2023 fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

XIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 500 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

XIV

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Domstolsadministrasjonen i 2023 kan postere sideutgifter som forskutteres i henhold til rettsgebyrloven, mot mellomværendet med statskassen.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.36.05)

Sak nr. 6 [18:36:15]

Referat

1. (135) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Grete Wold, Ingrid Fiskaa, Andreas Sjalg Unneland og Marian Hussein om en tillitsreform i Arbeidstilsynet (Dokument 8:70 S (2022–2023))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
2. (136) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Kim Thoresen-Vestre om en plan for ENØK (Dokument 8:71 S (2022–2023))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (137) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Mímir Kristjánsson og Marie Sneve Martinussen om å sikre at ingen settes i økonomiske vansker på grunn av gebyrer og inkassokrav fra helseforetakene (Dokument 8:66 S (2022–2023))
4. (138) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg og Kristoffer Robin Haug om økt satsing på kvinnehelse (Dokument 8:68 S (2022–2023))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes helse- og omsorgskomiteen.
5. (139) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg og Kathy Lie om å endre regelverket til parkeringstillatelse for forflytningshemmede (Dokument 8:67 S (2022–2023))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
6. (140) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Hege Bae Nyholt og Geir Jørgensen om å stanse eksport av våpen, forsvarsmateriell og flerbruksvarer til Qatar (Dokument 8:69 S (2022–2023))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten [18:36:43]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? Så synes ikke. – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 18.37.

